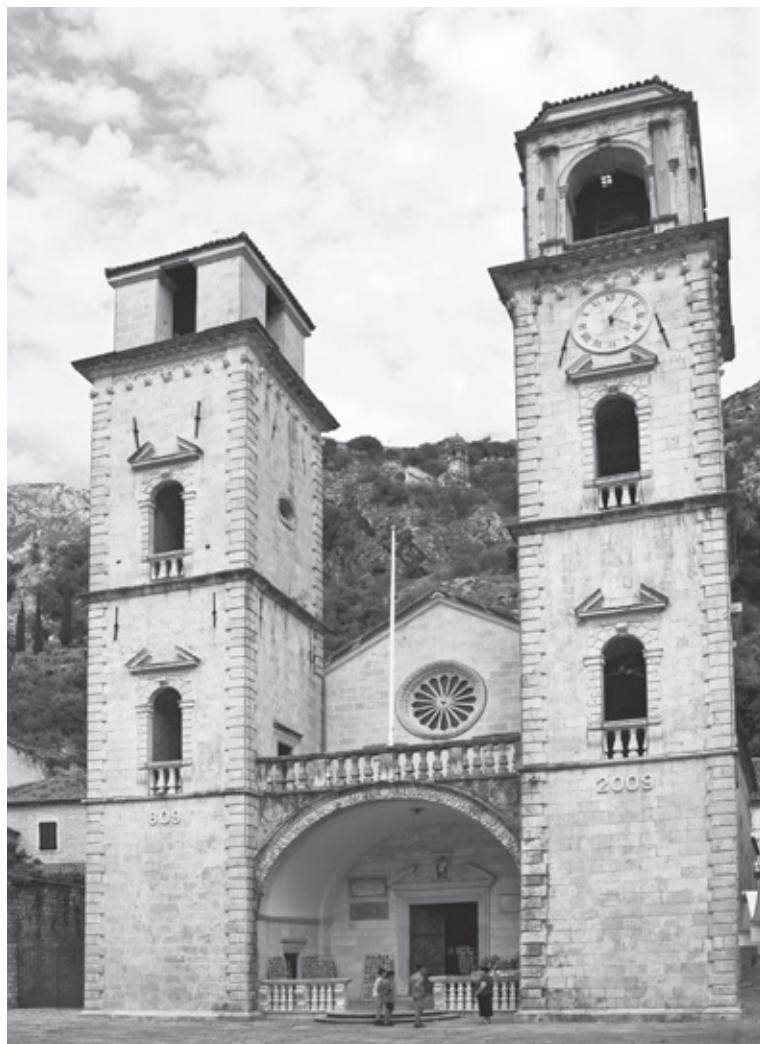

ave maria

**GLASILO SESTARA DOMINIKANKI
KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA**

GOD. XLI., br. 3 (119) 2022.

(Slika na naslovnici: Katedrala sv. Tripuna u Kotoru)

SADRŽAJ

Riječ č. majke s. Jake Vuco	3
Iz Uredništva AM (s. S. Sente).....	5
Glas Crkve: Papa Ivan Pavao I. proglašen blaženim.....	6
Novi beogradski nadbiskup L. Nemet	8
Preminuo subotički biskup Slavko Večerin	8
Novi dužnosnici u rimskoj kuriji – sve više ženâ.....	10
Anđeli – Anđeo tvoj prijatelj; Sv. Gema i njezin anđeo	11
Prigodna pobudnica č. majke Jakice sestrama za A.Č.	12
Proslava AČ u Splitu i Solinu	13
Proslava AČ u Zagrebu i 50. oblj. zavjeta s. Katarine i s. Ivanke (s. S. Sente).....	14
Marija – Propovijed don Martina Jadreško o krunici.....	17
Ozanina stranica: Dani Kongregacije s Ozanom u Kotoru (s. S. Sente)	20
Iz Tajništva Kongregacije (s. B. Bagudić)	34
IDI – Proslava 75. obljetnice djelovanja sestara dominikanki u Subotici (s. S. Sente)	37
Dominikanke i dominikanci na SHKM (s. M. Puškarić)	52
Susreti dominikanske mladeži (DOMA) (s. A. Begić)	53
Susret animatora za duhovna zvanja (s. M. Puškarić).....	56
Obnova zavjeta s. Natalije Cindrić (s. S. Sente)	57
s. Manes u Rimu	57
Postdoktorski studij s. Ane Begić u Rimu.....	58
Sestre u medijima	59
Oproštaj od sestara u domin. samostanu u Splitu (fr. K. Raič)	59
Duhovna obnova za „škrapske“ pjevače i proslava sv. Cecilije (P. Mrđen).....	60
Zagreb: Samostan bl. Ozane u radu i slavlju (s. S. Sente)	63
Kruničarsko hodočašće MB Gorske u Lobor (s. S. Sente)	64
Vela Luka: Gospa od Ružarija (s. T. Bešlić).....	65
Uređena sestarska grobnica u Šibeniku.....	66
Ostale vijesti iz dominikanske obitelji (sabrala s. S. Sente).....	67
Aktivnosti DV Bl.H. i A.Č.	73
Glas Slavonije – Intervju sa s. Anom Begić.....	76
Da se bolje upoznamo: s. Beata Zebić (intervju s. S. Sente)	81
Što ima nova u kat. knjižarama: (sabrala s. Slavka S.)	91
Što kažu naše najmlađe: Duhovna obnova za novakinje (s. J. Budimir).....	94
Stranice povijesti: 75 godina ss. dominikanki u Subotici (I. Armand)	96
Kronološka i usputna zapažanja Nevena Fazinića	103
Naši pokojnici: s. Hijacinta Bačić	110
s. Damjana Siketić	117
o. Pero Jurič OP	124
o. Vinko Šesnić OP	127
Anđela Gradski	130
Meditativni trenutak: Htjeli bismo vidjeti Isusa (fr. C. A. Costa)	133
Agronomov zeleni kutak: Šipak (s. S. Sente)	134
Razbibriga: (s. S. Sente)	136

GLASILLO SESTARA DOMINIKANKI

KONGREGACIJE SVETIH ANĐELA ČUVARA

Uređuje: s. Slavka Sente, Zagreb, Kruse 44/a

Tel. (01) 6129-210; e-mail: slavka.sente@gmail.com

RIJEČ ČASNE MAJKE

Poštovane i drage sestre,
čitatelji glasila Ave Maria,

sat po sat, dan po dan, godina za godinom nižu se stranice naših života i trajno nas podsjećaju na uvijek isti, uvijek novi ciklus u kojem više ili manje kvalitetno i uspješno proživljavamo darovano vrijeme i bogatstva od Boga povjerenja.

Svaki novi dan, nova nam je prilika, svaki nosi susret novi je blagoslov, svaki novi događaj novi je izvor predanja/prihvaćanja i/ili suprotstavljanja Životu u Bogu i s Bogom!

Bog nas je htio u svojoj beskonačnoj ljubavi i veličini.

U svojem beskonačnom i velikom smilovanju darovao nam je sve.

U svojoj velikodušnosti darovao nam je najveće Dobro.

Dao nam je najljepšu Obitelj, najplemenitije osjećaje.

Dao nam je najčišći Uzor.

Dao nam je mogućnost suobličavanja i ostvarenja u njegovoј snazi i blizini.

Dao nam je sve, kako bi nas "konopcima ljubavi" privukao sebi!

Spavala je zemlja!

Velikani svijeta nisu mogli shvatiti kako malo dijete može biti veće od čovjeka!

Kraljevi nisu mogli shvatiti da se kralj može roditi u štalici!

Boga nisu prepoznali svi, prepoznali su ga pastiri i mudraci!

Pastiri koji znaju da ništa ne znaju. Mudraci, koji znaju da ne znaju sve!

Jesmo li mi pastiri i mudraci ili ga nismo prepoznali?

Bog se približio čovjeku u malom gradu, u mlađoj djevojci, u nevinom Josipu, u noći, u skromnosti, u siromaštvu, neznatnosti, tišini...

Bog dolazi u blagosti, otvorenosti, jednostavnosti, istinoljubivosti, malenosti...

U svojoj neizmjernoj ljubavi Bog želi biti jedno s čovjekom – postaje Čovjek!

Beskrajni Bog postaje djetešće da ga možemo obuhvatiti svojim rukama!

To je veličanstveno djelo ljubavi, to je nepresušni Izvor utjehe, to je neizmjerno milosrđe koje Bog ne može zadržati samo unutar Trojstva, nego ga trajno izljeva na čovjeka – svoju sliku i priliku, sustvaratelja i partnera! Daruje nam se!

Čestitajmo sestre i braćo Božić jedni drugima!
Zahvalimo Bogu na Božiću!

Živimo rođenje Djeteta u svakom susretu sa znanima i neznanima, sa malima i velikima!

Radujmo se velikom Bogu koji se s nama izjednačio!

Suočiličavajmo se Njemu jer je sada lakše, on je postao kao mi da mi možemo biti kao On!

Neka naša srca budu puna nebeskih darova i milosti!

Neka naše oči budu usmjerene na trajne vrijednosti i nebeska dobra!

Neka naše duše budu mjesta topline i razumijevanja za svakoga!

Neka naše kuće budu svratišta za one koje drugi neće blizu sebe!

Neka naša Zajednica živi djelotvoran život u Kristu, po Kristu i za Krista!

Neka nam je svima blagoslovjen i čestit Božić!

s. Jaka Vuco, vrhovna poglavarica

Zadnjih dana crkvene godine često smo slušali evanđeoski tekst koji nagoviješta potrese, ratove, bune. Isti se tekst prenosi već dvije tisuće godina. I danomice smo svjedoci kako se obistinjuju ova proročanstva. Mi se, nažalost, često oglušujemo na ove znakove Božjeg upozorenja. Zanosi nas nova tehnologija za koju mislimo da nas može oslobođiti svih tih nedaća. Međutim, stvari se ipak događaju mimo našeg očekivanja. Ni potrese, ni poplave ni smrt ne možemo predvidjeti ali niti previdjeti. Znači da čovjek ipak nije apsolutni gospodar svijeta. Ove neželjene pojave mogu biti upozorenje i podsjetnik da smo samo krhka bića kojima je nepoznat vijek trajanja, odnosno, da smo putnici koji ostavljaju tragove svoga bivovanja na ovoj zemlji. Samo o nama ovisi hoće li se netko, hodajući po našim tragovima spotaknuti i pasti, ili će se uzdizati, radovati i druge voljeti. Isusove riječi upozorenja završavaju utjehom i nadom: *Kad sve to vidite, podignite glave jer se približava vaše otkupljenje.* Svojim, dakle, dołaskom ne samo da nas oslobađa vremenskih i ljudskih prijetnji, nego sve to posvećuje i pretvara u zalog našega spasenja i ulazak u vječnu radost. *Kraljevstvo je Božje već među nama – naglašava Isus.* No, da ga lakše prepoznamo, u svojoj domišljatoj ljubavi rađa se kao dijete, sa svim ljudskim osobinama, *nama u svemu jednak osim u grijehu.* Jer, kako bi drugačije mogao dijeliti s nama neimaštinu, nepravdu, strahove, progonstva, nerazumijevanja. O, kad bismo bili

svjesni da upravo zato jer je Emanuel tu, među nama, s nama, možemo odolijevati svim predviđenim i nepredviđenim strepnjama i životnim iskušenjima.

Ohrabrene tim iskustvom ne dopustimo da nas svlada malodušje pred novim iskušenjem, kad vidimo kako naša stoljetna Kongregacija ‘kopni’, nestaje, smanjuje se. Možemo li zau staviti to nestajanje? Svojim silama očito ne! Možda se odgovor krije u štali, na slami, u naoko nemoćnom, siromašnom Djetetu, a kojemu je ime Mesija, Spasitelj. Tu valja osluškivati skladan pjev anđela, tihi vapaj i molitvu Marije i Josipa i neodoljiv pogled Boga koji progovara našim dubinama. Sigurne u njegovu blizinu kre nimo radosno u Novu 2023. godinu. Neka u njoj svaki naš korak i pothvat bude blagoslovлен.

Urednica

PAPA IVAN PAVAO I. PROGLAŠEN BLAŽENIM

Papa Franjo proglašio je tijekom euharistijskog slavlja u nedjelju, 4. rujna, časnoga slugu Božjega papu **Ivana Pavla I.** blaženim. Beatifikacija je održana tijekom euharistijskog slavlja na mnoštvom hodočasnika ispunjenom Trgu sv. Petra u Vatikanu, javlja IKA.

Molbu za beatifikaciju pročitao je biskup Belluno-Feltrea mons. Renato Marangoni, u čijoj se biskupiji postupak za proglašenje blaženim vodio. U pravilu se kauza vodi u biskupiji u kojoj je kandidat za blaženika i sveca umro no u ovom se slučaju iznimno vodila u rodnoj biskupiji pokojnog pape Luciani. Nakon što je biskup Marangoni pročitao molbu za beatifikaciju s kratkim životopisom Ivana Pavla I., papa Franjo izgovorio je formulu koja izražava prijedlog za čašćenje novog blaženika u cijeloj Crkvi.

Tijekom homilije Sveti je Otac poručio kako slijediti Gospodina ne znači "sudjelovati u pobjedničkoj povorci" već "nositi križ".

"Ljubiti: čak i ako to стоји križa žrtve, šutnje, nerazumijevanja, samoće, sputavanja i progona. Jer – govorio je još Ivan Pavao I. – ako želiš poljubiti Isusa raspetoga, 'moraš se sagnuti nad križem i dopustiti da te ubode poneki trn krune koja je na Gospodinovoј glavi.'"

"Braćo, sestre, novi blaženik je tako živio: u radosti evanđelja, bez kompromisa, ljubeći do kraja. On je uosobljavao siromaštvo učenika, koje nije samo odvajanje od materijalnih dobara, nego prije svega svladavanje napasti da se samoga sebe stavlja u središte i traži svoju slavu. Naprotiv, po uzoru na Isusa, bio je krotak i ponizan pastir. Sebe je smatrao prašinom po

kojoj se Bog udostojio pisati. Zato je govorio: 'Gospodin nam je toplo preporučivao: budite ponizni. Čak i ako ste učinili velika djela, recite: beskorisne smo sluge.'

Papa Franjo dodao je kako je Luciani "uz osmijeh uspio prenositi Gospodinovu dobrotu" te pozvao vjernike da izmole od njega "osmijeh duše".

"Lijepa je Crkva sretnog, vedrog i nasmijanog lica, koja nikad ne zatvara svoja vrata, koja ne ogorčuje srca, koja ne kuka i ne gaji osjećaje srdžbe, nije ljuta i netrpeljiva, nije mrka i osorna, ne pati od nostalгије за прошлочу", zaključio je Sveti Otac.

Tko je bio Ivan Pavao I.

Novi blaženik rođen je kao **Albino Luciani** u Forno di Canale (danas Canale d'Agordo) 17. listopada 1912. Za papu je izabran 26. kolovoza 1978. Preminuo je ubrzo nakon izbora, 28. rujna 1978. nakon samo 33 dana obnašanja papinske službe.

Njegovom beatifikacijom upotpunjeno je niz od četvorice papa od Drugoga vatikanskog sabora nadalje koji su uzdignuti na čast oltara. Radi se o dvojici njegovih prethodnika, Ivanu XXIII. i Pavlu VI., te nasljedniku Ivanu Pavlu II.

Ivan Pavao I. bio je poznat po svojoj poniznosti te je ostao upamćen kao "nasmiješeni papa". Tijekom kratkog pontifikata prekinuo je mnoge ustaljene tradicije na papinskom dvoru. Odbacio je tako "Pluralis Majestatis" – vladarsku množinu. Sve do tada pape su, kao i carevi i kraljevi, o sebi govorili u prvom licu množine, oslovjavajući se osobnom zamjenicom "mi". Ivan Pavao I. nasuprot tome rekao je "ja". Čak je i tradicionalni prijenosni papinski tron, "sedia gestatoria", htio poslati u spremište Apostolske palače. Iz kurije su ga na kraju ipak nagovorili da koristi približno slično prijevozno sredstvo. Uveo je promjene u Švicarsku gardu dokinuvši do tada obavezno prigibanje koljena u nazoznosti pape, a bio je i prvi poglavav Katoličke Crkve koji je odbio krunidbu.

Čudo po zagovoru 'nasmiješenog pape'

Uvjeti za beatifikaciju Ivana Pavla I. ispunjeni su nakon što je Sveti Otac Franjo u listopadu

2021. potpisao dekret o čudu po njegovom zagovoru.

Čudo koje dogodilo odnosi se na izlječenje djevojčice Candele iz Buenos Airesa koja je bolevala od teškog oblika encefalopatije, odnosno oštećenja funkcije velikoga mozga.

O tome je svojevremeno posvjedočio otac José Dabusti iz Argentine.

Kada je Candelina hospitalizirana u vrlo lošemu stanju 22. srpnja 2011., njezina majka došla je u župu koju je Dabusti vodio i zamolila ga za posjet svojoj kćeri.

Tijekom zajedničke molitve s majkom i medicinskim sestrama, Dabusti je spustio ruku na Candelu i molitvu za zagovor Ivana Pavla I.

Candelina majka nije znala tko je bio Albino Luciani, pa je otac Dabusti ukratko objasnio zašto bi u toj teškoj situaciji trebalo moliti za njegov zagovor. "Bila je to spontana molitva, nadahnuće rođeno iz srca", ističe svećenik.

Iste noći postali su vidljivi prvi znaci poboljšanja Candelina stanja. Iz dana u dan bila je sve bolje. Iako su liječnici predvidjeli da će ostati u vegetativnom stanju ili s teškim ozljedama mozga, djevojčica je ozdravila. (IKA)

NOVI BEOGRADSKI NADBISKUP I METROPOLIT MONS. DR. LADISLAV (László) NEMET

Papa Franjo imenovao je, na spomandan svetih Srijemskih mučenika, 5. studenoga 2022., mons. Ladislava Németa, zrenjaninsko-ga biskupa, beogradskim nadbiskupom metropolitom.

Sveti je Otac prihvatio odreknuće monsinjora Stanislava Hočevara od upravljanja Beogradskom nadbiskupijom te novim nadbiskupom imenovao dosadašnjeg zrenjaninskog biskupa Ladislava Németa.

Curriculum vitae

Mons. dr. sc. Ladislav (László) Némét rođen je u Odžacima u Republici Srbiji, 7. rujna 1956. u Družbu Božje riječi – verbite (SVD) stupio je 7. rujna 1977., a visokoškolsko obrazovanje stekao je u Pienieżnou u Poljskoj. U istom gradu 8. rujna 1982. položio je doživotne redovničke zavjete. Magistrirao je na Lublinskem katoličkom sveučilištu 7. travnja 1983., a za svećenika je zaređen u Odžacima 1. svibnja 1983. Između 1985.

i 1987. školovao se u Rimu, a između 1987. i 1990. bio je sveučilišni duhovnik na Filipinima.

Doktorat je stekao Godine 1994. iz dogmatike na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu. Između 1994. i 2000. predavao je dogmatiku u Austriji na Filozofsko-teološkoj višoj školi verbita. Također, predavao je i na Hrvatskim studijima i Filozofskom fakultetu Družbe Isusove Sveučilišta u Zagrebu. Od 2000. do 2004. obnašao je službu u stalnom međunarodnom predstavništvu Svete Stolice u Beču.

Papa Benedikt XVI. 23. travnja 2008. imenovao ga je biskupom Zrenjaninske biskupije. Za biskupa je zaređen 5. srpnja iste godine u zrenjaninskoj katedrali.

Za predsjednika Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda na mandat od pet godina izabran je 2016., a reizabran je 2021. Prethodno je od travnja 2011. do 16. ožujka 2016. bio generalni tajnik navedene konferencije.

Od 25. rujna 2021. obnaša službu potpredsjednika Vijeća europskih biskupske konferencije (CCEE).

Govori mađarski, srpski, engleski, njemački, poljski, talijanski i hrvatski jezik.

(*Vatican News – am; ika*)

* * * * *

Od 1980. beogradski su nadbiskupi mahom Slovenci. Zadnji beogradski biskup, Hrvat, bio je Gabrijel Bukatko (nadb. 1964. – 1980). Novi beogradski nadbiskup je Mađar, rođen u Srbiji.

PREMINUO SUBOTIČKI BISKUP SLAVKO VEČERIN

Upetak 26. kolovoza 2022. preminuo je, nakon kratke i teške bolesti, okrijepljen svetim sakramentima, u 66. godini života, 40. godini svećeništva i 2. godini biskupstva, subotički biskup mons. Slavko Večerin.

Životopis biskupa Večerina

Mons. Slavko Večerin rođen je 6. lipnja 1957. godine u Subotici. Nakon osnovne škole završio je Gimnaziju u Subotici, te je kao bogoslov Subotičke biskupije od 1976. do 1983. boravio

na odgoju u Nadbiskupijskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu, te je ondje na Katoličkom bogoslovnom fakultetu pohađao filozofsko-teološki studij.

Za svećenika Subotičke biskupije zaređen je 14. kolovoza 1983. Svoju je svećeničku službu vršio u više župa. Prve dvije godine djelovao je kao župni vikar u Župi Presvetog Trojstva u Somboru, pa je u ljeto 1985. imenovan upraviteljem Župe sv. Pavla u Baču. Potom je 1991. premješten u Suboticu, gdje je obnašao službu duhovnika u Malom sjemeništu „Paulinum“ i arhivara Biskupskog ordinarijata. Bio je rektor marijanskog svetišta Bunarića, zatim član Zbora savjetnika, članom Liturgijskog vijeća Biskupske konferencije SR Jugoslavije, a potom i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda do 2009. Prelatom Njegove Svetosti imenovan je 16. siječnja 2006. godine.

Papa Franjo imenovao ga je 8. rujna 2020. subotičkim biskupom. Za subotičkog biskupa zaređen je po rukama biskupa Ladislava Németa (sada beogradskog nadbiskupa) u katedrali – manjoj bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici, na spomendan sv. Nikole Tavelića, 14. studenoga 2020. (usp. <https://www.zkhv.org.rs/>)

Sprovod biskupa Večerina

Sprovod subotičkog biskupa monsinjora Slavka Večerina održan je 1. rujna u Katedrali Svete Terezije Avilske u Subotici, gdje je i sahranjen. Posljednjem ispraćaju nazočio je veliki broj nadbiskupa, biskupa, svećenika, redovnika i redovnica. Svetu misu predvodio je zrenjaninski biskup monsinjor László Német,

a propovijed na hrvatskome jeziku održao je preuzvišeni nadbiskup i metropolita beogradski monsinjor Stanislav Hočevar.

U knjigu žalosti zabilježene su i riječi predsjednice HNV-a Jasne Vojnić: „Ispraćamo našega duhovnoga pastira sjećajući se njegove ljubavi prema svome hrvatskome narodu, svome bunjevačkom naslijeđu i svome zavičaju u kojemu je proveo svoju zemaljsku službu. Njegovu ljubav i brigu znali su naši ljudi još dok je bio župnikom. Premda je njegova biskupska služba bila prekratka svjedočili smo njegovome radu i volji za pomoći svome narodu i potpori svim važnijim projektima hrvatske zajednice, posebice u obrazovanju koje je budućnost Hrvata na ovim prostorima. S cijelim vjernim pukom naše biskupije sudjelujemo u molitvi za Gospodinovo milosrđe kako bi našem biskupu Slavku sjalo vječno svjetlo.“

Posljednji susret dominikanki s biskupom Večerina u Subotici

U subotu, 11. lipnja č. majka Jakica s još nekim sestrama posjetila je subotičkog biskupa

Slavka Večerina. Razgovarali su o važnosti redovnika i redovnica u subotičkoj biskupiji, a posebno o važnosti sestara dominikanki koje obilježavaju ove godine 75 godina od svoga djelovanja u biskupiji. Biskup Večerin, prema zapisu s. Manes u AM 2/2022, je spomenuo

s. Beatu Zebić koja je u Tavankutu ostala do danas pojam časne sestre i simbol važnosti sestara dominikanki u radu s mladima i s djecom na navedenim prostorima. Sama prisutnost sestara u Subotici vrlo je važna, bez obzira na dob.

Neka mu Bog bude nagrada i plaća!

NOVI DUŽNOSNICI U RIMSKOJ KURIJI

Papa Franjo imenovao je u petak 25. studenoga nove dužnosnike u Rimskoj kuriji i drugim ustanovama u Vatikanu

Sve je više žena na vodećim mjestima u Vatikanu: Papa danas imenovao još dvije.

U Rimskoj kuriji i s njom povezanim ustanovama sve je više žena na odgovornim položajima. Papa Franjo obnovio je vodstvo Papinskog povjerenstva za sakralnu arheologiju imenovavši predsjednikom mons. Pasqualea Iacobonea, koji je do sada bio tajnik povjerenstva i njegov član, te tajnicom i članom imenovao Raffaella Giuliani, dosadašnju dužnosnicu povjerenstva. Ta udana Rimljanka autorica je brojnih teksta o katakombama.

Dotajnicom Dikasterija za kulturu i obrazovanje, Sveti Otac imenovao je profesoricu Antonellu Sciarrone Alibrandi. Profesorica Alibrandi je prorektor vikar Katoličkoga sve-

učilišta „Sacro Cuore“ u Milanu, te profesorica ekonomskoga prava na Fakultetu za bankarstvo, financije i osiguranje spomenutoga sveučilišta. Također je predsjednica Udruge profesora Gospodarskoga prava.

Papa Franjo imenovao je i novoga tajnika Papinske akademije svetoga Tome Akvinskoga. Na tu dužnost postavio je prof. Luku Tuninettiju, dekana Filozofskoga fakulteta Papinskoga sveučilišta Urbaniana.

Novi članovi Dikasterija za kler su mons. Alejandro Arellano Cedillo, mons. Branislav Koppal, vlč. Riccardo Battocchio, vlč. Hubertus Blaumeiser, vlč. Anthony R. Brausch, vlč. Francisco Javier Insa Gómez, vlč. Emilio Lavaniegos González; vlč. Raffaele Ponticelli, vlč. Stefan Ulz, vlč. Dario Vitali, o. Fabio Ciardi, OMI, o. Fernando Domingues, MCCJ, o. Hugh Lagan, SMA, s. Lidia Ramona González Rodríguez, FMH, dr. sc. Bernardino Guarino, dr. sc. Chiara D’Urbano i prof. Rosalba Erminia Paola Manes.

Vlč. Robert Hernández Gómez, službenik Dikasterija za kulturu i obrazovanje, imenovan je članom Upravnog vijeća Agencije Svetе Stolice za vrednovanje i promociju kvalitete crkvenih sveučilišta i fakulteta (AVEPRO), izvještava Tiskovni ured Svetе Stolice. (IKA)

ANĐEO – TVOJ PRIJATELJ

(Izvor teksta: P. Angel Peña O. A. R., *Tu amigo EL ANGEL*, Lima, 2000).

Kada se govori o anđelima, mnogi se osmjeju želeći dati do znanja da se radi o lijepoj priči za uspavljanje djece ili o nečemu što više nije u modi. Neki drugi, pak, uspoređuju anđele s vanzemaljcima ili u potpunosti negiraju njihovo postojanje jer ih nitko „nije video.“ Međutim, postojanje anđela jedna je od istina naše katoličke vjere.

Anđeli su čisti duhovi, savršena stvorenja Božja, obdareni razumom i slobodnom voljom, posve jednostavne naravi, besmrtni, nepromjenljivi, i ljudskim tjelesnim očima nevidljivi te kao takvi odražavaju sliku svoga Stvoritelja. Ne podlježu fizičkim ograničenjima niti zakonima propadljivosti. Anđeli nisu nikakva astrakcija niti slikoviti govor. Oni su konkretna Božja stvorenja koja kroz svu vječnost slave svoga Stvoritelja i izvršavaju Njegove naume.

Crkva ih naziva Božjim glasnicima, što se može vidjeti i u Novom zavjetu gdje su se više puta ukazali, npr. pastirima ili sv. Josipu u snu. Biblija spominje tri arkanđela: Mihaela, Gabrijela i Rafaela te anđeoske vojske, no u kršćanskoj tradiciji među raznim njihovim

podjelama ustalila se ona iz kraja 5. stoljeća Dionizija Aeropagita. On je anđeosku hijerarhiju podijelio na devet korova podijeljenih na tri reda. Anđeli se ne razlikuju prema svojoj prirodi, već prema dodijeljenim zadaćama i kako kaže sv. Toma Akvinski, prema stupnju ljubavi i svetosti. Tako su neki anđeli zaštitnici pojedinih država, crkava, nadbiskupija, provincija, gradova... Jednako tako, poneki svetci su govorili da svaka obitelj i svaka vjerska zajednica ima svog anđela čuvara.

Čudesan odnos između svete Geme i njenog anđela čuvara

Izvor: therealpresence.org by M.G.

Rimokatolička mističarka sveta Gemma Galgani, tvrdila je da razgovara sa svojim anđelom čuvarom. Navela je da joj je njen anđeo čuvar bio učitelj i vodič, povremeno je zaustavljajući da govoriti u neprikladnim prilikama.

Povezanost sv. Gemme i njenog anđela čuvara bila je tolika da joj je čak i prenosio pisma. U mnogo slučajeva kad je Gemma trebala duhovno vodstvo, a njen

je duhovnik bio u Rimu, pismo bi se na tajanstven način pronašlo na odredištu. Gemma se obraćala anđelu čuvaru s potpunim pouzdanjem i jednostavnošću. Razlozi zbog kojih ga je tražila za takvo što su: nedostatak novaca za poštlu i potreba za što bržim odgovorom... .

Jednom se gđa Cecilia željela uvjeriti je li to istina da anđeo nosi pisma. Dogovorila se i s

Gemminim duhovnikom da provjeri je li dobio pismo.

Pismo koje je pisala Gemma gđa Cecilia je dala gospodinu Lorenzu da zaključa u sanduć i ključ drži kod sebe. Gemma je bila u vrtu kad je rekla Ceciliji da je vidjela anđela kako je prošao s pismom u rukama. Cecilia je brzo pozvala g. Lorenza da provjeri je li pismo još uvijek u sandučiću. On je otključao sandučić, ali pisma nije više bilo. Zatim je Cecilia pitala Gemmina duhovnika je li primio to pismo. Odgovor je bio potvrdan... "Bog je neizmjerna ljubav. Lijepo je

vidjeti kako se prigiba nad svoja bijedna stvorena." – govorio je on.

I drugi put željela se gđa Cecilia uvjeriti u to pa joj je Gemma dala pismo da ga ona zaključa. Cecilija govorila ... Jučer vam je Gemma napisala pismo. Danas, za vrijeme kave, rekla mi je da je pismo otišlo. Otišla sam provjeriti i pisma više nije bilo tamo. Napisano je 3.-eg a otišlo je 4.-og. Jeste li ga primili? O. Germano je opet odgovorio potvrđno...

To su čuda koja Bog radi preko svojih anđela.

Čestitka vrhovne glavarice s. Jakice Vuco povodom svetkovine Andelâ Čuvarâ zaštitnikâ Kongregacije

Drage sestre,

Svetkovina je sv. Andela čuvara! Andela koji ma nas je Bog obdario, a otac Andeo Marija Miškov preporučio posebnom brigom i ljubavlju svoga velikodušnog srca!

A tko vas je ovdje doveo? Tko ako ne vaš Andeo čuvar! Evo što Gospodin Bog svakoj govoril: Ja sam ti poslao svog Andela, koji je pred tobom hodio, koji te je pratio i čuvao na putu i uveo te u kuću koju sam za tebe pripravio (Izl 23,30). Pazi na svog Andela i slušaj njegov glas (Izl 23,21), čuvaj se da ga ne uvrijediš, jer i ako sagriješiš on te neće zapustiti ni ostaviti, on će s tobom biti u moje ime, govoril Gospodin. Budeš li

slušao njegov glas i budeš li činio sve što ti on budе govorio, ja će biti neprijatelj tvojim neprijateljima, i moj će Andeo uvijek pred tobom hoditi. Moj će te Andeo u naručju nositi da ne zapneš o kamen i ne ozlijediš nogu svoju. (Ps 91, 12) (usp. iz nagovora oca Miškova, na Andele čuvare, 2. listopada 1907.)

Kod Boga nema slučajnosti, kod njegovih ugodnika nema drugog puta, kod onih čiji je život izvršavanje njegove volje sve je i uvijek na svom mjestu! I kada nije – gledano izvana, sve je na svom mjestu! Oni su sigurni, u ruci Božjoj nalaze spokoj, nalaze mir! Oni znaju da je Božji glasnik, Božji poslanik, Božji tješitelj, čuvar tu, uvijek ...

Slobodom koja nam je darovana od iskona, mi se uvijek opredjeljujemo za dobro ili

manje dobro. Slobodom koju imamo kao odgovornost, raspolažemo u svakoj svojoj riječi i svakom činu. Slobodom ulazimo u odnose s Nebom i Zemljom!

Uvijek iznova smo pozvane zaustavljati se na onom što možemo učiniti, ako to dovoljno jako želimo postat će stvarnost i zbilja! Isus nas zove da idemo s njim, da idemo zajedno, da imamo

zajedničke planove, da radimo složno i ujednačeno. Tada možemo očekivati plodove. Ako svaka ima svoje planove nismo Isusova zajednica i ne svjedočimo pravo zajedništvo.

Svima od srca čestitam dan naše Kongregacije!

s. Jaka Vuco OP, vrhovna glavarica

Šibenska i splitska zajednica zajednički proslavile Andjele Čuvare

Na dan naših nebeskih zaštitnika naša mala zajednica od pet članova, odlučila se malo na drugačiji način proslaviti ovaj dan. Ujutro smo se zaputile put Splita do naših sestara u samostanu sv. Martina. Čestitale smo sestrama Andjele čuvare, a s. Terezini zapjevale i čestitali imendan. Zajedništvo, ugodno sestrinsko druženje moglo je potrajati jako dugo, ali naš slijedeći cilj bila je sv. misa u crkvi svete Obitelji u Prasvetištu Gospe od Otoka u Solinu.

Unutrašnjost crkve ostavlja bez daha, svojom ljepotom, veličinom, bojama, prikazanim svećima u rajsкоj slavi, u čijem središtu je Isus u slavi. Sve izgleda tako stvarno i nadahnjuće, vezana putujuća i slavna Crkva. Pomislila sam: „Kolika crkva, vjerojatno će biti polu prazna“, ali sam se prevarila, bila je ispunjena mladima, mladim obiteljima, djecom koja su animirala

svojim skladnim pjevanjem sv. misu. Nismo mogle ljepše proslaviti naše nebeske zaštitnike.

Danas bi s. Lina slavila imendan da je s nama, pa smo pri povratku posjetile i njenu sestru koja ima 93 godine, ali bez obzira na godine i poteškoće vrlo je vedra i Bogom ispunjena staričica, koja nam se jako obradovala.

Dan smo završile odlaskom na groblje, vidjeti naš novi spomenik i pomoliti se za sve naše sestre koje tamo počivaju. Evo i nekoliko momenata zabilježenih fotoaparatom.

ZAGREB SVEČANO PROSLAVIO SVETE ANĐELE ČUVARE i 50. obljetnicu redovništva s. Katarini – priori i s. Ivanka – ekonomi

Svetkovinu Andelâ Čuvarâ, zaštitnike naše kongregacije, proslavila je zajednica bl. Ozane u Zagrebu na posebno svečan način. Taj je, naime, dan ova zajednica priredila proslavu našim 'zlatnim' jubilarkama, priori s. Katarini Maglica i ekonomi s. Ivanka Osredek. Kako sve potječe od Isusa i za Isusa, naša je kapela, zahvaljujući s. Marini Pavlović i s. Kristijani Remetin, bila na izuzetan način okićena za tu prigodu. Misno je slavlje predvodio naš župni vikar vlč. Milan Dančuo koji se toplim i zahvalnim riječima osvrnuo na proteklih pedeset godina redovništva naših jubilarki. Svaki je redovnički ili svećenički poziv dar Crkvi i narodu, odnosno redovničkoj zajednici kojoj pripada. Kad poklanjamo nekome dar, želimo

biti što maštovitiji kako bismo razveselili darovanog. Slično je i s našim redovničkim ili svećeničkim pozivom, moramo se truditi da taj dar – Božji poziv, bude što plodonosniji za nas i za svijet kojem smo poslani. – istaknuo je, između ostaloga vlč. Milan.

Slavlje je nastavljeno za zajedničkim stolom u blagovaoni, kojeg je za jubilarke maštovito okitila s. Veronika Petrović i gdje su nam se pridružili i naši svećenici: župnik vlč. Ivan Filipčić i kapelan vlč. Milan Dančuo. Tu su sestre, uz prigodne pjesme, izrazile čestitke našim jubilarkama. s. Antonija je za njih izabrala prave tekstove koji najbolje izriču što je čovjek pred Bogom i pred ljudima kada se u potpunosti daruje i predaje.

Andeli Čuvari, 2022.

„**POSTOJE LJUDI KOJI SAMIM SVOJIM
POSTOJANJEM
ČINE SVIJET LJEPŠIM ...**“

Draga naša č. Priora,

Danas na rođendan naše Kongregacije obilježavamo Vaš zlatni jubilej, 50-tu godišnjicu zavjeta. Srdačno Vam čestitamo uz želju da dobri Bog nastavi i dalje izlijevati svoje milosti i blagoslove na Vas i na Vaše najmilije.

U ovih pedeset zlatnih godina utkano je i 18 godina Vaše službe vrhovne glavarice. Hvala Vam za sve darovane dane i godine zajedničkog rada i djelovanja u našoj Kongregaciji i našoj zajednici. Hvala vam za ljubav i brigu kojom ste bdjeli nad svakom sestrom, za žrtve i molitve koje ste upravljali za svaku sestraru, a vjerujemo da to činite i sada.

Neka vam dragi Bog podari puno snage, zdravlja i ljubavi u dalnjem Vašem životu – BOGU na slavu, REDU na ponos i NARODU na blagoslov!

S ljubavlju i zahvalnošću, Vaše sestre iz samostana Blažene Hozane

s. Ivanka:

„Anđeo hvale neka ti podari dobar pogled i pravu riječ pohvale. I neka anđeo hvale upravi tvojim pogledom na Začetnika svakoga dobra, na Boga. Tvoja hvala dolazi do punine tek onda kad hvališ Boga kao onoga koji ti je darovao tvoj život, koji ti iz dana u dan čini velike stvari. Hvala će ti pokazati svijet u drugome svjetlu. I dat će da ti oživi duša. Jer hvala odgovara biti tvoje duše.“ (Anđeo hvale)

* * * * *

Draga naša s. Ivanka,

Radujemo se s Tobom i srdačno čestitamo tvoj jubilej – 50 godišnjicu zavjeta, plodnog djelovanja, radosnog služenja i darivanja BOGU, REDU I NARODU!

Zahvalne Bogu za Tvoje postojanje, želimo Ti mir, radost i blagoslov te uspješan i blagoslovjen daljnji rad u našoj zagrebačkoj zajednici.

Hvala za sve ono dobro i lijepo koje si nam podarila, hvala za pažnju, za ljubav, za brigu, za zajedništvo, hvala, hvala za sve ...

Želimo ti dobro zdravlje, puno sreće i veselja i neka te Božji blagoslov prati u svemu i Anđeli Čuvari neka te čuvaju!

Od srca ti žele,
Tvoje sestre iz samostana
Blažene Hozane

BLAGDAN GOSPE OD RUŽARIJA U ZADARSKIM PLOČAMA

Blagdan Gospe od Ružarija svečano je proslavljen prve listopadske nedjelje, 2. listopada, u mnogim crkvama. Tako je bilo i u Župi sv. Petra u predjelu Ploče u Zadru. Bilo je to ujedno zahvalno sjećanje na obranu toga gradskog dijela u Domovinskom ratu.

Svečano misno slavlje u župnoj crkvi predvodio je župnik Župe sv. Josipa na zadarskoj Plovaniji don Martin Jadreško, koji je nadahnutim riječima govorio o Mariji, Kraljici svete krunice, stoga je njegova propovijed našla mjesto i na stranicama našeg glasila, AM.

Župa Ploče nalazi se, inače, na rubnom dijelu grada Zadra i bila je vanjska linija obrane u Domovinskom ratu. Stoga su župljani Ploča i susjedne župe Dračevac zahvalni Gospi za zaštitu u Domovinskom ratu kada su bili izloženi velikim napadima i opasnostima, a Gospa je „čudesno ispružila svoju moćnu desnicu nad to mjesto“ – rekao je don Martin, te nastavio:

„Slavimo spomandan Svetе krunice kao uspomenu na čudesna događanja 1991. godine, baš na području župa Ploče i Dračevac. Iako isповijedamo da smo vjernici, živimo kao praktični ateisti. To je žalosno. Živimo kao da Boga nema. ... „Za razliku od nas, naši preci živjeli su kao da Boga ima. Tražili su volju Božju. Nastojali su poput Šimuna, Josipa i Marije spoznati što je volja Božja za njih i sve svoje povjerenje stavili su u Boga. Bili su svjesni da bez Boga ništa ne mogu, a da s Bogom mogu sve. Najbolji dokaz za to je događaj iz 1571., zahvaljujući kojem je nastao blagdan Gospe od Ružarija“, istaknuo je don Martin, opisavši kontekst nastajanja toga blagdana.

„Te godine Mediteranom je zavladala moćna osmanlijska imperija. Nakon što su bili silni na kopnu, uspjeli su oformiti i silnu mornaricu pa su zavladali Sredozemljem. I prijetila je

opasnost da, osim što su navaljivali s kopna, navale i s mora na Europu i naše krajeve. Na poziv tadašnjeg Pape, kršćani su tada počeli okupljati neku malu vojsku, ali nije bilo moćne mornarice. Pa su se iz raznih gradova Jadrana i Sredozemlja počele upućivati galije prema Grčkoj, gdje je trebala biti odlučujuća bitka.

Zapisano je da su se tako i naši ljudi iz Zadra, Trogira, Raba, Cresa, Splita, Hvara uputili s galijama prema Grčkoj, kod malog grada Lepanta u Korintu, da se тамо suoče s puno većom silom, nadajući se da će Bog učiniti čudio. Oni su znali da su slabiji, ali nisu odustali. Nisu prekrižili ruke i rekli ‘Bože, ti sve učini’. Oni su odlučili učiniti svoj dio, vjerujući Bogu i vjerujući u Boga da će on pomoći to njihovo djelovanje.

Dok su oni plovili prema Istoku, svi koji su ostali kod kuća i na brodovima uzeli su krunicu

u ruke. Tadašnji papa Pio V. koji je bio dominikanac, sin sv. Dominika koji je i proširio krunicu po svijetu, pozvao je vjernike da mole krunicu, vjerujući da se Gospinim zagovorom i posredništvom može dogoditi to čudo. I svi su na koljenima tih tjedana molili krunicu iščekujući da će se kod Lepanta ipak dogoditi čudo. I dogodilo se čudo! Mala kršćanska mornarica uspjela je pobijediti puno silniju osmanlijsku mornaricu i zaustavila je tursku prevlast na moru od koje se oni nikad više nisu oporavili. Više nikad nisu postali prijetnja na Sredozemlju“, rekao je Jadreško, istaknuvši da se slično dogodilo i u Zadru i u cijeloj našoj domovini Hrvatskoj 1991. godine.

„Mi smo znali da smo slabi, nitko nam nije davao velike šanse. Znali smo da nas nitko posebno ne simpatizira i da nemamo nikakvu zaštitu od svjetskih sila. Imali smo samo jednog istinskog, pravog prijatelja, papu Ivana Pavla II. Samo Božjoj providnosti možemo zahvaliti što je taj čovjek bio na toj poziciji, u to vrijeme. Jer da nije bilo njega te 1991. na prijestolju Svetoga Petra, dragi Bog zna što bi se s nama bilo dogodilo.

Ali, ni mi tada nismo stajali prekriženih ruku. Branitelji su s nekakvim oružjem branili svoje obitelji, grad i domovinu, želeći barem odgoditi konačan kraj, nadajući se da će se dogoditi neki prijelomni trenutak. A veliki broj ljudi uzeo je krunicu u ruke. Gotovo svi naši vojnici, i koji nisu znali ni kako se krunica moli, imali su krunicu oko vrata, vjerujući da se Marijinim posredništvom i zagovorom,

po našim molitvama, može dogoditi čudo kao što se dogodilo čudo kod Lepanta. I dogodilo se čudo! Na iznenađenje svih, novorođenče koje se zvalo Hrvatska, koje nitko nije želio, uspjelo se obraniti i nastaviti živjeti.

Ti nam povjesni događaji zaštite i obrane od puno nadmoćnijeg neprijatelja poručuju: Vjera je sila! Kad čovjek ima povjerenje u Boga, ali ne samo skrštenih ruku, nego kada surađuje s Božjom milošću, kako i kaže apostol Pavao Timoteju, kada raspiruje taj milosni dar Božji, onda je sve moguće.

Spomendan Gospe od Ružarija govori nam kolika je sila molitva, a posebno kolika je sila molitva krunice. Sv. Dominik je prije 800 godina, u svoje vrijeme, hrabro i neustrašivo počeo širiti molitvu krunice, jer u tadašnjoj Europi bila su mnoga krivovjerja, hereze. Mnogi su otpali od pravog nauka Crkve, kao i danas. I danas čujemo kako je ugrožen polog vjere i kako mnogi koji ispovijedaju da su kršćani, naučavaju razna krivovjerja, pa i oni koji za sebe kažu da su katolici.

Tako je bilo i u doba sv. Dominika. I Dominik je sa svojom braćom koju je on okupio pokušao obratiti te ljude, posebno u Južnoj Francuskoj. Međutim, koliko god je on bio uman, dobar propovjednik, učen čovjek, rezultati su bili maleni, nikakvi. I onda je jednog dana dok se molio u svetištu crkve, pripremajući se za misu, dobio nadahnuće: ‘Propovijedaj moj Psalmir’. Tako se tada zvala krunica, Gospin Psalmir. Dominik je odlučio ljudima propovijedati o krunici, učiti ih moliti krunicu. I počela su obraćenja, počela su se događati čudesa. Nije on prestao propovijedati, nisu njegovi učenici prestali misionariti. Ali krunica je učinila da njihovo djelovanje bude plodonosno, da imaju uspjeha. Gospa je pomogla to što su oni radili, kao što je pomogla borcima kod Lepanta 1571. i kao što je pomogla i nama u Hrvatskoj 1991. godine. Jer krunica je moćno oružje u borbi protiv Zloga!“ – istaknuo je propovjednik te pojasnio zašto mnogi redovnici krunicu nose obješenu oko svoga pasa. „U Srednjem vijeku mnogi ljudi nosili su mač kao oružje, bilo je puno vitezova. I redovnici su

također odlučili oko pasa objesiti svoj mač, a to je krunica. Oni su shvatili da je krunica njihovo oružje kojim se mogu i trebaju boriti protiv Zloga i protiv zla u svijetu.

Zato nam je potreban blagdan Gospe od Krunice, Kraljice svete krunice – da nam ponovno dozove u svijest važnost, snagu i silu krunice“, poručio je don Martin, podsjetivši na misao Sv. Padre Pija: „Jedna izmoljena krunica je poput atomske bombe baćene u pakao“.

„Kada se Marija u Fatimi predstavila djeci, rekla je: „Ja sam Kraljica svete krunice“ i pozvala je na molitvu krunice. Najavila je i zla koja će se dogoditi u 20. i 21. st. i rekla: „To možete spriječiti jedino postom i molitvom krunice“. Jesmo li poslušali? Pa ne baš. I čudimo se onome što nam se događa“, upozorio je Jadreško.

„Uz ratove koji i danas postoje u svijetu, događa se još jedan puno gori rat – to je rat za duše koji je puno opasniji i perfidniji. Traje rat za naše duše, za duše djece. Ako želimo iz toga rata izaći kao pobjednici, to nije moguće bez molitve. Ako želite da vaš brak i obitelj budu zdravi i snažni, u svoje obitelji unesite zajedničku molitvu. Bez obiteljske molitve teško se obraniti od napasti Zloga“, potaknuo je don Martin, istakнуvši da je nakon mise i slavlja sakramenata, od svih molički na prvom mjestu molitva krunice.

„U krunici je ta sila i snaga koja nam je potrebna. Po molitvi krunice Gospa će nam udjeliti dar čvrste vjere i potrebne milosti da bismo i mi u naše vrijeme, kao što su oni u svoje vrijeme, mogli izvršiti našu misiju i poslanje koje nam je Bog dao“, poručio je Jadreško, potaknuvši vjernike da zauzetije i češće mole krunicu, ne samo kao pojedinci, nego da krunica uđe u obitelji i postane snaga koja će čuvati i braniti naše obitelji. „Onda se nemamo razloga nikoga i ničega bojati. Svetopisamska čitanja govore o snazi vjere. To je aktualno za nas vjernike. Gospodin kaže, da imamo vjere koliko je i zrno gorušići... mogli bismo i planinu premjestiti.“

Vjera je sposobna stvarati čuda. Kad čovjek vjeruje, čuda su moguća i čuda se događaju. To se dogodilo toliko puta u našim životima. Kad smo s vjerom zavapili Bogu iz iskrena srca, Bog

je intervenirao u naš život i učinio čuda dajući nam tjelesno i duhovno zdravlje, obraćenje. Prorok Habakuk rekao je da pravednik živi od svoje vjere. Svetopisamski gledano, pravednik u Božjim očima živi po Riječi Božjoj, s njom u skladu, provodi je u svakodnevni život, praksu.

Zato Sveti pismo naziva Josipa pravednim mužem Marije, kao i Šimuna koji je prikazao Isusa u hramu, pravednim Šimunom. Tim Božjim ljudima vjera je bila na prvom mjestu, kako da ispune Božju volju, kako da svetopisamsku riječ provedu u djelu, u svakodnevni život“, rekao je don Martin, istaknuvši da je Marija vrhunski primjer vjere i pouzdanja u Boga.

„Iznad svih, Marija je sve svoje pouzdanje i svoju vjeru darovala Bogu. Kod navještenja nije sve razumjela. Nije joj bilo jasno što se događa, pitala je kako će to biti. Osjećala je i strah, anđeo joj je rekao ‘Ne boj se, Marijo’. Ali, unatoč tome što nije znala odgovor na sva pitanja, što je osjećala i dozu straha pred tim otajstvom, ona je Bogu rekla: ‘Evo me. Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj’.

Stavila se Bogu na raspolaganje. Darovala je Bogu svoju vjeru. Ne samo da je ona vjerovala u Boga, nego ona je vjerovala Bogu. To nam često puta nedostaje. Predati Bogu svoj život poput Marije. Imati povjerenja u njega, staviti mu se na raspolaganje.“ – zaključio je svoju propovijed don Martin Jadreško u Župi sv. Petra u predjelu Ploče u Zadru, povodom proslave Kraljice svete Krunice, prve nedjelje u listopadu 2022. (Zadar (IKA) 03.10.2022.)

DANI KONGREGACIJE – U ZAJEDNIŠTVU S OZANOM

u Kotoru od 28. do 30. listopada 2022.

Dani Kongregacije, što ih je, godine 2014. osmisnila i pripremila tadašnja Vrhovna uprava sestara dominikanki na čelu s č. majkom Katarinom Maglica, a dogodila se u Šibeniku, gdje su korijeni naše današnje Kongregacije, zadržali su, evo, već svoj deveti pečat. Prisjetimo se: Od 7. do 9. listopada 2014. održani su **prvi** Dani kongregacije, u prostorima Katoličke Osnovne škole u Šibeniku, koja se nalazi u neposrednoj blizini našeg novog samostana Gospe od Ružarija, na adresi Velimira Škorpika 8. Priora spomenutog samostana bila je sadašnja vrhovna poglavarica, s. Jakica Vuco, koja je ujedno bila i djelatnica te škole. Na otvaranju Dana kongregacije vrhovna je poglavarica, s. Katarina Maglica, između ostalog naglasila: „Dobro je razmišljati o simbolici mjesta gdje se sastajemo: nisu li ovdje korijeni naše današnje Kongregacije!? Korijeni ili izvori, nazvali ih mi kako želimo, važni su u našem hodu prema naprijed ... Nakalamiti se na stare korijene, napiti se iz nezamućenog izvora i krenuti naprijed čistijega pogleda i sigurnijega koraka.“

Evo, u ovom devetogodišnjem hodu Dana kongregacije put nas je, ove 2022. doveo u Kotor, u okrilje naše drage blaženice Ozane Kotorske. Vjerujemo da nas je ona pozvala jer

nam želi nešto važno priopćiti i pozvati nas da ne zaboravimo svoj prvotni zanos redovničke opredijeljenosti, da se ne izgubimo u sve gušćoj šumi ideja, potreba i izazova, da u današnjem izazovnom vremenu povijesti ostvarimo svoje poslanje prema duhu sv. o. Dominika i svih naših dominikanskih svetaca i blaženika. Ne trebamo se zatvarati u fizičke čelije od kamena ili drva, poput nje, ali možemo svuda nositi i iz nje djelovati čeliju svoje duše, kako bi rekla sv. Katarina Sijenska. Čelija je to, trajno otvorena zrakama preko kojih nebo grije, obnavlja i okuplja svoj narod. Kakva gorda zadaća – biti Božja čelija u ovom gradu, na ovom mjestu, u ovom svijetu!

Crkva sv. Marije Koleđate u Kotoru ('svete Ozane')

Sadašnja vrhovna uprava, na čelu s č. majkom Jakicom Vuco, prepoznala je taj Ozanin zov i dovela nas na ovo posvećeno tlo, u „Zaljev svetaca,” u kojem poput svjetionika stoji naša bl. Ozana. S pravom reče o njoj don Niko Luković u svojoj knjizi Blažena Ozana Kotorska: *Blažena Ozana ima neku prednost među našim domaćim svetiteljima. Sveti franjevci Kotorani (Adam i dva Marina), razvijali su svoju apostolsku djelatnost izvan Boke; Bl. Gracija svojim svetim životom i radom zadirio je Padovu i Mletke; Sv. Leopold Bogdan Mandić svetački je zračio takodjer u Padovi; časna službenica Božja Ana Marija Marović svojim socijalno-karitativnim radom zadužila je Mletke gdje je svijetlila i primjerom svog svetog života. Međutim, bl. Ozana je u Kotoru razvijala svoj apostolski rad i pokorničkim životom utjecala na svoje sugrađane, i to u jedno sudbonosno doba za Crkvu i naš narod. Time je ona svojom osobnošću i osebujnošću utkana u prilike Kotora svoga vremena.¹* (Kotor, 1965., 100)

Slika u katedralnoj riznici u Kotoru, autor nepoznat

Željeli bismo i mi pridonijeti boljem upoznavanju bl. Ozane, kako bi najprije mi same, ali i svi do kojih dopire naš glas, mogli sigurnije i radosnije graditi ljestve prema nebu.

s. Slavka Sente

¹ Usp. N. Luković: Blažena Ozana Kotorka, Kotor, 1965. str. 100-101

KRATKI PRIKAZ BORAVKA U KOTORU

Dani Kongregacije, kao što znamo, bili su dove godine u Kotoru od 28. do 30. listopada. Nije isto, premda je dobro i korisno, kad o Ozani pričamo, čitamo, slušamo negdje daleko, u svojim zajednicama ili s ljudima po župama, ali biti u njezinoj blizini, klečati pred njezinim još neraspadnutim tijelom, to stvara posver drugačije poštovanje, intimnije osjećaje u srcu svakog štovatelja. Pred nama je ljudsko tijelo, sestre, redovnice, dominikanke, poput našega. Živjela je i radila, odlučivala i molila baš kao i svatko od nas. Razlika je možda u tome što je ona svaki taj čin radila u prisutnosti Božjoj, odnosno, živjela je i djelovala Isusovim Srcem. Drugim riječima, dopustila mu je da On preko nje nastavlja svoje poslanje ljubavi i milosrđa prema svakom čovjeku. Vjerujem da je svaka sestra bila prožeta tim izazovnim osjećajima,

bilo dok je promatrala Ozanin lik ili uživala u ljepotama kotorskoga zaljeva kojemu se i ona divila. Od smještaja do njezine crkve dijelilo nas je tek nekoliko minuta hoda. Drugi dan boravka u Kotoru, u subotu 29. listopada, je bio tako organiziran da smo gotovo cijeli dan proboravile s Ozanom, u njezinoj crkvi. Ugodnom raspoloženju i boravku u Kotoru pridonio je i mjesni biskup Ivan Štironja, koji je s nama molio, slavio euharistiju, uputio nam duhovne poticaje i tumačio mnoge detalje vezane uz Ozanu, katedralu sv. Tripuna i Kotor općenito. Pridružio nam se također i biskup u miru mons. Ilija Janjić.

Premda se svaka na svoj način obraćala dragoj Ozani, šaputala joj svoje molitve, teškoće, preporuke, ipak je prevladao zajednički pjev, zajedničko klanjanje, zajedničko slušanje biskupova nagovora.

* * * * *

Na početku zajedničkog druženja, molitve, slušanja, č. majka s. Jakica Vuco se obratila svim sestrama i istaknula važnost svakog trenutka što ćemo ih provesti u Kotoru, zajedno s Ozanom.

Drage sestre,

Okupila nas je želja za druženjem, izabrale smo mjesto koje najbolje govori o drevnosti dominikanske Istine, tu smo u potrebi da uvijek iznova živimo životom koji je Bogu po volji, u zajedništvu, u sestrinskoj ljubavi i međusobnom poštivanju.

Drage sestre, uvijek je lijepo kada braća, kada sestre žive zajedno. Umnija se radost, otvaraju se srca, doprinosimo svekolikom kršćanskom ozračju unutar sebe i oko sebe, nosi nas zanos koji je utkan u duše svake dominikanke prije i danas ovdje u Kotoru!

U godišnjim proslavama naših dominikanskih svetaca i svetica, blaženika i blaženica, na poseban način ističe se naša bl. Ozana. Ozana, malena, jednostavna, skromna, a tako jaka, i tada i danas! Ugledajmo se u nju, nije joj bilo

važno drugo do li ugoditi Bogu i biti tu za čovjeka koji ju je trebao. Možemo li to reći za sebe? Koliko mi je Bog važan, ili samo o njemu pričam? Koliko mi je čovjek blizu, ili se samo time hvalim? Koliko mogu podnijeti i imam li pravo govoriti da sam uistinu junakinja kršćanskog, uzornog, svetog života!

Bog nas, sestre, ne zove na malo, na osrednjost, na usputnost, na koliko-toliko, na manje-više! Bog nas zove na najviše, traži od nas najbolje, želi svu našu ljubav, naše srce je Njegovo od iskona. Nismo došle živjeti kao svi drugi, nismo kao svi drugi, mi smo Njegove zaručnice, mi smo Njegove uzdanice, mi smo Njegove izabranice, mi smo Njegove cijele!

Možda nam treba više svijesti o važnosti i vrijednosti života u Bogu. Možda ponekad imamo preveliko mišljenje o sebi i općenito redovništvu, ali Bog naš stavlja u naša srca iskre ljubavi koje ne smiju ostati zakopane, stavlja u naša srca žar koji ne smije biti zapretan, osvaja po nama duše onih nesigurnih mladih duša i onih koji u nas gledaju kako bi nam prigovorili kako nismo takve kakve se predstavljamo. Kako nismo ono što bog hoće, kako ne znamo živjeti za Njega i u Njemu!!! Takvi su nam potrebni kako bi se uvijek nanovo ispitivali, ispravljali, usmjeravali, htjeli biti na Njegovom putu!

Možda mlade osobe u zanosu svojih želja nemaju jasnu viziju života, možda ne znaju što je život, kroz njihove vene nisu tekle rijeke samlosti, odgovornosti, nisu spoznali ono što starije jesu, ali doći će vrijeme kada će Gospodar stati na vrata i kucati u traženju mjesta za sebe, za Njega *koga ljubi duša moja!*

Darovao nam je Bog sve, dao nam je vrijeme, dao nam je mogućnosti koje mnogi nemaju. Dao nam je sve, koliko smo mi uzvratile! Koliko svakodnevno dajemo? Ima li radosti u mom davanju ili čekam i čekam uvijek nešto čekam i u čekanju prođe i vrijeme i život, a ode i moja radost i život u nepovrat. Ne mogu ništa vratiti što je prošlo, osjećam li radi toga malodušje!!!

Neka nam ovi dani budu dobar poticaj za radost, za otvorenost, za jednostavnost, za usmjerenost na dobro, za ljubav koja stvara, za ljubav

koja izgrađuje, za ljubav koja hrani i daje stalnost i sigurnost životu.

Neka nas sve zajedno bl. Ozana zagovara kod Gospodina, da u radosti proslave njenog proglašenja svetom doživimo radost Neba na Zemlji.

Bilo nam blagoslovljeno, u zahvalnosti za sve budimo jedna drugoj oslonac i sestra!

* * * * *

KOD OZANE

Drugi dan u Kotoru započeo je jutarnjom molitvom u crkvi bl. Ozane, ili kako se službeno zove svete Marje Koledate, nakon čega je slijedila sveta misa koju je predslavio kotorski biskup Ivan Štironja.

Uvodeći u misno slavlje biskup je izrazio radost što su sestre mogle „doći u Kotor u ovu našu drevnu biskupiju i biti s nama, moliti s nama i zahvaljivati Bogu, osobito za duhovna zvanja, za prisutnost redovnika, redovnica, svećenika i Božjega naroda ovdje na prostorima kotorske biskupije. Ne trebam govoriti da sam istinski zahvalan Bogu i da sam radostan gledajući vas ovdje, slušajući kako unisono molite i pjevate, kako slavite Boga. Evo, zato želim ovom svetom misom zahvaliti upravo za vas, za vaš Red, za sve redovnike i redovnice i svećenike, a na poseban način u ovu svetu misu stavljam vas i sve vaše nakane. Dakako da nam je zajednička nakana molitva za duhovna zvanja, da Gospodin pošalje, pozove radnike u žetvu svoju, jer je ona

svagdje velika, pa i ovdje u ovim krajevima. Neka ovo bude i jedna duhovna obnova za sve nas, dakako da će za ovaj gradi biti, samo već tim što ste prisutne, što ste došle, ali, evo, neka bude i na korist naših duša, kako bismo barem na trenutak osjetili još žarče i još jače vrijednost poslanja Crkve u svijetu u kojem živimo.

Pozdravljam biskupa u miru i radujem se što je s nama tu. Posebno bih želio zahvaliti s. Dragici (milosrdnici) koja je tu i pripremila crkvu, ne samo za ovu prigodu nego redovito to čini. Njihova prisutnost, kao milosrdnica u ovome gradu itekako je važna i zasigurno prepoznata kao nešto vrijedno.

Drage sestre, stojeći pred oltarom Gospodnjim koji nam uprisutnjuje Krista Gospodina, zahvalni za dar koji ćemo za koji trenutak primiti po Riječi njegovoj, odnosno po Tijelu i Krvi, molimo da naš prostor duha uvijek bude otvoren za njega i za sve ono na što nas poziva. Neka naša spremnost bude u skladu s onim što je i on sam molio i želio u svome životu i posvjedočio, a to je vršiti volju Očevu. Sve ono što nije u skladu s tom voljom neka bude izvan naših srca, izvan naših duša. Za ono što osjećamo da nas priječi na putu prema Bogu, da izvršimo njegovu svetu volju, iskrena srca pokajmo se i molimo Gospodina da nas učini dostojnjima ovih presvetih darova.“

Propovijed biskupa Štironje

Za vrijeme misnoga slavlja otac biskup se u nadahnutoj propovijedi osvrnuo na misna čitanja, s kojima je povezao naš svakodnevni život. Ovo je cjelovita njegova propovijed:

Dani kongregacije sestara Dominikanki – Misa Kotor – Crkva Gospe od rijeke, 29. listopada 2022.

Znakovito je naše okupljanje u kotorskoj crkvi Gospe od rijeke. Okupili smo se oko Isusa Spasitelja u dan subotnji kao što su se nekoć davno apostoli okupili oko Isusa u kući nekoga prvaka farizejskoga. Razlika je u tomu što se mi ne nalazimo u nekoj privatnoj kotorskoj kući nego u hramu podignutu Bogu na slavu, na čast Majke Isusove i naše Majke po milosti, ovđe uz relikvije bl. Ozane Kotorke, dominikanske trećoredice, koju molimo za zagovor kod Boga i za naše današnje sestre Dominikanke. Isus nas svojom riječju hrabri i snaži, svojom nas gestom i blizinom poziva na obraćenje. I svetački lik i primjer bl. Ozane, pokornice i moliteljice, ne ostavlja nas ravnodušnim, poziva nas na temeljito naslijedovanje Isusa, vraćanje k Isusu i na istinsko obraćenje. Obratiti se zapravo znači ući u zajedništvo s Isusom, u svoj život i u svoju svakodnevnicu staviti ono što je on činio i govorio. Danas nam progovara po evanđelju sv. Luke (14, 1.7-11).

Sv. Luka ne smatra važnim prenijeti nam ime farizejskog prvaka (a možda je još bio živ kada je evanđelist pisao svoje „Izvješće“: 1,1). Očito, poruka je upućena širem auditoriju, ne samo

„vrlomu Teofilu“ (Lk 1,3), nego svim „bogoljubima“. I ne samo svim ljudima onoga vremena nego svima do dana današnjega, onima prije nas i onima poslije nas. Da bi Božja riječ bila pretočena u život, potrebno je otvoriti svoje uši, svoja srca i dopustiti Gospodinu da nas preporodi i obnovi.

Evangelje nam nudi prvi redak četrnaestoga poglavlja te potom sedmi redak do jedanaestoga. Preskočeni redci od drugoga do šestoga, koje bih želio uključiti u razmatranje, govore o tomu kako je Isus subotom izliječio čovjeka koji je imao vodenu bolest. Sv. Luka karakterizira ovaj poziv kao farizejsko vrebanje, hvatanje Isusa u klopu. Zamislimo! Obični grješni ljudi želete uhvatiti u riječi Riječ Božju, Krista Isusa. Neviđena oholost i bahatost.

Isus dobro razumije razlog poziva. Ne zovu ga zato što ga simpatiziraju ili trebaju. On znade dobro tko ga treba: maleni, odbačeni, siromašni, bolesni, grješni, oni jednostavni i ponizni. Zato, prije nego što išta učini pita: *Je li dopušteno subotom liječiti ili nije?* Isus ne okoliša nego pita direktno. Farizejski su prvaci izgubljeni, ne znaju što bi odgovorili. Zbunjeni su, nisu očekivali tako otvoren i javan razgovor. Da bi u potpunosti razotkrio njihove nakane, nastavlja s pitanjem: *Ako komu od vas sin ili vol padne u bunar, ne će li ga brže-bolje izvući i u dan subotnji?* Pozvali su Isusa u subotu da ga pitaju o odnosu prema

suboti. I dobili su ispravan odgovor. Rekli bismo pun pogodak, „pogodak u sridu“. Isus uvijek pogađa u bit problema, u središte istine. On, zapravo, ne može drugačije, jer on je Istina (Iv 14,6). Isus ne okoliša nego donosi istinu u kojoj odgaja svakoga od nas, ne boji se reći istinu. Uvijek odmjereno, na fin način, s ljubavlju prema istini i pravdi. Isus je učitelj zdrava nauka i pune istine, i nema razloga da se boji.

Ni mi se ne trebamo bojati ao nastupamo po istini i pravdi, sa zdravom naukom i punom istinom. O kad bismo bili još više po Kristu, s Kristom i u Kristu! Kad bismo imali više Kristovih životnih manira, koliko bi ovaj svijet bio drugačiji? Sa svjetom bismo i mi bili drugačiji, svima bi nam bilo bolje. Kad bi se ljudi više držali Isusove istine, zasigurno bi bili zdraviji, manje bi bilo depresije i drugih raznih bolesti.

Ako malo bolje proučimo evanđelja, uočit ćemo da Isus, uz ovo spomenuto ozdravljenje subotom, još šest puta „krši“ subotu. Pogledajmo:

1. Ozdravljenje Petrove punice (Lk 4,38-39);
2. Ozdravljenje čovjeka usahle desnice (Lk 6,6-11);
3. Ozdravljenje zgrbljene žene (Lk 13,10-17).
4. Ozdravljenje uzetoga kod Ovčjih vrata (Iv 5,1-18);
5. Ozdravljenje slijepoga od rođenja (Iv 9,1-41).
6. Ozdravljenje bolesnih i opsjednutih (Mk 1,32-34).

Isus dakle nije tek slučajno jedanput učinio čudo na dan subotnji, nego je to činio redovito, kad mu se pružila prigoda, kad su mu se javili ljudi u nevolji. Isusu je važniji zakon milosrđa i ljubavi od „predaje starih“ (Mk 7,3). Jedno je Božji zakon, Dekalog, na Sinaju, koji je prenio Mojsije, i koji ne propisuje da se subotom ne smije liječiti, a drugo je usmena „predaja starih“, koji su dodali više od 600 pravila (naredaba i zabrana), kao što su poslovi koji se ne smiju obavljati subotom, pranje ruku i slično (zbirka nazvana *Talmud* = nauk, koji je kodificiran tek od 2. stoljeća nakon Krista. Sasvim je normalna stvar da Bog Otac voli svoje stvorenje – čovjeka i da ga liječi i subotom.

Slika iz oltara u crkvi sv. M. Koleđate

Bez obzira na sreću koju je Isus priredio jadnim bolesnicima, bez obzira na ljubav koju je očitovao, bez obzira na čudesno i izvanredno umijeće, Isus će platiti cijenu i „kršenja“ subote. Znademo kako je to platio. Silom je zaustavljen u djelima ljubavi i milosrđa. Sila u ime „predaje starih“. Smrt raspećem „u ime naroda“.

Rekosmo da su Isusa pozvali prvaci farizejski na objed kako bi ga iskušali, ili primorali na čuvanje i vršenje „svete“ predaje „svete“ subote. Žele da se sam sjeti da ni ono što će objedovati na gozbi ne smije biti pripravljeno u subotu nego dan prije, a pogotovo kako treba obredno oprati ruke prije jela. Isus se ne da zbuniti, poučava ih da se svetost ne nalazi u usmenim predajama nego u srcu, osobito u srcu čovjeka patnika: *Milosrđe mi je milo*, a ne žrtva koja nema ljubavi. Isusa ne zanimaju žrtve klanice, nego milosrđe, ljubav koja uključuje pravu žrtvu. Isus želi reći da je svetost ondje gdje je čovjek u potrebi, gdje je prisutan bolesnik, gdje je opsjednuti. Svetost se stječe na rubovima društva, kako to često kaže papa Franjo. Tako je onda svetost i ovdje, u ovoj biskupiji, u Boki. Svetost je ondje gdje je čovjek u potrebi, gdje čovjek

vapi za poslužnicima i poslušnicima. Svetost je ondje gdje Isus žeda.

Primjećujemo s kojom mirnoćom Isus nastupa. Isus je savršeno miran. On znade koliki je košmar u farizejskim glavama i srcima. On je Sin Božji i Sin čovječji, pravi Bog i pravi čovjek, sve zna, sve i svakoga razumije.

Sigurno nas sve zaokuplja i oduševljava ova Isusova mirnoća, sigurno želimo da se jednostavno pretoči u naša srca. Gdje je otvorenost prema Božjoj riječi, tu je mir. Ako farizeji žele Isusa poučiti nepisanim predajama, on će njih poučiti ljudskomu bontonu. Ako farizeji žele Isusa počastiti negostoljubivim objedom, on će njih počastiti mirom i istinom.

Na svim susretima na kojima se Isus sučeljuje s farizejima, uočljiva je farizejska nadutost i oholost s jedne strane te Isusova poniznost i dostojanstvo s druge strane. Isus ozdravlja sa vršenom mirnoćom i lakoćom – pa i subotom. I još većom lakoćom poučava kako one koji pozivaju na objede, tako i one koji se odazivaju. Kad te pozovu u goste, ne sjedaj na prvo mjesto, osramotit ćeš se; sjedi na zadnje mjesto; ako tu ostaneš, dobro si učinio, svidjet ćeš se svima, ako te pomaknu na više, bit ćeš još više počašćen. A kad pozivaš na objede, ne pozivaj prijatelje, braću, sestre, rodbinu; pozovi one koji ti ne mogu uzvratiti. Nije li ovo izvrsna tema za ispit savjesti? Bez obzira koju i kakvu službu vršimo. Kada smo posljednji put ručali s bolesnima, nemoćima, osamljenima, siromašnima, uplakanima? Da, njima smo poslani. „Dajte im vi jesti“ kaže Isus.

Kako bih rado kao biskup ove biskupije nešto konkretno učinio na ovom polju? Želio bih bolje organizirati služenje ljudima u potrebi. Ne da nas ljudi vide nego da budemo vidljivi i prepoznatljivi kao Isusovi učenici. Znademo dobro da Isus poziva na dobra djela u skrovitosti, Da, ali to ne znači ne činiti ništa, da se ne pokazuјemo u svijetu kao kršćani, koji u prvi plan ne stavljamu sebe nego Isusa: da ljudi vide vaša dobra djela i slave Oca nebeskoga.

Kako bih rado otvorio pučku kuhinju i ponudio siromasima barem jedan obrok dnevno?

Istinski se radujem svakom napisu u medijima o Caritasu, o pripremljenim i podijeljenim obrocima onima koji nemaju. Zaista sam ponsan na Misionarke ljubavi, sestre majke Terezije, koje su izabrale da poslužuju najsiromašnije među najsiromašnjima. U svijetu u kojem živimo sve više i više je onih koji su potrebni služenja u Isusovu stilu.

Vratimo se malo Isusovu bontonu, prvim i zadnjim mjestima. Gdje su to ta prva mjesta? Komu dajemo prvo mjesto? Što nam je na prvom mjestu: u srcima, u mislima, u životu? Zavirimo malo i u svoje zajednice. Tko je zauzeo ili bolje: što je zauzelo prvo mjesto u nama? Što su to za nas prva a što zadnja mjesta? Odnosi li se to samo na stol u blagovaonici? Stol je jedna slika koja pokazuje i označava cijelu lepezu radnji i prostora o kojima je čovjek ovisan, za koje je vezana njegova svakodnevница. Koja su to zadnja odnosno prva mjesta o kojima govori Isus? Možda su to ona mjesta u kući za koja se nitko ne bori, na koja ne će nitko. Možda je to kuhinja, ostava – mjesto gdje se nalazi metla, krpa, četka, lopatica, kanta za smeće, puglaonica, ili čak čišćenje crkve?

Ne znamo što sve može biti zadnje mjesto, ali vidimo da postoji ljestvica raznih kućnih i izvankućnih poslova i službi. Isus kaže, podi na onu službu od koje svi bježe. Tako se postaje prvi, časni gost na Isusovoj gozbi ljubavi.

Da, pozvani smo na Isusovu gozbu ljubavi. Uvijek je gozba ondje gdje je Isus. Nema gozbe bez slavlja i pjesme. A najljepša gozbena pjesma jest ona o ljubavi prema Isusu, ona koja me

pokreće i nosi u njegovu blizinu, koja potiče na beskompromisno, milosrdno i ponizno služenje braći i sestrama. Da, ondje gdje je radosno i ponizno služenje pretočeno u pjesmu, tu je Isus. Završavam jednom misaonom duhovnom pjesmom u tom stilu, koju, zasigurno, vi, mlade sestre, dobro znadete.

O ljubavi ja pjevam, o Isusu mom kralju
i želim mu reći koliko mi znači.

O ljubavi ja pjevam, o Isusu mom kralju,
i za njega čuvam najljepše riječi.

On je moj Bog, moja nada, moje sve.
Sve oblake i suze mi briše!
On je moj Bog, moja nada, moje sve.
U vječnosti život mi čuva.

U vječnosti on čuva me! Amen.

* * * * *

Nakon svete mise bila je kratka pauza, vrijeme za osobnu molitvu, a onda je slijedilo sadržajno i poticajno biskupovo predavanje, u istoj crkvi.

Prije njegova izlaganja č. majka s. Jakica Vuco mu je izrazila zahvalnost i pozdravila ga je u ime svih sestara ovim riječima:

Č. majka pozdravlja biskupa Štironju prije predavanja

Poštovani i dragi oče Biskupe, Ivane,

Drago nam je da smo ovih nekoliko dana s Vama i Vašom biskupijom, u nama tako dragom gradu Kotoru. Susret koji smo organizirale za nas ima posebno značenje, Kotor je mjesto u kojem imamo nekoga svoga!

U bogatstvu svetaca Kotorskog zaljeva, u raznolikosti puteva kojima se kroči ususret Bogu i čovjeku, za nas posebno mjesto ima blažena Ozana, naša sestra dominikanka koju s ljubavlju štujemo i nadamo se da će se ta ljubav i ponos proširiti i dalje od Kotora i dominikanskih zajednica.

Svjesne smo teškoća i težine koju osjećamo u Vašem životu i radu u Biskupiji, ali isto smo tako uvjerene da je Bog baš Vas i baš sada u ovo vrijeme stavio na njivu u kojoj ima malo sjemena, a puno prepreka. Nije li sve to već i prije bilo, teškoća nije nedostajalo! A opet; Gospodin je davao, daje i dati će uvijek nove svjedoke, jake ljudi i žene koji ustrajno svjedoče ljubav i prihvatanje drugoga, drugaćijega!

Zna Gospodin najbolje kada i kako će se proslaviti Njegovo ime i zablistati njegova slava u punom sjaju! Napada i straha bilo je i u vrijeme bl. Ozane; ali molitva, pouzdanje, ustrajnost, otvorenost, hrabrost i svjedočanstvo života može puno više nego prepuštanje života drugom, jačem i većem...

Mi smo se malo više zauzeli i aktivirali oko postupka za kanonizaciju bl. Ozane s naše strane. Imamo oca dominikanca fra Massima Mancinia koji je postulator kauze. U zajedništvu sa dr. Ivanom Armandom, vicepostulatom, i č. Slavkom, najvećom promotoricom štovanja bl. Ozane, zauzetije smo se aktivirale oko postupka.

Pitao nas je pater Massimo, a to možemo i same sebe pitati, zašto nam je važno bl. Ozanu proglašiti svetom!? Što će se promjeniti? Koliko će to biti važno za našu zajednicu, narod, Crkvu?

Dao nam je Bog uzore koji su na najbolji način postigne blizinu Božju tijekom različitih povijesti života!

O kad bi i same bile Božje kako je to Ozana bila!

Kakvo bi svjedočanstvo ovaj naš bijeli habit ostavio mlađim naraštajima!

Kako bi Crkva mogla biti sveta po našim koracima, našim pogledima, našim pokretima, našim riječima i djelima!

Vjerujem da će u srcima svake od nas ovdje prisutne zatreperiti strune i da će plod ljubavi i međusobnog prihvaćanja uroditи plodom čežnje za blaženstvom koje se s Bogom ostvaruje u susretu čovjeka sa čovjekom, sestre sa sestrom!

Nadam se da će oni koji od nas s pravom očekuju svjedočanstvo radosti i ispunjenosti života u Božjoj blizini, to moći i vidjeti i poželjeti po onoj: „gle kako se ljube“!

Zahvaljujemo Vam, oče Biskupe, na inicijativi koju ste imali kada smo susreli na Korčuli i kada ste izrazili želju da dođemo u Kotor, hvala Vam za svaki trenutak koji ćemo i već jesmo proveli s Vama, Bogu hvala što smo to mogle i ostvariti, neka Vam u Vašem radu pomogne zagonovor naše i vaše blažene Ozane Kotorske!

Dao Bog, pa ju uskoro zvali svetom!

Biskup odgovara

„Hvala vam na pozdravu. Neka se iz ovoga hrama vinu molitve i neka se vinu do Božjega srca.

Evo, i ja bih se htio vama zahvaliti drage sestre, lijepo vas je vidjeti ovdje u Kotoru. Ovdje svećenici spominju kako ste redovite na proslavi bl. Ozane, pa bih volio da tako bude i dalje. Kad mi je s. Jakica poslala mail 8. srpnja zaista sam se razveselio i zahvalan sam svima što ste prihvatile ovu ideju da svoje Dane kongregacije imate upravo ovdje u Kotoru, na području, gdje su nekad vaše sestre djelovale, kao i dominikanci. Neka Bog blagoslovi vaše nastojanje i vaše služenje.“

Sažeti prikaz predavanja biskupa Štironje

U svom se predavanju usredotočio na **Blaženstva**, koja svatko može primijeniti na svoj život.

U prvom se dijelu osvrnuo na Apostolsku pobudnicu pape Franje *Gaudete et exultate – Radujte se kličite*, objavljenoj 2018. u kojoj Sveti Otac potiče cijelu Crkvu da se iznova posveti promicanju želje za svetošću (br.177).

„Poziv je jednostavan i jasan: – istaknuo je biskup Štironja – Poželjeti živjeti sveto i svim

žarom to provesti u djelo. Dakle, ne samo čitati, pisati i govoriti o životu svetih, nego, potaknuti primjerima svetaca, živjeti sveto. „Sveti budite! Jer sam svet ja, Jahve, Bog vaš“ (Lev 19,2).“

U nastavku je naglasio da se u ovom izlagaju želi posebno zadržati kod trećeg poglavlja spomenute pobudnice, pod naslovom *U svjetlu učitelja* (br. 63.109), gdje papa Franjo razmišlja o Blaženstvima.

„Svima nam je posve jasno – nastavio je biskup Štironja – da se Isusova blaženstva ne uklapaju u program svijeta. Isus zapravo postavlja protutežu onomu za čim teži svijet. Dok se svijet bori samo za svjetovno i ide na ruku bogatih, Isus se brine za one odbačene, siromašne, za one na rubu koje je svijet prijezirno omalovažio i odbacio.... On upućuje utjehu upravo ovima koji su slabiji, koji su osuđeni na „prirodnu selekciju“ u svakom pogledu. Poziva ih k sebi, vraća im nadu, daje do znanja da shvaća njihovu bol, pohvaljuje njihovu strpljivost i tješi ih. Zapravo u svakom blaženstvu Isus govorí o prezentu na zemlji i o futuru u nebu: blago vama ožalošćenima, vi ćete se utješiti. U blaženstvima, dakle, ne najavljuje budućnost, On sada hrabri one koje je društvo odbacilo, koji su „osuđeni na odstrjel“, i daje im nadu za život vječni.

Ovo je važno znati i u ovo naše vrijeme kada se vode ratovi na sve strane, poskupljenja, nedostatak hrane, razne krize: materijalna, finansijska, civilizacijska, društvena, humanitarna, nadasve duhovna kriza. Ne možemo zaobići ni spoznaju o krizi u Crkvi. ... Eto zašto Papa

poziva na promicanje želje za svetošću. Čovjek se udaljio od svoga Izvora. Potreban je povratak Bogu koji je sama svetost. Isus u molitvi Očenaša na prvo mjesto stavlja zaziv: „Sveti se Ime tvoje“, tj. da to sveto Ime Božje odražava svetost u nama. Potrebno je čovjeku vratiti osjećaj za sveto, odakle je ponikao i gdje mu se nalaze korijeni. A ozdraviti korijene, znači ozdraviti stablo.“

U nastavku svoga izlaganja biskup Štironja je tumačio svako blaženstvo napose, potkrepljujući to primjerima iz našeg svakodnevnog života. Tako je, govoreći o prvom blaženstvu *Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!* – naveo primjer Misionarki ljubavi „koje, uza svoju dnevnu molitvu i rad, sve svoje pouzdanje korjenito i doslovno stavlaju u providnost. One stvarno i danas žive od providnosti.“... „Biti zadovoljan s onim što imaš, ne imati potrebu gledanja u ono što drugi imaju a ti nemaš, upravo to znači svetost.“ – istaknuo je biskup.

Govoreći o drugom blaženstvu *Blago krotkima: oni će baštiniti zemlju!* – osvrnuo se ponovno na Papin dokument Radujte se i kličite koji kaže: „U kojoj god se situaciji našli, krotki polažu nadu u Gospodina, a oni koji polažu svoju nadu u Gospodina, baštinit će zemlju i uživati veliki mir“ (br. 74). Iz ovoga nam je jasno tko u konačnici dobiva ratove. Uvijek pobjeđuje onaj tko se boji Gospodina. Spomenuvši potom bl. Ozanu za koju svi životopisci govore da je bila pastirica, biskup Štironja je kazao kako mu je

to najdraže ime: pastirica. „To je ostala do kraja života. Bl. Ozana je ostavila svoje stado i pošla za Isusom. A onda je Isus nju nagradio: Od sada ćeš loviti ljude Vi, mlade sestre, ugledajte se u ovu blaženicu. Ruže cvjetaju ondje gdje se služi siromasima, bolesnima, osamljenima. Želite li da vam Bog napuni pregaču mirisnim ružama, kao što je to čudesno učinio bl. Ozani, želite li vidjeti ostvarenje Božjih obećanja u svom životu, oboružajte se poniznom krotkošću, kojom se discipliniraju strasti, ljudska narav.“

Govoreći o blaženstvu *Blago ožalošćenima: oni će se utješiti!* Biskup je rekao da se ono „odnosi u prvom redu na one koji su ožalošćeni zbog svojih grijeha, zbog krivih životnih putova; oni će se, ako se iskreno pokaju, utješiti u nebu. Ali blaženstvo se odnosi i na ožalošćene koji su u velikim ljudskim potrebama.“

Mjesec listopad posebno je posvećen Gospi i misijama. U središtu pozornosti ovoga mjeseca jesu potrebe Crkve koja želi da svi ljudi upoznaju Krista razveselitelja i tješitelja. Zato nas Crkva poziva da svim žarom srca i duše sudjelujemo u misijskom poslanju Crkve, u

naviještanju evanđelja, opruštanju grijeha i širenju radosne vijesti spasenja.

Blago gladnima i žednima pravednosti: oni će se nasititi!

Tumačeći ovo blaženstvo biskup Štironja je naglasio da je glad i žeđ vrlo teško podnosit, ali je još teže „kada ljudi gladuju i žeđaju za pravdom i pravednošću. Koliko li je samo nepravde u svijetu? Uzmimo samo odnos prema kršćanima. Koliko je kršćana protjerano i pobijeno samo u Aziji u posljednjih tridesetak godina? Više puta su Papa Benedikt i papa Franjo otvoreno rekli da je danas kršćanima teže nego u prvim stoljećima kršćanstva, kada su se događala strašna progonstva kršćana. Isus je svojom mukom na križu i uskrsnućem izmirio naše račune i pozvao nas na milosrđe, da širimo pravdu unatoč svim nepravilnostima i nepravdama na koje nailazimo.“

Kad je tumačio ***Blago milosrdnima: oni će zadobiti milosrđe!*** Biskup Štironja je naglasio da „živeći ovo blaženstvo, mi se približavamo slici na koju smo stvoreni, licu Božjemu jer Bog je onaj Milosrdni koji neumorno pomaže i služi, prašta i razumije. To Isus očituje na križu: „Oče, oprosti im jer ne znaju što čine“. Najprije je uzeo križ koji je u službi čovjeku a potom s križa prašta i opravdava.“ ... „Isus nas, na poseban način, poziva na milosrđe u prispolobi o dužnicima. „Nije li trebalo da se i ti smiluješ drugu, kao što sam se i ja tebi smilovao“ (Mt 18,33). To je mjerilo milosrđa; mjeriti mjerom Isusovom, a ne svojom.“

Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!

Čisto srce jest ono koje je ispunjeno Božjom ljubavlju. – nastavio je biskup. „Srce koje je ispunjeno blagošću i poniznošću, ispunjeno je zapravo Isusovom ljubavlju. A Srce Isusovo je savršeno čisto. Zato je Srce Isusovo kriterij i mjerilo našega kršćanskog ponašanja. Zato je Srce Isusovo patron Tvoje redovničke čistoće, čistoće srca, uma, pameti i tijela. Zato čuvaj čistoću srca i ustajno moli: „Čisto srce stvori mi Bože i duh postojan obnovi u meni“ (Ps 51,12).“

Blago mirotvorcima: oni će se sinovima Božjim zvati!

Ratovi su, nažalost, svakodnevica u svijetu. – rekao je biskup i nastavio – „Isus u blaženstvima ne govori samo o ratnim prilikama i mirotvorcima nego govori o svakom onom koji na prvo mjesto stavlja mir, i to ne samo da mir želi, nego da za mir nešto čini, tvori, poduzima. U svakoj situaciji kršćani su pozvani staviti mir ispred svojih interesa. Tako smo svakodnevno u nekoj mirotvornoj misiji, u prigodi promocije mira. To je potrebno u svakoj zajednici, i ondje gdje je dvoje a kamoli troje. ... Kako je lijepo kada se istinski radujemo jedni drugima. Različiti smo, ali u toj različitosti i jest ljepota. Stoga, ne mogu čekati da me netko prihvati, nego ču ja prvi prihvati druge.“ U nastavku je biskup Štironja spomenuo bl. Ozanu koja je bila poznata kao mirotvorka. „A koliko je tek Bogu prikazala molitava i žrtava za pomirenje naroda i ljudi svih staleža? Pa to joj je zapravo bio smisao života: kao „zazidana“ redovnica, tj. okružena s četiri zida, bila je u službi mira i pomirenja, dijaloga i ekumenizma. Kristovom mrežom mira i pomirenja lovila je ljude. Stoga čvrsto vjerujemo da je zaslужila titulu Kći Božja. Neka nas prati i zagovara da i sami budemo mirotvorci, sinovi i kćeri Božje.“

Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko!

Isus je otvoreno svojim učenicima rekao da im ništa ne može obećati osim po križu. I kada govori o blaženstvima, govori zapravo da je usvajanje blaženstava ravno životu protiv struje ovoga svijeta. ...

Ispred Ozanine čelije 29. listopada 2022. s biskupima I. Štironjom i I. Janjićem

Svjedoci smo, kao što rekoh, brojnih progona kršćana posljednjih godina. I ne radi se tu samo o progonstvima, mučenju i ubijanju nego o supstitutivnim sredstvima: lažima, klevetama, podmetanjima, izrugivanjima... ponajviše medijski.

Papa Franjo kaže: *Prihvaćati svakodnevno put evanđelja, iako nam može stvoriti problem, eto to je svetost!*

U zaključku svog izlaganja biskup Štironja je završio stihovima pjesme *Svetost*, što ju je napisala naša s. Jasna Matić: *Vini me u beskraje nove, o svetosti sveta,... vini me u naruče vječne mladosti svoje.*

* * * * *

Cijelo predavanje kotorskoga biskupa Ivana Štironje objavljeno je u Prilogu Dani Kongregacije, uz ovaj broj AM 3/2022.

* * * * *

Osim boravka s Ozanom, u njezinoj crkvi, sestre su imale prigodu posjetiti i njezinu ćeliju u kojoj je provela najveći dio svoga života moleći i čineći pokoru. To maleno, skučeno mjesto bilo joj je dovoljno da svojom molitvom obuhvati cijeli stvoreni svijet, sve grešnike, patnike, bolesnike, a bez sumnje i dominikanski red kojemu je pripadala. Stoga se usuđujemo i mi uvrstiti među one na koje se stoljećima, pa i danas, slijevaju zrake Božjega blagoslova po Ozaninu moćnom zagovoru.

OZANINE SESTRE

«Eno idu Ozanine sestre!» Uzvik je to koji se nedavno mogao čuti ulicama Boke Kotorske. Uzvik je to, koji nas nije ostavljao ravnodušnima. Uzvik je to, koji nam je donosio u svijest činjenicu da imamo sestru čije neraspadnu to tijelo leži već 436 godina u gradu u kojem je živjela; sestru po Redu i posvećenju; sestru izvanrednih kreposti koje se ne zaboravljuju;

«ekumensku sestruru» koja spaja (i danas!) katoličke i pravoslavne ...

Koliko je svatko od nas uopće svjestan Ozane i koliko je ona uopće prisutna među nama? Nekako se o njoj najviše počne govoriti pred njezin blagdan, pred trodnevnicu ili kad se uvježbava «Andjele bijeli». Ali ipak, svako jutro nakon Jutarnje, mi kliknemo – bl. Ozano, moli za nas! I sigurna sam da tako i biva ...

Za mene je Ozana dio Kongregacije, dio zajednice, dio Reda kojemu i sama pripadam. Osjećam kako nas motri pokroviteljsko-sestrinskom ljubavlju i kako prati naš hod u budućnost.

Posjetiti Ozanu značilo je, za mene, posjetiti svoju sestru, otvoriti joj svoje stisnuto srce, porazgovoriti s njom, uživati u blaženstvu koje se širi oko nje, naći mir pogledom na njene neizrecivo mirne i spokojne ruke ...

I zato mogu reći: «Sestro moja, moli za nas!»
(srnj)

* * * * *

OZANA

Hladna ćelija
pet prečaka
muka Gospodina Isusa Krista
mali prozorčić u raj života
teška ruka što bičem pleše
70 ljeta budi volja tvoja
a haljina bijela
bjelja je duša

Hosana! Hosana!
Zar da ju pjeva
Hosana sâma?

(srnj)

Jedna zanimljivost

U kronici samostana bl. Ozane u Zagrebu zabilježen je podatak da je 15. 04. 1979. Crnu Goru pogodio strašan potres. Bilo je čak i mrtvih pod ruševinama. U Kotoru su oštećene mnoge crkve, jedino je katedrala bila pošteđena. Doživjela je tek neznatna oštećenja. U njoj se tada nalazio sarkofag s tijelom bl. Ozane, jer se obnavljala crkva sv. Marije Koleđate. Č. Beninja Mekjavić je tada iskoristila priliku i pisala kotorskom administratoru mons. Graciju Ivanoviću da se na neko vrijeme prenese Ozanino tijelo u Zagreb, u našu kapelu, dok se Kotor ne oporavi od potresa. On joj je odgovorio da oni ne mogu biti bez svojih svetaca.

Drage sestre,
evo pregleda najvažnijih događanja u posljednjih nekoliko mjeseci.

11. KOLOVOZA – Na Književnoj večeri Katoličkog društva Ivan Antunović u Subotici Kongregacija sestara dominikanki Svetih Andjela čuvara dobila je godišnju nagradu „Ivan Antunović.“ Nagradu je, u ime Kongregacije, primila s. Nada Ivanković.

1. RUJNA – Sestre dominikanke su napustile Samostan sv. Katarine u Splitu jer više nisu u mogućnosti djelovati kod braće dominikanaca.

9. RUJNA – U Samostanu anđela čuvara u Korčuli umrla je s. Hijacinta Bačić.

17. RUJNA – Na susretu Hrvatske katoličke mladeži u Bjelovaru sudjelovale su s. Manes Puškarić i s. Marta Turi.

20. – 22. RUJNA – U duhovnom centru „sv. Marija Krucifiksa“ u Splitu održan je susret animatora za duhovna zvanja. Na susretu je sudjelovala s. Manes Puškarić.

25. RUJNA – s. Manes Puškarić otputovala je u Rim na studij kanonskoga prava. Stanovat će kod sestara dominikanki Unije sv. Tome Akvinskoga.

1. LISTOPADA – U Korčuli je održana duhovna obnova za novicijat koju je predvodio p. Domagoj Polanščak, OP.

2. LISTOPADA – Svetkovina svetih Andjela čuvara svečano je proslavljena u našim samostanima. U Korčuli je svečanu svetu misu predstavio i propovijedao p. Domagoj Polanščak, OP.

4. LISTOPADA – Započeli su redoviti mješevni susreti Dominikanske mladeži. Susrete organizira s. Ana Begić, duhovna asistentica DOMA-e.

13. LISTOPADA – U emisiji „Argumenti“ na Hrvatskom katoličkom radiju sudjelovala je s.

Antonija Matić. Tema emisije bila je *Odgoj djece za molitvu*.

27. LISTOPADA – U istoj emisiji „Argumenti“ sudjelovala je kao gošća s. Katarina Maglica. Tema je bila *Je li svetost moguća?*

12. STUDENOG – Sedmoro mladih je priступilo dominikanskoj mlađeži. Svečano euharistijsko slavlje predslavio je p. Ivan Marija Tomić, OP.

12. – 13. STUDENOG – U Subotici je svečano proslavljenja 75. obljetnica prisutnosti sestara dominikanki u Bačkoj. U subotu, 12. studenog uvečer bila je svečana akademija, a u nedjelju 13. studenog zahvalno euharistijsko slavlje kojem je predsjedao mons. Ivan Ćurić, pomoćni biskup đakovačko-osječki uz koncelebraciju mnogih svećenika.

12. STUDENOG – s. Nada Ivanković je imenovana starješicom Samostana sv. Dominika u Subotici

13. STUDENOG – U Korčuli je preminula s. Damjana Siketić.

18. STUDENOG – U Korčuli je održana duhovna obnova za novicijat koju je predvodio don Josip Mudri, župnik iz Vignja.

3. – 6. PROSINCA – Prigodnim trodnevljem i svečanom sv. misom na blagdan sv. Nikole svečano je proslavljena 300. obljetnica utemeljenja župe u mjestu Račišće na Korčuli.

8. PROSINCA – U Samostanu bl. Hozane Kotorske u Zagrebu s. Natalija Cindrić je obnovila zavjete na slijedećih godinu dana.

15. PROSINCA – U Samostanu bl. Hozane Kotorske u Zagrebu predstavljene su knjige „Služite Bogu, Redu i Narodu“ i „Ljestve do Neba.“

NAŠI POKOJNI

9. RUJNA

s. Hijacinta Bačić

12. RUJNA

o. Pero Jurić, OP

10. LISTOPAD

Andjela Gradski

(sestra s. Martine i s. Pavle Negovec)

17. LISTOPAD

o. Vinko Šesnić, OP

13. STUDENI

s. Damjana Siketić

DUHOVNE VJEŽBE

ŠIBENIK

2. – 7. SIJEČNJA,

voditelj p. Arkadiusz Krasicki

ZAGREB

19. – 25. OŽUJKA,

voditelj fra Domagoj Runje

KORČULA

KONAC LIPNJA,

voditelj mr. Milan Dančuo

OBLJETNICE ZAVJETA

60. obljetnicu zavjeta slave:

9. PROSINCA

s. Aurelija Barišić i s. Kalista Stantić

PREMJEŠTAJI

S. Dolores Matić

iz Splita/Škrape **u Korčulu**

s. M. Goreti Milanović

iz Splita/Samostan sv. Martina **u Korčulu**

s. Terezina Doždor

iz Splita/Samostan sv. Katarine

u Split/Samostan sv. Martina

s. Diana Baćak

iz Korčule **u Split/Samostan sv. Martina**

Sažetak sa sjednice Vrhovnog vijeća održane 27. kolovoza 2022.

Samostan bl. Hozane Kotorske, Zagreb.

- Postulator OP Reda, p. Massimo Mancini, prethodno je obaviješten da je Vrhovno vijeće predložilo dr. Ivana Armandu za vicepostulatora kauze bl. Ozane Kotorske. Postulator se želi susresti i osobno upoznati vicepostulatora kako bi ga mogao imenovati.
- Nakon čitanja molbe za ulazak u novicijat postulantice Ane Komšić i izvješća o njoj, odlučeno je da se ulazak u novicijat odgaja, a Ana Komšić će neko vrijeme provesti u Šibeniku.
- U studenom će se obilježiti 75. obljetnica prisutnosti sestara dominikanki u Subotici. Bit će predstavljena knjiga pripovijetki s. Blaženke Rudić, a dr. Ivan Armanda će imati izlaganje o povijesti sestara dominikanki u Subotici.
- Knjige *Služite Bogu, Redu i Narodu i Ljestve do neba* bit će predstavljene u Zagrebu i ako bude moguće u samostanima braće i sestara. Datumi će biti naknadno utvrđeni.
- S. Kristina Maleš i s. Sara Tkalčec su imenovane za savjetnice Samostana Andjela čuvara u Korčuli, a s. Zdravka Jovanović za savjetnicu u Samostanu sv. Martina u Splitu.
- Troškovnici projekta obnove samostana u Korčuli su poslani trojici izvođača. Kad njihove ponude stignu, odabrat će se izvođač.

Sažetak sa sjednice Vrhovnog vijeća održane 12. studenog 2022.

Samostanu sv. Dominika u Subotici.

- Na početku je pročitano izvješće s. Manes Puškarić o susretu u Splitu koji su imali redovnički i svećenički povjerenici za zvanja, a vodio ga je vlč. Jakov Rađa, o razlučivanju poziva. Zamoljene su savjetnice da svaka promisli o prijedlozima, načinima primanja novih članova u zajednicu, o trajanju „iskustva” u našim zajednicama/kućama... U razdoblju do drugog vijeća će se konkretnije izraziti i odrediti smjernice po kojima ćemo se ubuduće voditi.

- č. Majka je u kratkim crtama iznijela za-
ključke tj. teme koje su bile na sjednicama
Hrvatske redovničke konferencije.
- Sljedeća točka je bila osvrt na Dane Kon-
gregacije. Sve sestre su se složile kako su
ovo bili lijepi i Bogom dani trenutci milosti
koje smo mogle doživjeti, te osnažene pri-
mjerom i potaknute predanim životom bl.
Ozane možemo dalje u život blagoslovjeni-
je i hrabrije!
- Nakon pročitane molbe s. Natalije i izvješća
č. učiteljice s. Ana-Marije, s. Natalija je pri-
puštena na obnovu zavjeta. Duhovnu obno-
vu će voditi župnik don Ivan Filipčić u na-
šem samostanu u Krugama. Sestra Natalija
će zavjete obnoviti 8. prosinca, na blagdan
Bezgrješnog začeća BDM u Samostanu
bl. Hozane u Zagrebu, na ruke s. Marine
Pavlović, zamjenice č. Majke.
- S. Nada Ivanković je imenovana starješicom
Samostana sv. Dominika u Subotici.
- Radovi u Korčuli dobro napreduju. Sve ide
po planu, čak i brže nego se mislilo.
- S. Gordana Igrec, provincijalna glavarica
Družbe Kćeri Božje ljubavi uputila je mol-
bu za mogućnost kupnje našeg groba na
Lovrincu, nakon razgovora sa sestrama u
Splitu, vrhovno vijeće je odobrilo prodaju
jednog grobnog mjesta.
- Sestre i novi župnik u župi Gospe Fatimske,
Škrape, postavili su upit o mogućnosti
gradnje nove crkve na našem terenu. Htjeli
su čuti mišljenje sestara, u razgovoru se
zaključilo da je bolje izgraditi crkvu, ne-
go čekati... ali konačnu odluku će donijeti
Nadbiskupija.
- braća u Hamburgu su pozvala sestre na
Dane hrvatske katoličke misije i duhovnu
obnovu, ali nismo bile u mogućnosti sudje-
lovati.

Sretan Božić svima želi s. Barbara!

Sabrala i priredila s. Slavka Sente

PROSLAVA 75. OBLJETNICE DJELOVANJA SESTARA DOMINIKANKI U SUBOTICI

Hrvatski tjednik Hrvatska riječ, što izlazi u Subotici, u rubrici Širom Vojvodine, 18. 11. 2022. donosi članak o proslavi 75. obljetnice djelovanja dominikanki u Subotici, naslovjen »Bile časne« – bile i jesu tu. Autorica ovog članka, koji slijedi, je Željka Vukov.

Bile časne – bile i jesu tu

»Nekako osjećam da ovaj narod ovdje u Bačkoj treba časne. Drago mi je da mogu biti ovdje na službi, pomoći svećenicima, narodu i djeci. Trebaju ljudi sestre i vjerujem da Bog ima plan i za nas«, kaže s. Nada Ivanković

Časne sestre dominikanke Kongregacije sv. Andjela Čuvara došle su u Suboticu s pouzdanjem u Božju providnost i spremnost na svaki rad 11. svibnja 1947. U skromnoj i jednostavnoj »nabijanici« započele su svoje djelovanje u Bačkoj. Živjele su od svoga rada čuvajući

S. Marija Josipa, s. Blaženka Apan, s. Mala Tereza, vlč. Pavao Bešlić i drugi

Tri rođene sestre Vidaković

radničku djecu, poučavajući ih hrvatskom jeziku i stranim jezicima, a osobitu pozornost su posvećivale poučavanju glazbe i organiziranju župnog mješovitog zbora.

Svoj apostolat proširile su 1958. godine i na župu Presvetog Srca Isusova u Tavankutu gdje su vodile župni zbor, sakristiju, katehezu... I danas, nakon 75 godina, među vjernicima su vrlo cijenjene i voljene, a osobito u ovima dvjema župama, gdje su zbog bijelih habita poznate i pod imenom »bile časne«.

75 godina djelovanja

Proslavu 75 godina djelovanja u Subotici, te nešto manje i u Tavankutu, sestre su obilježile proteklog vikenda, 12. i 13. studenoga (2022.), u crkvi sv. Jurja u Subotici. Misno slavlje, kao krunu proslave, predvodio je pomoćni biskup đakovačko-osječki mons. **Ivan Ćurić** u zajedništvu s dijecezanskim upraviteljem Subotičke biskupije i župnikom župe sv. Juraj **Ferencom Fazekasom**, zamjenikom hrvatske dominikanske zajednice fr. **Domagojem Augustinom**

Polančakom i svećenicima Subotičke biskupije i redovnicima. Svečanosti su nazočile i sestre iz Splita, Korčule, Šibenika, Zagreba, a predvođila ih je vrhovna poglavarica s. **Jakica Vuco**.

Biskup Ćurić je tijekom propovijedi istaknuo kako i danas možemo doživjeti blizinu i djelovanje sestara.

»Njihovo redovničko posvećenje, snaga redovničkog života i danas svjedoči beskrajnu Božju ljubav prema čovječanstvu i njegovu želju da sve privuče k sebi, da sve privede k 'novosti života' koja nam je darovana u Kristu i Njegovu uskrsnuću. Taj je put, gledajući sv. Dominika, u konkretnim prilikama i potrebama vremena u kojem je živio, slijedio i utemeljitelj o. **Andeo Marija Miškov** kad je na Korčuli početkom 20. stoljeća oblikovao novi, hrvatski ogrank sestara dominikanki, utemeljivši 1905. novu Kongregaciju sv. Andela Čuvara«, rekao je među ostalim biskup i dodao kako sa sestrama danas velikodušna srca i vjernici zahvaljuju za 75 godina njihovog djelovanja u Subotici.

Nedjeljnom slavlju prethodila je svečana akademija koju su u subotu organizirale sestre dominikanke u Subotici predvođene s. **Nadom Ivanković**, župa sv. Juraj na čelu sa župnim vikarom vlč. **Tomislavom Vojnićem Mijatovim** i KD **Ivan Antunović**.

Na početku programa prikazan je kratki igrokaz odlaska **Veronike**, a potom i **Julije Vidaković** iz Subotice na Korčulu gdje su položile zavjete i time postale prve baćke Bunjevke dominikanke te su uzele redovničko ime s. **Mala Tereza Vidaković** (Veronika) i s. **Marija Josipa Vidaković** (Julijana). Uz to, prikazan je i njihov svečani dolazak na službu u crkvu sv. Jurja te kako ih je prije 75 godina u crkvu uveo tadašnji župnik vlč. **Pavao Bešlić**.

»Redovnice nastupaju«

Nakon dirljivog igrokaza o povijesti dolaska sestara dominikanki u Suboticu i njihovog djelovanja govorio je vrsni poznavatelj ovoga reda, znanstvenik prof. dr. **Ivan Armando** koji je nazočne podsjetio na djelovanje i rad sestara tijekom proteklih 75 godina. Među brojnim

i zanimljivim podatcima koje je iznio, naglasio je i da je tijekom proteklih godina Kongregacija sv. Andjela čuvara Bačka »darovala« 18 sestara. Fotografije koje opisuju godine djelovanja sestara u Subotici i Tavankutu mogle su se pogledati na izložbi u crkvi koju su priredili vlč. Tomislav Vojnić Mijatov i Zoran Vukmanov Šimokov.

Ovom prigodom predstavljena je i knjiga jedne od njih, s. Blaženke Rudić *Ispunjeno vrijeme* o kojoj je govorila profesorica književnosti Klara Dulić Ševčić i sama autorica s. Blaženka, koja je i svoju treću knjigu željela izdati u Subotici i tako, kako je rekla, biti podrška svom narodu.

Za vrijeme akademije, ali i svete mise, nastupio je Katedralni zbor Albe Vidaković pod ravnateljem dirigenta Miroslava Stantića, uz pratnju gudačkog kvarteta Garden kvartet te orguljaša mr. Kornelija Vizina koji su tijekom programa izveli nove skladbe pisane namjenski za ovu proslavu: *Dominikovo svjetlo* za koje je tekst napisala s. Blaženka Rudić, a pjesmu je kao i koralni himan u čast sv. Dominiku uglazbio prof. Bela Anišić. Zborovođa i dirigent Stantić je ovom prilikom, skupa sa skladateljem, s. Jakici i s. Blaženki darovao partiture ove dvije skladbe za arhiv kongregacije.

Po riječima vlč. Tomislava Vojnića Mijatova, proslava ovog značajnog jubileja započela je susretom za mlade.

»Ni sam nisam znao za ovaj jubilej dok mi dečki iz Katedralnog zbora nisu rekli za to. Tada smo shvatili da to moramo obilježiti, a budući da i sestre *Družbe Kćeri milosrđa* iz susjedne župe slave 100 godina djelovanja, rekao sam mladima da sada 'redovnice nastupaju'. Mislim da je pravedno da naše časne stavimo na pijedestal u Gradu. Zaboravili smo na njih, na njihovo djelovanje, na važnost molitve u zajedništvu. Mladi ne znaju ništa o našim sestrama dominikankama. Nažalost, zvanja su u opadanju, a vjerujem da postoje klice jer je ovaj narod od pamтивjeka vjeran Bogu. Sestre su došle u Suboticu za vrijeme komunizma i nije im bilo lako, nije ni danas, ali one su i tada svjedočile vjeru«, priča župni vikar i glavni organizator vlč. Tomislav Vojnić Mijatov.

Koliko je njihova služba značajna u župi potvrdio je i župnik mons. Ferenc Fazekas, istaknuvši kako su sestre uvijek spremne pomoći u životu župe, oko crkve, mlađih, djece, oko vjeronauka. »Njihov rad nije uvijek vidljiv, ali su one uvijek ovdje. Njihova je služba izuzetno značajna za život naše župe i hvala im što su tu. Molimo da bude više sestara«, istaknuo je mons. Fazekas.

Sestre među ljudima

»Zvanja je u odnosu na prijašnje godine sigurno manje, ali zahvaljujem dragom Bogu na svakoj sestri. Mi imamo sada tri novakinje i jednu kandidatkinju, pa se ne mogu potužiti u odnosu na neke druge redove i redovničke zajednice. Situacija je takva da je uopćeno u svijetu manje zvanja, a trebamo moliti Gospodara žetve da pošalje radnika. Mi ne živimo samo za sebe nego nas Bog šalje isključivo da posvetimo svoj život i potičemo i druge na to«, kaže vrhovna poglavarica Kongregacije sv. Andjela Čuvara s. Jakica Vuco i pojašnjava kako ih trenutno ima 94 sestre, skupa s novakinjama i kandidaticom, koje djeluju u 12 samostana i kuća.

Dvije zajednice sestara su izvan Hrvatske: jedna je u Hamburgu u misijama, a druga u Subotici. Ostale sestre su u Hrvatskoj, a kuća Matica je na Korčuli. Po riječima časne majke, ima sestara koje rade u školi, na fakultetima, u medijima, te su prisutne na druge način među laicima, ali kako je i s. Vuco rekla može to još bolje.

»I sveti Otac govori da sestre trebaju biti vidljivije, izaći na periferije... Trebale bi se više otvoriti i biti među ljudima, slijediti Kristov put 'Idite po svem svijetu i propovijedajte evanđelje'«, pojašnjava s. Vuco i dodaje kako uvijek u Subotici osjeti i doživi radost.

»Kad god dođem u Suboticu, odem doma ispunjena, jer je ovo mjesto gdje doživiš i osjetiš radost, neko poštivanje ljudi i prihvaćenost. Valjda će dragi Bog naći način da bude zvanja i da se sestre i dalje zadrže ovdje. Pa bar do stote obljetnice«, kaže s. Vuco.

A tome se nada i nadstojnica samostana u Subotici s. Nada Ivanković.

»Značilo mi je kad sam se vratila u svoj grad. Nekako osjećam da ovaj narod ovdje u Bačkoj treba časne. Drago mi je da mogu biti ovdje na službi, pomoći svećenicima, narodu i djeci. Trebaju ljudi sestre i vjerujem da Bog ima plan i za nas«, kaže s. Nada i pojašnjava kako ih je sada svega tri u Subotici, a da je bilo godina kada ih je bilo i devet.

S. Nada je u svojoj službi imala prilike i putovati i susresti se s drugim kulturama, ali, kako je rekla, ovdje su ljudi pristupačniji, javljaju se na ulici, žele pomoći, tu se »može doživjeti blizina i toplina ljudi«. Pitali smo je i kako dalje, na što je ona odgovorila:

»Ne znamo koje planove Bog ima za nas. Naše je raditi i živjeti u sadašnjosti, a moliti Boga za budućnost, pa se nadam da ćemo proslaviti i 100 godina od dolaska *bilih časni* u Suboticu.«

Željka Vukov, Hrvatska riječ

Bliža priprava jubileja dominikanki u Subotici

U srijedu, 9. studenoga, u večernjem terminu održan je susret mladih župe sveti Juraj, mladih iz drugih gradskih i okolnih seoskih župa. Gošća susreta bila je s. Marta Turić sa Palića, a koja je trenutno na službi u Šibeniku. Ovim susretom započeli smo bližu proslavu jubileja sestara dominikanki koje ove godine slave 75 godina od dolaska i djelovanja u Subotici. Tema susreta bila je *Redovnice nastupaju* jer ove godine osim sestara dominikanki, veliki jubilej slave i sestre Kćeri Milosrđa u župi sveti Rok u Suboticu te je cilj ovog susreta mladih i časne sestre Marte upoznavanje neprocjenjivog ženskog redovničkog i duhovnog blaga jednog grada i naroda u Subotici i Bačkoj.

U prvom dijelu susreta, mladi su pogledali film o dominikanskom samostanu u Subotici te im domaćin susreta vlč. Tomislav Vojnić Mijatov govorio o vrijednosti, duhovnom bogatstvu i povijesti sestara dominikanki u Subotici. Na prvom dijelu susreta sudjelovali su i mladi roditelji iz župe sveti Juraj koji su i sami bili učenici dominikanki s. Veronike, s. Blaženke itd. Roditelji su ukratko ispričali svoje dragocjeno iskustvo rada i života sa dominikankama.

U drugom dijelu susreta, s. Marta iznijela je svoje osobno svjedočanstvo o vlastitom životu, pozivu i poslanju koje joj je povjereno. Životni poziv s. Marte ostavio je lijep i bogat utisak na mlađe jer oduševljenje za Boga i Red s. Marte bilo je prožetom iskrenom ljubavlju i spremnosti promijeniti život u cijelosti.

Mladi su na kraju imali priliku postavljati pitanja, koja nisu manjkala.

* * * * *

Kako je to izgledalo kad su prve sestre iz Bačke krenule u samostan Andjela Čuvara i kako su 'bile časne' došle u Subotici 11. svibnja 1947., podsjetili su mlađi na početku akademije dojmljivim scenskim prikazom, naslovljenim **Bile časne – uvik naše časne.**

Ovaj su glazbeno scenski prikaz osmisili i realizirali vlč. Tomislav Vojnić Mijatov i Nevena Mlinko. Njime su željeli približili samo jedan mali dio povijesti odlaska mlade gimnazijalke Veronike Vidaković na Korčulu, njezinoj zauzetosti kao prve bačke dominikanke s. Male Tereze, da sestre dođu u Suboticu i započnu pastoralno djelovanje u Župi svetog Juraja, a od 1958. godine i na Župi Srca Isusova u Tavankutu.

Skupu se obratio i dijecezanski upravitelj i župnik župe sveti Juraj mons. Ferenc Fazekaš, koji je ujedno pozdravio sve naznačne, kako slijedi:

**MONS. FERENC FAZEKAŠ,
ŽUPNIK ŽUPE SV. JURJA**

Na samom početku proslave 75 godina djelovanja sestara Dominikanki u Subotici, želim Vas sve pozdraviti i reći jedno veliko hvala što ste svojim dolaskom podržali naše drage časne sestre Dominikanke.

Najprije pozdravljam,

- Mons. Ivana Ćurića, pomoćnog biskupa Đakovačko-osječke nadbiskupije,
- Časne sestre Dominikanke na čelu sa časnom majkom s. Jakicom Vuco,
- Zamjenika Provincijala Hrvatske dominikanske zajednice, patria Domagoja Augustina POLANŠČAKA,
- Predsjednika Katoličkog društva Ivan Antunović, velečasnog Josipa Štefkovića,

* * * * *

Za vrijeme Akademije nastupio je Katedralni zbor Albe Vidaković pod ravnanjem dirigenta Miroslava Stantića, uz pratnju gudačkog *Garden quarteta* te orguljaša Kornelija Vizina koji su izveli tri skladbe: "Magnificat" (Albe Vidaković), pjesmu "Dominikovo svjetlo" koju je za ovu prigodu napisala s. Blaženka Rudić, a uglazbio prof. Bela Anišić te pjesma "Divne'l nade" koju je za ovu prigodu skladao također prof. Bela Anišić.

* * * * *

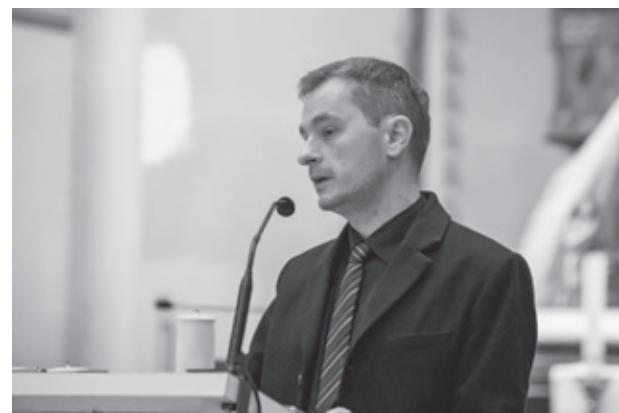
Predavanje dr. Ivana Armande

Ovoj svečanoj proslavi 75. obljetnice dolaska sestara dominikanki u Suboticu dao je značajnu notu prof. dr. Ivan Armanda, znanstvenik i veliki poznavatelj dominikanskoga reda. Zaposlen je u Leksikografskom zavodu „Miroslav Krleža”, u redakciji Hrvatskoga biografskog leksikona, gdje samostalno uređuje struku religija. Sudjelovao je na nekoliko domaćih i

- Ministra za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, gospodina Tomislava Žigmnova
- Dogradonačelnika Grada Subotice, gospodina Imre Kerna.
- Ravnatelja Novinsko izdavačke kuće „Hrvatska Riječ“, gospodina Ladislava Suknovića,
- Braću svećenike, redovnike i redovnice, bogoslove i sjemeništarce te sve Vas drage vjernike koji svojim molitvama i radom podržavate Sestre Dominikanke.

Prije 75 godina biskup Lajčo Budanović uveo vas u službu u našu župu te je vjernicima poručio: „došle su BILE SESTRE da rade za vas, da vam budu majke i sestre, a vi njima budite pri ruci dajući im rada i povjerenje...“ Drage sestre želim u svoje osobno ali i u ime cijele Subotičke biskupije i župne zajednice da i dalje budete naše duhovne majke i sestre te da ona srčana narav prve baćke dominikanke s. Male Tereze i dalje plamti u vama za Boga, Red i narod Baćke!

Čestitam i živjeli!

međunarodnih znanstvenih skupova. Autor je četiri samostalna djela i više leksikografskih članaka, a bio je i suradnik pri izradi Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca.

On je u svom izlaganju, na temu: "Povijest dolaska sestara dominikanki u Suboticu i

njihovo djelovanje" opisao s povijesnog gledišta događaje, osobe i mnoge druge detalje koji su prethodili dolasku sestara u Suboticu, kao i čitav proces sazrijevanja ove zamisli. Među brojnim i zanimljivim podatcima koje je iznio, naglasio je i da je tijekom proteklih godina Kongregaciji sv. Andjela čuvara, Bačka „darovala“ 18 sestara.

Armandovo cjelovito predavanje donosimo u posebnom prilogu.

* * * * *

Nakon njegova izlaganja slijedila je pjesma *Dominikovo svjetlo*. Tekst je, za ovu prigodu, napisala s. Blaženka Rudić, a uglazbio je Bela Anišić.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE ISPUNJENO VRIJEME

Slijedilo je predstavljanje knjige s. Blaženke Rudić, *Ispunjeno vrijeme*. Najprije je govorila profesorica Klara Dulić Ševčić. Ona je, između ostalog rekla kako nakon tri zbirke pjesama i knjige za djecu s. Blaženka nudi novu knjigu *Ispunjeno vrijeme*. Dvanaest priča objedinjenih pod naslovom *Ispunjeno vrijeme* donose i prepoznatljive teme autoričina pisanja, kao i novi, prozni pogled na njih. Kako u podnaslovu stoji, ovo su sve – *priče o nama*. Kroz tekstove koji teku i osvježavaju poput bistre vode još jednom

izranja velika i okrjepljujuća moć riječi; na prvome mjestu one radosne, evandeoske, ali i naše ljudske riječi, izgovorene ili napisane iz srca. Ove nas priče nastoje podsjetiti na to kolika je ljudska potreba za lijepom riječju te koliko i svaka naša riječ ima veliku vrijednost, spasenosnu ili razornu. I kada nemamo ništa drugo, imamo riječ koju možemo ponuditi drugome kao dar. S. Blaženka Rudić nesebično je podijelila svoje darove s čitateljima. – rekla je, između ostalog prof. Dulić Ševčić, što je objavljeno i u Pogовору iste knjige.

s. Blaženka Rudić, autorica knjige, rođena je na Bikovu 1966. Nakon srednje škole otišla je u samostan dominikanki na Korčuli. Prve zavjete pložila je 1986., a doživotne 1994. Završila je glazbeni i katehetski institut u Zagrebu. Bila je na službi u Zagrebu, Subotici i Korčuli, a sada je u Pregradi. – rekla je između ostalog u navjavi voditeljica Ivana Petrekanić Sič. Autorica knjige *Ispunjeno vrijeme*, s. Blaženka je u svom izlaganju naglasila kako je i „svoju treću knjigu željela izdati u Subotici i tako biti podrška svom narodu.“

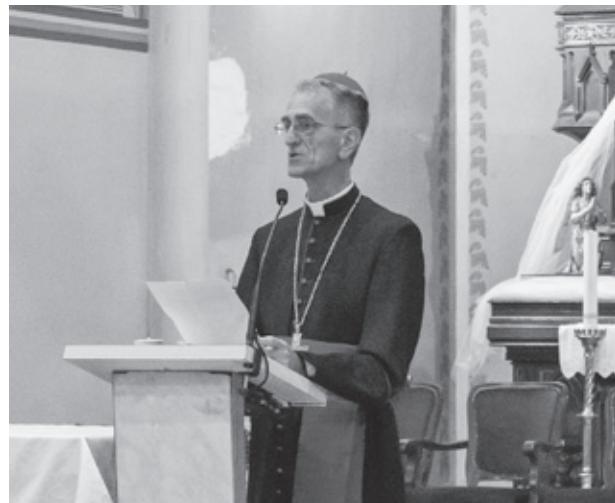
Pozdravna riječ biskupa Ćurića

Biskup Ivan Ćurić je nakon izlaganja s. Blaženke opisao povezanost njegove biskupije, odnosno biskupa Josipa Jurja Strossmayera s ute-meljiteljem Kongregacije sestara dominikanki, o. Andđelom Marija Miškovom:

Poštovani dijecezanski upravitelju i župniče, preč. Ferenc, draga subraćo svećenici i redovnici, braće i sestre, svi poštovani uzvanici, sudionici ove svećane uočnice, dragi sinovi Reda sv. Dominika, a napose poštovana časna majko s. Jakice i naše drage sestre dominikanke!

U početku sam mislio da poziv na slavlje jubileja 75. obljetnice djelovanja Sestara dominikanki u Subotici dolazi iz činjenice da je Subotica tek nedavno ispratila u vječnost svoga biskupa, druge uspomene mons. Slavka, pa priliči da jubilejskom slavlju, s dijecezanskim upraviteljem i svećenicima, predsjeda netko od biskupa. Pomislio sam i na biskupa u miru Jánosa – Ivana. A onda sam se sjetio da sam krajem 2016. godine u Đakovu, u Spomen-muzeju Biskupa Josipa Jurja Strossmayera sudjelovao u predstavljanju knjige fr. Zvonka Džankića: "Andeo Marija Miškov. Vjerski i nacionalni preporoditelj hrvatskog puča (1848. – 1922.)". I odmah sam otkrio poveznici između Đakova i Kongregacije sv. Andela čuvara sestara dominikanki, koju je fra Andeo Marija utemeljio 1905. godine, koja će kasnije, u svibnju 1947., prije 75 godina doprijeti i do ovih vojvođanskih ravnica i započeti svoje djelovanje u Subotici i Tavankutu.

Đakovo je, rekao bih, ugrađeno u pripravu toga djela. I to po biskupu Strossmayeru. S kakvim je samo oduševljenjem u svoju biskupiju

dozivaو i primao fr. Andđela Mariju Miškova i pratitelje fr. Jerka Vlahovića i drugu subraću dominikance. Na njih je bio voljan osloniti snažnu duhovnu obnovu biskupije. Vidljivo je to iz činjenice da su od 1889. u tada Bosanskoj ili Đakovačkoj i Srijemskoj biskupiji održali 90 pučkih misija, ili "poslanstava", kako tu riječ pohrvaćuje sam Strossmayer. Njima je svim srcem nakanio povjeriti i vođenje biskupijskoga Dječačkoga sjemeništa, no to se nije ostvarilo. Upravo iznenađuje koliko je veliko bilo uzajamno razumijevanje i povjerenje biskupa Strossmayera i fr. Andđela. »Vi ste, ko što znadete, jurve moji, a ja sav Vaš«, napisat će dominikancima biskup Josip Juraj (4. kolovoza 1890.). Ali će i fr. Andeo očitovati svoje oduševljenje: „Oh sriće li naše kod Strossmayera biti, s njime blagovati, šetati se, razgovarati se...“ (1899.).

A kad je trebalo pristupiti osnivanju nove Kongregacije sestara dominikanki, sam fr. Andeo svjedoči: „Dok se u Korčuli snovalo i mozgalo, što da se učini i odkle da se počme, (...) zaletim se u Djakovo“, k Strossmayeru „njemu odkrijem svoje nakane, ... Šetali smo se sami po njegovoj biskupskoj bašći, te mu ja stanem prijaviti što mislim. Stali bismo, a on škiljeć očima (kako je to običavao kad bi što pozorno slušao), u mene je gledao ... slušao ... i samo šutio. Iznenada, zamahne rukom, prekine mi govor, rekav: 'Smjesta da si se na posao dao, uzdaj se u dragog Boga, tvoja je nakana sveta i rodoljubna, sutra ćeš dobiti moju prvu pomoć' ...

Biskup J. J. Strossmayer

Fr. Andeo Marija Miškov

i što reče to i održa.« (v. Ivan Armando, 2015.). I do kraja života biskup Strossmayer je pratio to djelo, ne samo vrijednim prilozima, već i svojim duhovnim uvjerenjem: „To je sveti početak, koji će, Božjim blagoslovom sjegurno svoju svrhu polučiti.“

Tada započeta brazda, nastala, kako vidimo, s velikim oduševljenjem i požrtvovnošću, i danas traje. Danas u drugačijim prilikama, s novim mogućnostima, ali i novim izazovima.

Drage naše sestre! Prenosim vam na Strossmayerovu tragu i danas srdačne pozdrave iz Đakova, našeg nadbiskupa Đure i nadbiskupa u miru Marina, svećenikâ i vjernikâ naše nadbiskupije. Sretno vam i radosno ovo jubilejsko slavlje! Množio Gospodin i nadalje godine i plodove vašega života i rada, vašega predanja i posvećenja! Živjeli!

Mons. Ivan Ćurić,
pomoći biskup đakovačko-osječki

* * * * *

Nazočnima se na kraju obratila i s. Jakica Vuco vrhovna poglavarica sestara dominikanki ovim riječima:

Pozdrav č. Majke Jakice Vuco

Poštovana i draga braćo i sestre, drage moje sestre dominikanke, braćo dominikanci, dragi gosti, predstavljači i predavači, tvorci i sudionici svečane akademije, voditeljice programa, pjevači, skladatelji i voditelji zbora, cijenjeni glazbenici kvarteta vrijedni, ustrajni i neumorni velečasni Tomislave, poštovani župničke Ferenz,

mногопоштovani oče biskupe Ivane, sve vas srdačno pozdravljam i radujem se što smo nakon 75 godina plodnog djelovanja sestara u Subotici i okolicu Subotice danas na svečani način započeli proslavu Jubileja!

Većina ovdje nema 75 godina života, a oni koji imaju zasigurno se ne sjećaju dolaska i djelovanja "bilih sestara" u Suboticu. Stanovnici i doseljenici već 75 godina žive u skladnom zajedništvu sa sestrama i sestre s njima. U toj relativno dugoj povijesti pretaču se svakovrsne zgodbe i susreti u kojima se očituje istinska prihvaćenost i otvorenost za suživot i svjedočenje Evangelja Kristova na Dominikov način.

U ovoj bogatoj i mirnoj ravnici nikle su mnoge dobre i vjerne duše koje je Bog na poseban način pogledao, a te iste duše se odazvaše na Njegov poziv. Daleko su otplovile s. Marija Josipa i s. Mala Tereza, prve dominikanke iz ovog kraja na more, ali nikada nisu zaboravile svoj rodni i dragi kraj. Srce obiju trajno je čeznulo ljepotu života za Krista prenijeti na ove njive, žuta polja, suncem obasjane daljine kao i u topla/otvorena srca ljudi ovog kraja!

Kako smo čuli u predavanju dr. Armande, bilo je faza kada je bilo više ili manje sestara, kada je bilo više ili manje aktivnosti i pastoralne briže oko liturgijskih i drugih prostora. Potrebe i mogućnosti su se mijenjale, ali sestre su ostale i vjerujemo da će tako biti dok Gospodin ne odluči drugačije.

I sada, kada je broj mlađih sestara u našoj Kongregaciji manji, postoji želja, postoji ideja, postoji potreba za životom **među** ljudima i **s** ljudima kojima želimo i dužne smo svakodnevno nositi i dijeliti Krista.

Ono što je vrijedno, za što se isplati živjeti i trpjeti daje nam uvijek novu snagu, novi polet i novu svežinu kako bi što autentičnije i snažnije svjedočile radost evanđelja!

U temeljima samostana kojeg danas imamo utkane su mnoge želje, molitve i nakane ljudi ovoga kraja koji su s posebnim osjećajima poštovanja rado i trajno doprinosili sveopćoj radosti.

Danas kada naša zajednica broji samo tri sestre, s posebnim osjećajem poštovanja, uvijek

nanovo mogu reći, kako se doživljava zahvalnost od onih koji sa sestrama dijele život i sestara s njima.

U ovoj svečanoj prigodi i proslavi, zahvaljujem od svega srca svima koji su dali dio sebe, koji su uložili trud, vrijeme i ljubav da sve ovo bude ostvareno. Prvenstveno govorim o velečasnem Tomislavu, idejnom začetniku slavlja koji je napravio sve – i više od toga! kako bi nam ova dva dana bila ugodna i korisna. Zahvaljujem na inicijativi i lakoći pripremanja koja kod velečasnog Tomislava ni u jednom trenutku nije došla na manje. Hvala svima koji su se otvorili, podijelili svoje talente, obogatili naše duše i obradovali Božji narod.

Zahvaljujem dragom župniku Ferenzu na dužnosti upravitelja Biskupije/ za otvorenost i toplinu kojom nas uvijek i svugdje susreće. Zahvaljujem što je dodatno potaknuo biskupa Ivana Ćurića da bude ova dva dana s nama. Iskreno zahvaljujem sestrama Brigitu, Maloj Terezi i s. Nadi koje su zaslужne za ovo slavlje – da njih nema, ni slavlja ne bi moglo biti! Zahvaljujem svima mladima koji su se uključili u slavlje, zborasima i njihovim voditeljima, dirigentu, skladatelju, čuli smo originalne i nove, savršeno interpretirane skladbe, hvala skladnom i moćnom kvartetu! Zahvaljujem s. Blaženki na doprinosu u ovom slavlju i svim suradnicima s kojima je stvarana knjiga "Ispunjeno vrijeđe", zahvaljujem sestrama koje su došle iz raznih dijelova Hrvatske na obilježavanje Jubileja. Posebna zahvala sestrama koje su ovdje djelovale i uvijek se rado sjećaju tih dana, a da su u mogućnosti rado bi se vratile u Suboticu, od

s. Miroslave, s. Beate, s. Milene, s. Kaliste i drugih sestara. Ipak, posebno zahvaljujem sestrama koje su među nama a djelovale su u Subotici više ili manje godina: s. Terezini, s. Tješimiri i s. Barbari. Zahvaljujem gospodinu Armandi koji uvijek zna što treba reći i što treba naglasiti.

Oče Biskupe, od srca Vam zahvaljujemo što ste svojom nazočnošću i srdačnošću dijelili s nama radost slavlja i bogatstvo riječi. Vjerujemo da je Vaša nazočnost poveznica sa cijelom Crkvom koje smo dio, te imamo najdublje ukorjenjenje s Kristom – Zaručnikom Crkve!

Zahvaljujem svima koje sam slučajno ili najorijerno ispustila s popisa, jer svojim tihim doprinosom ne žele da ih se posebno spominje.

Zahvaljujem svima koji su sudjelovali na akademiji, te time pokazali svoje poštovanje i zahvalnost prema sestrama dominikankama i Kristovoj Crkvi kojoj pripadaju!

Bog nam bio na pomoći i u budućnosti koju čekamo!

* * * * *

Slijedila je pjesma **Divne l' nade** – himan sv. oca Dominiku, koju je za tu prigodu skladao Bela Anišić.

Ovaj prvi dio proslave završio je druženjem u Samostanu sestara dominikanki.

* * * * *

DRUGI DAN PROSLAVE

Zahvalno euharistijsko slavlje povodom 75. obljetnice djelovanja dominikanki u Subotici predvodio je osječko - đakovački pomoćni biskup Ivan Ćurić, uz asistenciju brojnih

svećenika subotičke biskupije. U ime dominikanaca, proslavi je nazočio fr. Domagoj Polanščak, zamjenik provincijala fr. Slavka Sliškovića, kao i dva dominikanska bogoslova, fr. Mislav Peček i fr. Karlo Luka Kvesić.

U prepunoj crkvi sv. Jurja, u nedjelju 13. studenoga 2022. misno je slavlje uzveličao svojim pjevanjem katedralni zbor, pod ravnjanjem maestra Miroslava Stantića. Za orguljama je bio Kornelije Vizin

Homilija biskupa Ćurića

Đakovačko-osječki pomoćni biskup Ivan Ćurić u svojoj se propovijedi najprije osvrnuo na jubilejska slavlja koja imaju svoj biblijski temelj i nadahnuće u veličanju silnih Božjih djela.

„I vidimo kako pobožni Izraelac, kad god pristupa Bogu svoga Saveza, zapravo veliča Božja djela spasenja. Njegova je molitva spomen Božjih djela, njegovih stvarnih zahvata u povijesti i njegove trajne vjernosti obećanjima.” – kazao je biskup i dodao kako „biblijska nadahnuća jubileja nisu tek sjećanje, ona traže da se na spomen prošlih događaja i u svjetlu njihove istine, dogodi nešto i u sadašnjosti. ... Spomen Božjih djela, pozivao je na sasvim konkretne korake – u međuljudskim odnosima, čak i u pitanju vlasništva. Svi su se posjedi trebali vratiti izvornim vlasnicima; svima je trebalo vratiti slobodu i oprostiti dugove. ... U pitanju je zahvalnost koja obuhvaća sve, počevši od samoga života.”

Osvrnuvši se potom na evanđelje u kojem Luka opisuje Isusa gdje stoji u jeruzalemskom hramu i promatra ljude kako se dive djelu

ljudskih ruku, biskup Ćurić je dodao: „Isus je primijetio kako se čovjek lako zaustavi na izvanjskome te zaboravi da se Bog želi nastaniti ponajprije u samom čovjeku, u njegovu životu i srcu, i da je od svega najpotrebnije sav svoj život osloniti na zajedništvo s Bogom. Zato se kršćanin ne boji budućih vremena. Ne računa s nekim tajnim apokaliptičnim brojevima godina. Štogod nadošlo, krije ga oslonjenost na Krista. Život mu je ucijepljen u Kristov život. To je izvor i sigurnost, to je neugasiva radost spasenja koju trajno, s nadom i pouzdanjem, doživljavaju Kristovi vjernici.” – rekao je propovjednik, te se potom usredotočio na obljetnicu dolaska sestara dominikanki u Suboticu.

„Sestre dominikanke Kongregacije sv. Andela čuvara. U tom svjetlu, drage sestre, i danas doživljavamo vaš život i redovničko posvećenje u krilu velike obitelji sv. Dominika, ugrađene u više od 800 godina povijesti i djelovanja dominikanskoga reda. Snaga redovničkog života i danas, ljudima našeg vremena svjedoči beskrajnu Božju ljubav prema čovječanstvu i njegovu želju da sve privuče k sebi, da sve privede k „novosti života“ koja nam je darovana u Kristu i njegovu uskrsnuću. Taj je put, gledajući sv. Dominika, u konkretnim prilikama i potrebama vremena u kojem je živio slijedio i vaš utemeljitelj, fr. Andeo Marija Miškov kad je na Korčuli početkom 20. stoljeća oblikovao novi, hrvatski ogrank sestara dominikanki, utemeljivši 1905. novu Kongregaciju sv. Andela Čuvara. Ta će zajednica, i u svojim početcima i kasnije, posebno osjetiti duhovne plodove djelovanja

dominikanaca krajem 19. stoljeća u Slavoniji, Srijemu i Bačkoj. Čuli smo to na sinoćnjoj svečanoj akademiji. Za mene, koji dolazim iz Đakova zadivljujuća je spoznaja o ulozi biskupa Josipa Jurja Strossmayera i njegovo tako snažnoj potpori osnivanju Kongregacije. „Smjesta da si se na posao dao, uzdaj se u dragog Boga, tvoja je nakana sveta i rodoljubna“ – podržao je, kako svjedoči sam fr. Andeo, nakanu utemeljenja nove družbe. A čini se da su nacrti novoga samostana na Korčuli rastrti na Strossmayerovu radnom stolu u Đakovu dočekali i trenutak njebove smrt 1905., „pa je valjda to bio zadnji posao što je obaviti htijo kad ga smrtna bolest obori“, zapisao je fr. Andeo.

Dolazak i djelovanje sestara dominikanki u Subotici uključio je nova gorljiva srca – brojnih svećenika, redovnica i vjernika laika. Nezaobilazan je biskup Lajčo Budanović, njegovo iskustvo s dominikancima u vremenu 2. svjetskoga rata, nakon srednjovjekovnih dominikanskih samostana u Bačkoj njihov dolazak i relativno kratko djelovanje u Subotici, zatim susret s Dominikovom karizmom po glasniku „Gospina krunica“ Subotičanke Veronike Vidaković, kasnije s. Male Tereze i za njom brojna sestarska zvanja iz ovih bačkih ravnica te početak djelovanja zajednice u Subotici od 1947. godine, na području ove Župe sv. Jurja, a jedno vrijeme i u Župi Presvetoga Srca Isusova u Tavankutu, gdje se sestre većinom posvećuju poučavanju, katehezi, liturgijskom životu i skrbi za starije i bolesne.

U svjetlu gesla: 'Bogu, Redu i Narodu'. Zadivila me jedna sličnost. Kad se netko zaustavi u unutrašnjosti đakovačke katedrale pred glavnim ulazom, nad vratima će i danas moći pročitati Strossmayerovu posvetu iz 1882.: „*Slavi Božjoj, jedinstvu Crkava, slogi i ljubavi naroda svoga*“. Stavimo uz te riječi ono geslo koje je fr. Andeo Marija od 1905. postavio novoj zajednici: „*Bogu, Redu i Narodu*“. Zadivljujuća sličnost, gotovo identično razumijevanje sadržaja i poretku: (1) najprije i najviše Bogu. On je Početak i Svršetak, sve stoji u njemu, njegovu će se imenu – kako nas uči Apostol – „prignuti

svako koljeno nebesnikâ, zemnikâ i podzemnikâ“; (2) potom zajednica Crkve, uspostavljena da u svoj raznolikosti udova i službi u Kristu bude jedno Tijelo, a to će najšire zajedništvo Crkve svaka redovnica osjećati, razvijati i živjeti u krilu svoga reda; (3) pripadnost svom narodu, što su i biskup Josip Juraj i fr. Andeo Marija snažno osjećali gledajući tadašnje stanje hrvatskoga naroda, prepoznajući bogatstvo njegova baštine i uočavajući snažnu potrebu njegova prosvjetnoga, kulturnoga i društvenoga napretka i jedinstva. Današnje su prilike uvelike drugačije, no vrijednosti su jednako prisutne. Valja nam svugdje slijediti put „koji u sebi nosi miomiris evanđelja“ – kako nas u naše suvremeno doba upućuje papa Franjo u enciklici „*Fratelli tutti*“ (2020.) to je put jedne najšire otvorenosti, ali ne one koja se odriče bogatstva vlastitoga naroda i zavičaja, koje nas, kako papa veli, „oblikuje da budemo otvoreni i gostoljubivi za sve ljude“. Posebno je to potrebno u ovom krajevima u kojima je život hrvatskoga naroda

isprepletan s drugih narodima, najviše s vjernicima mađarskoga naroda u krilu jedne Crkve te pripadnicima srpskoga naroda, u najvećem broju vjernicima Srpske pravoslavne Crkve.

Drage naše sestre! S vama danas velikodušna srca gledamo na 75 godina vašeg dosadašnjega djelovanja u Subotici. Primjećujete kako Božji narod danas s vama i za vas zahvaljuje, za svaku sestru, sva nastojanja i mnoge žrtve. Svoju zahvalnost najprije izručujemo Božjoj providnosti, jer vjerujemo da „*neće biti izgubljeno nijedno od naših djela koja smo učinili s ljubavlju i da neće biti izgubljena nijedna od naših iskrenih briga za druge, ... nijedan velikodušni napor, nijedna bolna strpljivost*“ (EG 279).

A za budućnost – opet „mirabilia Dei“! Zajedno s vama, drage sestre, pouzdanje, suradnja i otvorenost „silnim djelima“ Božje ljubavi. Ona neka vas jača i obnavlja po svojoj volji, snagom i „pokretom svoga Duha“ na radost i blagoslov ovoj župnoj zajednici i cijelom gradu, Subotičkoj biskupiji i svima nama. Amen.“ – zaključio je svoju propovijed đakovačo-osječki pomoćni biskup Ivan Ćurić.

* * * * *

Riječi zahvale i čestitke sestrama izrazili su predstavnici vjerskog i društvenog života

Na kraju Euharistijskog slavlja u ime grada Subotice obratio se sestrama dogradonačelnik Imre Kern ovim riječima:

Poštovana časna majko Jakice Vuco, poštovana časna sestra Dominikanke,

u ime Grada Subotice želim vam čestitati veliki jubilej, 75 godina od dolaska u Suboticu te neumornog rada i zauzetosti na župi sveti Juraj. Grad Subotica i njeni stanovnici, a osobito vjernici župe sveti Juraj imaju veliku duhovnu snagu i podršku te bi bez vaše prisutnosti ovaj Grad bio duhovno siromašniji.

Čestitam vam Jubilej!

(dogradonačelnik Grada Subotice,
Imre Kern)

* * * * *

U ime vjernika župe sv. Jurja izrazila je zahvalnost Đurđica Tikvicki

Drage naše časne!

U ime župne zajednice i u svoje osobno ime želim zahvaliti svim sestrama koje su kroz više od 7 desetljeća pastoralno djelovale i služile u župi Svetog Jurja u Subotici. Dugujemo vam zahvalnost za neizbrisivi trag kojeg ste ostavile u našim dušama kroz svoje predanje Bogu i ljudima. Vaša žrtva znana je ljudima a najviše dragom Bogu. Hvala sestrama što su izgrađivale vjeru u tolikim generacijama naše djece, mlađih, kao i cijele župne zajednice.

Drage naše časne, Bog neka Vas obdari svakim blagoslovom i da nam milost da još dugo da budete s nama u ovoj župi!

Hvala Vam od srca!

(Đurđica Tikvicki)

Zaključna riječ vlč. Tomislava Vojnića Mijatova

I te davne 1947. kao i danas bila je nedjelja. Dan lijep i sunčan. Sâm preuzvišeni Budanović svečano je uveo skupinu "bilih" sestara u crkvenu zajednicu sv. Jurja, javno, na očigled svih vjernika, žećeći da sestre zauzmu svoje mjesto i dobiju učešće u mističnom životu župne zajednice. Virujem kako su sestre tada, a i danas osjećaju da su sa subotičkim i tavankutskim narodom postali jedno srce i jedna duša.

U ime Katoličkog društva Ivan Antunović kao jednog od organizatora te u svoje osobno želim **zahvaliti mons. Ivanu Ćuriću, pomoćnom biskupu Đakovačko – osječke nadbiskupije** koji je svojim prisustvom uzveličao ovo slavlje Dominikanki u Subotici. U znak zahvalnosti primite sliku do slame sa motivom Anđela Čuvara koji neka vas prati cijelog života.

Drage časne sestre Dominikanke, časna majko Jakice, 75 godina zajedničke molitve, pjesme, kateheze, rada, ljubavi, odgajanja generacija i generacija dice i mladih nije ostalo bez plodova. Tu smo i dalje kao vaša djeca ali

koja su sazrjela u stamene kršćane. Hvala Vam na svemu i znajte da dolaze nove generacije dice koja tribaju vašu majčinsku ljubav. Časna majko primili ste u znak zahvalnost dar, grb Reda od Bačkog zlata, slame, koje neka vas uvik podsića kako more nije samo plave boje nego i zlatne poput klasja naših ravni koja čekaju bile žeteoce. Hvala vam.

Kao novi župni vikar susreo sam vridne i drage župljane koji su bili spremni učiniti što god je tribalo kako bi našim „bilim časnama“ uzvratili barem za dio one ljubavi, molitve, žrtve koje su dale i daju za Boga, Red i naš narod u Bačkoj. To ne bi bilo tako da nemamo dobrog i strpljivog župnika i još boljeg upravitelja biskupije. Župniče i upravitelju Fazekas hvala vam.

Hvala s. Brigitu, s. Terezi i s. Nadi koje su dale cijele sebe za ovaj događaj, hvala ministrantima, djeci, mladima, glumcima, pjevačima, župljanim koji su dali dio sebe i svoga kako bi ovo mogli lijepo ostvariti.

Za kraj citirat ću trogodišnju djevojčicu, koja je redovito dolazila na devetnicu Gospi Lurdskoj u samostansku kuću Sestara u Tavankutu:

Časne sestre, mi ovdje volimo, pjevamo, molimo,

To su želje naše i vaše, svaka žena drži ocenaše.

Mili Bože na svemu ti hvala, to je nama naša Gospa dala.

Mi ćemo se opet vas zaželit, zovite nas, pa ćemo vas razveselit.

Časne sestre vas sve pozivaju na čašćenje u samostan.

Dominikanci na proslavi 75 godina djelovanja sestara dominikanki Kongregacije sv. Anđele Čuvara u Subotici

Od 12. do 13. studenog u Subotici (Vojvodina) je proslavljen Jubilej 75 godina djelovanja sestara dominikanki Kongregacije sv. Anđele Čuvara u Subotici (1947 – 2022). U proslavi su sudjelovala i braća dominikanci, fr. Domagoj

Augustin Polanščak, socius provincijala, te studenti fr. Karlo Luka Kvesić i fr. Mislav Peček.

Prvog dana održana je svečana akademija na kojoj je dr. sc. Ivan Armanda govorio o povijesti sestara dominikanki u Subotici, predstavljena je

knjiga *Ispunjeno vrijeme* s. Blaženke Rudić, uz prigodni igrokaz te nastup katedralnog zbora „Albe Vidaković“, a nazočnima se obratila i s. Jaka Vuco, vrhovna glavarica sestara dominikanki.

Drugog dana svečanim euharistijskim slavlјem u župnoj crkvi sv. Juraja predsjedao je mons. Ivan Čurić, pomoći biskup đakovačko – osječki, uz nazočnost mnoštva vjernika, svećenika, redovnica i redovnika. Proslava Jubileja završila je zajedničkim objedom i druženjem.

Tijekom boravka u Subotici sestre i braća dominikanci upoznali su se s poviješću i znamenitostima kulturnog i upravnog središta Hrvata i Mađara u Vojvodini. Zahvaljujući vlč. Tomislavu Vojniću Mijatovu braća su također posjetila naselje Tavankut – župnu crkvu Presvetog Srca Isusova i prostorije Hrvatskog prosvjetnog kulturnog društva „Matija Gubec“, gdje su se upoznali s tradicionalnom izradom slika od slame.

Prije povratka u Zagreb, zajedno s preč. Ivićem Ivankovićem Radakom, koji nas je srdačno ugostio u biskupijskom Pastoralnom centru Augustinianum, braća dominikanci pomolili su se ispred groba fr. Tome Vereša (1930 – 2002), rođenog Subotičanina i hrvatskog dominikanca, uglednog filozofskog i teološkog pisca.

O dojmovima trojice dominikanaca tijekom boravka u Subotici najbolje svjedoče nadahnuti stihovi fr. Mislava Pečeka koje donosimo u nastavku, u iščekivanju novog susreta s vojvođanskim Hrvatima i želju da sestre nastave svoje djelovanje u Subotici:

*U kraju gdje klasje
do granice vidika puca
Gdje Hrvat biti čast je
I gdje srce Bogu prvom kuca*

*Tu je radost biti sestra
Molitvom što zemlju lije
Neka nikad te ne nesti
K'o ni lica sveta tvoga
Što Raspetoga ljubav krije.*

* * * * *

Čestitke

Za vrijeme svečanog ručka, u restoranu *Mirage*, pročitane su brojne čestitke. Među njima također i s. Beate i s. Kaliste:

Cijenjeni uzvanici,

Pridružujem se čestitkama za ovaj lijepi jubilej 75. obljetnice djelovanja sestara dominikanki u Subotici. U ovom sam 75 godišnjem hodu i ja sudjelovala u radu s djecom dvije godine. Rado se sjecam dragih mališana kako su veselo dolazili na vjeronauk i pjevanje. Nisu se bojali ni sunca ni leda, a njihovi su dražesni glasići odjekivali bačkom ravnicom na ponos svih vjernih bačkih Hrvata.

Želja mi je i molitva da nikada ne utihne dječji žamor u ovom podneblju, ali isto tako da se nikada ne ugasi svjetlo dominikanske prisutnosti u tom dragom dijelu Bačke. Hvala svima vama koji

ste podržavali sestre, bodrili ih i bili njihovo nadahnuc za rad s djecom i odraslima.

Neka vas Bog blagoslovi i udijeli vam ustrajnost na izgradnji mira, te trajni rast u vjeri i ljubavi prema Bogu i rodu svome. Živjeli!

s. Beata Zebić

Drage sestre,

Od srca vam čestitam 75. jubilej djelovanja sestara u Subotici. Bogu zahvaljujem na svim milostima kojima je obasipao njihov rad. Nosim u srcu žive i drage uspomene na sve dane i osobe s kojima sam i ja, u tom jubilarnom hodu, živjela, radila, molila i tkala to 75. godišnje tkivo u subotičkoj zajednici. Neka nas sve i dalje prati moćni zagovor naše zaštitnice Kraljice svete krunice, sv. oca Dominika i svih svetaca, posebno naše bl. Ozane Kotorske.

Ujedinjena s vama u molitvi, radosti i tuzi, za sve zahvalna

s. Kalista Stantić

* * * * *

Nakon proslave, kojoj je i sama nazočila, s. Tješimir Bešlić je izrekla svoje dojmova u samo nekoliko riječi: „Riječima je bilo tjesno, a mislima široko opisati proslavu u Subotici. Slike su toliko govorile da nisi imao komentara, svaki detalj je govorio za sebe.“

Dominikanke i dominikanci na SHKM u Bjelovaru

Nakon pet godina stanke 17. rujna u Bjelovaru održan je Susret hrvatske katoličke mladeži na kojem su mladi mogli između 12 i 15 sati posjetiti "Sajam zvanja", a među redovničkim zajednicama koje su se predstavljale na njemu, bili smo i mi, dominikanke i dominikanci. Kongregaciju sestara dominikanki predstavljale su s. Marta Turi i s. Manes Puškarić, a Hrvatsku dominikansku provinciju

fr. Mislav Matijašić i fr. Kristijan Zelić. Zajedno smo mladima ponudili raznovrsna izdaja Dominikanske naklade Istina, sličice sv. Dominika, sv. Katarine Sijenske, bl. Augustina Kažotića, bl. Ozane Kotorske, Gospe od Ružarija, straničnjake, krunice koje je izradila s. Marta (a koje je također izrađivala i na našem štandu) te ribice koje je izradila s. Trpimira Barišić. Da je naš Red živ i ima budućnost, te da su sv. Dominik i sveci našega Reda itekako dragi mladima dokazalo je to što smo sve što smo imali podijelili mladima, a to je bilo zaista puno knjiga i sličica! Drago nam je što smo mogli i ovim putem posvjedočiti ljubav sve naše braće i sestara prema Redu, jačati naše međusobno zajedništvo te širiti dominikansku duhovnost u našem Narodu, jer ti mladi, ne samo da će rado čitati o našim svecima, već su sami rekli da će mnogo toga ponijeti svojim roditeljima, baka-ma i djedovima!

s. Manes Puškarić

DOMA

Susreti dominikanske mladeži – DOMA-e u Zagrebu

Dana 4. listopada započeli smo sa redovitim mjesечnim susretima Dominikanske mladeži. Formativno – duhovni susreti će se održavati dva puta mjesечно, utorkom navečer od 19:45 u samostanu sestara dominikanki na zagrebačkim Krugama. Utorak smo izabrali danom susreta jer je taj dan posvećen sv. Dominiku, i nije slučajnost da smo započeli u listopadu pod okriljem plašta Blažene Djevice Marije, a i na blagdan sv. Franje Asiškoga, suvremenika sv. Dominika koji su na različitim krajevima svijeta stvarali Redove koji žive više od 8 stoljeća.

Tema godišnjih susreta ciklički će biti posvećena teologiji tijela i dominikanskoj duhovnosti. Svaki drugi utorak u mjesecu braća dominikanski bogoslovi će imati izlaganja ne teme dominikanske duhovnosti i dominikanskih svetaca, a svaki prvi utorak posvetit ćemo temama teologije tijela. Prvi susret je prošao u radosnom ozračju, te željama i inicijativama mladih za dalnjim susretima i karitativnim radom, njih kao članova Dome.

Preporučam svim sestrama Kongregacije, početke dominikanske mladeži u molitve za ustrajnost i entuzijazma, te zahvaljujem ovim putem Vrhovnoj poglavarici č. m. s. Jakici i upravi na povjerenoj mi službi duhovne asistentice mladih te na svakoj duhovnoj i materijalnoj pomoći.

s. Ana Begić

O NAMA
DOMINIKANSKA MLADEŽ

Dominikanski pokret
mladih koji je dio Međunarodnog dominikanskog pokreta.
Članovi su pozvani na kreativnost i lutorjenje društvenih mreža i internetskih platformi.

Kako postati član?
Svaki član prelazi pripravne razdoblje nakon primanja u zajednicu od 3 mjeseca uz vodstvo duhovnog asistenta, nakon kojeg daje obećanje na godinu dana, koje se svake godine obnovlja.
Isto tako, svakog je sloboden napustiti zajednicu i ne pristupiti obećanjima.

Postavljeno:
Dječevanje prema duhovnosti dominikanskog reda uz sestre Dominikanke!
Godine: 14:30
Zaštitnik: bl. Pier Giorgio Frassati
Tema: Duhovnost dominikanskog Reda/člana po izboru
E-mail: dominikanasusreti2022@gmail.com
Facebook/Instagram: dominikanasusreti

Susreti: 1-2 puta mjesечно
Kada: utorkom navečer od 19:30
Gdje: Krug 44a, samostan sestara dominikanki
Duhovni asistent: s. Ana Begić
Duhovnik: fr. Damir Đurđević, bolončak

DOMA
DOMINIKANSKA MLADEŽ

Službeni ulazak u dominikansku mladež (DOMA)

Dana 12. 11. 2022. u subotu, dan posvećen Blaženoj djevici Mariji, sedmoro mladih je pristupilo dominikanskoj mladeži (DOMA) kod sestara dominikanki na zagrebačkim Krugama. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je fr Ivan Marija Tomić OP. u assistenciji dva dominikanska bogoslova. Nakon čitanja sv.

Evangelija duhovna asistentica dominikanske mladeži s. Ana Begić, pročitala je pojedinačno imena svakog pristupnika na što su mladi odgovarali „Evo me“ te pristupili oltaru gdje im je sestra uručila prigodne simbole **krunicu** koja ih stavlja pod zaštitu BDM zajedno s cijelom dominikanskom obitelji, **jakne** koje će biti simbol

njihove pripadnosti Dominikanskoj mlađeži na javnim mjestima i okupljanjima, **slika** bl. Piera Giorga Frassatia koja će ih podsjetiti u molitvi na njegov zagovor i blizinu, **svijeću** koja će im osvjetljavati put te ih podsjećati da je Krist njihova Istina, Put i Život. Nakon što su mlađi izrekli svoj „Evo me“ Gospodinu, duhovna asistentica je obred primanja zaključila riječima: „Dragi mlađi, ovim činom pristupili ste Dominikanskoj mlađeži! Vaša predanost neka bude gorljiva u sazrijevanju u dominikanskoj duhovnosti, navještaju radosne vijesti, u

bezuvjetnoj ljubavi nasljeđujući Isusa Krista, koji je prošao ovom zemljom čineći dobro. Riječi našega zaštitnika blaženog Piera Giorgia Frassatia „da mi koji smo milošću Božjom katolici, ne smijemo potratiti najbolje godine svoga života kao što to čine mnogi nesretni mlađi ljudi, koji se brinu uživati u dobrim stvarima u životu, stvarima koje zapravo ne donose ništa dobro, nego plod nemoralu u današnjem svijetu“ bile nam misao vodilja i okrepa na našem zajedničkom putu. Tako neka bude.“ Na licima mlađih mogao se zamijetiti ponos, radost i predanost u njihovo novoj životnoj ulozi koju će kao članovi Dome širiti i davati ondje gdje budu aktivni, u školama, na fakultetima, u obiteljima, baš kao što je istaknula i priora samostana bl. Ozane Kotorske, s. Katarina Maglica, u prigodnom obraćanju mlađima zaželjevši im hrabrost i nepokolebitost.

DOMA je počela sa sedam svojih darova od Boga, svoje djelovanje ponovno kod sestara dominikanki na zagrebačkim Krugama, nakon što je bila dugi niz godina prisutna kod braće dominikanaca. Malim i samozatajnim koracima, nastojat ćemo biti bliski onima koji su u potrebi, jačati u duhovnosti Dominikanskog Reda, i međusobno pomagati jedni drugima ispravnim putem kročiti kroz život. Dao Bog da naši mlađi prepoznaju svoju vrijednost i bez straha se što više integriraju u živote dominikanskih zajednica. Vrata sestara dominikanki širom su im otvorena i tako će uvijek biti. Hvala svima koji su na bilo koji način pridonijeli da ovaj svečani dan doista bude svečan. Bio je to dan

dominikanske obitelji, dan kada su naši članovi laičkog bratstva sv. Dominika došli podražiti početne korake naše DOME, kao i članovi žive krunice. Hvala i roditeljima, djedovima, baka-ma, priateljima i braći i sestrama naših mladih. Lijepo je vidjeti kada mladi ljudi u ovim vremenima ispunjenim raznim previranjima imaju bezrezervnu podršku njihovih najmilijih u nasljedovanju Krista.

Otvoreni smo za sve nove mlađe duše koje nam se žele pridružiti kako bi DOMA rasla i uznapredovala. Naši susreti se održavaju dva puta mjesečno (prvi i drugi utorak u mjesecu) kod sestara dominikanki na Krugama s početkom u 19:45. sati.

s. Ana Begić

Izbor nove uprave DOME

Na dan sv. Katarine Aleksandrijske (25. 11. 2022.), zaštitnice teologa i filozofa, naši prvi članovi Dome okupili su se u svojim prostorima, u samostanu sestara dominikanki na Krugama, kako bi izabrali legitimno vodstvo Dome. Sastanak je započeo u 19:30, zazivom Duha Svetoga, nakon čega je duhovna asistentica, s. Ana Begić, još jednom mlađe podsjetila na odgovornost u novim službama. Sastanku je prisustvovalo pet članova fizički te dvije članice putem Zooma. Prema Pravilniku dominikanskog pokreta mladih, duhovni asistenti nemaju aktivno i pasivno pravo glasa, već to pravo imaju samo punopravni članovi zajednice. Članovi se biraju na mandatno razdoblje od tri godine. Najprije se pristupilo glasanju za predstavnika/cu Dome. Mladi su dobili listiće obilježene pečatom loga dominikanske mlađeži, na koje su pisali svoje glasove. Za valjanost izbora traži se natpolovična prisutnost članova zajednice, kao i natpolovična većina glasova.

Nakon triju krugova biranja, natpolovičnu većinu glasova za predstavnici Doma dobila je članica Ivana Zvonković. Duhovna je asistentica pitala javno prihvaća li službu, na što je novoizabrana predstavnica odgovorila potvrđeno. Nakon izbora predstavnice, birali smo tajnicu/ka Dome. Također, nakon trećega kruga izbora, za tajnicu Dome izabrana je članica Kristina Grubeša. Jednako je pitana za prihvatanje službe, kao i predstavnica, na što smo dobili potvrđan odgovor. I na koncu, birao se blagajnik/ca

Dome. Budući da je, nakon trećega kruga, najviše glasova dobilo dvoje članova, biralo se i četvrti krug. Za blagajnicu Dome izabrana je naša članica Marija Berisha, koja je također, na javni upit duhovne asistentice, prihvatile službu.

Nakon čestitanja novoizabranoj upravi Dome, nastavili smo razgovor o dalnjim perspektivama i mogućnostima rada. Međusobno su se podijelila zaduženja, te su naši članovi Matej i Monika prihvatali obvezu uređivanja Instagram stranice, kao i Facebook stranice. Petar je određen kao koordinator, vezano uz tehničku podršku oko snimanja pojedinih sadržaja i prijenosa uživo. Dogovoren je da će se napraviti letci, koje će članovi rasporediti po svojim župama, fakultetima i školama, kako bi se na taj način što više mladih ljudi upoznalo s Domom. Duhovna je asistentica predložila da se sastanci na tjednoj razni održavaju putem

online platformi, zbog obveza mladih i njihovih rasporeda, s čime su se i članovi složili. Prema statutu Dome, duhovna asistentica treba prisustvovati sastancima, ali bez aktivnoga i pasivnoga prava glasa. Službeni dio izbora i sastanka završili smo molitvom, te nastavili razgovor u neformalnome druženju. Još jednom od srca čestitamo našoj novoj upravi Dome. Neka ih u

njihovu poslanju i radu prati zagovor sv. Oca Dominika i zaštita Blažene Djevice Marije:

Ivana Zvonković, predstavnica
Kristina Grubeša, tajnica
Marija Berisha, blagajnica
Zapisnik sastavila duhovna asistentica: s. Ana Begić i tajnica Dome: Kristina Grubeša
s. Ana Begić

U Splitu održan susret animatora za duhovna zvanja

U Splitu, na Kamenu, u duhovnom centru "sv. Marija Krucifiksa" sestara Službenica Milosrđa, od 20. do 22. rujna održan je susret animatora za duhovna zvanja redovničkih zajednica i nad/biskupija u Hrvatskoj i BiH. Predavanja je držao dr.sc. Jakov Rađa a tema predavanja bila je "Kako voditi mlade na putu razlučivanja poziva." Prof. Rađa je u Rimskoj biskupiji prošao formaciju za vođenje mladih u razlučivanju poziva, te ju uspješno provodi u Zagrebačkoj nadbiskupiji. Svoje iskustvo i stečeno znanje izvrsno je prenio na nas animatore za duhovna

zvanja te nam pojasnio našu temeljnu ulogu kao animatora. Sva tri dana bila su proglašena, osim predavanjima, molitvom, svetom misom, diskusijama te izletom u Manastirine i baziliku sv. Obitelji u Solinu. Međusobno smo se bolje upoznali i razmijenili naša iskustva te rad s mladima, metode i mogućnosti primanja u naše zajednice. Idući susret održat će se također u rujnu 2023. godine, a mjesto održavanja susreta odredit će se na sjednici Vijeća HBK u siječnju. Bogu hvala na ovakvim bogatim susretima! Od naših je sestara na skupu sudjelovala s. Manes Puškarić.

ZAGREB: Obnova zavjeta s. Nataliji Cindrić

Na svetkovinu Bezgrešnog Začeća BDM, 8. prosinca, s. Natalija Cindrić je obnovila svoje zavjete na godinu dana. Obnova je bila u za vrijeme svečane svete mise, zornice, u kapeli bl. Ozane, a predsjedatelj misnog slavlja je bio vlč. Ivan Filipčić, župnik župe Krista Kralja. On se u svojoj propovijedi osvrnuo na Mariju koja je jedina od ljudskih stvorova bila sačuvana od grijeha od svoga začeća. „Ona je uzvišena nad andele, ne samo zato što je Majka Spasiteljeva, nego i zato što je potpuno bila poslušna Bogu, živeći

njegovu volju. I prije nego je postala Kraljica, bila je poslušna *Službenica Gospodnja*.“ Osrvnuvši se potom na zavjete s. Natalije župnik je rekao kako i ona želi da se Bog u njezinu životu proslavi i zajedno s Marijom ponavlja: *Evo službenice Božje...*,“ te pozvao sve nazočne da u poniznosti srca dopustimo da se Bog proslavi i u našem životu. Zaželio je na kraju da s. Natalija ustraje u svojoj odluci da poput Marije danomice predaje Bogu svoju slobodu, svoju volju i svu sebe, a mi je u tome podržimo svojom molitvom.

S. Manes Puškarić stigla u Rim

Unedjelju, 25. rujna 2022., s. Manes Puškarić dočekana je u svojoj privremenoj, novoj dominikanskoj zajednici sestara dominikanke u Rimu koje su dio Kongregacije ujedinjene s nekoliko drugih u Italiji, te se stoga nazivaju Unione S. Tommaso D'Aquino. Sjedište Uprave jest u Torinu. Zajednica u Rimu sastoji se od šest sestara, a priora je s. Antonella.. Do nedavno su vodile Polikliniku San Domenico, gdje još uvijek radi jedna sestra iz zajednice, a trenutno je vodstvo Poliklinike u prijelazu.

S. Manes stanovat će sa sestrama dominikankama u Rimu zbog potreba studija.

Postdoktorski studij s. Ane Begić na sveučilištu Angelicum u Rimu

Danas se od sveučilišnih nastavnika, du svrhu i rada i akademskog napredovanja na visokoškolskim ustanovama, na osobit način zahtjeva mobilnost i usavršavanje u inozemstvu, napose kroz sustav Erasmus razmjene ili postdoktorskog studija. Tako je i našoj sestri Ani Begić, prije nekoliko mjeseci, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, kao njezina matična ustanova, ponudio mogućnost pohađanja znanstvenog postdoktorskog studija na Fakultetu socijalnih znanosti Papinskog sveučilišta sv. Tome Akvinskog (Angelicum) u Rimu. Ovu ponudu podržala je pismenom preporukom i naša poglavarica s. Jaka Vuco, potom prof. dr. sc. Josip Šimunović, dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te prof. dr. sc. Tonči Matulić, predsjednik Katedre moralne teologije na našem učilištu. U međuvremenu, s. Ana je ispunila sve tražene uvjete i poslala zatražene dokumente na spomenuto učilište u Rimu te dobila od njih pozitivan odgovor.

Vrijeme njezinog boravka u Rimu bit će u trajanju od šest mjeseci, od 14. siječnja do konca lipnja 2023., a bit će smještena u generalnoj kući naših sestara Kćeri Milosrđa iz Blata na Korčuli. U okviru znanstvenog postdoktorskog studija na Sveučilištu Angelicum pohađat će kolegije iz povijesti političke doktrine kod prof. Casala, Povijest kršćanske socijalne misli kod s. Helen Alford, naše dominikanke i dekanice Fakulteta te kolegij Duhovnost i politika kod prof. Crosthwaiteja.

Obvezna je i napisati znanstveni rad ili poglavje u knjizi te, prema mogućnostima, sudjelovati u radu i izlagati u njihovim redovitim seminarima. Namjera joj je posvetiti se istraživanju pojma kreposti pravednosti u svjetlu dokumenata, poruka i intervjuja pape Franje, osobito *Evangelium gaudium*, *Laudato Si'*, *Amoris laetitia*, *Fratelli tutti* te važnijih poruka o Svjetskom danu mira, Svjetskom danu bolesnika, Svjetskom danu migranata kao i značajnih objavljenih intervjua, budući da se on u svom pontifikatu snažno zauzima za ranjene i marginalizirane skupine u društvu tražeći za njih veću socijalnu osjetljivost i društvenu pravednost, a to je na određeni način i poslanje naše Kongregacije. U sklopu istraživanja proučiti će i misao sv. Tome Akvinskog o kreposti pravednosti te nekih suvremenih teoretičara pravednosti, poput Michaela Novaka i Johna Rawlsa, odnosno, pokušati razlučiti pojmove zaslužene pravednosti i pravednosti kao davanje jednakih mogućnosti od kreposti pravednosti i društveno-socijalne pravednosti u svjetlu kršćanske socijalne misli.

Boravak u Rimu zasigurno će joj pomoći u dalnjem nastavno-znanstvenom radu i akademskom znanstvenom napredovanju, a omogućit će joj i učenje stranog jezika te korištenje znanstvene literature s talijanskog i engleskog govornog područja a, kao redovnici, boravak na dominikanskom prestižnom učilištu pomoći će joj u osobnoj i duhovnoj izgradnji, osobito u boljem upoznavanju dominikanske duhovnosti. Budući da se početkom sljedeće godine pokreće postupak za njezin izbor u znanstveno nastavno zvanje izvanrednog profesora, za što je pročelnik katedre prof. Tonči Matulić već dao pisanu suglasnost, jer je s. Ana ispunila sve tražene uvjete, ovaj boravak na Angelicumu, pružit će joj i mogućnost boljeg povezivanja s njihovim profesorima što joj također može pomoći u dalnjem radu. Ponosni na našu s. Anu želimo joj obilje Božjeg blagoslova u njezinom radu tijekom boravka u Rimu.

Sestre u medijima

Osim redovitih emisija što ih vode sestre u Korčuli, u Zagrebu na Radio Mariji i Hrvatskom radiju, nastupale su također s. Antonija Matić i s. Katarina Maglica, kao gošće, na HKR u emisiji „Argumenti“ što je vodi Dalija Mok. U emisiji 13. listopada, na kojoj je sudjelovala s. Antonija, govorilo se o odgoju

djece za molitvu. Dok je u emisiji 27. listopada sudjelovala kao gošća s. Katarina Maglica, na temu Je li svetost moguća?

s. Ana Begić sudjeluje često na Laudato televiziji u emisiji „Izdvojeno“ što je vodi Tanja Maleš. Prošli put je to bilo 1. studenoga.

Oproštaj od sestara u dominikanskom samostanu u Splitu

Siromaštvo i bogatstvo

Svako vrijeme nosi svoje izazove, a u njemu nam je Bog snaga i utjeha, Put, Istina i Život. „U njemu doista živimo, mičemo se i jesmo“, (Dj 17,28). Dominikanski samostan i Župa Gospe od Ružarija u Splitu ovih dana doživljavaju personalne promjene. Naime, naše drage sestre dominikanke, s. Terezina Doždor i s. Marta Turi, kroz sljedeći tjedan odlaze na druge dužnosti, u samostane sestara dominikanki. Obje su zdušno radile i pomagale svima nama u crkvi i samostanu, sestra Marta dvije godine kao sakristanka i sestra Terezina 28 godina kao kuharica.

Također, naš poštovani provincijal fr. Slavko Slišković je iz Samostana Sv. Katarine

Aleksandrijske premjestio fr. Jozu Čirka u Samostan sv. Dominika u Trogiru. Mi ostasmo siromašniji, a drugi se obogatiše, jer ljudi su najveće bogatstvo. Fr. Jozo je ovdje u Splitu na različitim poljima neumorno radio 22 godine. Vršio je službe: učitelja postulanata i sjemeništaraca, župnog vikara, župnika, ekonoma samostana, a nije mu bilo teško zaći ni među beskućnike i ovisnike te im pružiti riječi utjehe ili druge vrsti pomoći. Svi ga poznajemo pa o njemu ne treba odveć govoriti: pomagao je svima, riječima i djelima. Svaki novi početak je i novi izazov, zato fr. Jozi želim i nadalje puno uspjeha i plodonosnog rada na njivi Gospodnjoj. Uz njega u trogirski Samostan sv. Dominika odlazi i sjemeništarac Renato Vilić koji će svoju zadnju godinu gimnazije u Splitu pohađati iz Trogira.

Zahvaljujem za svako dobro koje su živeći i radeći među nama svojim bližnjima činile sestre Terezina i Marta, kao i fr. Jozo i Renato. Neka ih u dalnjem životu i radu prati i osnažuje Gospodin, naša nada i konačni cilj.

Fr. Kristijan D. Raić, prior

Duhovna obnova za 'škrapke' pjevače

U subotu 5. studenog 2022. godine pjevači velikog mješovitog zbora župe Prečistog Srca Marijina – Gospe Fatimske sa splitskih Škrapa, imali su prigodnu duhovnu obnovu – hodočašće.

Duhovnu obnovu za pjevače su organizirale sestre dominikanke iz samostana svete Katarine Sijenske, s. Fidelis i s. Pavla, te novi župni upravitelj župe Prečistog srca Marijina – Gospe Fatimske, don Ivan Zovko.

Prvi dio duhovne obnove bio je hodočašće u svetište i samostan Gospe Sinjske u Sinju. Članove zbara u svetištu je dočekao župnik fra Antonio Mravak, te ih je upoznao s djelovanjem franjevaca u svetištu i župi. Jedna od posebnosti pastoralne aktivnosti dvadesetpetorice braće franjevaca koji žive i djeluju u svetištu je i svakodnevna mogućnost za svetu ispovijed. Tu priliku su iskoristili članovi zbara te su pristupili svetoj ispovijedi. Nakon toga hodočasnici sa Škrapa su se uputili na molitvu ispred Čudotvorne slike Gospe sinjske. Pjesmom i molitvom je pozdravljena Majka Rame, te su se zaboraši uputili put Hrvaca.

U župnoj crkvi Svih Svetih u Hrvacama je održan drugi dio duhovne obnove koju je predvodio profesor crkvene glazbe na KBF-u

– u Splitu i župni upravitelj Župe sv. Marka ev. – Orah i Župe sv. Ivana Krstitelja – Stilja don Ivan Urlić (nekada kapelan

U prigodnom izlaganju don Ivan je pjevačima mješovitog zbora župe Prečistog Srca Marijina sa Škrapa biranim riječima istaknuo da: "zborsko pjevanje treba biti izuzeto od individualizma. U zboru se učimo poniznosti jer nas sama glazba koju njegujemo na to poziva. Od nje možemo učiti što znači biti u službi drugima kao što je i sama glazba u službi liturgije. Ona nije samoj sebi svrha, kao što ni zborovi ne bi trebali biti.

Glazba svoj smisao pronalazi upravo u liturgiji pa je Crkva s pravom naziva službenicom liturgije. Onda tako i oni koji su na bilo koji način zahvaćeni glazbom imaju priliku poniznim putem uspinjati se prema Otajstvu kojeg slavimo.

Nerijetko se zna dogoditi da zborovi zanemare ljepotu i važnost pučkih pobožnosti kao što su klanjanja, krunice, put križa i sl. To je itekako važna dimenzija našeg vjerničkog i crkvenog identiteta. Taj identitet izgrađuje se kroz molitvu, a znamo da je i pjevanje dvostruka molitva.

Pjevati u nekom zboru je privilegij ne samo zbog utjecaja glazbe na oplemenjivanje i izgradnje naše nutrine nego zbog isprepletanja nevidljivih niti prijateljstava, uspomena, događaja, prilika i svega drugog što druženje sa sobom nosi. Biti članom crkvenog zbara već na jedan način kušamo kako će to biti kada budemo okupljeni svi u nebu u jedan veličanstveni zbor koji svom Stvoritelju pjeva vječnu hvalu.

Vrijeme koje darujete Gospodinu na probama nije izgubljeno vrijeme, ono će biti stostruko uzvraćeno od Onoga čija su vremena i vječovi. To je vrijeme žrtve i odricanja, a Bog na to gleda s posebnom ljubavlju.

Kada se život jednog od najvećih glazbenika svih vremena bližio svom kraju, dakako da je riječ o J. S. Bachu, onda ga je njegova žena Ana Magdalena pitala boji li se mrtvi, on je odgovorio: Nipošto! Jer tada ču svog. Stvoritelja gledati licem u lice i slušati glazbu o kojoj sam ovdje samo sanjao.

Dragi moji pjevači, ove riječi mogle su odjeknuti samo srcem čovjeka duboke vjere i velike poniznosti. Jer glazba koju je Bach stvarao nije samo glazba nego i zvučna teologija, a teologija je govor o Bogu. I njegova glazba koja je bila toliko savršena, nije mu dopuštala da se uzoholi, nego ga je učinila još poniznjim jer je znao da nije ni blizu onoj glazbi koju ćemo slušati u nebu. I kao drugo, ta vjera u susret i gledanje Stvoritelja licem u lice i nama je poticaj da nam to bude smisao života i razlog pjevanja. Sve ostalo je manje važno.”

Nakon prigodnog nagovora don Ivan je održao svetu Misu u kojoj se na posebni način molilo za sve žive i pokojne pjevače koji su bili

članovi Škrapskog zbora. Preko svete Mise pjevalo je 25 članova zbora predvođenih voditeljem s. Pavlom, dok je na orguljama svirala orguljašica Petra Stupalo.

Članovi zbora od srca zahvaljuju sestrama dominikankama s. Pavli i s. Fidelis, te župnom upravitelju župe Prečistog Srca Marijinog – Gospe Fatimske na organiziranoj duhovnoj obnovi za crkvene pjevače. Posebna zahvala ide i don Ivanu Urliću crkvenom glazbeniku i orguljašu koji je unatoč obavezama na župi i fakultetu uspio naći vremena za svoje bivše župljane te im održati duhovnu obnovu u kojoj ih je još jednom potaknuo da ustraju u službi crkvenih pjevača.

Petar Mrđen

Župni zbor Gospe Fatimske u Splitu (Škrape) svečano proslavio svetu Ceciliju

Užupi Gospe Fatimske, u Splitu, svečano je proslavljen blagdan svete Cecilije zaštitnice crkvenih pjevača, u utorak 22. studenoga.

Za vrijeme večernje svete Mise, koju je predvodio don Ivan Zovko, pomolili smo se za sve današnje i za sve pokojne pjevače koji su djelovali u župi, a posebno u velikom mješovitom zboru.

Bila je to prilika da se od srca zahvalimo dugogodišnjoj predsjednici zboru našoj pjevačici Barbari, koja je kroz sedamnaest godina bila lijeva i desna ruka s. Pavle.

Nova službena predsjednica zboru i pomoćnica s. Pavle je orguljašica Petra. O njenoj požrtvovnosti i ljubavi prema zboru nepotrebno je pisati.

Blagdan svete Cecilije podsjeća nas da pjevati hvalu Bogu znači život učiniti autentičnim hvalospjevom.

Cecilijina pjesma je ljubavna i dolazi iz srca koje zna podijeliti Božju ljepotu sa siromasima.

Njezino svjedočanstvo vjere i ljubavi odjekuje u Crkvi svojom divnim jekom i dopire sve do naših dana.

Na današnji blagdan svete Cecilije, naše zaštitnice, najljepše želje šaljemo svima onima crkvenim pjevačima čija srca znaju titrati, dok pjevaju u skladu za Slavu Božju.

Najljepše želje svima onima pjevačima koji znaju otvoriti svoje srce svijetu i ponudit svim ljudima svjetlo te pjesme, sa slobodom i radošću.

Srdačan pozdrav svim onim pjevačima koji usprkos bolesti, patnji i životnim nedaćama,

sudjeluju u pjevanju, te tako svima nama pokazuju primjerom hrabrost i nadu.

Srdačan pozdrav svima onim pjevačima koji se pridružuju radosnom slavlju onih koji zahvaljuju Gospodaru života, šireći svjetlo i toplinu.

Lijepo želje i svima nama, koji ponizno braći donosimo pjesmu i s njom zajedno "malo" svoje duše, pridružujući se pjesmi svih nebeskih svetaca.

Neka naš život korača kroz povijest pjevajući ljepotu, kako bi svijet mogao ponovno otkriti radost gledanja u Nebo.

Neka božanska glazba odjekuje u našim srcima i neka odjekne u srcima sve naše braće.

Sretan nam svima blagdan svete Cecilije!

ZAGREB: Samostan bl. Ozane u radu i slavlju

Život u zagrebačkoj zajednici bl. Ozane u vijek je zanimljiv, kreativan, privlačan. Apostolat je takav da se ne možemo i ne smijemo opustiti. S jedne strane gosti, posjete, dosta-ve, nabave, s druge strane žamor djece, a župna zajednica traži poseban angažman. Tako smo vrlo svečano proslavili župnog Patrona, Krista Kralja. Na uočnicu svetkovine, u subotu 19. studenoga na misnom je slavlju u našoj kripti pje-valo više od stotinu pjevača. Taj su, naime dan svi crkveni zborovi iz zagrebačkih župa htjeli proslaviti sv. Ceciliju zajedno s nama koji smo se pripremali za svoju svetkovinu Krista Kralja. Bio je to veličanstveni, gotovo rajske pjev, tako se izrazio propovjednik vlc. Pavlaković, a i mnogi drugi. Slično je bilo i na samu svetkovinu, ne doduše s tako brojnim pjevačima, ali se u skladu i ljepoti pjevanja nije dao nadmašiti..

Eto, kao što vidimo, u ovoj se zajednici, osim svih drugih poslova, pjeva, svira, dirigira, stu-dira ili drugima prenosi znanje. Onda opet jedni nabavljaju, drugi to pretvaraju u životvornu hranu. Ima kod nas i onih koje boluju, kao i onih koje ih njeguju. I tako to ide iz dana u dan.

Svi pak zajedno složno prinosimo sebe i druge u svakodnevnoj molitvi. No, da to ipak ne bi izgledalo pomalo monotono, uvijek se sjetimo i proslavimo imendane i rođendane, posebno ako su 'okrugli' kao što je to bilo kod s. Antonije (60) pa onda kod s. Snježane (70). A kako nas ima ovdje lijepi broj, imendanskih i rođendanskih slavlja nam ne nedostaje. Pa, tko ne bi poželio doći u takvu sredinu!

s. Sl.

Kruničarsko hodočašću u svetištu MB Gorske u Loboru

U okviru godišnjeg programa hodočasničkih skupina Majci Božjoj Gorskoj u Loboru, članovi žive krunice imali su svoj poseban dan, u nedjelju 22. listopada. Toj su se hodočasničkoj povorci priključili i kruničari župe Krista Kralja iz zagrebačkog Trnja, predvođeni župnikom vlč. Ivanom Filipićem, s. Slavkom i s. Snježanom. Na tom pitomom zagorskom brežuljku, mjesni župnik, vlč. Tomica Božićek s radošću dočekuje hodočasnike i uvijek pripremi neki poseban program za njih kako bi im boravak s Marijom, na čistom i svježem zraku bio što ugodniji i plodonosniji. Prije početka misnog slavlja protumačio je hodočasnicima ukratko povijest župe i ponudio zanimljive sadržaje koje ovo malo Gospino svetište ima.

Na tom se brežuljku ispod Ivančice u Hrvatskom zagorju, smjestilo marijansko svetište Majke Božje Gorske, s gotičkom crkvom, već stoljećima odredište mnogih hodočasnika. Ovo svetište nije samo izuzetno važno mjesto hodočasnicima već i svima onima koje zanima povijest i arheologija. Jer upravo su u ovom malenom svetištu pronađeni povijesni ostaci iz mnogih dalekih vremena, počevši od 3. stoljeća. Sve to pokazuje važnost najstarijeg marijanskog svetišta u sjevernoj Hrvatskoj.

Današnja crkva okružena je cinktorom koja ima oblik nepravilnog oktogaona. S unutrašnje strane cinkture (unutar arkada) obješene su slike koje prikazuju brojna čudesna koja su se dogodila po zagovoru Majke Božje Gorske.

Barokni oltar krasi njezin prelijepi kip s djetetom Isusom.

Arheološka istraživanja koja su započela 2002. godine još nisu završena. 2007. godine probijene su stepenice koje vode prema podzemnim prostorijama. U dugoročnom je planu cijeli plato pretvoriti u arheološki park.

Na povratku iz svetišta hodočasnici su posjetili i jedan drugi, barokni dragulj, odnosno crkvu u Belcu.

Dakako da su za sva ta svetišta potrebna velika ulaganja kako bi postala vanjskim izgledom privlačnija, ali najvažnije je da hodočasnici, ljudi vjere, tu pronalazi toplo Marijino srce koje sluša njihove vapaje i molitve, blagoslivlje žuljave seljačke ruke i rado uslišava njihove prošnje i molitve. Pa tko ne bi pohrlio takvoj Majci kad god dušu stisne jad.

s. Sl.

VELA LUKA: Gospa od Ružarija – Vela Nedjelja

Zanimljivo je što se u Veloj Luci, Kraljica sv. Krunice slavi prve nedjelju u listopadu. Unarodu se naziva Vela nedjelja (Nedjelja zahvalnosti za plodove zemlje). Nakon korone vratilo se slavljenje Gospe od Ružarija po ustaljenom običaju. Dirljivo mi je bilo kada su se okupili brojni mladi. Don Hrvoje Katušić, naš novi župnik, upriličio je tog vikenda sastanak animatora *72 sata bez kompromisa*. Prepoznatljivi

mladi, u zelenim majicama, te naši brojni krizmanici dali su poseban pečat slavlju, sudjelujući u procesiji te slaveći Euharistiju s ostalim vjerenicima.

Oduševili su naše brojne mlade. Njih preko 80 sa cijelog otoka, pretežno iz Vele Luke, pridružilo se toj akciji *72 sata bez kompromisa*. Nakon dva tjedna pokazali su svoju odlučnost, radost i sreću što su mogli dati svoj doprinos:

čisteći zvonik, jednu zapuštenu nekretninu, posjet Domu staraca, po trgovinama prikupljanjem dobrotvornih darova za Caritas, te u raznim radionicama izradom i prodajom predmeta. Skupljeni novac darovali su udruzi "Cvitić".

U tonu novih događanja otpočeli smo i novu Crkvenu Godinu. Najbolje što nam se dogodilo, ponovno se obnovio Dječji zbor. U prvu nedjelju Došašća, pjevanjem Adventskih pjesama, otpočeli smo radosno iščekivanje Božića.

Dok odzvanja: Klići i raduj se, Kćeri sionska:
evo Kralj ti tvoj dolazi!

Poštovanoj Časnoj Majci i svim sestrama želimo Sretan i blagoslovlen Božić

*s. Marija Lurdes i s. Tješimira
Vela Luka, listopad 2022. god.*

Uređena sestarska grobnica u Šibeniku

Na gradskom groblju Čempres u Šibeniku (novo groblje od sedamdesetih godina prošlog stoljeća) uređena je zajednička grobnica sestara dominikanki. Napisana su imena pokojnih sestara koje čekaju uskrsnuće u miru Božjem te je dodan dominikanski grb s našim gesлом "Bogu, Redu, Narodu". Sestre iz samostana Gospe od Ružarija zahvalne su direktoru gradskog groblja Jošku Vukoviću na otvorenosti i odgovornosti pri provođenju ovog projekta važnog za našu dominikansku zajednicu.

Za đakona je zaređen fr. Drago Ferencek OP

Unedjelju 16. listopada u župnoj crkvi Sv. Jerneja u Vojniku (Slovenija) zajedno s trojicom ređenika za đakona je zaređen fr. Drago Ferencek, član Hrvatske dominikanske provincije koji dolazi iz Župe sv. Križa u Ljubljani.

Zareditelj je bio celjski biskup mons. Maksimilijan Matjaž koji je predslavio svećano euharistijsko slavlje uz nazočnost mons.

Stanislava Lipovšeka, celjskog biskupa u miru, fr. Slavka Sliškovića, provincijala Hrvatske dominikanske provincije, te brojnih svećenika iz Slovenije i Hrvatske.

U prigodnoj homiliji mons. Matjaž podsjetio je ređenike na važnost molitve kao duhovne hrane svakog vjernika, istaknuvši da molitvom priznajemo da je Bog izvor i cilj našeg života pa tako i đakonske službe. Poručio im je da budu svjedoci i poslužitelji ljubavi kako bi vjernici u njihovu pastoralnom radu mogli prepoznati i susresti Isusa Krista. Na kraju homilije pozvao je ređenike da službu đakonata prihvate s ljubavlju, u vjeri i poniznosti.

Nakon završetka svete mise slavlje je nastavljeno izvan župne crkve, uz okrepnu, limenu glazbu i zajedničko druženje s novozaređenim đakonima.

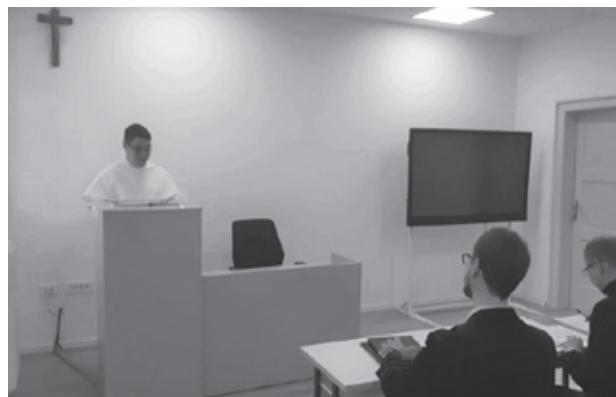
Fr. Mislav Matijašić, OP

Fr. Bonifacije Franjo – novi magistar crkvene glazbe – glazbene pedagogije

Uponedjeljak, 19. rujna 2022. na orguljama crkve Kraljice Svetе Krunice fr. Bonifacije Franjo održao je svoj diplomski koncert. Na koncertu su izvedene Fantazija i fuga u F-duru J. L. Krebsa (Krebs-WV 420), Preludij i fuga u h-molu J. S. Bacha (BWV 544), Finale 4. Simfonije Charlesa-Marie Widora u F-duru, Finale improvizacije na temu B – A – C – H

Milana Hibšera te improvizacija fr. Bonifacije Franje u obliku koralne fantazije na gregorijansku temu „*Salve Mater misericordiae*“.

Idućeg dana, 20. rujna uslijedila je obrana diplomskog rada pred Povjerenstvom. Tema rada bila je *51. psalam kao trajno nadahnuće glazbenog stvaralaštva Jordana Kuničića*. Mentor diplomskog rada, kao i diplomskog koncerta

bio je doc. art. Milan Hibšer u čijoj je klasi fr. Bonifacije studirao orgulje i improvizaciju.

Izvrsno ocijenjenim koncertom i obranom diplomskog rada fr. Bonifacije je završio petogodišnji studij na Institutu za crkvenu glazbu Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te tako stekao akademski naziv **Magistar crkvene glazbe – glazbene pedagogije**.

Fr. Srećko Koralija – mentor studija na engleskom jeziku dominikanskog sveučilišta Domuni

Početkom rujna 2022., brat Srećko Koralija – član Hrvatske dominikanske provincije, postao je mentor studija na engleskom jeziku međunarodnog dominikanskog sveučilišta Domuni na Fakultetu teologije i Fakultetu filozofije. Sveučilište Domuni je visokoobrazovna institucija pod jurisdikcijom učitelja Reda propovjednika, a pruža akademsku formaciju u području teologije, filozofije i društvenih znanosti. Domuni studentima nudi studij na engleskom, francuskom, španjolskom i arapskom jeziku koje su ujedno i četiri sekcije sveučilišta od kojih svaka ima svog mentora. Uloga mentora sekcije je pružanje logističke i intelektualne pomoći studentima u njihovoj akademskoj formaciji od početka do kraja odabranog studentskog programa. U tom smislu, svaki mentor je ujedno i član fakultetskog vijeća fakulteta kojemu pripada. Uz vijeće koje se sastaje periodično, na svakodnevnoj bazi se kratko sastaju članovi *Međunarodnog kolegija Domuni* kako bi razmijenili iskustva, konkretna pitanja i teme. Mentor sekcije ne zamjenjuje profesora određenog studenta, već mu prigodno pomaže kad i ako mu je potrebno.

Brat Srećko Koralija je član sveučilišta Domuni od 2014. godine. Ima iskustva u predavanjima online i uživo, organizaciji konferencija i ljetnih škola. Bio je regens studija Hrvatske dominikanske provincije od 2012. do 2016.

godine. Doktorsku disertaciju završio je na sveučilištu Cambridge (UK) u rujnu 2020., a одbranio pred komisijom 15. travnja 2021. godine. Promoviran je u doktora znanosti (PhD) na svečanosti u senatu sveučilišta u Cambridgeu 21. svibnja 2022. Trenutno istražuje semantički odnos između korištenja jezika i drugih oblika znanja (društvo, kultura, radno okruženje i sl.). (usp. www.dominikanci.hr)

Fr. Mirko Jagnjić novi župnik Župe Uzvišenja Svetog Križa u Klopču

U petak 9. rujna u dominikanskoj Župi Uzvišenja Svetog Križa u Klopču (BiH), u skladu sa službom koju mu je na prijedlog provincijala Hrvatske dominikanske provincije fr. Slavka Sliškovića povjerio nadbiskup metropolit vrhbosanski mons. Tomo Vukšić, službu župnika prihvatio je fr. Mirko Jagnjić. Pred preč. Predragom Stojčevićem, dekanom Žepačkog dekanata, položio je ispovijest vjere i dao prilogu o vjernom upravljanju crkvenim dobrima te je time uveden u službu župnika. U pastoralnom radu pomagat će mu fr. Mato Bošnjak, starješina Samostana bl. Augustina Kažotića u Klopču, kojemu je mons. Tomo Vukšić također podijelio ovlasti za vršenje svećeničke službe na području Vrhbosanske nadbiskupije.

Novog župnika je u župnoj zajednici u Klopču predstavio fr. Slavko Slišković, provincijal, pri-godom vanjske proslave patrona župe u nedjelju 11. rujna za vrijeme svete mise u 11 sati.

Braći želimo obilje Božjeg blagoslova u radu te da po zagovoru sv. Dominika vjerno služe na dobro svih vjernika. (www.dominikanci.hr)

HAMBURG: Misije u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Hamburgu

U Hrvatskoj katoličkoj misiji Hamburg bile su misije od 20. do 27. studenoga 2022. Voditelj misija bio je fr. Marko Bobaš, dominikanac, koji živi i djeluje u dominikanskom samostanu na Korčuli.

Misije se u HKM Hamburg održavaju u znak zahvale Gospodinu za 53 godine vjerničkog života unutar te hrvatske misijske zajednice, a trebale su se održati još 2020., ali su odgođene zbog koronavirusa. Propovjednik je na početku u prvoj svojoj propovijedi istaknuo neke teme o kojima želi govoriti i potaknuti vjernike na duhovnu obnovu bez koje nema prave obnove niti u obitelji niti u društvu. Budući da su misije započele na svetkovinu Krista Kralja, misionar Marko je naglasio činjenicu kako je „Otac predao Isusu svu vlast i na nebu i na zemlji i poslao ga da uspostavi Kraljevstvo Božje na zemlji. Tako nas je Otac želio ponovno vratiti sebi jer On nas je stvorio i želi da i dalje brine o svakome od nas. Nije želio da ostanemo u ropstvu. ... Na žalost, mali broj ljudi želi izići iz ropstva (grijeha). To je problem – Isus je to dobro iskušio i upoznao prije nego je išao u muku, smrt i uskrsnuće“, kazao je između ostalog fr. Marko

Bobaš ,zaključivši kako se oni koji prihvate Kristovu vlast u svom životu i predaju svoj život Isusu zovu zbrinuti i zaštićeni.

Osvrt fr. Mirka Vlka na misije održane u Hamburgu

Nakon punih četrdeset godina, pri Hrvatskoj katoličkoj misiji u Hamburgu upravo su održane tzv. ‘misije’. Ovdje nije riječ tek o još jednoj duhovnoj obnovi koje su se u posljednje vrijeme uvriježile među vjernicima kao svojevrsna, u nedostatku bolje riječi, „pobožnost“. Naime, duhovna obnova je prije svega usmjerena na pojedinca, koji po vlastitom ukusu bira trajanje, intenzitet i tematiku obnove. Riječ je o obliku duhovnosti koji odražava duh sadašnjeg vremena za koje bi se neironično moglo reći ne samo da je individualistički nego i egocentričan do točke otuđenja od ostatka ljudskog roda. Za razliku od duhovne obnove kojoj jednak može pristupiti katolik, pravoslavac ili protestant ne bi li osvježio svoju osobnu predanost nasljedovanju Krista, ‘misije’ predstavljaju karakteristično katolički pristup pitanju duhovnog zamora ili pada u rutinu koji guši žar vjere.

Epitet ‘katolički’ označava zajednicu vjernika, bolje rečeno, svijest o međuvisnosti i upućenosti jednih na druge iz koje proizlazi poriv propovijedati Evandje, ali i živjeti solidarnost s bližnjima na zajedničkom putu vjere. Ta usmjerenošć na bližnjega čini od ‘misija’ nešto više od duhovne obnove u ovom suvremenom smislu održavanja higijene duha. One nisu usmjerene na pojedinca nego na cijelu župu, na saziv vjernika koji su jedni drugima obitelj, rodbina, prijatelji, poznanici, susjedi, suradnici na poslu ne bi li ih se podsjetilo da

su ponad toga također braća i sestre po Kristu. Uz to još, 'misije' su navještaj Radosne vijesti cijeloj zajednici i poziv na obraćenje kako bi oni koji danas primaju besplatno, sutra isto besplatno predali dalje. Dakle, 'misije' pomažu otkriti skupini vjernika kako su zapravo Crkva i stoga su pozvani reprezentirati Krista svjetu. Biti katolik ne znači brinuti oko vlastitog spasenja dok se pasivno iščekuje Drugi dolazak Sina Božjega, već označava svesrdno predanje spasenju drugih vršeći riječu i djelom evanđeosko poslanje.

Stoga se može reći kako su ove 'misije' došle kao naručene za hrvatsku zajednicu vjernika u Hamburgu, to jest u gradu i zemlji, koji ako već nisu zaboravili Isusa Krista, onda to svakako nastoje što prije učiniti. Misionar fr. Marko Bobaš OP, koji je cio prošli tjedan neumorno svaki dan propovijedao isповijedao te pohodio bolesne i nemoćne, ostavio je Hrvatskoj katoličkoj misiji i relikviju bl. Augustina Kažotića neka vjernima bude na spomen ovih 'misija' i svaku buduću pomoći. Može se reći, još jedna tipično katolička navada, koja je ovдаšnjem domaćem puku potpuno nerazumljiva. 'Misije' su okončale proslavom Dana misije na Prvu nedjelju Došašća i to svečanim misnim slavljem u hamburškoj katedrali koje je predvodio provincijal Hrvatske dominikanske provincije, o. Slavko Slišković OP. Sad ostaje vidjeti koje će plodove s vremenom donijeti ova reaffirmacija kršćanskoj vjeri i poslanju za vjernike hrvatske nacio nalnosti na sjeveru Njemačke.

DUBROVNIK: Prvi zavjeti dvojice dominikanaca

U Samostanu sv. Dominika u Dubrovniku u subotu 24. rujna – nakon godine novicijata pod vodstvom fr. Damira Šokića, učitelja novaka – Dominik Šakić i Leonardo Matinović na ruke provincijala Hrvatske dominikanske provincije, fr. Slavka Sliškovića, položili su svoje jednostavne zavjete na tri godine u Redu propovjednika.

U skladu s dominikanskim Obredom polaganja jednostavnih zavjeta polaganje zavjeta započelo je tijekom molitve Šestog časa, prostracijom kandidata pred provincijalom fr. Slavkom Sliškovićem, i braćom samostanskih zajednica Sv. Dominika i Sv. Križa u Gružu.

Kandidati su izrazili svoju želju da pristupe Redu – pritom tražeći Božje milosrđe i milosrđe braće, a potom je uslijedila psalmodija i čitanje riječi Božje iz Časoslova. Nakon toga uslijedio je obred zavjetovanja, pri čemu su kandidati kleknuli i stavili svoje ruke među Provincijalove i na knjigu *Konstitucija* te položili zavjete prema pravilima Reda propovjednika. Obećavši svoj posluh Bogu, Blaženoj Djevici Mariji,

svetome Dominiku i Provincijalu na tri godine, primljeni su u Red, a kao znak tog primaњa Provincijal im je udijelio „poljubac mira“. Potom je uslijedio blagoslov redovničke odjeće i zavjetovanika te završni dio obreda u kojem je fr. Slavko Slišković istaknuo želju da braća nasljeđuju stope svetog oca Dominika, uz zahvalu Otkupitelju koji je „pokazao takvog upravitelja slugama svojim, obnavljajući nas po njemu u svjetlu obraćenja“, moleći Ocu milosrđa da nastavi voditi braću svojim Duhom prema ciljevima „trajne sreće i vječnog blaženstva“. Nakon završnog blagoslova okupljene braće svećana proslava zavjeta i bratsko zajedništvo nastavljeno je u samostanskoj blagovaonici.

Fr. Dominik Šakić je rođen 27. travnja 1997. u Mostaru od oca Dragana i majke Marice rođ. Zeljko. Dolazi iz Župe Srca Isusova (Čeljevo-Čapljina). Završio je studij kriminalistike i sigurnosnog menadžmenta i prvu godinu filozofsko-teološkog studija na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu.

Fr. Leonardo Matinović je rođen 29. listopada 2001. godine u Bjelovaru od oca Damira i majke Đurđice rođ. Mihoković. U mjestu Ždralovi (predgrađu Bjelovara) i u rodnome gradu završio je osnovnu školu, a strukovno obrazovanje stekao u Srednjoj gospodarskoj školi u Križevcima (smjer: poljoprivredni tehničar-fitofarmaceut) gdje je i maturirao. Postulaturu je započeo 5. 12. 2020. Dolazi iz Župe sv. Ivana Krstitelja – Ždralovi.

KRIŽEVCI: Održan peti znanstveni skup „Hrvatska književnost kršćanskoga nadahnuća – prešućene stranice književnosti u komunističko doba (II)“

U organizaciji Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Glasa Koncila i Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“ u Gradskoj knjižnici „Franjo Marković“ u Križevcima u subotu je 22. listopada 2022. održan peti znanstveni skup „Hrvatska književnost kršćanskoga nadahnuća – prešućene stranice književnosti u komunističko doba (II)“. Cilj je znanstvenoga skupa bio znanstveno analizirati i vrednovati zanemarenu hrvatsku književnost kršćanskoga nadahnuća te dati doprinos premošćivanju umjetno stvorenenog diskontinuiteta u hrvatskoj književnosti i kulturi općenito.

Na skupu, kojega je organizirala i realizirala Udruga za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“ na čelu s dr. Tanjom Baran, sudjelovali su i govorili predstavnici vjerskog, društvenog i političkog života.

KRIŽEVCI: Održan 14. „Književni Kranjčić“ Među nagrađenima Tomislav Žigmanov, ministar u Vladi Republike Srbije

U velikoj dvorani Hrvatskoga doma u Križevcima u subotu 3. prosinca 2022. održana je završna svečanost 14. Susreta hrvatskoga duhovnoga književnoga stvaralaštva „Stjepan Kranjčić“ na kojoj su, nakon što je prethodno proveden natječaj, dodijeljene nagrade, više je književnih radova javno izvedeno te je predstavljen zbornik najuspjelijih radova „Istini u pohode“. Riječ je o jedinom nacionalnom književnom natječaju i susretu za književnost protkanu kršćanskim vrednotama u kratkim književnim žanrovima: poeziji, kratkoj priči, putopisu, eseju i monodrami.

Tom su prigodom dodijeljene, za svaki književni žanr, po tri nagrade. Jedna od tih nagrada, za priču „Lajčina prazna putna torba“, pripala je Tomislavu Žigmanovu, iz Subotice, ministru u Vladi Republike Srbije.

Nakon natječaja koji je bio otvoren od 15. svibnja do 15. kolovoza 2022., stručni

ocjenjivački sud u kojem su bili prof. dr. sc. Vladimir Lončarević, prof. dr. sc. Sanja Nikčević i Andelko Katanec sve je radove, bez znanja o identitetu autora, pročitao i odlučio koji će radovi biti nagrađeni, koji javno izvedeni, a koji objavljeni u zborniku. Na natječaj se javilo 135 autora iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Republike Srbije i Italije s ukupno 205 književnih radova (113 pjesama, 46 kratkih priča, 10 putopisa, 21 eseja i 15 monodrama). Od pristiglih radova, 35 je radova (16 pjesama, 7 kratkih priča, 5 putopisa, 4 eseja i 3 monodrame) objavljeno u književnom zborniku „Istini u po-hode“, a 15 je radova nagrađeno.

KARLOVAC: Otvorena izložba dominikanca Marija Roka Marinova

Uz autora na otvorenju izložbe govorili su povjesničar umjetnosti Stanko Špoljarić i rektor svetišta mons. Antun Sente, ml. Izložbu je otvorila direktorka Turističke zajednice grada Karlovca Marina Burić. Program otvorenja vodila je predsjednica Udruge za promicanje znamenitih Križevčana „Dr. Stjepan Kranjčić“ dr. sc. Tanja Baran, a u glazbenom dijelu nastupili su članovi župnog zbora svetog Pavla iz Pule.

Na početku programa riječi pozdrava uputio je mons. Sente, istaknuvši kako je ovo 20. izložba koju je 2022. godine organizirala Galerija „Martin Borković“, predstavljajući različite hrvatske umjetnike u prostoru karlovačke galerije ili u galerijskim prostorima diljem Lijepe Naše. Na taj način širimo ljepotu hrvatske duhovnosti, ali i promoviramo pobožnost prema svetom Josipu po mnogim hrvatskim gradovima, kazao je između ostalog mons. Sente.

Predstavljajući izložbu prof. Špoljarić između ostalog je rekao kako Marinove slike pokazuju iskrenost i svježinu gdje se autor našao pred jednim, u grubo rečeno, likovnim zadatkom za koji nije imao predložak. Umjetnik osebujnog pristupa i figuracije morao je zamisliti svaku sliku. Njegov recept proizlazi iz odnosa likovne čistoće i upućenosti teološkom, odnosno transcendentalnom potkom koja čini složenu slikarsku rečenicu u kojoj svaka slika ide svojem retku, a sve zajedno čine cjelinu. U slikarstvu Marija Roka Marinova prepoznajemo znake slutnje imaginacije, odnjegovan talent i jak osjećaj za boju, istaknuo je prof. Špoljarić te zaključio: „Mislim da bi Mario Marinov mogao, bar jednom, na nedjeljnoj misi, umjesto propovijedi, postaviti ovu izložbu. Ona jako mnogo govori, ispunjena je porukama, produbljuje vjeru sa zrncima znanja o njenim počecima.“

Autor izložbe Marinov uputio je zahvalu svim organizatorima ove izložbe koja će biti otvorena do kraja godine, a može ju se pogledati svakog dana nakon misnih slavlja ili uz prethodnu najavu. (www.dominikanci.hr)

AKTIVNOSTI DJEĆJIH VRTIĆA

DV Bl. Hozana, Zagreb: Zahvala za kruh i plodove zemlje

U pondjeljak, 17. listopada 2022. godine, obilježili smo Dan zahvalnosti za plodove zemlje i Dan kruha. Svetom misom smo iskazali Bogu zahvalu za plodove zemlje i sve darove kojima nas svakodnevno blagoslivlja.

U samostanskoj kapelici naših sestara dominikanki okupili su se roditelji, djeca i djelatnici našeg dječjeg vrtića te su u zajedništvu slavili svetu misu koju je predvodio naš župni vikar vlč. Milan Dančuo. Program prije mise (kratki igro-kaz) izvela je vrtićka skupina Smješkići, a molitvu vjernika i prinos darova predškolska skupina Bubamare. Djeca su također animirala misu pjevanjem te svojim glasovima uveličala slavlje.

Nakon mise, na hodniku vrtića, kapelan župe, vlč. Milan Dančuo blagoslovio je darove roditelja - kiflice, kolačice, torte... koje su roditelji pripremili i donijeli te smo se istima častili.

Čašćenje i druženje u hodniku i vanjskom prostoru dječjeg vrtića razveselilo je i male i velike. Ovakvo zajedništvo uvijek je posebno iskustvo i prilika za zbližavanje, povezivanje i međusobno obogaćivanje.

Zahvaljujemo ponajprije Gospodinu na zajedništvu, a onda i djeci, roditeljima koji su obogatili naše stolove raznim proizvodima te pokazali svoja izvrsna kulinarska umijeća, našim kuharicama koje su nas također počastile te svima koji su na bilo koji način sudjelovali i uveličali ovaj dan.

Neka nas sve blagoslovi Gospodin i neka nas i dalje nagrađuje svojim obilnim darovima.

Odgoviteljica Ana-Bruna Ištuk

DV Bl. Hozana ŠIBENIK: Mali Šibenčani susreli se s biskupom Rogićem

U okviru priprave za svetkovinu sv. Mihovila, djeca iz dječjih vrtića Brat sunce, Vidici, Ciciban, Žižula i Blažena Hozana posjetila su u četvrtak 25. rujna katedralu sv. Jakova i susrela se sa šibenskim biskupom Tomislavom Rogićem.

Susretom „Mali Mihovil“ i najmlađe Šibenčane željelo se uključiti u proslavu dana Grada i Biskupije.

Biskup Rogić je obrativši se djeci naglasio da je dobro da svako dijete bude djetetu anđeo čuvan. Danas ćemo Mihovilu reći hvala i Gospodin pomozi nam da učimo od naših anđela čuvara – poručio je.

Adventska radionica za roditelje

U utorak, 22.11.2022. od 15:00 do 17:00 sati u vrtiću smo imali adventsku radionicu na kojoj su roditelji sa svojom djecom izrađivali adventske vijence. Vrtićka dvorana i naš veliki hol bili su ispunjeni šarolikošću materijala, svijeća i ukrasa od kojih su nastali vrlo originalni i kreativni adventski vijenci. Djeca su bila posebno

razigrana ali i ponosna jer su zajedno sa svojim roditeljima izrađivali adventske vijence koje su nosili doma. Već na prvu nedjelju došašća u njihovim obiteljima na adventskom vijencu biti će upaljena prva adventska svijeća.

Dan sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje

U vrtiću s djecom smo obilježili Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtve Vukovara i Škabrnje. Djeca vrtičkih skupina su sa svojim tetama zapalili svijeće duž ulice Grada Vukovara i kod spomenika prvog hrvatskog prisjednika Franje Tuđmana.

DV Šibenik, Sjećanje na Vukovar

Skupina "Vrapčići" Izrađivala je vodotoranj, simbol Vukovara, Hrvatsku zastavu. Upalili su lampione i molili za sve one koji su život dali da možemo živjeti u miru i slobodi.

DV Korčula: Sjećanje na Vukovar

U našem korčulanskom vrtiću "Andjeli čuvare" obilježili smo sjećanje na žrtve Vukovara. Kroz protekli tjedan u svim dječjim skupinama, djeca su kroz različite likovne aktivnosti izrađivala i oslikavala simbole grada Vukovara. Odgojiteljice su pojasnile djeci zašto je Vukovar važan za Hrvatsku i zašto ga trebamo voljeti i uvijek ga se sjećati.

DV Šibenik: Radionice zaštita zdravlja

Radionica "Zaštita zdravlja" Gradskog društva Crvenog križa Šibenik

Dana 14. studenog 2022. godine dvije djelatnice iz Gradskog društva Crveni križ Šibenik posjetile su odgojnici skupinu „Vrapčići“ i održali edukativnu radionicu na temu "Zaštita zdravlja". Razgovarali su o tome kad se Peru ruke, zubi, kako se pravilno stavlju ruke pri kašljaju, kihanju...Na kraju su bojali bojanku.

Na procesiji

Naš vrtić – djeca i roditelji zajedno s odgojiteljicama sudjelovali su u četvrtak 29. 9. u velikoj procesiji kojom se obilježio blagdan sv. Mihovila i dan Grada Šibenika.

Najbolji rad na natječaju

Video procesa izrade sv. Mihovila koji čuva grad Šibenik u sklopu natječaja dječjeg stvaralaštva "Svetom Mihovilu ususret. Naša odgojna skupina "Ovčice" osvojila je prvu nagradu za najbolji rad, a svi radovi se mogu pogledati u galeriji Civitas Sacra do sredine listopada. Tijekom susreta proglašeni su najbolji radovi pristigli na natječaj povodom svetkovine svetog Mihovila, a njihovim autorima uručene nagrade. Natječaj je to koji već niz godina organizira Katehetski ured Šibenske biskupije za polaznike vrtića te učenike svih osnovnih i srednjih škola Grada da bi promovirao lik i djelo sv. Mihovila, uključio najmlađe Šibenčane u proslavu i potaknuo na pobožnost prema Arkanđelu. Učenici su se okušali u likovnom i literarnom stvaralaštву. Svi radovi bit će izloženi u galeriji Civitas Sacra i mogu se pogledati od subote 1. listopada, doznali smo od predstojnice katehetskog ureda s. Renate Azinović.

Lutkarski mjuzikl

Lutkarski studio „Suncokret“ iz Splita 18. 10. 2022. izveo je za djecu našeg vrtića lutkarski mjuzikl „Pingvin u Hrvatskoj“.

To je priča o ljepotama Hrvatske ispričana kroz slučajni posjet jednog pingvina lijepoj našoj domovini. Preko Dalmacije i tisuću otoka, Plitvičkih jezera, planina i nizina, Istre, Gorskih kotara, Zagreba, zagorja i Slavonije, pingvin se susreće s novim prijateljima: psom dalmatincom, ličkim medom, orлом, istarskom kozom,

vjevericom Zagi i konjem lipicancem. Svatko od njih pokazuje mu dio ljepote Hrvatske.

Lutkarski mjuzikl je edukativan, zabavan, raspjevan i interaktivan tako da su uživali i mali i veliki gledatelji.

Glas Slavonije – Intervju sa s. Anom Begić (Foto: KBF) (objavljeno 19. studenog 2022.)

MORAL I VJERA: KRŠĆANSKA TRADICIJA I IZAZOVI MODERNOG DOBA

U jednom svom intervjuu Martina s. Ana Begić, s Katedre moralne teologije Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, između ostalog naglasila je da je kriza morala prije svega prouzročena krizom vjere.

Doc. dr. sc. Martina s. Ana Begić

– **S obzirom na teška vremena u kakvima živimo, jesu li te krize, i morala i vjere, još izraženije nego prije?**

U jednom starijem intervjuu naglasila sam da je kriza morala, prije svega, prouzrokovana krizom vjere. Kada slabi vjera, tada dolazi i do slabljenja ufanja i ljubavi, a samim time i do poljuljanosti u moralnim vrednotama. Vjera u čovjeku pretpostavlja ponajprije potrebnu osjetljivost za ljubav. Samo pogled pun ljubavi prodire do biti, i jedino nam stav ljubavi otvara pogled da drugoga vidimo kakav jest. Stav ljubavi otvara pogled vjere, i svako jačanje toga pogleda proširuje prostor ljubavi i čini ga svjetlijim. Današnje društvo obilježeno je hedonizmom globalnih razmjera, a upravo nam takvo stanje odvraća pogled od temelja našega života, koji je duboko ukorijenjen u osobi Isusa Krista. Kada bi današnji katolik bio svjestan te ukorijenjenosti u Kristu, bio bi svjesniji i privilegiranosti koje ima kao biće stvoreno na sliku Božju. Kršćani bi tada bili prepoznatljivi kao u ranim kršćanskim vremenima, i moglo bi se jednako kao i onda reći: „Gledajte kako se ljube!“. Živeći

prema dvjema zapovijedima ljubavi, ljubeći Boga iznad svega i svoga bližnjega kao sebe samoga, imat ćemo, sigurna sam, itekako pozitivan utjecaj jedni na druge.

– **Ako su kriza morala i ekspanzija nemoralna danas više ili manje evidentni, koji su glavni uzroci, a koje posljedice? Kakav je pritom doprinos ovodobne eskalacije društva spektakla i medijskih konstrukcija zbilje, napose digitalnog globalno umreženog doba? Je li kriza morala u određenoj mjeri i u temeljima političke i ekonomске krize...?**

Enciklika *Caritas in veritate* pape Benedikta XVI. upozorava na apsolutiziranje tehnike koja „naginje tome da onesposobi ljude kako ne bi zamijetili ništa što se ne može objasniti putem materijom“ i minimalizira vrijednost izbora konkretnog čovjeka pojedinca koji radi u ekonomsko-financijskom sustavu, svodeći ga na puku tehničku varijablu. Zatvorenost za ono ‘izvan’ toga, shvaćeno kao nešto više od tehnike, ne samo da onemogućuje pronalaženje prikladnih rješenja za probleme već sve više osiromašuje, na materijalnom i moralnom planu, glavne žrtve krize. Drugim riječima, korijen današnje krize nije samo ekomske i financijske naravi, već, prije svega, moralne, kao i ideološke naravi. Crkva stoga s pravom upozorava da ekonomija, da bi ispravno funkcionalala, treba etiku, i to ne bilo koju etiku, već etiku koja se prijateljski odnosi prema čovjeku.

Usudila bih se reći da u korijenu svih današnjih kriza stoji antropološko pitanje. Svet je danas, za razliku od prošlih vremena, toliko napredovao u razvoju tehnike i znanosti, a istovremeno je pravo na život i čovjekovo dostojanstvo sve ugroženije. Tehnička dostignuća toliko su napredovala da se danas pojmae osobe želi sasvim relativizirati te ju svesti na vrednovanje prema kojem se osobu svrstava prema klasama ili ideologijama. U politici i gospodarstvu,

osoba je često samo sredstvo preko kojega se želi ostvariti neki cilj ili zarada. Današnji čovjek, kao i onaj u prošlosti, želi biti slobodan i nerijetko svoju slobodu i prava želi postići oduzimajući ih drugim osobama. Za razliku od takvih stavova, Katolička tradicija utemeljena na biblijskoj poruci, oduvijek uči da čovjekovo dostojanstvo proizlazi, prije svega, iz njegove starenosti na sliku Božju i da je kao takav jedinstven i neponovljiv te da ne smije biti objekt ili sredstvo nečijih interesa. Pozvani smo poštivati osobno, ali i dostojanstvo drugih osoba.

Mogu stoga reći da suvremeni čovjek ne razumijeva slobodu polazeći od te sličnosti s Bogom Stvoriteljem te si, nažalost, dopuštao nedopustivo. Čovjek si danas daje za pravo upravljati tuđim životima kao da je on gospodar života i smrti, a ne Bog Otac. Svoju slobodu uzima bez ikakvih ograničenja. Umjesto da sloboda pridonosi čovjekovu dostojanstvu, ona ga danas narušava. Crkva naučava da je sloboda ukorijenjena u volji i razumu te da je njezina snaga, kao moći djelovati ili ne djelovati, ponajprije u sposobnosti da se zauzme stav prema Božjem pozivu. Ukoliko ljudsku slobodu odijelimo od relacije prema Božjoj slobodi, zapadamo u samovolju, to jest dolazimo do poimanja ljudske slobode kao apsolutne slobode, koja se u moralnom pogledu ne mora obazirati na dobro i zlo. Upravo se u tome otkriva glavni problem iskrivljenog shvaćanja ljudske slobode koji, posljedično dovodi do relativizacije mora la i urušavanja tradicionalnih vrijednosti i ljudskog dostojanstva.

Željela bih samo istaknuti kako smo u dva nedavno provedena istraživanja među mladima u Hrvatskoj došli do veoma zanimljivih rezultata, između ostaloga koji su akteri najviše utjecali na njihovu vjeru i sliku Boga u jednom istraživanju i u drugom gdje je najviše po njima izražen govor mržnje. Tako u govoru o slici Boga i vjeri, mladi su na prvo mjesto stavili roditelje, potom župnika, baku i djeda, prijatelje, vjeronauk te ostalo, kao one koji su najviše utjecali na njihov rast u vjeri. Dok u istraživanju o govoru mržnje, mladi navode kako društvene

mreže i Internet nisu dominantan medij govor a mržnje, već osobni kontakti. Internet i društvene mreže manje su zastupljen medij preko kojeg se ispoljava govor mržnje, najčešće kada pod vidom anonimnosti vrijeđamo jedni druge kao plod frustracije pojedinaca, odnosno svjetonazorske netrpeljivosti i isključivosti. Mogu samo reći da i društvene mreže moraju pružiti svoj doprinos u izgradnji kulture međusobnog poštivanja i uvažavanja.

– **Kad govorimo o kršćanskom moralu, C. S. Lewis, sjeveroirski pisac, pitao se zašto kršćanski moral ne staje samo na “dobrim odnosima među ljudima”. Pojednostavljeni rečeno, što kršćanski moral zapravo znači za društvo utemeljeno upravo na kršćanskom učenju...? Je li Europa još uopće kršćanska...?**

Prije svega želim naglasiti da kršćanski moral nadilazi „dobre odnose među ljudima“ jer on nije neki bonton međuljudskih odnosa, nego je Božji poziv na život kako bismo bili sretni i postigli svetost. Krist je za nas kategorički imperativ i norma življenja, osobito u svjetlu blaženstava i njegove muke i uskrsnuća. U osobi Isusa Krista – utjelovljenoj Božjoj riječi – otkriva nam se puni

na čovječnosti do koje možemo doći samo razumom koji je prosvijetljen darom vjere. Kršćanin je pozvan naslijedovati Krista, jer on utemeljuje kršćanski život te ga privodi do punine u svjetlu vazmenog otajstva i snagom Duha Svetoga koja milosno djeluje u nama.

Kršćanska vjera utemeljena na Božjem daru ljubavi ima i socijalnu dimenziju. Ona, poštujući autonomiju ovozemaljskih stvari, današnjem društvu može dati novi sustav vrijednosti. Demokracija, naime, ne može zaživjeti bez osnovnog moralnog konsenzusa o općim ljudskim pravima i priznanju pravnoga poretku, a tržišno gospodarstvo ovisno je o pouzdanosti i poštenju gospodarskih subjekata, ali i o odgoju djece i mladeži, što se ne da gospodarski organizirati. Osobito duh kršćanske solidarnosti nam pomaže da drugoga prepoznamo kao osobu, odnosno, kako je to istaknuo sv. Ivan Pavao II., da čovjeka ne poimamo kao neko sredstvo

čiju radnu sposobnost i tjelesnu snagu treba iskoristiti uz nisku cijenu, i kad nam više ne koristi, onda ga ostaviti, nego kao nama sličnoga, kao našu pomoć.

Imam dojam kao da je današnja Europa izgubila ovaj duh kršćanstva i zatvorila se u vlastite interese, ponajprije gospodarske, a sekularizacija ostavila duhovnu pustotu u srcima ljudi. Zato je zahtjev da Crkva svojim socijalnim naučavanjem još snažnije navijesti i aktualizira evanđelje u složenoj mreži društvenih odnosa tim aktualnije jer nije riječ jednostavno o tome „da se dospije do čovjeka u društvu, čovjeka kao primatelja evanđeoskog navještaja, nego *obogatiti i uskvasati samo društvo s evanđeljem*“, kako ističe *Kompendij socijalnog nauka Crkve*. Naime, između evangelizacije i promicanja čovjeka duboka je povezanost. Crkva ne želi nikome ništa nametati, nego poziva vjernike da snagom svoje vjere, u demokratskom društvu se zauzmu za veću solidarnost te da pruže svoj doprinos, u skladu sa svojim mogućnostima i stručnošću, u oblikovanju novih političkih, gospodarskih i društvenih struktura po mjeri čovjeka te se na taj način osobno zauzmu u promicanju općega dobra.

– Papina misao iz *Evangelii gaudium* glasi: “**Moralnom zdanju Crve prijeti opasnost da postane kula od karata i to je naša najveća pogibelj. To bi značilo da se ne naviješta evanđelje, nego neki doktrinarni i moralni naglasci koji proizlaze iz određenih ideo-loških opcija. Poruku bi se tada izložilo opasnosti da izgubi svoju svježinu i izgubi miris evanđelja...**”. Vaš komentar?

Papa Franjo donio je Crkvi nov pogled na neka tradicionalna učenja. On u središte stavlja čovjeka i tumači Evanđelje na način da ono mora osloboditi čovjeka za istinski i sretan život te voditi prema svetosti. Zato se on često kritički postavlja prema nekim pravilima iz prošlosti te naglašava Božji pristup čovjeku koji je, prije svega, pun ljubavi. On nam približava Boga koji liječi ranjenog čovjeka, hrabri ga u njegovim teškoćama, ulijeva mu nadu i vodi prema vječnom zajedništvu. On ističe da u Crkvi ima mjesta za svakoga tko želi biti Božji, unatoč vlastitim

slabostima i grijesima te da Krist nije došao radi pravednika, nego poradi grešnika. To očekuje i od Crkve Kristove te potiče da Crkva mora biti Crkva izlaska koja ide na periferije i pronalazi ranjenog čovjeka. On govori o ‘misijskoj preobrazbi Crkve’ te ističe socijalnu dimenziju vjere i evangelizacije koja iz nje proizlazi.

U programatskoj apostolskoj pobudnici *Evangelium gaudium* (Radost Evanđelja), koju je objavio na početku svog pontifikata i u kojoj je iznio svoju viziju Crkve, on ističe da kada je duhovni život „zaokupljen isključivo vlastitim interesima i brigama, u njemu nema više prostora za druge, nema mjesta za siromašne, Božji se glas više ne sluša, ne uživa se više slatka radošt njegove ljubavi, ne osjeća se zanos za činjenicom dobrih djela..“, pretvaramo se u nezadovoljne osobe u kojima nema života, a „to nije ono što je Bog želio za nas, to nije život u Duhu koji izvire iz srca Krista uskrsloga“. On ne želi Crkvu koja će se ograditi zidovima, već zajednicu koja će tražiti način susreta i posredovanja Radosne vijesti.

Zato često ističe da se ponašamo „kao kontrolori milosti“ i „Crkva nije carinarnica, nego očev dom gdje ima mjesta za svakoga, s njegovim životnim tegobama“. U tom vidu papa Franjo govori da mu je draža i „prljava Crkva koja je izišla na ulicu, nego kad je obuzeta mišlju kako mora biti u središtu, pa završi u nekim protokolarnim uzlovima“ te upozorava da ono što nas treba uznemiriti jest činjenica da je još puno braće koja su „izvan dometa Isusova prijateljstva“. U tom duhu moramo iščitati njegov poziv da „Ne dopustimo da nam se ukrade misijski zanos!“, „Ne dopustimo da nam se ukrade radošt evangelizacije“, „Ne dopustimo da nam se ukrade nada“, „Ne dopustimo da nam se ukrade zajedništvo“, „Ne dopustimo da nam se ukrade evanđelje“, „Ne dopustimo da nam se ukrade ideal bratske ljubavi“ te „Ne dopustimo da nam se ukrade misionarska snaga“.

– **Zaključno:** Postoji li i u kojoj mjeri u Hrvatskoj danas kriza moralna, kako se manifestira i kako se protiv nje boriti...?

Dosadašnja istraživanja upućuju da naši građani još uvijek drže do tradicionalnih kršćanskih vrijednosti te da je moral u Hrvatskoj po prilično stabilan, ali da se u nekim pitanjima, osobito na području spolnog morala i bioetike, uočava određeni pomak prema sve većoj pustoljivosti. To je i za Katoličku Crkvu velik izazov, osobito što se uočava pad povjerenja u nju kao instituciju, a očitovalo se i u padu za nekoliko postotaka broja katolika u našoj zemlji. S druge strane, uočavamo sve veći individualizam u osobnom životu naših građana te posljedice bivšeg sustava koji se očituje u stavu da je svatko pozvan kritizirati, a malo je onih koji su spremni uložiti u osobnu izgradnju. Pad morala se osjeti i na socijalnoj razini, jer nas svakodnevno preplavljuju vijesti o koruptivnim radnjama te je očito da nam nedostaje svijest o općem dobru. Osobno smatram da moramo početi mijenjati mentalitet i tako stvarati preduvjete za zrelo društvo. Moramo nadići i podjele koje su očite na raznim razinama. One su prisutne ne samo u politici na lijeve i desne, nego se očituju i u regionalnim podjelama na sjever i jug, a prisutne su i u svakodnevnom životu na naše i one druge.

Pozvani smo graditi zajedništvo, kako to ističe papa Franjo u enciklici *Fratelli tutti* (Svi smo braća) koja progovara o bratstvu i socijalnom

prijateljstvu. Preporučam svim čitateljima Glasa Slavonije da je pročitaju. Papa nas poziva da gradimo svijet i društvo u duhu ljubavi koja promiče osobe i moralno dobro na temeljima solidarnosti, mira i praštanja, a osobito ističe socijalnu dimenziju vlasništva. Upućuje na opasnosti populizma te naglašava da socijalnim dijalogom gradimo novu kulturu. Osobito su vjernici pozvani da grade osobni život i društvo u duhu tih vrednota. Zaključno, riječima pape Franje, pozvani smo graditi kulturu, ono što je prodrlo u narod i izražava njihova najdublja uvjerenja i način života, a to uključuje „želje, zanos i u konačnici način života koji karakteriziraju pojedinu grupu ljudi. Dakle, govoriti o ‘kulturi susreta’ znači da smo kao narod oduševljeni idejom okupljanja, traženja dodirnih točaka, podizanja mostova, planiranja nečega što uključuje sve“ (br. 216).

Možemo se zapitati: Kada nas više ne bude na ovome svijetu, što će se o nama reći? Svojim ponašanjem i djelovanjem obnavljamo moral u društvu u kojem živimo. Biti autentičan kršćanin i svjedok Krista znači biti obnovitelj mora. Ako tim putem kročimo, na koncu ćemo, zajedno sa sv. Pavlom, moći reći: „Dobar sam bio bio, trku završio, vjeru sačuval!“

Martina s. Ana Begić

SUBOTICA: Izložba božićnjaka

„Bog se na zemlji pojavio i među ljudima se udomio“ (Bar 3, 38). Udomio se Bog ne samo u obitelji Marije i Josipa nego i u našim obiteljima. Ne samo u Betlehemskoj štalici nego i na našim salašima i u našim kućama. Udomio se na našem božićnjaku. Božićnjak je salašarski Betlehem. U tom Betlehemu su prikazani i naši pastiri i naše blago (životinje), sve ono što je tako jednostavno i priprosto, a što nam je dragو i što nam život čini toplijim i čovječnijim. Na božićnjak možemo staviti sav svoj san i svoja nadanja za iduću godinu.

Ove godine ja bih na svoj božićnjak, pored štalice, stavila dva dječja vrtića koja bi trebala biti gotovi iduće godine, kod časnih sestara u Keru i u sestarskoj kući u Tavankutu. U njima vidim nadu našeg naroda i Crkve a i nova duhovna zvanja na ovim prostorima. Ne smijemo izgubiti nadu u budućnost, jer nam je Gospodin rekao tražite i dobit će te, pa molimo zajedno i tražimo da naši vrtići budu puni djece a da im odgajateljice budu mlade časne sestre. Vidim kako se sjaje dječje oči dok gledaju božićnjak i slušaju priču svojih časni, baka i djedova o Isusovu rođenju. Božićnjak okuplja obitelj

i hvala Bogu da se svake godine na izložbi božićnjaka nalazi sve više onih koji žele naučiti i prenijeti taj lijepi običaj na sljedeće generacije.

Prošlo je dvadeset pet godina od prve izložbe, a oni koji je prate od početka svjedoci su da ovaj lijepi običaj ima budućnost. To nam svjedoči i ova nova knjiga u kojoj je predstavljeno dvadeset pet godina naše izložbe. Možemo a i moramo biti ponosni na naše stare a isto tako i današnje mlade koji vole svoj narod i običaje i ne žele da nam naši božićnjaci padnu u zaborav.

Ova godina je puna jubileja u Subotičkoj biskupiji od kojih izdvajam 100. godišnjicu dolaska sestara kćeri milosrda u Ker, 75 godina dolaska sestara dominikanki u Sentu i evo 25 godina izložbe naših božićnjaka. Ovo ne smatram slučajnošću nego Božjom providnošću za naš narod i ove krajeve koje Bog voli, s kojim računa i blagoslivlja ih svojom darežljivom rukom.

Hvala ti blagi, milosrdni Oče što si nam poslao svoga Sina i preko njega nam objavio sebe i svoju brigu za sve nas.

Svima Vama i Vašima želim plodan advent i Blagoslovljeno Isusovo porođenje.

s. Nada Ivanković

DA SE BOLJE UPOZNAMO

S. BEATA ZEBIĆ

Za ovaj broj AM (2/2022) zamolila sam s. Beatu Zebić da nam ispriča nešto o sebi. Nije to išlo lako, jer nije baš jednostavno otvoriti vrata duše javnosti. Svatko bi htio sačuvati neki kutak daleko od drugih pogleda i ušiju. Osim toga, svjesna sam da nije niti moguće izreći sve doživljeno i proživljeno, radije čuvamo neke detalje samo za sebe. No, ipak, ima još uvijek prostora, vidljiva svima, u koja može svatko ući, stoga zahvaljujemo već unaprijed s. Beati što će nas obogatiti svojim doživljajima, koliko je to moguće opisati.

AM: Reci nam s. Beata nešto o sebi, gdje i kada si rođena?

s. BEATA: Ja sam s. Beata, Pera Zebić. Rođena sam 13. rujna 1950. u mjestu Gljev, Gala, koje je smješteno ispod Kamešnice. Otac mi se zvao Luka, a majka Šima. Na krštenju su mi dali ime Pera, a ulaskom u redovnički život dobila sam ime s. Beata. Moja kuća u kojoj sam rođena nalazi se ispod jedne male planine, draga moja kuća! Živa su mi sjećanja na nju. Oko nje je bilo puno voćaka, svakojakih plodova, bilo je pčela, skakali smo i igrali se oko nje. A kad sad, kad nakon 54 godine moga odlaska iz te kuće pogledam što je od nje ostalo, uhvati me tuga i sjeća. Obrasla je travom, ostao je samo kostur. No, temelji su još tu koji me vraćaju u prošlost, u dragu djetinjstvo. Drago mi je što je ispred kuće još uvijek velika ploča koja mi vraća divne uspomene iz djetinjstva. Na njoj smo plakali, jeli,

odmarali se i veselili. Kad bi nam mater skuhalo pure, krumpir ili jaje, sve bi nas posjela na ploči i davala nam jesti. Na toj se ploči i prala roba i svašta se radilo. Kuća moja stara, hvala ti!

AM: Koliko vas je bilo u obitelji?

s. Beata: Bilo nas je devetero, a imamo i polusestru Ivu koju je otac imao s prvom ženom. Međutim, kad je Iva bila mala, tek šest godina, umrla joj je majka, pa je otac morao naći drugu ženu. Bila je to djevojka Šima Plavac, nešto mlađa od oca. U tom je braku rođeno nas devetero, sedam sinova i dvije kćeri. Ja sam bila sedma po redu. Dakle, najstariji brat je Filip, onda Ivan,

pa Petar, Jozo, Mate, Lovro, Pera, Mira, Mirko. Naša je mater prihvatile i Ivu kao svoje dijete, ponekad nam se činilo u dječjoj ljubomori, da nju čak više voli nego nas. A majka ne može voljeti manje ili više, ona sve jednako voli.

AM: Od čega ste živjeli?

s. BEATA: Otac je radio u jednom magazinu kao raznošač hrane i živežnih namirница. Tako nam je znao pričati da je nosio stvari i „švorama“ (tako se kod nas zovu sestre) i kako su one dobre. Od njega sam čula da postoje švore. Čača bi odlazio na posao pondjeljkom ujutro, a vraćao bi se subotom. Stanovao je u Splitu. Tako je svu brigu za nas imala mater.

Živjeli smo od zemljoradnje i od stočarstva. Mogu reći da smo bili dobrostojeći. Imali smo volove, ovce, magarad, krave. Mislim da smo u materijalnom pogledu bili ‘jači’ od drugih u selu. Nismo imali za razbacivanje, ali nismo ni u čemu oskudijevali.

Osim toga, otac je pravio samare. Bio je vrlo vješt u tome. Dolazili su k njemu sa svih strana da im napravi samare. To su tzv. nosiljke što se stave na magarad, a na to se onda natovarilo što je magare nosilo.

Ja sam znala sve raditi. Jedino nisam voljela čuvati krave, pa sam radije čuvala ovce i janje. Išla sam i kupiti drva, odlazila sam po vodu. Bunar je bio daleko. Napunila bi vučiju, naprtila na leđa i tako nosila. Ali nisam mogla napuniti do vrha, bilo bi mi to preteško, nego napolj, pa bi se voda premještala tamo – vamo. Makar

sam još bila mala nisam bila pošteđena od poslova. Kod nas su se sva djeca uključivala u poslove kojih ima puno na gospodarstvu.

Osim toga, pomagala sam materi kuhati, mijesiti brašno, prala i peglala braći robu, čistila i sve što je trebalo.

Mater je obično subotom nosila sir na prodaju u Sinj. Kad bi se vraćala, kupila bi nam kruha. Mi smo jedva čekali njezin povratak. Radovali smo se tom kruhu, baš kao djeca, kao da naš kruh nije bio dobar, možda i bolji. Nije mami bilo lako za sve nas donijeti toliko kruha, ali joj je bilo puno teže nositi sir na prodaju. I sve to pješke, na rukama ili na leđima. Kupila bi sve što nam je trebalo, jedino nije trebala kupovati meso jer smo toga imali. Jako se napatila. Kad bi otac došao kući onda bi ja išla prodavati janje ili ovce. Nismo bili siromašni, i drugima smo pomagali. Mater nas je znala opominjati da idemo i drugima pomagati, osobito sirotinji.

AM: Jeste li išli u školu?

s. BEATA: Svi smo išli u školu koja nije bila baš blizu, ali bi u igri došli za 25 minuta. Svi smo imali jednu bilježnicu. Nismo imali kožnate torbe, nego nam je mater šivala torbe od platna. Odijelo, pa i cipele nosili smo jedni od drugih. Ja sam čak na prvu pričest išla u bratovim cipelama. Nisam imala bijelu haljinu kakva se danas nosi, nego sam bila u suknnji kako se onda nosila, uredna, čista. Mater je jako pazila na urednost.

AM: Je li vam crkva bila blizu?

s. BEATA: Crkvu smo imali u mjestu, u Gljevu, ali tu je svećenik dolazio samo jednom mjesecno, a svake smo nedjelje odlazili dva sata daleko u Galu. Tu su župu vodili franjevci. Župnik je bio fra Bernard Medvid. Bilo je puno djece. Nije nam bilo teško što je to bilo daleko. Nama je to bio odmor kad bi išli u školu ili u crkvu. Ostalo mi je uvijek u sjećanju, kad sam išla na prvu pričest, onda se morao još držati euharistijski post. Nije se smjelo ništa jesti prije pričesti. Onda nam je mater svakome zamotala u šudarić komadić kruha, jedno jaje i jedan bombon.

Kad se pričestiš uzmeš bombon i onda možeš ići jesti. Tako bi mi, nakon mise, otišli na rijeku Krenicu, pojeli bi to što nam je mater spremila i onda bi krenuli kući.

AM: Kada si i kako osjetila redovnički poziv?

s. BEATA: Ja sam kao dijete uvijek u sebi imala želju da budem švora, makar ih nisam vidjela. Čaća mi je znao pričati kako je bio kod švora, kad bi im nosio živežne namirnice. Pričao je o njima vrlo lijepo i tako se u meni rađala želja da i ja budem švora. Možda sam onda mislila da će mi kod švora biti lakše, da neću trebati toliko raditi. No, kad sam izrazila želju da i ja želim ići u švore, čaća se jako tome protivio. Mater se nije protivila. Moja mlađa sestra, Mira, je već pomalo narasla, a polusestra Iva se udala, pa mater nije bila protiv toga da ja idem u švore.

Kad sam, zajedno s još nekim svojim kolegicama izrazila želju župniku fra Bernardu da želim ići u švore, on mi je preporučio dominikanke. Zanimljivo, a on je bio franjevac! Nekad su znale doći sestre dominikanke u našu župu pa ih je on upoznao, a neke djevojke iz Gale

su već i postale dominikanke (s. Franica, s. Julijana, s. Vjera, s. Nikolina, s. Jasenka i druge). Kad sam jednoga dana, po običaju, otišla čuvati ovce, a usput sam pisala zadaću, zove me mater: „Pere, Pere, došao ti je ‘vratar’ (tako je ona zvala fratre!). Ja sam se odmah vratila. Fra Bernard je htio čuti da li zbilja želim ići u švore. Kad sam potvrdila svoju odluku on je stupio u kontakt s č. Vjerom i s č. Ivanicom. Zajedno sa mnom željela je ići i Marija Zebić i još dvije cure sa sela. Poslao je tadašnjoj č. majci Manes Karninčić molbu. Ona je pristala da dodemo i poslala nam je što bi sve trebale donijeti. Onda se moja mater uhvatila šivati posteljinu, i sve što mi triba. Nije to da mi nismo imali, nego je htjela da imam sve novo.

Subotica

I kad smo bile spremne za polazak, umjesto u Korčulu, poslali su mene, Mariju (s. Andrijanu) i Anu u Suboticu. Zapravo, Marija i ja smo isle u Suboticu, a Ana u Tavankut. Moji roditelji nisu bili zadovoljni što idemo u Suboticu, posebno čaća. Plakao je, činilo mu se to jako daleko. No, ako već moramo ići tamo nije htio pristati da putujemo same. Insistirao je da nas mora pratiti jedna sestra. I tako je s. Ivanica isla s nama. U Subotici su nas sestre upisale u sedmi razred. Škola je bila u Šandoru, dosta daleko. Morale smo ići tramvajem. Ispočetka nismo znale ići same pa nas je svaki dan pratilo otac s. Imelde, Marijan Cindrić. On je i dolazio po nas i pazio da nas ne maltretiraju. Bilo nam je to sve novo i prilično teško jer je sve bilo na cirilici. To nam

je bilo najteže, matematika nam je išla dobro, ali čirilica nikako. Već nakon mjesec dana posjetili su me mater i ćaća. Tri dana su putovali samo da me vide kako sam, je li sam se navikla, je li mi što treba. Bili su spremni povesti me natrag ako nisam zadovoljna. Ali ja se nisam dala. Meni je bilo jako lijepo sa sestrama. One su mi bile jako dobre. Tu su bile s. Mercedes Katalinić, s. Lina Jukić, s. Leonora Ivković, s. Blaženka Apan i s. Miroslava Jajčević.

Prije podne smo išle u školu, a poslije podne smo učile. Nismo baš voljele sve jesti što su nam ostavile, pa kad su one išle na molitvu mi bi neke stvari bacile i otišle u vrt po grožđe ili što drugo. One su to primijetile pa su se dosjetile kako će nas opametiti: uskratile bi nam marenade. Otada smo pojele vrlo slasno sve što je bilo za ručak. Bile su nam jako dobre, učile su nas životu. Hvala im!

Nažalost, nismo mogle završiti sedmi razred, problem nam je bila čirilica, pa smo se vratile u Korčulu. Tamo smo sedmi razred završile privatno, a osmi smo nastavile redovno s drugim kandidaticama i đacima i uspješno ga završile.

Korčula – novicijat

Bilo nas je puno, a gdje je mladost tu je uvijek lijepo. Poglavarci su nas odgajali strogo, za neke bi nas prekršaje kažnjavalii na razne načine, posebno klečanjem za vrijeme obroka. U strogoći

odgoja je prednjačila č. Gabrijela Batistić, s dobrom nakanom, ali nisu to mogle sve jednakoprihvati, posebno što se tiče hrane. Neko jelo nam jednostavno nije išlo, nismo navikle, ali moralo se slušati. Znam da je sve to bilo za naše dobro, ali onda to nismo tako shvaćale niti prihvaćale. Mislim da je takva mladost za sva vremena. Inače, sestre su nam bile divne, sve su nas voljele.

Obukle smo se, odnosno započele novicijat 1967. Novicijat je trajao dvije godine. Učiteljica nam je bila s. Marija Kulonja i onda s. Imelda Cindrić. Podučiteljica je bila s. Rafaela Brajičić. Nisu sve ustrajale, neke su otišle same, a neke su poglavari poslali. Bilo nas je jedanaest, ostalo nas je pet ili šest. Jedno vrijeme sam bila i u Staračkom domu u Korčuli zajedno sa s. Tadejom.

AM: gdje je bio tvoj prvi premještaj iz Korčule?

s. BEATA: Prve zavjete smo imale 1969. Moj prvi premještaj je bio na Orebić (1969. – 1971). Tamo su bile: s. Marija Andela, s. Metoda i s. Imakulata. Tu mi je bilo jako lijepo. Zajedno sa s. Metodom sam redila crkvu, prala i peglala robu, redile župni dvor. Zajedno smo radile u crkvi. Ljudi su nas voljeli jer smo uvijek bile nasmijane, vesele. Tu sam ostala dvije godine. Ali napast nikada ne miruje. U jednom sam periodu došla u iskušenje da napustim redovništvo.

Imala sam tek 19 godina. I tu me došla posjetiti moja mater. Kako majke imaju istančani osjećaj za svoju djecu! Vjerujem da moram njoj zahvaliti da sam ustrajala, jer je uvijek bdjela na da mnom, molila se za mene i žrtvovala.

AM: Slijedili su još mnogi drugi premještaji?!

s. BEATA: Upravo tako, ja mislim da sam bila u svim našim kućama i filijalama. Ali neka, Bogu hvala, nova iskustva su uvijek korisna, a isto tako ponosna sam na sve što sam radila. Dakle, nakon Orebica sam išla u Šibenik (1972. – 1973). Tamo sam pravila madrace. Tu je, od mlađih, bila bivša s. Sabina. Priora je bila č. Leticija Delonga, sjećam se i s. Geme Prčić, pa s. Line Jukić, i još neke druge, starije.

Nakon toga sam bila godinu dana u Virju. Odatile imam predivna, ali i zanimljiva iskustva. Bila sam sa č. Alemkom. Osim što sam radila u crkvi s djecom, išla sam i na njivu kopati. To me prilično umaralo, znala sam i zaspati naslonivši glavu na motiku.

Narod nam je bio sklon, voljeli su sestre i pomagali kad god su mogli. Još i danas sam povezana s nekim iz tog kraja, osobito s obitelji Zlatka Hrženjaka.

Nakon Virja dolazim u Zagreb, od 1973. do 1980. Poglavar su me htjeli poslati u medicinsku školu i to u Italiji, ali hvala Bogu da to nije uspjelo. Onda sam, zajedno sa s. Veronikom Petrović upisala katehetski tečaj, koji je trajao dvije godine. Ujedno sam pohađala subotnji tečaj za orguljaše. Naučila sam brzo one osnovne

stvari. Nakon toga sam, kao katehistica, zamjenila č. Beninju Mekjavić, koja je do tada godinama imala pravopričesnike i dječji zbor. Kad je postala priora zagrebačkog samostana nije više mogla još i to raditi. Bili su to prvi počeci moga sviranja i katehiziranja, ali sam se malo pomalo uputila u sve i počela sam s djecom čak raditi priredbe. Bogu hvala sve mi je išlo dobro. Župnik je bio vlč. Žlebećić s kojim sam lijepo surađivala. Isto tako i s kapelanim, prvi je bio vlč. Ivan Bošnjak, a onda vlč. Dragec Kujavec. Inače, u Zagreb sam navraćala tri puta.

Godine 1980. dobila sam premještaj u Stari grad gdje sam ostala tri godine, odnosno do 1983. Tu sam imala vjeronauk. Bilo mi je jako lijepo. Sa mnom su bile s. Julijana Jagnjić i s. Magda Čulin. Ljudi su me prihvatali i voljeli. I dandanas imam s nekim kontakt. Inače, ljudi su jako voljeli sestre, bili su sretni što su one među njima.

A kad je za č. majku došla s. Imelda ona me premjestila u Zavidoviće, u Bosnu. Bila sam jako iznenađena. Taman sam išla prema crkvi da zvonim podne, kad eto poštar donosi plavu

kovertu za mene. Otvorim, eto novog dekreta! Č. majka me moli da idem u Zavidoviće. Dogodilo se, naime, da su napustile samostan i s. Štefica i s. Cirila, pa sam ja trebala popuniti njihova mjesta. Sa mnom je išla i s. Zlatka. Ni sama ne mogu vjerovati kako sam se lako prilagođavala svakom premještaju. Bila sam mlađa, ništa mi nije bilo teško. U Zavidovićima mi je bilo prekrasno. I tu sam radila kao katehistica. Župnik je bio vlč. Mate Bičvić, rodom iz Posavine. Osim župne crkve, imali su i neke filijale. Osobito se sjećam jedne crkve u velikoj zabiti. A u njoj su nikla tri zvanja za sestre milosrdnice. Te su djevojke dolazile u Zavidoviće u školu, i dok bi čekale autobus došle bi na župni dvor. Ja bi im skuhala čaj, nikada ih nisam pustila da se vani smrzavaju. Ja sam u tu filiju išla svake subote za vjeronauk, a nedjeljom sviратi jednu misu. Kad bi zapao veliki snijeg morala sam često puta gurati župniku auto jer nije mogao ići po tako visokom snijegu. Tu sam bila godinu dana. Onda je č. majka Imelda zatvorila tu župu i morale smo se vratiti. Bilo mi je žao, a i nar odu, veoma!

AM: Možeš li izdvojiti neko mjesto gdje ti je bilo najljepše?

s. Beata: Teško mi je izdvajati jer sam se svuda brzo navikla, osjećala sam da me ljudi vole, osobito djeca s kojima sam radila. Ipak, moram priznati da mi je od svih mjesta najviše prirastao za srce **Tavankut**. Tu sam, zapravo i bila najdulje, čak deset godina, od 1986. do 1996. Tamo je ostalo moje srce. Bila sam vjeroučiteljica,

jedno vrijeme sam bila i kuvarica, šivala jorgane, čistila crkvu, išla sam brati kukuruze, jabuke, radila poljoprivredne poslove, brala grožđe, posjećivala bolesnike. Ma, nema posla kojega nisam tamo radila. Zajedno je sa mnom bila s. Borislava Malagurski i s. M. Tereza Mačković. Poslije kad je ona otišla u Suboticu došla je s. Gema. S. Borislava je cijelo vrijeme bila starješica. Župnik je bio 'moj' Antun Gabrić. Prema meni je, naime, bio jako dobar, sve mi je dao što bi tražila, nikada nije bio škrt. Nabavila sam neke nove i sačuvala stare narodne nošnje. Divno sam s njim surađivala. Obnovila sam i Dužiance i Zlatne harfe, imala sam ih deset tamo. Osim toga, 1987. i 1988. išla sam katehizirati i u Suboticu dok nije došla s. Veronika. Tu sam također pripremala 'Zlatnu harfu' i vodila mali zbor. Putovala sam u Suboticu autobusom. Bilo je puno djece i djeca su me jako voljela. Imala sam posebnu metodu da sam ih mogla i izvikati i pohvaliti. I danas me se ljudi sjećaju. Svi su radosno dolazili i roditelji su bili sretni kad su vidjela svoju djecu kako nastupaju. Tu mi je bilo najljepše razdoblje života. Nisam pravila razlike između katolika i pravoslavaca. Čak sam imala polupravoslovnu djecu na vjeronauku. U Tavankutu sam naslijedila s. Tješimiru. Ona je puno ovisila o s. Borislavi, ništa nije bez nje radila, niti vodila pjevanje, niti imala vjeronauk. A ja sam sve to preuzeila u svoje ruke. Mislim da nitko ne voli da mu se drugi mijesha u posao. Možda zato nije uvijek sve funkcionalo među nama, ali glavno je bilo da su djeca sretna i da napreduju u duhovnom životu.

Rado sam pravila ikebane, pa su me čak zvali da im okitim kola i auta za vjenčanja ili za groblja.

Kad se kuća u Tavankutu zatvorila, ja sam se vratila u Hrvatsku. Ali me, nakon tri godine majka Katarina ponovno vratila u Tavankut, i to u najgore vrijeme rata. Kad sam prelazila granicu oduzeli su mi sve knjige i tako sam ostala bez toga. U Tavankutu se izmijenio svećenik. Velečasni Gabrić je otisao u mirovinu, a naslijedio ga je vlč. Franjo Ivanković. Tada su nastali neki nerješivi problemi, pa sam se, već nakon mjesec dana morala vratiti natrag. To mi je bilo jako žao. Ali ne samo meni nego i naruđu i djeci.

Onda sam došla ponovno u Zagreb. Radila sam u dječjem vrtiću. Bilo mi je to jako dragoo. Pripremala sam s djecom priredbice, pjesme i uvijek nešto novo. Kod djece treba biti uvijek domišljat. Vidjela sam da je i roditeljima to bilo dragoo. Mislim da sam imala puno uspjeha s djecom u Dječjem vrtiću u Zagrebu, barem mi tako svjedoče ti nekadašnji mališani, a sada već odrasli ljudi.

Ali nakon dvije godine, 1998. premještena sam u **Bol na Braču**. I tu mi je bilo prekrasno. Radila sam što god je trebalo u kući, a ujedno u školi gdje sam voljela praviti panoe i predstave s djecom. Imala sam vjerouauk i u državnom dječjem vrtiću. A u dječjem zboru u crkvi sam imala čak stotinu djece. Sve je izvrsno funkciralo dok nije, nakon tri godine moga boravka u Bolu, došao za župnika fr. Anastazije Petrić. Nastale su neke komplikacije i morala sam napustiti Bol. Umjesto mene je došla s. Nikolina Batinić, a ja sam se vratila u **Zagreb**.

Velika mi je radost bila što su mi poglavari nakon toga priuštili hodočašće u Lurd. Bilo mi je to kao melem za dušu. Duboko sam proživjela onu pjesmu Gospo: *Ti znadeš najbolje sve naše nevolje*

s. Katarina Maglica, tadašnja vrhovna poglavarica, molila me da u **zagrebačkoj zajednici** pomognem s. Vladimiri nositi teret kuhinje. Ja sam to prihvatile i od tada, od 2001. sam, u kuhinji. Pomagala nam je i s. Ljubica Kozulić i s. Julijana Jagnjić.

Nažalost, s. Vladimira je preminula 2016. relativno mlada, imala je 59 godina. Na njezino je mjesto došla s. Emilija Ajdučić. I ona je, nažalost, nakon tri godine, 2019. preminula u 68. godini života. Tada je, neko vrijeme bila s nama u kuhinji s. Suzana Lasić. Nakon što je ona napustila samostan bila sam više godina sama, dakako uz pomagačice. Bez njih ne bih mogla nositi taj teret. Nije bilo lako pripremati jelo za cijelu zajednicu i za preko stotinu djecu. Ali kad sam ušla u posao, to mi je postalo rutina. Uvijek su mi bile važne pomagačice, zajedno smo nosile taj teret. U međuvremenu su odustale zbog nemoći s. Ljubica i s. Julijana, pa mi je došla pomoći naša djelatnica Marica Markanović, a povremeno je dolazila i s. Edita Rogina.

Nakon dvije godine, 2021. došle su u ovu zajednicu s. Metoda i s. Ivica, jedna od braće iz Dubrovnika, a druga iz Maksimira. Sada mi je puno lakše, ali godine čine svoje. Nemam više snage kao prije, ali imam volju raditi, ne mogu se zatvoriti u sobu i biti besposlena. Ako mi Bog da zdravlje još ču ja raditi dok mi sile dopuštaju.

AM: Kome se najradije molis?

s. BEATA: Nekako mi je najviše pri srcu sv. Leopold Mandić pa i bl. Stepinac, a draga Gospa, to se po sebi razumije! Leopold mi je pomogao kad sam bila u Starigradu.

AM: Imas li kakvu poruku za sestre, posebno za mlađe?

s. BEATA: U svojoj sam mladosti imala dosta teškoća, ali još više radosti i zadovoljstva. Takav je naš život ovdje na zemlji. Tijekom svog redovničkog života osjetila sam velike prednosti redovničkog života pred svjetovnim. Pravo veli sv. Pavao: *I žena neudana i djevica brine se za Gospodnje, da bude sveta i tijelom i duhom...1Kor 7, 34*). Kad bismo uistinu tako živjeli to bi bila prava sreća već na ovom svijetu, i za nas i za one oko nas. U svakom staležu ima križeva, ali sve se lakše nosi ako se oslanjam na Isusova ramena, ako ga molimo da s nama nosi naš križ. Zavoljela sam redovnički stalež i nikada ga ne bi zamjenila sa svjetovnim.

No, moram priznati da pomalo s tugom i sa zabrinutošću promatram kako nas malo ima. Osim toga, čini mi se da je odgoj kod naših

mladih dosta različit od onog što smo ga mi imale u samostanu. Sad je svima najvažnija škola. Ma nisam ja protiv toga, ali bih ipak voljela da nam je na prvom mjestu sestrinstvo, redovništvo, Dominikov duh, svetost života.... Neka onda iz toga proizlazi sve ostalo. Sretna sam što ima i takvih među našim mladima. Dao Bog da svi budemo takvi.

(razgovor vodila s. Slavka Sente,
u Zagrebu, listopad 2022.)

* * * * *

Koliko je s. Beata bila domišljata i kreativna vidi se po člancima što su objavljeni u našem glasilu AM, osobito 1997., kao ovi:

Proslava majčinog dana u vrtiću "bl. Hozana"

U mjesecu svibnju svake godine obilježavamo Majčin dan. Tog dana simboličnom gestom, lijepom rječju ili pak sitnim darkom pokušavamo barem na tenutak usrećiti svoje majke i učiniti im taj dan najsjretnijim u godini. No, teško je reći da za majku postoji sretniji trenutak u cijeloj godini do onoga kada vidi svoje dijete sretno i nasmijano.

Tim *mottom* vodile su se *tete* srednje grupe polaznika vrtića "bl. Hozana" kada su 16. svibnja prigodnom svečanošću obilježile Majčin dan.

Bila je to prava mala svečanost po svačijem ukusu, sačinjena od recitacija te plesnih i pjevnih točaka pod uspješnim vodstvom tete Beate Zebić. Simpatični tro – i četverogodišnjaci dali

su sve od sebe da svoj mali doprinos učine što dostojanstvenijim, jer djeca su ta koja zahvalnost i ljubav znaju iskazati na najdražesniji način. Čule su se tu razne recitacije posvećene majkama simboličnih naslova, kao "Mila majčice moja" ili "Budi sretna majko", upotpunjene uvježbanim zvonkim glasicima malog zborra koji je izvodio pjesme poput "Čemu služe roditelji," "Sliku svoje majke" ili "Radujmo se dječice," sve pod orguljaškom pratnjom tete Beate.

Usprkos +35°C, grašaka znoja na čelu i morâ većine radnih ljudi, svečanost je neprestano izazivala srdačne osmijehe, aplauze i glasne ovacije, a izmamila je i poneku ganutljivu suzu.

Renata Denri (AM 2/1997)

ZAGREB – Proslava sv. Nikole u vrtiću "Bl. Hozana" (1997.)

Tijekom mjeseca studenoga orila se pjesma po našim vrtićima. Djeca su se spremala za dolazak sv. Nikole. Sva su se djeca trudila da budu što bolja, jer sv. Nikola nagrađuje dobru dječcu. Konačno je došao i taj očekivani dan. Sveti Nikola je stigao već u 9 sati ujutro, da stigne obići svu djecu. I dva anđela su već bila spremna koja prate sv. Nikolu i pomažu mu da ne bi zaboravio koje dobro dijete. Krampusu nismo dopustili da se pojavi, jer su dječica nevina i dobra, zato ih je i Isus pohvalio. U jasličkoj je skupini bilo i malo suzica i vriska, pa su brižne *tete*: s. Milanka, s. Ljubomira i s. Milena morale biti blizu. Uz njih se mališani osjećaju sigurnijima. Ipak su se malko sprijateljili sa sv. Nikolom kad im je podijelio darove. Na drugom katu je već čekala druga, veća skupina: RIBICE *tete* Bernardice. Brzo su se oslobodili, odgovarali na pitanja i obećali sv. Nikoli da će biti dobri i da će rado papati i spavati. I dok su oni pričali sa sv. Nikolom u susjednoj su sobi BUBAMARE *tete* Beate oduševljeno pjevale i čekale svoje poklone. Evo sv. Nikole napokon i kod njih! Ori se pjesma. Sv. Nikola ih hrabri i hvali lijepo pjevanje. Čim je sv. Nikola sjeo, mali Antonio prvi započima razgovor, uvjeren da sv. Nikola

kažnjava zločeste, a nagrađuje dobre: "Znas sto, sv. Nikola, mene je Kreso bacio na pod i ja sam udario glavom". Mala Tina želi pokazati svoju

novu haljinicu: "Sv. Nikola, vidi kako mi se haljina vrti". I napravi kratki ples. Očito, nitko se nije bojao, svatko je htio nešto reći sv. Nikoli, a on je pokazao veliko zanimanje za sve njihove jade i pohvale. Djeca su mu pričala i o malom Romanu koji je ostao kod kuće jer je bolestan. Sv. Nikola im je preporučio da se mole za njega da što prije ozdravi, što su djeca rado obećala. Vidjelo se da bi se sv. Nikola rado zadržao s ovom bezazlenom i iskrenom djecom, ali ga je čekao još "dalek put", u prizemlje kod vrtićke skupine *tete* Antonije i *tete* Diane. E, tu bi čak i trebao malo doći krampus, jer su to već veliki "birikini", ali je, očito, sv. Nikola bio mišljenja da je djeci nadasve potrebna ljubav i strpljivost.

Ove je godine (1997.) sv. Nikola (Domagoj Matošević) bio zbilja divan: uspio je steći simpatije i povjerenje kod manje i veće djece. Svakome je, uz poklon, rekao koju lijepu riječ pohvale i poticaja. Skoro smo požalile što ovakav sv. Nikola nije došao i nama odraslima...

s. Beata Zebić

ŠTO IMA NOVA U KATOLIČKIM KNJIŽARAMA?

Jane Williams:
ANĐELI

Knjiga o anđelima koja će vam pomoći razumjeti što anđeli doista jesu, ali i što nisu

Tko su anđeli? Kako izgledaju? Kako su prikazani u Bibliji, a kako u postbiblijском vremenu?

Donositelji dobrih vijesti, pali anđeli, anđeli kao akteri neobičnih, pa i zastrašujućih susreta... Svi ti motivi čine temu posebno zanimljive i lijepo ilustrirane knjige autorice Jane Williams, pod jednostavnim naslovom – *Andeli*. U knjizi *Andeli* autorica je pozornost velikim dijelom usmjerila prema anđelima iz židovskih i kršćanskih Pisama te tradicijama angelologije koje su se na tim Pismima hranile. Za lakše razumijevanje na kraju knjige nalazi se redoslijed najvažnijih biblijskih izvještaja o anđelima. „Anđeo se ne pojavljuje samo kako bi se brinuo o određenom pojedincu – iako je i to uključeno – već kako bi ukazao na onu vrstu skrbi koja bi mogla prožeti cijeli svijet“, piše autorica u uvodnom dijelu knjige koja će čitatelju zasigurno otvoriti vrata jednog zanimljivog, anđeoskog prostranstva.

„Anđeo se ne pojavljuje samo kako bi se brinuo o određenom pojedincu – iako je i to uključeno – već kako bi ukazao na onu vrstu skrbi koja bi mogla prožeti cijeli svijet“, citat je iz knjige koji dobro opisuje prirodu andela. Krajem rujna i početkom listopada kršćanstvo se prisjeća anđela. Blagdan anđela čuvara početkom listopada blagdan je naših osobnih zaštitnika koji imaju zaštitničku i pratiteljsku misiju: čuvati nas od grijeha i pogibelji. Međutim, u svijetu su

prisutni i arkanđeli, posebni Božji glasnici koji nisu vezani uz ljudske sudsbine već su objavitelji i provoditelji velikih Božjih planova i zamisli. Sveti arkanđeli Mihael, Gabriel i Rafael posebno su istaknuti u kršćanskome dijelu povijesti.

Pjesma anđela čuje se sa svih strana i prožima cijeli svijet koji nastanjujemo iz dana u dan. Ta je pjesma divna, beskrajna i radosna. Anđeli će je pjevati bez obzira priključili se mi njoj ili ne, no pokušajte zamisliti osjećaj koji budi sudjelovanje u tom anđeoskom skladu i obuzetost njegovom snagom i divotom. To je ono što nas anđeli pozivaju da napravimo. Žele nas naučiti svoju pjesmu kako bismo zajedno s njima pjevali hvalospjev u slavu veličanstvenoga kozmosa i njegova Stvoritelja. (iz knjige) KS

fra Šimun Šito Čorić:
PUTOKAZI S JEDNOG PLANETA

Kako to izgleda kada sve-strani franjevački redovnik 50 godina putuje svijetom i napiše knjigu o svim zanimljivostima koje je tijekom desetljeća zapazio?

A ako je riječ ne samo o franjevcu, nego i o misionaru, književniku, glazbeniku, psihologu, sveučilišnom profesoru i hrvatskom iseljeniku?

Knjiga *Putokazi s jednog planeta* zapis je o takvom životu. Autor fra Šimun Šito Čorić je u svoje priče utkao cijelog sebe i svu širinu i dubinu svojih interesa, znanja i iskustava.

U brojnim kratkim tekstovima moći ćete pročitati zanimljivosti koje je doživio i opazio. Moći ćete prepoznati otvorenost, poniznost i

prijateljstvo prema drugima i drukčijima. Moći ćete saznati zašto su Sioux Indijanci živjeli zadovoljnije od današnjih Amerikanaca, o čemu je fra Šito razmišljaо dok je bio onkološki bolesnik, kako je odlazio u posjet Hrvatima u Haagu, pa i vlastitom bratu, i još mnogo drugih zanimljivosti.

Franjevački redovnik, misionar, hrvatski književnik, glazbenik, psiholog i sveučilišni profesor – fra Šimun Šito Čorić – žanrovske različite tekstove, nastajale tijekom gotovo pola stoljeća, prikupio je u knjizi *Putokazi s jednog planeta*. S pravom možemo reći da je autor u svoje priče utkao cijelog sebe, svu širinu i dubinu svojih interesa, znanja i iskustava, promatrajući i spoznajući svijet iz različitih kutova svoje znatiželje: kao misionar i hodočasnik, kao književnik koji putuje na međunarodne kongrese PENa, zatim kao čelnici čovjek Hrvatskoga svjetskog kongresa koji se zauzima za hrvatske zajednice širom svijeta, pa kao znanstvenik, glazbenik, putnik. U susretu s ljudima i kulturama iz svih dijelova svijeta, od Novog Zelanda do Južne Afrike, Europe, Amerike, fra Šito je njegovao otvorenost, poniznost i prijateljstvo, dopustivši drugima i drukčijima da ga dotaknu i obogate. Knjiga *Putokazi s jednog planeta* zapis je o životu jednoga franjevačkog redovnika, misionara, književnika, sveučilišnoga profesora, iseljenika, svjetskoga putnika koji je od drugih znao primati, ali i drugima davati, što najbolje svjedoče upravo izvješća u ovoj knjizi. (KS)

Tonči Matulić:
**SABLAZAN SEKSUALNOG
ZLOSTAVLJANJA U KATOLIČKOJ CRKVI**

Sami (pod) naslov ove knjige, *Sablazan seksualnog zlostavljanja u Katoličkoj Crkvi* kao povod kritičkom promišljanju o svećeničkoj formaciji u svjetlu zahtjeva ljudske formacije i Božje riječi, vrlo je bremenit, složen i zahtjevan, ali

odmah u prvom susretu s čitateljem otkriva o čemu je riječ.

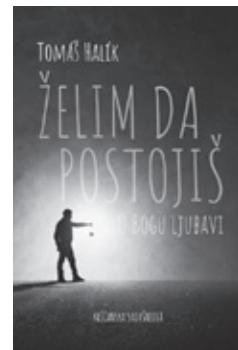
Isus je od Boga došao radi ispravljanja nepravde i konačne uspostave Božje pravednosti ili Božjega kraljevstva na zemlji. Zadaća je svih Isusovih učenika da tu istinu razglašavaju do svih krajeva zemlje sve do konca svijeta, a ukoliko oni zakažu, umjesto njih će oživjeti kameњe i počet će kričati o nepravdama u svijetu.

Umjesto biblijske slike kamenja, posljednja tri i nešto više desetljeća smo se naslušali od sredstava društvenoga priopćavanja o nepravdama takozvane svećeničke pedofilije. Umjesto krike kamenja naslušali smo se krike medija. Usudili su se otvoreno i kritički govoriti o ogavnim zlodjelima pedofilije počinjenima od strane katoličkoga klera.

Ova knjiga je nastala u jednom dahu kao krik i vapaj ranjene duše za izbavljenjem. Ona ne pročrće niti sustavno predstavlja problem i fenomen takozvane svećeničke pedofilije, nego otvoreno i kritički govor o nekim aspektima sablazni seksualnog zlostavljanja djece od strane katoličkoga klera u bitnoj povezanosti sa suvremenim izazovima i zahtjevima svećeničke formacije.

Ona je, za tako reći, ispisana likvorom iz koštane srži, dakle kao krik vapijućega u pustinji da svaka svećenička formacija konačno prihvati i prizna svoj temelj, a to je da bude sustavno osmišljena i oblikovana prema zahtjevima ljudske formacije koja za krajnji cilj ima ljudsku zrelost bez koje nema vedrog i radosnog svećeničkog života. (KS)

Tomaš Halík:
ŽELIM DA POSTOJIŠ. O BOGU LJUBAVI

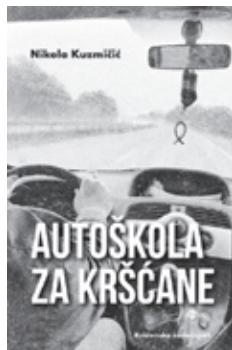

Češki svećenik i intelektualac Tomáš Halík u ovoj knjizi propituje odnos između vjere i ljubavi. S uvjerenjem kako nam Bog pristupa više kao pitanje nego kao odgovor, autor se promišljači o tajni ljubavi kreće radije u „otvorenom prostoru pitanja, nego u preuskim koritima odgovora. (...) U vrijeme kad se na pitanje o Bogu ne samo ne odgovara,

nego se ono često uopće ne postavlja, Bog nam možda govori onako kako je nekoć govorio svi-me sluzi Jobu: Ja će te pitati, a ti odgovori!“

Knjiga *Želim da postojiš. O Bogu ljubavi* puna je neočekivanih uvida, čime poziva na preispitivanje i propitivanje vlastitih slika Boga kako bi ona mogla postati jasnija i potpunija. Autor se ne boji pitanja, iako stoji čvrsto u vjeri, te nastoji proniknuti u pitanja koja Biblija postavlja svakom čovjeku i čitatelju. Primjerice: „Ne mogu se riješiti misli da Boga previše ne zanima vjerujemo li u njega. No jako mu je stalo do toga ljubimo li ga.“

**Nikola Kuzmičić:
AUTOŠKOLA ZA KRŠĆANE**

Knjiga *Autoškola za kršćane* poziva nas na avanturu putovanja kršćanskim magistralom. Ohrabruje nas da čak ni u nepovoljnim i otežanim uvjetima vožnje ne smetnemo s umljepotu susreta s konačnim Ciljem. Autor Nikola Kuzmičić, dugogodišnji »instruktor vožnje«, na domišljat i zabavan način povlači paralele između pojmoveva iz priručnika za vozače i kršćanskog života, usmjeravajući čitatelja na sve ono što je bitno da bi se mogao slijediti pouzdan put – Put i Istina i Život – po kojem se dolazi k Ocu. Tako i ovom knjigom Kuzmičić potvrđuje svoju radoisticanu misao da nam sve na ovome svijetu govori o Bogu i može poslužiti za govor o Bogu.

Nikola Kuzmičić (Zastražišće, 1968.), diplomirani teolog, vjeroučitelj i dugogodišnji suradnik Kane.

**s. Blaženka Rudić:
ISPUNJENO VRIJEME**

Iz Povorka – DAR RIJEČI:

Nakon tri zbirke pjesama i knjige za djecu pred nama se nalazi nova knjiga s. Blaženke Rudić. Dvanaest priča objedinjenih pod naslovom *Ispunjeno vrijeme*

donose i prepoznatljive teme autoričina pisanja, kao i novi, prozni pogled na njih. Kako u podnaslovu stoji, ovo su sve – *priče o nama*. – rekla je na predstavljanju knjige 11. studenoga 2022. profesorica književnosti Klara Dulić Ševčić.

Citajući ove priče, – kaže nadalje u Pogovoru, – uočavamo povezanost s prijašnjim naslovima „Dragocjena blizina“, „Svjetlo u ravnici“ i „Povratak iskonu“. Premda je ovoga puta riječ o proznom djelu, s. Blaženka Rudić ostaje vjerna svojim temama, od kojih se u novoj knjizi ističe tema obitelji i obiteljskoga života.

Promatrajući svijet i osluškujući život i probleme suvremene obitelji s. Blaženka nas uvodi u domove obitelji koje su naizgled kao i svaka druga obitelj. Ovdje i jest mala varka. Ona nas svojim pričama uvjerava kako ne postoje dvije iste obitelji, a opet, svaka od njih može naći toliko zajedničkoga. Premda vrlo tople i blage, ove priče o obitelji ne nastoje prikazati idilu ili zamišljeno savršenstvo. Naprotiv, kroz ove priče nastoji se pokazati kako je nemoguće i štetno postići toliko žuđeno savršenstvo – ono prema ljudskim mjerilima. Problemi, bolesti i nevolje upravljaju likove ovih priča prema križu. Najbliži obitelji možda je upravo Dijete Isus koji dolazi jednako i djeci i odraslima. Jednostavni, a ponekad lako zaboravljeni prizor i primjer nazaretske obitelji često izranja kroz likove našega vremena. (...)

Kroz tekstove koji teku i osvježavaju poput bistre vode još jednom izranja velika i okrjepljujuća moć riječi; na prvome mjestu one radosne, evanđeoske, ali i naše ljudske riječi, izgovorene ili napisane iz srca. Ove nas priče nastoje podsjetiti na to kolika je ljudska potreba za lijepom riječju te koliko i svaka naša riječ ima veliku vrijednost, spasonosnu ili razornu. I kada nemamo ništa drugo, imamo riječ koju možemo ponuditi drugome kao dar. S. Blaženka Rudić nesobično je podijelila svoje darove s čitateljima.

Klara Dulić Ševčić

ŠTO KAŽU NAŠE NAJMLAĐE?

DUHOVNA OBNOVA ZA NOVAKINJE

Uoči svetkovine Svetih anđela čuvara, u kućici matici na Korčuli, održana je jednodnevna duhovna obnova za sestre novakinje. Duhovnu obnovu predvodio je fr. Domagoj Augustin Polanščak na temu "Temperamenti i duhovni život."

"Budući da milost pretpostavlja narav i usavršava je, a na našu narav spada i temperament, onda to znači da milost ne dokida temperament. Čovjek svoj temperament ne može potpuno promijeniti, ali ga može preoblikovati, oplemeniti i usavršiti, i to na način da negativne strane ispravi a pozitivne podrži", kazao je fr. Domagoj Augustin Polanščak.

Nadalje, istaknuo je da je temperament sirovina od koje umjetnik može učiniti remek djelo ili zauvijek ostati pasivni podnositelj njegovih spontanih reakcija. Ukoliko čovjek ne počne raditi na svom temperamentu doživotno će djelovati po njegovu diktatu s malim prostorom slobode. Nakon duhovnog nagovora imali smo priliku za osobni razgovor ili ispovijed.

MJESEČNA DUHOVNA OBNOVA ZA NOVAKINJE

Dana 18. studenog 2022., don Josip Mudri je održao duhovnu obnovu za novakinje na Korčuli. Duhovna obnova se sastojala od jednog predavanja u petak prijepodne na temu „Kreposti na putu duhovnog rasta”.

Fokus don Josipa je bio na temeljnim, teologalnim krepostima koje su nam darovane,

odnosno ulivene sakramentom krštenja. Tri su takve kreposti: vjera, nada i ljubav. Nazivaju se i nadnaravnim krepostima jer čovjeka uvijek usmjeravaju na Boga. Temelj su moralnim, evanđeoskim, ljudskim krepostima koje stječemo za života. Poticajne, odgojne metode naših roditelja da činimo dobro su primjer

takvih krepsti. Kršćanske krepsti, tj. njihova bit je činiti što je Bogu milo, a ne samo ono što je dobro. Pozivaju nas da svoj pogled usmjerimo k Bogu i tako nasuprot pukom humanizmu otvorimo vertikalnu dimenziju u stvarnosti kojoj jesmo.

Vjera je prva u nizu krepsti – iz nje proizlaze sve ostale krepsti. Upućuje nas na promatranje stvorenih dobra iz kojih zaključujemo postojanje i opstojnost Boga, prvenstveno kao Stvoritelja. Na taj način nam Bog ulijeva povjerenje. Vjerujemo u Njegovu želju za spasenjem čovjeka.

Motivacija i razlog kršćanske krepsti nade jest Bog. Podsjeća nas da nismo sami i da je Bog milosrdan. Krajnji cilj nade u Bogu je vječna nagrada.

Ljubav je kraljica svih krepsti. Vertikalna dimenzija ljubavi budi u nama nagnuće da ljubimo Boga zbog Boga, bez koristi, dok je ljubav prema bližnjemu rezultat te ljubavi. Vjera i nade dolaze prije ljubavi. **Kada ljubav dođe, sve joj se pokorava.**

Materijal za pripremu predavanja don Josipa Mudrog je knjiga „Put prosvjetljenja“ Miljenka Sušca.

s. Josipa Budimir

Ivan Armanda

75 GODINA SESTARA DOMINIKANKI U SUBOTICI

Oblježavanje 75. obljetnice utemeljenja samostana sestara dominikanki u Subotici dobra je prigoda za pružanje kratkoga pregleda povijesti tog samostana, ali i cjelokupne povezanosti Baćke i Kongregacije sestara dominikanki sv. Andjela čuvara. Ta povezanost nešto je starija od subotičkoga samostana, a počela je u rujnu 1926. kad je prva baćka Hrvatica došla u Korčulu i pridružila se sestrama dominikankama. Bila je to s. Mala Tereza Vidaković. Već sljedeće godine u samostan u Korčuli došla je mlađa joj sestra, s. Marija Josipa Vidaković. Upravo njih dvije snažno su se zalagale za dolazak sestara dominikanki u Suboticu, a potom i u Tavankut, gdje su sestre također imale filijalu, i to gotovo puna četiri desetljeća.

Dolazak sestara u Suboticu

Kao prva baćka dominikanka, s. Mala Tereza Vidaković neprestano se nadala da će njezina redovnička zajednica otvoriti samostan u rodnom joj zavičaju. Za to je i sama posređovala kod biskupa Ljudevita Budanovića i kod svećenika u Baćkoj. Konačno se poslije Drugoga svjetskoga rata uspjela dogоворити s vlč. Anton Kopunovićem da ustupi sestrama svoju kuću i to je javila časnoj majci Česlavi Andreis. Ona je u studenome 1946. osobno došla vidjeti gdje bi se sestre smjestile. Zadovoljna viđenim, 20. travnja 1947. donijela je odluku o otvaranju filijale u Subotici i uputila molbu biskupu Budanoviću da dopusti dominikankama otvoriti "svoju kuću i da započnu rad za Boga, Red

i narod u Subotici". Budanović je potpisao odo- brenje, ali s time da sestre imaju pastoralno surađivati u župi sv. Jurja.

Malo poslije toga, 11. svibnja 1947. došle su u Suboticu s. Ignacija Bojanić (prva starješica) te sestre Mala Tereza Vidaković, Imakulata Klobučar, Serafina Vladušić i Kazimira Patrewucha. Tog dana utemeljena je filijala sv. Dominika u Subotici. Sestre su došle u kuću vlč.

Ante Kopunovića, gdje je oko 10 sati došao po njih upravitelj župe sv. Jurja, vlč. Pavao Bešlić, u pratnji vjernika koji su nosili procesionalni križ i crkvene barjake. Obratio se dominikankama svetopisamskim riječima kojima je Marta pozvala Mariju kazavši: "Gospodin je ovdje i zove te!" (Iv 11, 28) Potom je vlč. Bešlić dominikanima rekao: "I ja vas tako pozivam i želim i želim i molim vas da se odazovete Njegovu pozivu, i da sada i uvijek vršite volju Njegova Oca nebeskoga kao što On želi." Sestre su prihvatile poziv pa ih je vlč. Bešlić, uz zvonjavu crkvenih zvona, s vjernicima procesionalno otpratio u crkvu sv. Jurja. Tu je biskup Budanović predvodio misno slavlje, kazavši u pozdravnom govoru vjernicima da su dominikanke došle raditi za njih, da im budu sestre i majke. Poslije mise dominikanke su se vratile u kuću vlč. Kopunovića, koju je potom blagoslovio dominikanski provincijal o. Andđelko Fazinić.

Kuću koju im je dominikankama poklonio vlč. Ante Kopunović sestre su morale dijeliti s njegovim roditeljima i tetom. Većinu pokućstva

poklonio im je iz subotičkoga sjemeništa biskup Budanović, jer ga same nisu imale od čega kupiti. Nešto pokućstva su posudile, a nešto su im poklonili dobročinitelji, među kojima i Cila Vidaković, rođena sestra dominikanki Male Tereze i Marije Josipe. Cila im je stavila na raspolaganje i svoje imanja u Tavankutu.

Pregled proteklih 75 godina

Život i apostolat sestara dominikanki u Subotici počeo je skromnim uvjetima i u krajnjem siromaštvu. Uzdržavale su se nagradama za pletenje džempera, krpanje i uređivanje liturgijskoga ruha te čuvanje djece. Osim toga, s. Ignacija je davala pouke djeci iz matematike i hrvatskoga jezika, a s. Mala Tereza Vidaković u sviranju harmonija. Budući da su im vlasti to branile, morale su potajno poučavati djecu. Također, u župi sv. Jurja s. Mala Tereza je formirala i vodila veliki mješoviti zbor.

s. Ignacija Bojanic

Prva starješica subotičke zajednice, s. Ignacija Bojanic je 20. srpnja 1947., dakle samo malo više od dva mjeseca nakon ute-meljenja zajednice, poslala Vrhovnom zboru Kongregacije *Izvještaj o sveopćem stanju zajednice*.

U njemu je, među ostalim, kazala: "Uzdamo se u Sv. Providnost da nas neće napustiti, jer Onaj koji nas je poslao brinut će se da nam providi i sredstva za postignuće svoga glavnoga cilja, – posvećenje svojih duša, spasenje duša bližnjega,

i to koliko je u ova vremena moguće – onako kako određuje posebna svrha Kongregacije t.j. djela duh[ovnoga]. i tjel[esnoga]. milosrđa, dobrim primjerom, svetošću života i molitvom."

Dvije godine nakon dolaska u Suboticu, u travnju 1949. starješica s. Ignacija Bojanic premještena je u Zagreb, upravljanje subotičkim samostanom povjereno je s. Mariji Josipi Vidaković. U starješinskom izvještaju kojega je u srpnju 1953. uputila Vrhovnom zboru Kongregacije, zorno je opisala uvjete u kojima sestre u Subotici žive i rade. Vjernici su njihovo imanje zbog siromaštva i skromnosti prozvali Bošonti, uspoređujući ga s misionarskom postajom na kojoj je djelovao isusovac o. Ante Gabrić. Premda već to dovoljno svjedoči o skromnim i nezavidnim uvjetima za život i rad, s. Marija Josipa daje detaljniji opis: "U malenom skromnom stanu od dvije polusvjetele sobice i takove kuhinje odvija se sav dnevni rad redovnički, kulturni i fizički. U malom Bošontiju sve zuji kao u košnici. Melodije klavira popunjaju zvuk šivaće mašine. Škripanje violinskih žica nadvisuje ključanje jednostavnog jela. Njemački, engleski, madjarski jezik bori se sa zaglušnom vikom matematičkih formula. Naši siromašni živci da popucaju u tom kaosu! A bubnjići da ogluše od dreke naših najbližih domara. Sotona i Andjeo bore se neprekidno za svaki kutić Bošontija."

Osim siromaštva i krajnje skučenog prostora, s. Marija Josipa spominje i druge probleme, ali i blagodati sestarske djelatnosti u Subotici: "Mi se nalazimo u tvorničkoj četvrti, okružene siromašnim vjernicima obiju nacije. Kao hrvatske sestre trebale smo mnogo pregarati dok su se polako okupili oko nas vjernici i madjarske nacije. Sada vjernici ljubitelji crkvenog pjevanja bez razlike na jezik okupljaju se oko orgulja na kojima svira S. M. Tereza. Polako pod utjecajem dobrote Božje nestaje vjekovne nategnutosti barem u crkvi. Šteta je što ni jedna ne znamo tako dobro madjarski da možemo i madjarske prvo-pričesnike rukovoditi."

U doba starješinstva s. Marije Josipe riješen je stambeni problem subotičke zajednice i to tako

s. Emilija Goravica u sredini

s. Maristela Osredek čita

što su sestre, uz pomoć župe sv. Jurja i biskupa Budanovića, 1954. otkupile kuću u kojoj su živjele i u njoj su potom uredile kapelu za koju im je biskup darovao oltar iz u kapele u Subotičkoj Matici.

Od 1955. filijalom je upravljala s. Emilija Goravica. U njezino je doba 1957. i 1958. pravljena kuća u kojoj su sestre živjele. Njezine nasljednice na čelu samostana (s. Mirjana Domančić i s. Emanuela Škarica), kratko su upravljale samostanom (svaka manje od godine), a u svemu su se uglavnom oslanjale na s. Malu Terezu, baš kao što je to činila i s. Emilija Goravica. Manji popravci i uređenja izvršeni su i u doba starješice s. Mercedes Katalinić (1959-1966.), no tek je starješica s. Blaženka Apan krenula velikim koracima u uređivanje samostana i nabavku svega potrebnoga za suvremenii apostolat. Nabavljala je glazbene instrumente, vodila crkveno pjevanje i sviranje, okupljala djecu i mlade te ih poučavala svirati.

Inače, s. Blaženka došla u Suboticu u jesen 1955. i ostala tu do smrti 1995. godine (ravno 40 godina), a samostanom je upravljala gotovo neprekidno od 1966. do 1987., osim dvije godine od 1977. do 1979. kad je starješica bila s. Maristela Osredek. Dakle, s. Blaženka je upravljala subotičkim samostanom 19 godina, duže od svih drugih starješica i priora.

U njezino doba je Vrhovni zbor Kongregacije 1983. donio odluku o gradnji novoga samostana u Subotici, na mjestu dotadašnje kuće. Sama s. Blaženka ipak nije vodila te radove, nego je

to povjereni s. Borislavi Malagurski koja je sudjivala s časnom majkom Imeldom Cindrić, vrhovnom ekonomom s. Marijom Kulonjom i s. Beninjom Mekjavić. Sestre su napustile svoju kuću i preselile u susjednu obitelji Kujundžić, a njihova je potom srušena do temelja i na blagdan sv. Dominika, 8. kolovoza 1985., postavljen je kamen temeljac novoga samostana. Točno godinu dana poslije, 8. kolovoza 1986. blagoslovljen je novi samostan u kojemu sestre i danas žive, a sastoji se od podruma, visokog prizemlja, prvog kata i potkrovla. Samostan je podignut prinosima dobročinitelja, donacijama njemačkoga Caritasa i donacijama hrvatskih sestara iz Kanade. Pritom je važno istaknuti da je sestrinsku zajednicu u Kanadi u to doba vodila s. Ignacija Bojanić, nekoć prva starješica subotičkoga samostana.

U novom samostanu sestre su mogle pokrenuti i novu vrstu apostolata. Počele su primati pod svoj krov starice i skrbiti za njih, oformivši malo starački dom koji se ugasio na početku 21. stoljeća. Razlog prestanka ove djelatnosti leži u nedostatku duhovnih zvanja, zbog čega se postupno smanjivao i broj sestara u Subotici te više nije bilo moguće pružati u samostanu svu potrebnu skrb staricama

Godine 1987. upravljanje samostanom preuzeila je s. Kalista Stantić. U njezino je doba došlo do promjene pravnoga statusa subotičkoga samostana, koji je 1994. uzdignut na status prioralnoga samostana pa je s. Kalista te godine imenovana prvom priorom. Samostanom

je upravljala do 1998., kad je novom priorom imenovana s. Blaženka Rudić. Upravljači samostanom do 2008., posvetila se radu s mlađima te katehetskoj i glazbenoj djelatnosti u župi sv. Jurja. No, s. Blaženka je razvila i apostolat pisane riječi. Pjesmama, meditativnim prilozima i drugim napisima surađivala je u mjesecniku *Zvonik*. Slično je od 2017. djelovala priora s. Barbara Bagudić, koja je osim toga razvila kulturnu djelatnost izvodeći monodramu o bl. Ozani Kotorskoj. Kako je s. Barbara zbog obavljanja službe vrhovne tajnice Kongregacije 2019. morala preseliti u Korčulu, iz Zagreba je povremeno dolazila pomagati sestrama s. Nada Ivanković. Ona je sljedeće godine i službeno premještena u Suboticu gdje s njom žive još dvije starije sestre, s. Mala Tereza Mačković i s. Brigita Stantić.

Filijala u Tavankutu

Kraj prvoga desetljeća prisutnosti sestara dominikanki u Subotici obilježila je i prilika da prošire svoju djelatnost izvan Subotice, na obližnji Tavankut. Župnik vlč. Ivan Lebović obratio se sestrama Maloj Terezi i Mariji Josipi Vidaković s molbom da preuzmu ređenje župne crkve, vođenje crkvenoga pjevanja i katehiziranje. One su molbu prenijele časnoj majci Andjeli Milinković, koja je s Vrhovnim vijećem Kongregacije prihvatile ponudu i donijela odluku o otvaranju filijale u Tavankutu. Nakon što je 30. srpnja 1958. svoj pristanak dao biskup Matiša Zvekanović, s. Marija Josipa Vidaković preselila je iz Subotice u novoootvorenu filiju

Gospe Lurdske u Tavankutu, postavši njezinom prvom starješicom.

Počeci nikada nisu lagani, pa tako nije bilo lako ni prvih mjeseci u Tavankutu. Svjedoči to sama s. Marija Josipa koja priповijeda: "Privremeno smo imale smještaj u jednoj sobi župnog dvora. Izdržavala nas je Cila Vidaković, rođena sestra dviju dominikanki. U njeni vinogradskoj kući smo kuhale, prale, peglale, često i spavale. Bilo je lijepo i smiješno gledati vinograd načičkan crkvenim oltarnjacima, rubljem i ostalim. Sve smo izvukle iz zapuštenosti, izložile suncu i vodi. U početku mnogo su nam pomagale dobre vjernice župe i crkva je brzo zasjala od čistoće i urednosti. Zasjala je u svoj svojoj ljepoti i veličini. Preuređenje jedne gospodarske zgrade u župnom dvorištu za stan sestara sporo je napredovalo i mi smo od vinograda do crkve napravile duboku stazu po zelenoj travi, prolazeći istim putem po kiši, suncu i vjetru. U jesen je konačno bio uređen skroman stan. Dvije sobe, kuhinja i nuz prostorije. Podovi su bili obloženi lezonitskim plohama. Stan je bio malen i tjesan, ali mi smo bile radosne da možemo raditi među svojima."

Sestrinska kuća u Tavankutu bila je prvotno štala, pa ne čudi da je njezino preuređivanje sporo išlo. No, zauzetošću župnika i dobrovoljnim prinosima vjernika, pristojno je uređena te je ubrzo u nju uvedena električna energija. Godine 1971. podignuta im je nova kuća, u kojoj su ostale do zatvaranja ove filijale.

U tavankutskoj filijali, baš kao i u subotičkom samostanu, izmijenilo se jako puno sestara. U prvim godinama najviše su traga ostavile s. Mala Tereza i s. Marija Josipa Vidaković, koja je i kasnije tu boravila. U međuvremenu je simpatije mještana stekla s. Kornelija Geci, a potom i s. Borislava Malagurski. Osobito omiljene i popularne bile su katehistice i glazbenice s. Tješimira Bešlić i s. Beata Zebić, koja je obnovila neke zamrle običaje. Osim pastoralne suradnice, sestre su bile i karitativne djelatnice. Rado su obilazile bolesnike i siromahe, pomažući im u materijalnom i duhovnom pogledu. To im je bilo puno lakše nakon što im je župnik 1977.

poklonio autu (tzv. fiću), koje je sam 1980. zamijenio novim. No, smanjeni broj sestara u Kongregaciji doveo je 1996. do formalnoga zatvaranja ove filijale, nakon čega su sestre još neko vrijeme dolazile iz Subotice kao pastoralne suradnice u župi.

Okrenute budućnosti

Premda je obilježavanje 75. obljetnice ute-meljenja subotičkoga samostana prvenstveno pružilo prigodu za osvrt na povijest tog samostana i filijale u Tavankutu, važno je naglasiti da sestre dominikanke nisu okrenute prošlosti nego budućnosti. Stoga je i sagledavanje minulih sedam i pol desetljeća u Subotici dobra polazišna točka za planiranje budućnosti. Držeći da to planiranje u potpunosti i isključivo spada na sestre dominikanke, ipak nam je istaknuti na povjesnu činjenicu da su najprije bačke Hrvatice došle u Kongregaciju sv. Andjela čuvara, a onda je Kongregacija došla u Bačku. Sva dosadašnja povijest sestara dominikanki u Bačkoj počiva na međusobnoj povezanosti ovih krajeva i Kongregacije, a ona se očitovala s jedne strane kroz 18 sestara dominikanki rođenih u Bačkoj, a s druge strane kroz pastoralnu i kulturnu djelatnost sestara dominikanki u Subotici i Tavankutu. Koliko je Bačka obogatila Kongregaciju duhovnim zvanjima iz tog kraja, toliko je Kongregacija obogatila Bačku djelatnošću svojih sestara kroz proteklih 75 godina. Koliko bi Kongregacija bila siromašnija bez duhovnih zvanja iz Bačke, toliko bi Bačka bila siromašnija bez sestara dominikanki. Stoga ćemo na kraju podsjetiti na poticajne te i danas aktualne riječi s. Marije Josipe Vidaković. Govoreći o životu i opstanku sestara u Subotici, ona je 1953. godine kazala: "Jedino velika ljubav prema našem bijelom habitu čini nas jakima i ustrajnima. Ljubav prema Kongregaciji i dušama ne dozvoljava nam da kukavički pobegnemo sa ovako teške filijale. Naš bijeli habit mora među našim djevojkama naći simpatizera i oduševljenja."

Prilozi:

Popis starješica i priora samostana sv. Dominika u Subotici:

- 1) S. Ignacija Bojanić iz Vrisnika na Hvaru 1947. – 1949.
- 2) S. Marija Josipa Vidaković iz Subotice 1949. – 1952.
- 3) S. Marija Josipa Vidaković drugi put 1952. – 1955.
- 4) S. Emilija Goravica iz Šipana 1955. – 1958.
- 5) S. Mirjana Domančić iz Staroga Grada na Hvaru 1958. – 1959.
- 6) S. Emanuela Škarica iz Kaštel Staroga kraj Splita IV. – X. 1959.
- 7) S. Mercedes Katalinić iz Kaštel Novoga kraj Splita 1959. – 1963.
- 8) S. Mercedes Katalinić drugi put 1963. – 1966.
- 9) S. Blaženka Apan iz Orašca kraj Dubrovnika 1966. – 1969.
- 10) S. Blaženka Apan drugi put 1969. – 1972.
- 11) S. Blaženka Apan treći put 1972. – 1975.
- 12) S. Blaženka Apan četvrti 1975. – 1977.
- 13) S. Maristela Osredek iz Vidovca kraj Varaždina 1977. – 1979.
- 14) S. Blaženka Apan peti put 1980. – 1984.
- 15) S. Blaženka Apan šesti put 1984. – 1987.
- 16) S. Kalista Stantić iz Đurđina 1987. – 1990.
- 17) S. Kalista Stantić drugi put 1990. – 1993.
- 18) S. Kalista Stantić treći put 1993. – 1994.
- 19) S. Kalista Stantić, prva priora 1994. – 1998.
- 20) S. Blaženka Rudić iz Bikova 1998. – 2002.
- 21) S. Blaženka Rudić drugi put 2002. – 2005.
- 22) S. Blaženka Rudić treći put 2005. – 2008.
- 23) S. Milena Filipović iz Gornje Obodnice kraj Tuzle 2008. – 2011.
- 24) S. Mala Tereza Mačković iz Tavankuta 2011. – 2014.
- 25) S. Nada Ivanković iz Žednika 2014. – 2017.
- 26) S. Barbara Bagudić iz Gorjana kraj Đakova 2017. – 2019.
- 27) S. Mala Tereza Mačković drugi put 2019. – 2022.
- 28) S. Nada Ivanković iz Žednika drugi put 2022. -

Popis starješica filijale u Tavankutu:

- 1) S. Marija Josipa Vidaković iz Subotice 1958. – 1960.
- 2) S. Mala Tereza Vidaković iz Subotice 1960. – 1964.
- 3) S. Mala Tereza Vidaković drugi put 1964. – 1967.
- 4) S. Kornelija Geci iz Male Subotice 1967. – 1970.
- 5) S. Kornelija Geci drugi put 1970. – 1972.
- 6) S. Borislava Malagurski iz Bikova 1972. – 1975.
- 7) S. Borislava Malagurski drugi put 1975. – 1977.
- 8) S. Tješimira Bešlić iz Vedorina kraj Trilja 1977. – 1981.
- 9) S. Tješimira Bešlić drugi put 1981. – 1984.
- 10) S. Marija Josipa Vidaković drugi put 1985. – 1988.
- 11) S. Borislava Malagurski treći put 1988. – 1991.
- 12) S. Borislava Malagurski četvrti put 1991. – 1996.

Popis sestara dominikanki iz Bačke

- 1) S. Mala Tereza (Veronika) Vidaković (Subotica, 16. IV. 1911. – Zagreb, 28. V. 1966.)
- 2) S. Marija Josipa (Julijana) Vidaković (Subotica, 30. XII. 1912. – Subotica, 30. I. 2001.)
- 3) S. Benvenuta (Marica) Bojanović (Subotica, 20. IV. 1924. – Korčula, 11. VII. 2009.)
- 4) S. Dominika (Jelena) Loch (Begejci, 20. VI. 1927. – Zagreb, 28. VII. 2010.)

- 5) S. Amata (Magdalena) Prćić (Tavankut, 3. IV. 1937. – Zagreb, 20. III. 2011.)
- 6) S. Gema (Kata) Prćić (Tavankut, 20. I. 1941. – Tavankut, 4. XI. 2011.)
- 7) S. Leopoldina (Marija) Temunović (Pavlovac, 5. V. 1925. – Subotica, 21. VIII. 2018.)
- 8) S. Sofija (Marija) Aladžić (Subotica, 30. III. 1937. – Subotica, 24. III. 2020.)
- 9) S. Borislava (Vita) Malagurski (Bikovo, 15. IV. 1933. – Subotica, 18. VIII. 2020.)
- 10) S. Nada (Anica) Gabrić (Tavankut, 7. IX. 1932. – Subotica, 10. II. 2022.)
- 11) S. Alfonza (Matilda) Ostrogonac (Tavankut, 28. II. 1937.)
- 12) S. Brigitा (Mara) Stantić (Tavankut, 17. I. 1938.)
- 13) S. Imelda (Skolastika) Cindrić (Subotica, 25. II. 1938.)
- 14) S. Mala Tereza (Tereza) Mačković (Čikerija, 28. I. 1941.)
- 15) S. Kalista (Ana) Stantić (Đurđin, 19. III. 1945.)
- 16) S. Nada (Bernardita) Ivanković (Žednik, 19. IV. 1959.)
- 17) S. Blaženka Rudić (Bikovo, 8. III. 1966.)
- 18) S. Marta (Ana) Turi (Palić, 20. VII. 1992.)

(Ovaj članak nastao je na temelju predavanja održanoga u Subotici povodom 75. obljetnice dolaska sestara dominikanki u Bačku i utemeljenja subotičkoga samostana. Kako nije riječ o znanstvenom članku, nismo se u bilješkama pozivali na izvore i literaturu.)

Kronološka i usputna zapažanja Nevena Fazinića o sestrama i samostanu u Korčuli

- Ovog ljeta sve je bilo u znaku proslave 100-e godišnjice smrti o. Andjela Miškova. Sestre su se potrudile i da prigodnom knjigom proslave ovu godišnjicu. Drago mi je da nisu zaboravile i moga nona Josipa kojeg su u Korčuli zvali šyor Jozepin a njegova prijatelja i suradnika o. Miškova padre Miško. Ova korčulanistika danas je zaboravljena i lijepo se prisjetiti ne tako davne prošlosti. Moj dundo Ladislav, kasnije o. Andelko za Korčulane je bio padre Ladi. Kao Andelka nitko ga nije poznavao. No, o. Miškov bio je čest gost u našoj obiteljskoj kući u sv. Nikole. Dolazio bi na razgovor s nonom, a ponekad i na ručak. Kako je kuhinja bila u potkrovju tako bi se on morao popeti skalama do gore. U kući je bilo djece: Andelina, Vice, Ladislav, Andelko, Jozo, Milo, Dinko, Nevenko, a o. Miško je volio navijestiti svoj dolazak, često lavežom (u šali) tako da bi se djeca sva uzbudila i bježala po kući. Ne znam što se razgovaralo

jer mi nije preneseno, ali sigurno je gradnja samostana bila na 'tapetu'.

Pater Rando mi je jednom zgodom pričao jednu dogodovštinu što je izveo o. Miškov na jednom zajedničkom druženju kod biskupa Strossmayera. Od njega se tražilo da održi govor. Hrvatskom jeziku nadodao je primjese njemačkog jezika. Slušateljstvo ga je pozorno slušalo sa čuđenjem. Kad je završio pobjegao je u jednu drugu prostoriju i stao se smijati slušajući komentare koji su dopirali do njega. E, bio je veseljak i uvijek spremjan na šalu.

Dana 13. srpnja 1913. održana je u gradu svečanost proglašenja O. Miškova počasnim građaninom za zasluge u gradnji i osnivanju zavoda Andela čuvara. Kako je u prigodnim govorima rečeno, u tome mu je mnogo pomogao i sam Strossmayer, inače mecena i ljubitelj Korčule. Prvog listopada je zavod otvorio svoju školsku godinu "*s internatom, za odgoj odraslih djevojaka. Tko želi svoju kćer odgojiti pravom domaćicom i izobraženom, neka je ovom zavodu povjeri. Osim triju propisanih tečaja građanske škole, tu je i tečaj kućanstva, za kuhanje, krojenje, šivanje, vezenje; pa uče se jezici talijanski, njemački, francuski, onda glasovir, tamburica itd. Ovaj zavod još i svake druge ili treće godine sgodno upriličuje i naukovno-zabavni izlet sa svojim gojenicama, ko što je i ove godine po Hrvatskoj, po Slavoniji i po Bosni*".¹

1 Zvonko LETICA, *Sjećanja jedne generacije*, str. 135, Korčula, 1990. Isto, 19. 7. 1913. Isto, 24. 9. 1913. Kratki osvrт prenesen iz Lanterne sv. Marka: "o. Miškov je postao duša daljnjega razvoja zavoda, on je u maticu Kongregacije unesio svoj duh molitve, radijnosti, apostolat i rodoljublje. Korčulani su znali cijeniti njegovu djelatnost za grad pa su ga na svečanoj sjednici općine proglašili počasnim građaninom. Pisac ovih redaka (o. Andelko Fazinić) pratio je kao dječak o. Miškova na tu sjednicu i sa svoje dječje pozicije slušao načelnikov govor i promatrao radost i gauće svog Padra Miškova. O. Miškov je zaista ljubio Korčulu i nije slučajno izabrao baš Korčulu za područje svoje aktivnosti. Kad sam ga jednom zgodom već kao sjemeništarac zapitao kako se on, čovjek velikog svijeta, može snaći u Korčuli, odgovorio mi je: - 'Moj Ladi, ovo je za mene predvorje raja!'"

- Sestre povremeno viđam u prolazu. Vratila se u Korčulu sestra Dolores.
- Umrla nam je sestra Hijacinta. Sestre su joj dale lijepu počast i dostoјno se oprostile od nje. Koliko je ona brinula da sestrama poboljša standard stanovanja u samostanu.

- U katedrali svetog Marka imamo novu orguljašicu a povremeno i violinistkinju, da ne govorim o ostalim instrumentima (gitaru) kojima barata bez pogovora. Povremeno se čuje skladba pater Zlatana Plenkovića „Kruha i vina“. Sjetim se jedne njegove priče iz kraja 2. svjetskog rata kad je bio sa sestrma u samostanu u Brezovici. „Čujemo dole neke glasove. Vika. Izađem vidjeti što se događa. Ruski vojnici. Uhvate me i vode na strijeljanje. Molim u sebi i mislim da mi je došao kraj. Ohrabrim se i zapjevam jednu rusku pjesmicu. Vojnici stanu, a njihov zapovjednik učini mi rukom gestu neka se vratim natrag u samostan. Spasila me pjesmica!“
- Neki sam dan vodio jednu grupu iz Zadra sa pater Ivom (vojni kapelan) u Blato do svetišta Marije Petković Propetog Isusa. Čujem netko svira na orgulje. Pojavljuje se jedna mlada sestra i odmah dogovaram prošireni sastav orkestra sa sestrama dominikankama. Inače sestre me ne zaboravljaju i kao i uvijek su mi na pomoći. Nitko kao one i to me čini osobito ponosnim.
- U Žrnovu sam imao prilike slušati neka sjećanja na prve sestre koje su se smjestile u selu i to u tzv. Bratimskoj kući odmah do župne crkve sv. Martina biskupa. Odmah mi

pada na pamet ona fotografija gdje su se njih tri slikale u snijegu g. 1955. i mislim koliko su se nasmrzavale jer su se eventualno mogle ogrijati jedino pored štednjaka na drva.

– „*Sjećam se sestre Ane i Mirjane. Sestra Ana išla bi po selu i davala inekcije penicilina onima koji su trebali. Bila nam je ko medicinska sestra. Bilo je to vrime gladi i teško se živilo. Znale bi uzeti jednu košaru i ići po selu prosit. Kogod bi im dao komadić kruha, kogod malo smokava, malo mindola, rogača... Oli je bilo izbora? Puno su nam značile i narod ih je dobro prihvatio*“.

- Pisane materijale koje ovdje podastirem vadam iz Kronike župe sv. Martina u Žrnovu na otoku Korčuli.
- 1908. Dne 6 Septembra je prikazao prvu nekrvnu žrtvu dominikanac domorodac O. Jacint Belić Donkov u crkvi sv. Martina. Presbyter-assistens je bio MP. Otac Andel Marija Miškov, a prigodno je slovo držao o. Markolin Knego prior dubrovačkog samostana Dominikanaca. Crkva je bila dubkom puna a crkovno slavlje izvanredno.
- 1948. 28. II. Dolazak Č.Č. S.S. Dominikanka. Makar za vrijeme bombardiranja Korčule došle u Bratsku kuću Časne i ostale do studenog 1947, ipak njihov boravak u župi nije bio trajan. U koliko su bratovštine na skupštini od 21. XII. 1947. zaželile da se povrate, sklopilo je crkovinarstvo i matica sestara nagodbu na 11. II. 1948. koju je potvrdio Preuzv. biskup. Iza uređenih relacija su 3 sestre namještene na trajni boravak.

- 1950. kićenje crkve i oltara, crkveno pjevanje, procesije i funkcije po dolasku sestara Dominikanki kroz posljednje 3 godine građuelno je poskočilo.
- 1997. kći gosp. Anta Šain, učenica je I. raz. gimnazije. Otac joj se tuži da je zbog sviranja zanemarila školu. S. Anita ju je učila i pripravila za sviranje. Samo je svirala na prvoj Misi, za drugu nije imala vremena. Bit će najbolje da ponudimo sviranje č. sestrama, a dok se to ne dogodi ja ću svake subote vježbat pjevanje i starije i mlađe (župnik u Žrnovu don Božo Baničević). Č. sestra Anita dolazi svake subote – uredi crkvu i vježba pjevanje, a svira na prvoj Misi.

- 2002. Na Veliki Četvrtak svijeta dosta, Sv. Prica također dosta. Pranje nogu u najboljem smislu. Pjevanje izvrsno. Pomažu s. Marijana i gđica Ivana Katić. S. Marijana je na školovanju u Graz-u u Austriji. Ona je dobra glazbenica.
- 2009. Župnikova kuvarica Jaka Zuliani teško je bolesna. Dolazila je č. s. Anita iz grada svake nedjelje, kuvala je ovdje svećane objede, često je radila i u crkvi, pozlatila je pokaznicu itd.

- 2010. Časna Danica vježba novu Misu i neke pjesme. Svi skupa ulažemo dosta truda da podignemo razinu shvaćanja i vršeњa vjere. Neka nas pomogne Porodjenje Gospodinovo!

- 2013. [...] Kroz korizmu malo svijeta na Misi. Druga Misa nešto je posjećenija. Svaka sitnica smeta: česta kiša, zima, bolest, prehlada, itd. Pripremali smo pjevanje za Uskrs. Nova časna sestra Ivana Pavla htjela je unaprijediti pjevanje ali to ne ide tako lako. Potrebno je napomenuti da su tamburaškim zborom „Sv. Martin“ iz Žrnova povremeno dirigirale časne sestre Danica Drlan, Pavla Njegovec, Imelda Cindrić, Elizabeta Jurić i Anita Sučić.
- A sad jedna zanimljiva razglednica poslana iz Beča (Universität) 25. 12. g. 1917. Antunu Skokandiću pok. Ivana u Žrnovo: „*Dragi moj Antone! Hvala ti na čestitci koju uzvraćam tebi i tvojoj dobroj domaćici. Bog vas obojicu još dugo poživio. Da se pomlađiš ne bi ti znao dati drugo ništa nego ovu: Moliti svaki dan kruniku često se ispoviditi i pričestiti pak mirne duše čekati božju sjekiru da udari kad god hoće i uzletit u raj gdje se svak za vazda pomladi. Ovo ti je najbolja riceta. Ako pak želiš da ti želudac bude zdrav poslat ću mjesto rakije vode iz Dunava. Živio veselo i kroz novu godinu*“.²
- 2022.-e još je sestra Anita aktivna u Žrnovu i uređuje crkvu. Pomaže joj i nekolicina žena tako da crkva blista od urednosti.

² Arhiv obitelji Rine i Žarka SKOKANDIĆ.

- Izvukao sam i neke zanimljivosti iz pročitanih knjiga:
Velečasni Fulton J. Sheen bio je prva osoba koja je negdje oko 1925. godine rekla: „*Imajte na umu da ljude treba voljeti, a stvarima se koristiti, a ne voljeti stvari i koristiti se ljudima*“. Kao dijete sam taj epigram viđao skoro svaki dan prolazeći pored spačaveće sobe svoje majke katolkinje. Bio je umjetnički uokviren i visio je na zidu iznad njenog kreveta. Skoro stoljeće kasnije poprap zvijezda Aubrey Drake Graham ponovio je Sheenovu rečenicu pjevajući: „*Volio bih da naučiš voljeti ljude i koristiti se stvarima, a ne obrnuto*“.³
- Autor Derek Siver kaže: „*Dobra knjiga mijenja vaše mišljenje, a odlična mijenja vaše postupke*“.
- Nicolas CARR, Plitko – Što internet čini našem mozgu⁴ na str. 133 piše: „*Sve veći broj američkih crkava potiče svoje župljane da ponesu prijenosni kompjuter i mobitel na misu kako bi mogli razmjenjivati poruke nadahnjuća preko Twittera i drugih mikroblogerskih servisa*“.⁵
- Aris Angelis, Ljudi XX. stoljeća – prof. Ivan SUPEK⁶
– *Imate bogato i dugo životno iskustvo, što je važno u životu?*
Biti dobar. Dobrota je najvrednija stvar u životu. I to je odgovor na prvo Platonovo pitanje. Je li se isplati biti dobar? Pravedan? Ako je čovjek dobar, onda mu se to isplati. Jer dobar čovjek teži tomu da je dobar, da je zadovoljan. I da je pravedan. Prema tome, mislim da je dobrota najveća vrijednost. A to da se danas profit diže kao najveća vrijednost, to je najveći zločin u povijesti čovječanstva.
- ...
- 28. 7. 2022., a sad da se malo pohvalim. Dobio sam nagradu grada Korčule za životno djelo i što mislite tko mi je među prvima stisnuo ruku – sestre Barbara i ... Da je o. Miškov živ sigurno bi mi čestitao. Nekad kupim listić Lota nadajući se dobitku. Sebe uvjeravam da se može dogoditi sretan ishod, a onda mi pada napamet ona šaljiva o jednom Bračaninu:
„*Dolazi Bračanin u crkvu i govori: Bože daj mi da dobijem na Lotu!*“
- Evo ga opet poslije nekoliko vremena, pa opet nanovo. Dozlogrdilo Bogu ovo njegovo moljakanje pa mu se javi s oltara: „*Pa uplati više taj Lot!*“
- ...
- Evo polako kraj listopada a u sestara se ruši u starom dijelu kuće. Čuju se zvukovi prijenosa šuta do kamiona koji pod zidom čeka na ukrcaj. Održavanje kuće važna je stvar i dobro je da se uspije popraviti. Krov kuće u sestara na jugoistočnoj strani pokriven je crijeponom i to u rekordnom vremenu. Još

3 Joshua Fields Millburn, 2021.

4 Zagreb, studeni 2011.

5 Crkva Westwinds iz Jacksona u državi Michigan s pastvom od devetstvo članova predvodi u društvenom umrežavanju kao saставnom dijelu crkvenih usluga. Za vrijeme mise, okupljeni šalju poruke preko Twittera a njihovi se tweetovi prikazuju jedan za drugim na velikim video-ekranima u crkvi. Jedna poruka poslana na misi 2009. godine, prema izvještaju magazina Time, glasi ovako: „Uvijek mi je bilo teško prepoznati Boga usred svega.“ Bonnie Rochman, “Twittering in Church”, Time, 1. svibnja 2009.

6 Ivan Supek, fizičar i filozof, humanist i heretik, str. 353, 2006.

- jučer sam gledao radnike kako se motaju po krovu i govorim im vremena za napraviti jednu fotografiju. Sutra poslijepodne uzmen fotoaparat a ono krov pokriven. Sestre očito znaju s kim pogoditi poslove. Da su o. Miško i nono Jozo sada živi sigurno bi se radovali da su sestre u potpunosti ovladale svojom kućom maticom. Sreća je da svo vrijeme radova na krovu nije kišilo.
- 1. 11. Svi Sveti. Stara poslovica kaže: „*Svi Sveti skale na masline*“, što hoće reći da treba početi brati masline za učiniti ulje. Nisam video ima li što roda na Marcelinom imanju. Nju se istina ne vidi u šetnji ili na ulici jer brine za svoj vrt i nasade. Kad sam pitao za nju kažu mi sestre: „*U Zagrebu je u bolnici*“. Nadam se da će je ovaj broj „*Ave Marije*“ dočekati u Korčuli. Ove godine pričiće suša i to nemilo. Prave kiše nismo vidjeli sigurno 6 mjeseci. Priroda se bori za život, a u vrtu je sve klonulo. Nikada u ovo vrijeme nisam davao vodu narančama, limunima i mandarinima.
- 15. 11. Napustila nas je sestra Damjana, vesela i dobra duša. Sjećam je se još iz mladih dana kad je znala za mnom viknut: „*Mali buš dobil po turu!*“ Tamo u onoj prostoriji u prizemlju gdje je sad muzej šivali su se madraci i izrađivali vijenci za sproveđe. Tu sam najčešće video sestruru Damjanu. Da kojim slučajem nije postala časna sestra sigurno bi po svom temperamentu i karakteru postala bliska Marici Hrdalo i nasmijavala pučanstvo kao što je to znala ponekad i u samostanu napraviti. Sestre su je otpratile na posljednji počinak uz zvuk violine pjesmom „*Bože moj*“ što je bilo jako dirljivo. Ni na posljednjem oproštaju od sestre Damjane nije u miru obavljen pokop jer je jednoj sestri zazvonio mobitel.
- Na 30-u obljetnicu stradanja Vukovara i Škabrnje zavijorila se hrvatska zastava na pročelju samostana Andjela čuvara uz upaljene lampione. Moram priznati da je do sada nisam zamijetio istaknutu na ovom mjestu. Istina neki dan kad je dovršeno pokrivanje krova stavila se zastava kao što je to uvijek bio stari običaj.
- Počelo je svjetsko prvenstvo u nogometu. Zalepša koja zastavica na automobilima ali neke euforije nema. Jedan automobil ima na „*retrovizorima*“ istaknuto hrvatsko znamenje. Zaustavio sam sestruru Barbaru da mi pozira za jedan snimak. – „*Znači i sestre navijaju za Vatrene*“. – „*Ja baš nisam nešto zagrđana ali sestra Dolores, ona je navijačica*“.

Predbožićni običaji

- Sveta Kata snig na vrata ili Sveta Kata drvarica misec dana do Božića.
- Malo sam uranio sa ovim mojim zapisima ali nemojte se ljutiti jer uvijek ima zanimljivosti. Na primjer sv. Barbara. U Korčuli se kaže: „*Barbarica varu vari u tri lonca devet stvari.*“ Ovo mi je kazala pok. Anka Sessa žena šjor Stipa Sesse, oboje praktični vjernici vezani uz sestre i fratre dominikance. Ima još nešto, a to je recept kako se priprema ovo jelo:
- „*Vara sadrži devet vrsta sočiva: slanutak, grah, sirkirica, grašak, leća, bob, pšenica, orzo i kukuruz. Za više osoba po jednu četvrttinu kilograma od svake. Staviti močiti sočivo na večer. Sutradan kuhati svako sočivo posebno. Kad je sve skuhano izmiješati u jedan veliki lonac, dodati malo soli i sve zajedno još kraće prokuhati. Vaditi na tanjur i začiniti maslinovim uljem. Najbolje je ako se uz varu jedu slane sardele ili gere. Zaliti dobrim crnim vinom (plavac mali), po mogućnosti iz*

žrnovskih vinograda 'Defora' – južna strana otoka Korčule".

E, sad sestre ne mogu birati vino sa južnih strana otoka Korčule, ali i običan plavac bit će dobar. U slast!

- Sv. Luca u Korčuli uvijek je bila za djecu posebna svetica. Navečer uoči blagdana trebalo je napisati pismo sa željama i staviti ga u dimnjak te na vrata spavaće sobe objesiti čarapu. Ja sam uvijek tražio neku veliku vunenu da može primiti dobru popudbinu darova. Moja majka bila je praktična. Nije bilo novaca za neke posebne darove pa sam uz pokoji bombon ili neku malu igračku dobio i poveću šibu i ugljena, što je bio znak da nisam bio dobar. Koje je veselje bilo buditi se ujutro i tražiti čarapu. Tog dana išli bi na sv. Misu u crkvu Svih Svetih gdje je kip sv. Lucije (moja majka je bila Lucija) koja na malom tanjuru drži oči. To mi je bilo strašno.

Sada pod stare dane naviru sjećanja iz prošlih vremena pa se zaputim na večernju misu u istu crkvu. Preko mise zvoni mobitel. Taman smo izmolili Očenaš. Žena ga pokušava ušutkati tako da na torbicu s mobitelom stavlje jastučić, onda torbicu stavlja iza sebe, svi se okreću, a neki gledaju jeli to mobitel iz njihovog džepa. Očito je tehnika nadvladala i ne znajući kako zau staviti „ringanje“ stavlje na kraju još jedan jastučić misleći da će tako umiriti poziv. Smijem se komičnoj sceni. Kad umjesto propovijedi mobiteli progovore kamo vodi sve to? Možda će nam se u budućnosti obraćati s oltara novi humanoidi sklapani od žica, čipova i elektroničkih sklopova. Qvo vadis čovječanstvo?

bitelom stavlje jastučić, onda torbicu stavlja iza sebe, svi se okreću, a neki gledaju jeli to mobitel iz njihovog džepa. Očito je tehnika nadvladala i ne znajući kako zau staviti „ringanje“ stavlje na kraju još jedan jastučić misleći da će tako umiriti poziv. Smijem se komičnoj sceni. Kad umjesto propovijedi mobiteli progovore kamo vodi sve to? Možda će nam se u budućnosti obraćati s oltara novi humanoidi sklapani od žica, čipova i elektroničkih sklopova. Qvo vadis čovječanstvo?

➤ Evo se približavamo Božiću. Vrijeme je kišovito, zahladilo je. Borim se protiv radio postaja i tražim onu koja me neće „uvjesljavati“ božićnim pjesmama prije Božića i koja mi neće nametati njihovu volju jer za mene, a vjerujem i za mnoge druge ljudе, adventska parada jela i pića i američke sladunjave pjesme nisu nikakvo obilježje ovog blagdana. Naši su stari to zvali „Amerikanade“, odnosno u prijevodu: ludosti! Još k tome bi nam Evropska unija zbranila ime Božića i slavljenje istog. Jeli to ona Evropa koja na svojim zastavama ističe znak križa? (upozorio me jednom zgodom pater Stjepan Krasić). Sretan sam što sam odrastao sa svojim roditeljima, sestrama i fratrima dominikancima i tako naučio vrijednosti, dijeliti kruške od jabuka. Da mi netko mjesec dana prije Božića (a ove su godine počeli još i ranije na 18.10.!) svako malo „maše“ sa „Christmastime“. Otkud to u mojoj Hrvatskoj, katoličkoj i tradicijskoj domovini. Pipci koji se pružaju u medijima mnogo su dublji, smišljeniji i nastoje nas uloviti da trošimo jer profit je Božić, a ne obitelj i toplina u duši. Njima neka bude tako, a nama ostavite Božić u miru.

➤ I dogodio se Božić. Mislio sam eto prilike da napokon čujem malo naših starih tradicionalnih napjeva ali sam se razočarao. Vrtio sam stanice ali kao da se izdušio balon. Prešao sam na internet i tamo našao (Bogu hvala). Svake godine kad kitimo bor slušam snimku na audio kaseti sa polnoćke iz kapele⁷ sestara pred puno godina. Stari kasetofon više ne radi te me lišava ovog zadovoljstva.

⁷ Gornja fotografija snimljena je u kapeli za Božića 1965. godine. Moram nadodati i autora fotografije a to je **Margot Hayn**, Njemačka, koja je godinama bila gost u našoj obitelji, isto kao njezin član. Znala je i sestrama ponekad donijeti neki lijek koji se tada u Jugoslaviji nije mogao nabaviti. Zanimljivo je što je htjela doći za Božić i vidjeti kako se to kod nas slavi. Moja majka ju je odgovarala neka ne dolazi jer se kod nas ne grije kao u Njemačkoj i da će se smrznuti. Svejedno je došla i tih je dana pao snijeg u Korčuli. Ostala je njezina čuvena izreka: „Čilka ovo je Siberija!“ A, samo nekoliko dana kasnije na Novu Godinu sjedili smo vani na terasi u kratkim rukavima.

A godine 1936. bila je kod sestara prigodna priredba:

KORČULA. Katol. ž. Društvo „Nada“ započelo je svoj sezonski rad te je na Badnji dan priredilo ‘Božično Drvce’ za siromašnu djecu i po svom običaju obdarilo cipelama i zimskim odijelom petnaestoricu najsromičnjih. Pred blagdanom sv. Triju Kralja priredilo je ganutljivu dramu u 2 čina ‘Kristova ljubav pobjeguje’. Djevojčice su baš majstorski izvele svoje uloge a dvorana ‘Angjela čuvara’ bila je prepuna publike, koja je bila sva razdražana ovom lijepom predstavom. Društvo „Nada“ nastaviti će i dalje svoj humanitarni i socijalno prosvjetni rad, te im želimo najljepši uspjeh.⁸

➤ Ne mogu a da se ne prisjetim neke anegdote sa pok. pater Random. Dolazi mu u sakristiju jedna žena i u razgovoru mu kaže: „*Moj padre Rando horoskop mi sve pogada!*“ – „*A, jeli? A koji ste vi ono znak?*“ – „*Riba*“. Potraži neku staru novinu i nađe horoskop. – „*Rekli ste ono riba!*“ – „*E, riba*“. Počne čitat: „*Upoznat ćete jednu novu osobu...*“ i nastavi dalje. Ona mu kaže: „*Ma sve mi pogada ko da mi čita misli!*“ Onda joj da novinu i pokaže prstom „*Čitao sam vam što piše za škorpiona, a vi gorovite da ste riba i da sve pogada. Nemojte čitat bedastoće!*“

E, a kad smo spomenuli sakristiju u crkvi sv. Nikole sjetim se dječijih dana kada sam bio ministrant. Časna⁹ bi nam znala donijeti okrajke od hostija koje su onda sestre pravile (pekle). Samo što se ne bi potukli da dođemo do svog dijela. Padre Alfonso bi se nasmijao i rekao: „*Pas vam gaće dero!*“

s. Elvira Hrženjak

Svim sestrama ma gdje bile sretan i blagoslovljen Božić!

Neven Fazinić

8 Narodna svijest, God. XVIII- Br. 4.5, str. 2, Dubrovnik, 31. siječnja 1936.

9 Žao mi je što se mnogo toga zaboraviti, a bilo bi lijepo bar uspomenu sačuvati. Vidim njezin lik ali imena se ne sjećam: Uvijek nasmijana, crvenih obraza, dobra duša, pomalo dječjeg glasa, nikada na nas ministrante nije podignula glas, a sigurno je imala razloga jer smo se uvijek natezali ko će zvoniti na veliko zvono jer se trebalo objesit o konop i tako pustiti da te zvono vuče gore a onda bi se čuo i pokoj krik zadovoljstva. Fotografija je snimljena od domaćeg fotografa Nikole Sessa g. 1982.

NAŠI POKOJNICI

s. HIJACINTA Marija BAČIĆ
dominikanka
7. 03. 1935. – 9. 09. 2022

Okrijepljena svetim sakramentima i okružena molitvom i ljubavlju svojih sestara, predala je svoju neumrlu dušu Bogu naša s. Hijacinta (Marija) Bačić, u petak 9. rujna 2022., u samostanu u Korčuli, u 87. godini života i 68. godini redovništva.

U samostan na Korčuli došla je 22. 09. 1952., točno prije 70 godina. Novicijat je započela 8.05.1953., prve zavjete je položila 9. 05. 1954., a doživotne 8. 12. 1959. Kao mlada sestra bila je na službi u više naših zajednica, a posljednjih

je 60 godina bila u Korčuli, u našoj kući matici, gdje je dugi niz godina (26) vršila službu ekonome. Upravo je u tom razdoblju pokazala svoje vještine u organiziranju i ostvarenju mnogih pothvata bilo u samostanu ili oko njega, o čemu je opširno govorila u razgovoru za naše glasilo AM prošle, 2021. godine (AM 1/2021)

U Korčuli pokopana s. Hijacinta Bačić

Posljednji ispraćaj s. Hijacinte Bačić bio je u utorak, 13. rujna 2022. godine na groblju sv. Luke u Korčuli. Sprovodne obrede predvodio je p. Marko Bobaš u nazročnosti dubrovačkog priora p. Tomislava Kraljevića, župnika don Frane Kuraje i don Tome Lučića. S. Hijacintu su ispratile sestre dominikanke, rodbina i prijatelji, a nazočile su i sestre Kćeri milosrda iz Blata. Nakon sprovoda slavljenja je sveta misa zadušnica u kapeli Samostana Andjela čuvara.

Na groblju se od s. Hijacinte oprostila priora s. Barbara Bagudić osvrnuvši se na životni put s. Hijacinte ovim riječima:

Naša s. Hijacinta, Marija Bačić rođena je u 7. ožujka 1935. godine u malom mjestu Brištane kod Drniša, od oca Ivana i majke Jake koji su uz nju podigli još osmero djece. Sestra Hijacinta je uvijek s ponosom isticala kako potječe iz iste župe kao i prva časna majka naše Kongregacije, sestra Imelda Jurić.

Želeći odgovoriti na Božji poziv koji je osjećala u svome srcu, ona sa 17 godina napušta svoj rodni kraj i postaje kandidaticom sestra dominikanki. Redovničko odijelo obukla je na blagdan Zaštite Blažene Djevice Marije nad cijelim Redom propovjednika, 8. svibnja 1953. godine, a prve zavjete je položila godinu dana kasnije, 1954. Svoje doživotno „da“ Bogu izrekla je na blagdan Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca 1959. godine.

Osim u korčulanskom samostanu, sestra Hijacinta je živjela i djelovala u Žrnovu, u split-skim samostanima sv. Martina i sv. Katarine Sijenske te u Orebiću. Ponovno se, prihvativši službu samostanske ekonome, vratila u samostan svetih Andjela Čuvara u Korčuli 1962. godine. Zahvaljujući njezinom predanom i brižnom vršenju službe, tijekom 26 godina učinjeno je mnogo toga. Dovoljno je samo spomenuti izgradnju vrtova, sustava za grijanje, potom nadogradnju i prostorno uređenje samostana. Sestra Hijacinta je bila izrazito uporna, imala je pred sobom jasan cilj kojem je stremila: dobro zajednice i naše Kongregacije. Nerijetko se događalo da je započinjala poslove i bez materijalnih sredstava, ali s velikim pouzdanjem u Božju Providnost po zagovoru sv. Josipa koji je nikad nije iznevjerio.

Ali nije sestra Hijacinta ostavila neizbrisiv trag samo u srcima svojih susestara s kojima je dijelila i lijepi i teški trenutke koje redovnički život nosi. Ona se kao ekonomu, a potom i radeći u opatskoj riznici grada Korčule, susretala s brojim ljudima koji je pamte po njezinoj susretljivosti i vedrini, ali i znanju o povijesti koje je s lakoćom pretakala u riječi koje bi posve zaokupile zanimanje slušatelja.

Brojni se Korčulani sjećaju njene srčanosti, odlučnosti i trezvenosti za vrijeme ratnih

strahota kada je neumorno radila pri Caritasu, te u suradnji s Crvenim križem, pomagala potrebitima, posebno izbjeglicama s područja Bosne i Hercegovine.

Kada su je već pritisnuli bolest i nemoć, sestra se Hijacinta nije predala. Revno je svakoga dana korak po korak, makar taj hod trajao deset puta duže nego inače, dolazila na zajedničku molitvu i pribivala svetoj misi, a nakon toga bi, osnažena milošću Božjom, željela pomoći zajednici pa je opet teškom mukom na dvije štakе dolazila pomoći sestrama u kuhinji. Upravo

je onđe najviše dolazila u kontakt s mladim sestrama i kandidaticama kojima je rado pričala o minulim danima. Zahvaljujući njoj upravo tako su brojne generacije, usmenom predajom, učile o povijesti naše Kongregacije, pa i one koja se ne može iščitati na stranicama povijesnih knjiga. Redovito je, radeći, molila krunicu i tako ih svojim primjerom poučavala kako posvećivati svoje vrijeme Onomu koji je Gospodar vremena. I upravo Njemu se svidjelo pozvati ju k Sebi iznenada, nama neočekivano.

Oko njezine postelje bile su okupljene sestre koje su je ispratile molitvom krunice. Baš kako je i sama željela, a sv. Josip uslišio njene dugo-godišnje molitve o dobroj smrti.

Na kraju mog posljednjega susreta s njom zatražila je blagoslov koji sam joj udijelila. To je posljednje što je od mene tražila: blagoslov. Sada, evo još jednom želim učiniti isto. Sestro Hijacinta, neka vas Gospodin blagoslovi za svaki kamen koji ste pomakli i za svaki korak koji ste učinili. Vi ste na zemlji gradili zemaljske stanoве da bi sestre imale gdje prebivati, neka vam Bog podari mjesto u nebeskom Domu koje vam je odavna pripravio.

s. Barbara Bagudić

Izvadci iz opširnog razgovora što ga je 2021. sa s. Hijacintom vodila s. Slavka Sente, a objavljen je u AM 1/2021

Razgovor sa s. Hijacintom Bačić nije bio uobičajeni, u kojem bi ona odgovarala na pitanja o mjestu rođenja (Brištani – Miljevci), o svome djetinjstvu, o obitelji i slično. Bila je to njezina zanimljiva priča o dograđivanju i uređenju naše kuće matice u Korčuli. Tu je provela, a i sada je tu, najveći dio svoga života. To je postao njezin dom, tu je doživjela novo rođenje.

Prema njenu kazivanju očito joj je najzanimljiviji onaj dio života u kojem se sva založila za dobro svoje zajednice sestara dominikanki Kongregacije svetih anđela čuvara u Korčuli, u koju je ona ušla 1951. Zato se njezina priča najviše veže uz razdoblje kad je bila ekonomu u Korčuli, a to je bilo punih 26 godina, od 1962. do 1988.

Osim mnogih drugih pothvata, kao što je uređenje vrtova, cisterni i slično, ... očigledno je bilo da je imala smisla i volje oko čuvanja starina, što je pokazala radom i u korčulanskoj riznici sv. Marka, a i u samostanskom muzeju. Evo što sama o tome, između ostalog kaže u spomenutom razgovoru prošle, 2021. godine:

Samostanski muzej dotjeran za 100. obljetnicu Kongregacije

Povodom 100. obljetnice Kongregacije, 2005., muzej su mi pomogle urediti, profesorica Alena Fazinić (žena brata p. Andelka Fazinića), koja je za te starine specijalizirana, i Marta Lončarević. (...) Mnoge je podatke iz tog muzeja koristio g. Jure Krišto za monografiju *Bogu, Redu i Narodu*, povodom stote obljetnice kongregacije. Mislim da mu je to puno pomoglo. Neke stvari smo imali po kući, a mnoge stvari su mi ljudi davali za muzej. Jedna gospođa mi je dala grančicu od prvih vrtova koje smo naslijedili. Njezina kćerka je bila u Švicarskoj, gradila tu gore kuću i kad je jednom razgledala samostan, jer je i ona bila gojenica tu u Zavodu, poklonila mi je krasne vase.

s. Hijacinta u korčulanskom – opatskom muzeju – riznica sv. Marka

Godine 1951. ili 52. išlo je nas nekoliko mlađih sestara čistiti predmete u muzeju sv. Marka, kod opata Ive Matijace. Odvela nas je s. Markulina koja je bila sakristanka u sv. Marka. Sjećam se jednog kaleža: na njemu je bio Isus, *ecce homo*, ali gotovo se nije vidjelo, bio je posve crn od čađe ili prljavštine. Ja sam uzela pepela i malo vode i kvasine i očistila to. Bio je kao nov. Kad je došao opat zadirio se i rekao: „Koji novac bi dao za to čišćenje? Gledaj ti nju! Svaki dan ćeš doći kod mene uru vremena. Položit ćeš ispit kod mene.“ I pokazivao mi je svaki detalj koji je u muzeju i tumačio mi. Tražio je nekoga tko će ga zamijeniti i smatrao je da bi ja bila za to najbolja.

Kasnije je stvarno došao pitati majku Imeldu Cindrić da mi dopusti raditi u riznici. Opatu Matijaci nije moglo ništa promaknuti. Sjeo bi na škrinji i promatrao i, naravno, kazivao što i kako treba raditi. (...) Bilo je sve prilično neuredno, zapušteno. ... Prošlo je dosta vremena dok sam sve to uredila i donekle obnovila, tada je došao don Ivo, koji je već bio u Domu staraca jer je bio bolestan, i rekao mi: „Znao sam komeću ostaviti riznicu! Nema novca kojim bi ti platilo!“ Bio je jako sretan! A za mene, vjerujte mi, nije bilo većeg novca nego njegovo sretno, zadovoljno lice! Znala sam koliko mu je stalo do muzeja, živio je za njega. Ali nažalost, sve ima svoj kraj, pa je tako i njegova privrženost starijima došla svome kraju. ...

Gospina slika u hodniku samostana i oltar sv. Josipu u kapeli

Slično je bilo i s Gospinom slikom u hodniku. Ta je Gospa bila u kući Riškinica koju su sestre kupile od jedne obitelji. Zvali su je crna Gospa. Sestre su je u početku držale kod starog spavalista. Visjela je na bokun špage, bez okvira, bez išta. A ja imam neku ludu žicu za te starine. Kad smo jednom, za prvi svibnja, redili šufit, ja kažem: „Gospe moja, zašto te drže na toj špagi?“ Zarolam ja Gospu u jedan novinski papir i spremim. Molila sam je žarko neka mi providi

čovjeka koji će je dostoјno restaurirati. I ona je uslišila moju molitvu ...

Kad je došao Cvito Fisković, arhitekt iz Splita, poznanik majke Manes, čim je video ovu Gospu zapjevao je: „To je Gospa Monte livorno (Monte negro), to je jedini unikat u Hrvatskoj.“ To su kasnije potvrdili i drugi stručnjaci (dr. Lupis). I sada kad su radili monografiju za katedralu, i nju su uvrstili. Ja sam molila č. Gabrijelu da napiše na tri jezika, stavila sam je između dva stakla, na hodniku, u nišu. ... Kad je Gospa dobila svoje dolično mjesto ja sam bila najsretnija osoba na svijetu! Kako sve Bog vodi! To je umjetnička, ali daleko više duhovna vrijednost.

Isto tako sam se zauzela za oltar sv. Josipa u našoj kapeli. Sve su naše starije sestre, od samih početaka bile njemu pobožne, posebno č. Gabrijela Batistić. S. Elvira je na oltarniku načrtala smrt sv. Josipa, Isus ga drži u krilu.

Uvijek smo štovali sv. Josipa. Kad je bila majka s. Česlava ona nije dala niti raditi na taj dan. Znali smo imati akademiju taj dan. U svim smo se nevoljama njemu obraćale, posebno za vrijeme rata.

Naši dragi gosti

Mnogi su gosti prošli kroz ovu našu kuću. Ovdje je dolazio i beogradski nadbiskup, Gabrijel Bukatko, pa biskup Smiljan Franjo Čekada iz Skopja, kardinal Paul Poupard, prečasni Dragutin Kociper, župnik župe Krista Kralja u Trnju, dr. Ivanov, veliki specijalista na Rebru. On je bio jako povezan s vlč. Josipom Rukeljom, župnikom u Kostelu i tako su obojica dolazili u Korčulu. Isto su tako dolazili i mnogi drugi biskupi, svećenici, bilo iz Hrvatske ili iz inozemstva, pa rodbina sestara, naši dobročinitelji i znaci. Svake se godine nešto preuređivalo da bi im boravak bio što ugodniji.“

Sve ima svoj kraj

I na koncu ove životne priče s. Hijacinte, ona ne može više biti aktivna kao prije, ali promatra divi se kako je samostan lijepo uređen, isto tako i okoliš, vrtovi, vrtić i sve ostalo, i zaključuje: „Evo, dok sam god mogla sudjelovala sam

u svim projektima obnove. Sve što sam radila, radila sam iz ljubavi prema Kongregaciji, to me uvijek vodilo. Bilo je teškoća sa svih strana. Trebalo se boriti, ali sve radi dobra zajednice i Kongregacije. A kad se čovjek zauzima za Božju stvar, onda ne manjka Njegov blagoslov. To sam osjetila bezbroj puta. Bog mi je davao snage da sam mogla izdržati. ...

Tu 'punim rezervoar' za svakodnevnu borbu sa slabošću i nemoću. Svakodnevno se u svojim molitvama sjetim svih naših živih i počajnih dobročinitelja i znanaca. Na srcu su mi sve sestre, osobito mlade i kandidatice. Vapijem Bogu da nas ne ostavi bez zvanja, a one koje se

odazovu da budu zbilja Božje. Svi želimo originale, pa kako ne bi to isto želio i naš Bog.“ – zaključila je svoju životnu priču s. Hijacinta. (s.Sl.)

JACINTUS, U RAJ POVELI TE ANĐELI...

Moja treća baka. Nisam se tome nadala, posebno ne u samostanu časnih sestara. A bila mi je upravo to, treća baka.

Još kao mala djevojčica primjećivala sam ljudе kojima treba pomoći i činilo me radosnom učiniti ih sretnima. Za neko moje sitno dobro djelo bi me nagradili prelijepim osmijehom, prepunim zahvalnosti iako učinjeno zaista nije bilo teško učiniti. Nisam razumjela njihovu reakciju i smatrala sam da pretjeruju dok i sama nisam povrijedila ruku i bila onesposobljena raditi mnoge stvari. Meni, naviknutoj na 'uzdaj se u se i u svoje kljuse', to je bio jako težak period koji mi je pomogao još više spoznati sebe, svijet oko sebe i zaista promatrati kao Božji dar sve što imam, što mi je dao, a dao mi je puno.

Moju posebnu pozornost oduvijek su imali ljudi koji su se teško kretali. Izazivali su poseban osjećaj tuge u meni, jer sam sama oduvijek bila jako okretna. Netko okom, a ja već skokom. Često bih razmišljala koliko njima treba vremena za prehodati par koraka koje ja 'preletim' ili koje oni uopće nikada neće prehodati jer im je predaleko.

Ona je bila oličenje teškog kretanja. Prvog dana u samostanu upravo na njoj su stale moje oči osjetljive na ljudе kojima treba pomoći.

Žena, malo 'jača', kreće se pomoću dviju štaka spoooro kao puž, ali kreće se i ne odustaje iako joj svakim korakom koljena škripe kao stari drveni ormari. Bilo mi je malo strašno gledati ju dok silazi ili uzlazi uz stepenice, a to je bilo dvaput dnevno (stube sa visokim gazištima).

Dan bi joj započeo u 4.30h. Uvijek bih je čula jer smo bile susjede. Spremala bi se za molitvu i Misu u kapelici. Za taj put joj je trebalo 20 minuta a ostalim sestrama oko 20 sekundi! Dva puta bi morala odmoriti. Sišla bi na doručak jer je voljela biti s drugim sestrama. Nije podnosila samoću i osjećaj beskorisnosti, a nije voljela ni jesti sama. Nakon doručka bi se vratila u sobu gdje bi se presvukla i uredila što je bilo potrebno. Cijenila je urednost. Njena soba je bila na rasporedu čišćenja svaki tjedan, bez iznimke. Kretala bi se na običnoj, drvenoj stolici, kližući se po ulaćenom drvenom parketu. Stolica bi proizvodila zvuk pa smo znali svaki njen pokret. Onda bi ponovo 'činila skale' (tako je običavala reći) i sišla na posao u kuhinju. Tamo je imala svoj kutak i posebnu proceduru kada bi dolazila. S vrata govorila: "Stavite mi stolicu... i tanjur... i nož... i 'šešir'... bila je to plastika takvog oblika koju je koristila najviše ona pa joj od milja i dala

nadimak. Od vrata kuhinje do svog mesta trebalo joj je 5 minuta i obično na prvu nitko ne bi reagirao na njene zahtjeve jer nama je trebalo 5 sekundi za odraditi to što ona govori. U hodu je nabrajala što joj treba da pokrene barem nekoga. Bila bi zajedno sa sestrama na ručku. Nakon pohoda Presvetom Sakramantu, da ne smeta na putu, sačekala bi da sve sestre odu. Krenula bi ponovo do sobe uz 'strašne' stepenice. Večernju molitvu također nije propuštala, ali bi umjesto razmatranja otišla slušati sv. Misu na Laudato TV-u i propovijed. Uvijek bi mi prepričala što je svećenik govorio. U posljednje vrijeme joj je bilo naporno ići i navečer do kapelice pa bi u sobi za rekreaciju molila krunicu i čekala da krene program na Laudatu. Posebno je voljela srijedu jer bi bio prijenos Mise iz Nacionalnog svetišta sv. Josipa u Karlovcu. Bila je jako pobožna sv. Josipu. Uvijek mi je 'prijetila' molitvom Bogu po njegovu zagovoru i izmolila bi za što moli.

Često sam upravo ja bila 'treća štaka'. Kad smo s. Josipa B. i ja donijele invalidska kolica to je bila sreća neviđena. Dobivši kolica postala je malo mobilnija. Jedan dio sam je mogla povesti da ne hoda. Našalila bih se s njom. Požurila bih se i proizvodila zvuk motora a ona bi mi rekla: "Polako, istrest ćeš me, letiš k'o avion!" Čast prve vožnje tim kolicima je ipak imala s. Miroslava koja nam se taj dan našla na putu.

Posljednja 3 tjedna Jacintusova života odvezla bih je do kapelice i tako 'oslobodila' s. Trpimiru dužnosti praćenja. Meni je bilo lakše s kolicima jer imam malo jače mišiće. Na dva mjesta morala se popeti sama uz stepenice i to je radila sve teže i teže. Znam jer sam joj često sama moralu podizati noge. Nisu joj više bile poslušne. Tjedan dana prije smrti pala je u sobi i povrijedila se. Padala je ona češće zahvaljujući uglancanom drvenom parketu oko čega je inzistirala ali tada je udarila licem ili o pod ili rub kreveta. Sigurno nije bilo ugodno. Ujutro se ipak spremila na Misu. Na moje pitanje želi li stvarno ići odgovorila je: „Naravno, pa nikad nisam propustila Misu i još je nedjelja. Šta ti je?” Uspjela sam je nagovoriti da tako povrijeđena ne silazi na zajednički ručak jer bi joj to bio preveliki napor. I nije sišla. Vjerujete

da ona mene ne bi poslušala da je osjećala da može, ali već nije mogla. A dan prije toga sam je uspjela jako razveseliti. Nakon ručka pomogla sam joj okupati se. Zapravo, pomogla sam joj ući u kupatilo. Rekoh da je voljela urednost. Tako slabo pokretna, iako joj je trebalo oko 2 sata za kupanje, svake subote je prala kosu i kupala se. Ljudi moji, da vi vidite te sreće! Došla sam je pitati predveče hoće li ići u rekreaciju gledati Misu, a ona s blaženim osmijehom kojeg ču pamtitи cijelog života govorila: „Ne, ne idem nikuda večeras, zaspasću kao beba ovako čista malo ranije.”

Bila je zahtjevna i jako nestrpljiva. Voljela je stvari odraditi odmah i ne ostavljati ništa za sutra. Valjda ju je život kroz njene dužnosti ali i odgoj kući naučio tome. I bila je veoma uporna. Gledajući njenu upornost, volju za životom, bila sam oduševljena. Žena od 87 godina tako živi iako joj je jako teško i ima 100 razloga ostati u sobi i ne zamarati se poslovima zajednice. Ali ona to nije mogla. Uvijek sam govorila da će umrijeti onog trenutka kad više ne bude mogla 'silaziti među ljudi'. I bilo je tako.

Taj tjedan, tj. nepunih tjedan dana dovezla bih ju samo na jutarnju molitvu i sv. Misu i naveče do rekreacije. Jela bi sama u sobi, ali već manje. Kilaža joj se smanjila. Ipak, s. Josipa B. i ja smo ju zezale da mora na dijetu. Valjda se skupljala voda oko srca sve više i više. Nabubrila je od nje, a ne od viška kilograma. Voljela je te naše posjete za laku noć. Prozivala bi me što joj ne dodjem češće, a svaki put popodne bi spavala kad joj provirim iako je tvrdila da ona to ne radi.

Na Malu Gospu, 8.9. je posljednji put otišla na Misu i primila Isusa. To jutro joj je bilo jako teško hodati. Bila je južina koju ja ne volim i jako teško podnosim. Videći da joj ne ide lako govorila sam da ostane u sobi. „Ne idi na Misu danas. Ići ćeš sutra”, rekla sam. Bogu neizmjerno zahvaljujem što mi je dao strpljenja i blagosti tog jutra. Na južini to još nije bilo viđeno za mene. Drago mi je što nisam inzistirala da se vrati u sobu nego smo polako prelazile put do kapelice. Trebalo nam je puno više vremena nego inače. Stigle smo na sami početak jutarnje molitve i morala sam raditi veniju za obje, ha,ha. Svirala sam Misu i ona je bila oduševljena. Zahvaljivala mi je kao da sam svirala nešto posebno, a zaista nisam. Iziritirana južinom vjerujem da sam svirala nervoznije nego inače. Njoj je bilo posebno jer joj je to bila posljednja Misa na ovome svijetu. Od tada nastojim svirati što sabranije i ljepše Gospodinu jer nikad ne znaš kome je to posljednja Misa na ovome svijetu. Taj dan je zvala mnoge ljude kao da je znala... A imala je veliku brigu kako će se preseliti u drugu sobu jer su radovi u kući trebali ubrzo početi. O kako je velik naš Bog i sve lijepo posloži. Tako je na vrijeme riješio i njen ‘stambeno pitanje’ koje joj je zadavalo velike brige.

Cijeli taj tjedan je bila neobično zahvalna. Uvijek bi se ona zahvalila i za najmanju sitnicu koja joj se uradi, ali taj tjedan je izgovarala drugačijim tonom i bojom glasa riječ hvala.

9.9. kao i svakog drugog jutra oko 4.30h s. Miroslava je ustala i provirila u sobu s. Hijacinte kojoj je cijelu noć bilo upaljeno svjetlo. Rekla joj je: „Mire, nije mi dobro, teško sam mogla zaspavati

cijelu noć... Dodaj mi vode”. Uzevši bocu krenula se tresti i rekla: „Zovi mi Dominiku!” Bile su to posljednje riječi koje je izgovorila. Moje ime. S. Miroslava je zvala s. Martinu koja običava biti u to vrijeme u kapelici da obavijesti časnu prioru i zatim došla probuditi mene riječima: „Dominika, Jacinta te traži, umire!” Skočila sam iz kreveta, ali nisam je našla svjesnu. Probudila sam učiteljicu i svoje susestre iz novicijata. Sve nas je iznenadila i sestre se nisu baš snašle niti su očekivale brzi kraj. Ostale smo same uz nju nas 5 sestara: s. Miroslava, učiteljica s. Josipa O., s. Josipa B., s. Marta Marija i ja. Kad smo počele moliti krunicu uznemireno disanje s. Hijacinte se smirilo. Vani je grmjelo u daljini. Svoj pretposljednji i posljednji udah je udahnula uz zvuk grmljavine. Bilo je to u 5.18h. Učiteljica je rekla da naša Mara (njeno krsno ime) ni u nebo ne može bez buke.

s. Hijacinta Bačić preminula je mirno, bez duge smrtne agonije kako i umiru oni koji sv. Josipa mole za sretnu smrt. Samo nekih 10-tak minuta smo je gledali kako se pati moleći krunicu za mirno putovanje njene duše Bogu.

Imala je želju koju joj nažalost nisam mogla ispuniti. Htjela je da i ja budem jedna od sestara koje će ju obući nakon smrti. Tražeći odjeću sa sestrom u ormaru sam vidjela kutiju za cipele na kojoj je pisalo „BOMBONE ZA ANIN IMENDAN” (moje krsno ime). Kao prava baka, uvijek je u džepu imala neki slatkiš za mene. Prema meni je imala poseban odnos. Zaista sam je smatrala bakom i ona mene svojom unukom.

Drugu želju sam ipak mogla ispuniti. Voljela je slušati me dok sviram violinu. Na melodiju njene najdraže pjesme ‘Bliže o Bože moj’ sam komponirala improvizaciju koju je htjela da joj sviram na sprovodu. I jesam. Možda nikad sa više srca jer je to bila melodija posebno skladana za nju i u kojoj je za života uživala.

Ona nas čeka na nekom ljepšem mjestu. I znam da imam zagovornicu na nebu. Kad mi je ovdje tako ‘prijetila’ molitvom, sad gore nema ‘pametnijeg posla’ nego moliti za mene. ☺

Jacintus (kako smo je s. Josipa B. i ja zvale), moli za nas i počivaj u miru Božjem!

s. Dominika Ćurić

s. DAMJANA SIKETIĆ
dominikanka
19. 05. 1929. – 13. 11. 2022.

Ukući matici u Korčuli preminula je, u ne-djelju 13. studenoga 2022., s. Damjana Siketić, u 94. godini života i 71. godini redovništva. Ljudski govoreći, dug je, ali i plodan bio njezin životni vijek. Rođena je 19. svibnja 1929. od oca Florijana i majke Barice rođ. Hrgović, u Zagrebu, Trešnjevka. Otac joj je umro kad je još bila maloljetna. Imala je još jednog, starijeg brata. Bili su veoma siromašni, a često puta i gladni. Crkva je uvijek imala srca za siromahe. Tako su i Ankicu primile sestre Kćeri Božje ljubavi koje su u Novoj vesi 16, u Zagrebu primale u Dom siromašne djevojke.

Međutim, Ankica nije htjela samo kod njih stanovati i ići u školu, već im se pridružiti kao

redovnica. No, vremena su tada bila teška. Sestre su joj savjetovale neka završi školu ili zanat pa će je onda primiti. Poslušala je i izabrala zanat za **modisticu**, samo da što prije završi. Inače, imala je smisla za takav kreativni rad i šivanje. Čim je završila zanat ponovno je moliла sestre da je prime, ali su joj odgovorile da u njihovoј maticnoј kući u Sarajevu ima prevelik broj kandidatica. Osim toga, sestre su slutile da će uskoro biti prisiljene skinuti redovničko odijelo da bi mogle živjeti i raditi. Ta se njihova slutnja ubrzo obistinila. Morale su obući civilno odijelo, a mnoge su se i razišle.

Božja je Providnost, eto, odredila da mala Ankica ostvari svoj san o redovništvu kao

dominikanka. Svoju izvrsnost u modeliranju i šivanju pokazala je na mnogim mjestima gdje je djelovala. Najveći dio svoga života provela je u kući matici na Korčuli, gdje je, Bogu odana i vjerna dočekala dovršetak svojih ovozemnih avantura.

Sprovod s. Damjane Siketić

**Oproštajno slovo na groblju sv. Luke, u Korčuli
16. studenoga 2022. održala je s. Barbara
Bagudić, priora korčulanske zajednice**

Sprovod s. Damjane Siketić bio je u utorak, 15. studenoga 2022. na mjesnom groblju sv. Luke u Korčuli. Sprovodne obrede predvodio je fr. Marko Bobaš, a misu zadušnicu fr. Tomislav Kraljević. Također su nazočili don Frano Kuraja i don Robert Karačić.

Na groblju se od s. Damjane oprostila priora s. Barbara Bagudić.

„Naša draga s. Damjana rođena je 19. svibnja 1929. godine u Zagrebu. Rado je spominjala svoju Trešnjevku gdje je odrasla s roditeljima i tri godine starijim bratom. Sama sebe opisuje kao živu, veselu i blagoglagoljivu djevojčicu što je uistinu i bila. 1945 godine, kad joj je bilo tek 16, umro joj je otac. Te poslijeratne godine pamti po gladi i po napadima na sve što je Božje. Na njenoj svjedodžbi piše da je položila stručni ispit struke: izrađivač ženskih šešira ili modelist. Jedno je vrijeme radila u struci. Značajno je da je za isповjednika i duhovnika imala dr. Franju Šepera, dok je bila gojenica u domu sestara Kćeri Božje ljubavi u Novoj Vesi u Zagrebu. Poslije joj je duhovnik i isповjednik bio p. Damjan

Damjanović koji je i posredovao oko njezinog odlaska u dominikanke. Kod njega je i prije odlaska u samostan položila privatne zavjete posluha i djevičanstva. P. Damjan, koji ju je upitao: „bi li htjela biti mala, elegantna dominikanka?“ zaključio je da po njemu dobije svoje redovničko ime. U samostan je ušla 15. rujna 1951. godine, a prve redovničke korake učinila je u samostanu bl. Hozane na Trnju, dok će iduće godine, 1952. otići za Korčulu gdje će redovničko odijelo primiti 2. listopada. Na svetkovinu Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije položila je prve zavjete 1953., a doživotne 1958. godine.

U samostanu je šivala sestrama habite i sve drugo što je trebalo, izrađivala je, zajedno s ostatima, jorgane i štramce, kao i vijence za sproveode. Neko vrijeme je radila i u vrtiću. U Korčuli je bila potpriora, a u Virju starješica. Bila je učiteljica juniorata, a kasnije i novicijata. Jedan mandat je bila i vrhovna ekonoma Kongregacije.

Za s. Damjanu zaista možemo reći da je bila veoma pedantna, uredna i marljiva. Svi koje je susretala su ju voljeli i rado imali. Sestre i svi koji su je poznavali još dugo će je pamtit po njenim živim pričama o brojnim događajima iz njenog dugog života. Rado se sjećala i posjeta nadbiskupa Stepinca domu u Novoj Vesi. Jednom je trebala naučiti pozdravni govor za nadbiskupa, i taj je govor cijeli život pamtila.

U razgovoru koji je vodila za naš list Ave Mariu, u povodu 50. obljetnice njenih zavjeta reći će: „Sada uglavnom po cijeli dan šivam i gledam more koje me uvijek podsjeća na beskrajno Božje milosrđe u kojem sam i ja jedna mala kapljica.“

Zahvalujem svim sestrama s kojima sam radila u radionici ili živjela u zajednici, neka mi oproste ako sam im, po svojoj ljudskoj slabosti, nanijela kakvu nepravdu ili bol. Svima **zlatni** pozdrav!

Draga naša s. Damjana, hvala vam za svaki darovani osmijeh, za svaku riječ koja je znala razbiti našu svakodnevnicu. Hvala za svaki sašiveni habit i za svaki učinjeni korak. Neka vas u nebo povedu andeli, a dočekaju svi sveti.“

Poznate i nepoznate avanture s. Damjane

Nakon što je završila zanat za modistiku, a sestre Kćeri Božje ljubavi je nisu mogle primiti u samostan, zaposlila se kod jednog privatnika koji je izrađivao šešire. Međutim, vlasnik radionice je zbog nekih razloga morao zatvoriti radionicu. Zaposlila se onda u zagrebačkom poduzeću *Pionir*, u Klajićevoj ulici, gdje su se izradivale dječje igračke. Taj je posao voljela, a i plaća je bila dobra. Tako je mogla napokon pomagati i svojoj siromašnoj majci. Na tom je radnom mjestu imala razne dogodovštine, koje je rado i često prepričala. Evo nekih od tih avantura.

„Kad sam išla u zanatsku školu učila sam Ustav, tada se to moralo, i to sam čak dobro svladala a kasnije mi je i dobro došlo. U poslijeratnom, naime, razdoblju bili su sve učestaliji napadi na Crkvu i na sve što je crkveno. A psovalo se.... Bože sačuvaj! Nisam to mogla podnijeti. Stavila sam se u obranu i Boga i Crkve. Kakva smionost! Ali morala sam biti oprezna

u svakoj riječi. Psovaču bi jednostavno rekla: »Hej, druže, rekao je drug Tito da kulturan čovjek ne psuje.« I na to mi nisu ništa mogli reći jer je to stvarno Tito rekao nekom prigodom. Drugi put, kad bi se npr. svađali radi križića o vratu, ja bih ustala ‘u ime Ustava’ i pitala jednoga: »Slušaj, znaš li ti što je to Ustav?« Znala sam da nema pojma o tome. A ja važno nastavim: »To ti je zakon po kojem se vlada državom. Tamo ti piše da je država odijeljena od Crkve, ali svaki građanin ima pravo vjerovati u što hoće. Nitko ga nema pravo u tome smetati.« Zašutjeli su jer su se bojali „Ustava“, a ja sam to koristila i na temelju toga im često dijelila lekcije. Tako sam u poduzeću došla na glas kao ona koja se dobro razumije u politiku. Zato su me na jednom sastanku jednoglasno izabrali za ‘sekretaricu omladine’. I sad možete zamisliti kako mi je bilo, s jedne strane se spremam u samostan, idem svaki dan na misu i na pričest, a s druge strane moram organizirati sastanke i ‘odgajati’ tu veoma raskalašena omladinu. Na sastancima sam im obično držala lekcije o točnosti i savjesnosti na poslu, da se pristojno ponašaju, da ne vrijede nego poštuju starije. Takvim i sličnim moralnim savjetima sam redovito započinjala i završavala sastanke. Nisam se upuštala u politiku jer se zbilja nisam u to razumjela. Ono o Ustavu mi je bio trik da ih smijem opomenuti da ne kritiziraju Crkvu. Ali kad je bio sekretarijatski sastanak na Komitetu, na kojem sam također morala sudjelovati, tu sam se

moralu drugačije izražavati. Ali nekako sam se snalazila. Sastanke sam imala gotovo svaki tjedan. Uglavnom, glavna tema na tim sastancima je bila borba protiv Crkve i vjere. Svaki put, prije nego što sam išla na sastanak, svratila sam u franjevačku crkvu pomoliti se.“

U Domu kod sestara Kćeri Božje ljubavi Ankica je učvrstila svoju vjeru i ljubav prema Crkvi. Upoznala je kardinala Stepinca koji je rado svraćao i pomagao tim siromašnim djevojkama. One su mu za uzvrat, pod vodstvom sestara, pripremale prigodne čestitke. Veoma su patile kad je Stepinac bio uhićen, molile su svakodnevno za njega.

U Domu kod sestara upoznala je i nadbiskupa Šepera koji im je bio duhovnik.

Napokon redovnica – ali dominikanka

Kad se jednom vraćala iz crkve, prije partizanskih sastanaka, susrela je p. Damjana Damjanovića. On je bio, inače, njezin redoviti isповjednik. Kod njega je, kako sama priča, već bila položila privatni zavjet djevičanstva i posluha u duhovnom životu. On ju je iznenadio pitanjem da li bi htjela biti „mala, elegantna dominikanka?“ Odgovorila mu je kao iz topa: »Bih!« I tako je, nakon razgovora s njim odlučila postati sestra dominikanka. On ju je preporučio č. majci

Česlavi Andreis i sve je bilo riješeno vrlo brzo. Bog je imao svoje planove, zato je odgađao njezin ulazak u neki drugi samostan.

Slaveći svoj zlatni jubilej redovništva 2003. ispričala je ukratko o svom redovničkom pozivu

Kad bih opisala svoje zvanje i put do samostana, ne bi mi bila dosta ni cijela *Ave Maria*, zato ću sažeti sve u nekoliko rečenica.

U samostan sam došla 1951. godine u vrijeme najžešćeg komunizma kod nas. Na tom mi je putu puno pomogao franjevac p. Damjan Damjanović i č. s. Emilija Golčić, iz Družbe sestara kćeri Božje ljubavi. Imala sam mnogo problema koje bez njih sama ne bih bila znala ni mogla riješiti. Na tome sam im duboko zahvalna. Ovim putem također zahvaljujem s. Ignacijsu Bojanić, tadašnjoj priori u Trnju kao i s. Beninji Mekjavić koje su me s ljubavlju prihvatile i puno mi pomogle u prvim koracima samostanskog života. U Korčulu sam došla 17. travnja 1952. Učiteljica mi je bila č. Gabrijela Batistić, a podučiteljica č. Viktorija Brajčić. Teško sam se privikla na dalmatinsku hranu i još mnogo toga, ali milošću Božjom i željom da ustrajem i da budem samo Božja sve sam nadvladala. Redovničko odijelo sam odjenula na Anđele čuvare 1952. Prve zavjete sam položila na svetkovinu Bezgrešnog začeća 8. 12. 1953., a doživotne zavjete 8. svibnja 1958. Godine 1979. bila sam premještena u Virje gdje sam se, uz pomoć s. Leonije Bralić, dobro snašla. Godine 1984. pošla sam na operaciju žuči i tada sam premještena opet u Korčulu do 1989. kada sam imenovana učiteljicom novicijata i zajedno s cijelim novicijatom došla u Zagreb. Tu sam službu vršila do dolaska s. Slavke Sente iz Rima. Pomagala sam u vrtiću, zatim u staračkom domu (u Zagrebu), a za vrijeme Domovinskog rata radila sam u Karitasu. Godine 1995. opet sam premještena u Korčulu gdje ću sigurno i umrijeti.

Uglavnom sam cijelog života radila u radio-nici (šivaonici), šivala robu za sestre, a također sam radila jorgane i štramce za one koji su došli naručiti. Pravila sam i vijence za sprovode.

Preko ljeta sam dvorila goste u kući *Ksaver*, a poslije sam bila u našem vrtiću.

Sada uglavnom po cijeli dan šivam i gledam u more koje me uvijek podsjeća na beskrajno Božje milosrđe u kojem sam i ja jedna mala kapljica.

Zahvaljujem svim sestrama s kojima sam radila u radionici ili živjela u zajednici, neka mi oproste ako sam im, po svojoj ljudskoj slabosti, naijela kakvu nepravdu ili bol.

Svima **Zlatni** pozdrav!

Vaša s. Damjana Siketić

* * * * *

Iz razgovora sa s. Damjanom:

Na upit AM: Što biste preporučili svim sestrama naše Kongregacije, s. Damjana je odgovorila:

S. Damjana: Neka budu ono što jesu. Žalosno je vidjeti sestruru koja se stalno koleba. Moramo biti vedre i vesele zaručnice koje očekuju svoga Zaručnika (Krista). Mladima bih pak poručila

neka ne hramlju uvijek – hoću, neću. Jako mi smeta kolebljivost. Tko je jednom krenuo za Isusom, ne smije se više okretati natrag.

Kad bismo se mi svi uhvatili posla oko izgradnje svog duhovnog života, kad bismo molili da nam Gospodin udijeli milost žive vjere, naša bi Kongregacija zaživjela novim duhovim svetim zvanjima i radosno bi zakoračila u svoje novo stoljeće. – zaključila je razgovor s. Damjana.

Kad su joj sestre, 2019. slavile **90. rođendan**, bila im je zahvalna na ljubavi i pažnji, ali je ipak dodala da se raduje danu odlaska k Isusu kojemu je cijelog života odano služila.

I dogodio se taj, za nju, sretan dan, 13. studenoga 2022. Sigurne smo da sada uživa u njegovu zagrljaju i šapče mu molitve za sve nas.

* * * * *

S. Damjana je, inače, poznata po svojim humorističnim izjavama, ali u kojima su, u šaljivu tonu, bile sadržane prave lekcije. Po tome će je zasigurno pamtit i mladi svećenici koje je poznavao i kojima se nije ustručavala reći što misli o njima. U rekreaciji je često nasmijala sestre prepričavajući svoje dogodovštine iz djetinjstva i mladenštva. Nije se ustručavala priznati da je bila u svojoj okolini poznata kao mala ‘birikina’. S ponosom je znala pričati i o svojim susretima s blaženim kardinalom Alojzijem Stepincom i Marijom Petković.

Svima je pak poznata njezina velika ljubav prema životinjama, osobito golubovima. Oni su rado dolazili na njezin prozor jer ih je uvijek nečim ‘počastila’, a u sobi bi ‘ugostila’ ozlijedene i pružala im potrebnu njegu dok se ne oporave.

Sjećanja s. Damjane Siketić na kardinala Stepinca

U katoličkom tjedniku *Glas Koncila*, od broja 25 do 28, godine 1998., objavljen je razgovor što ga je sa s. Damjanom vodio Don Luka Depolo, u rubrici *Braća naša zaboravljena*, pod naslovom **Božićni dar**. U tom je razgovoru s. Damjana dala opširan izvještaj o svojim sjećanjima na kardinala Stepinca. Osim toga, ona priča kako je došla u Dom sestara Kéeri Božje Ljubavi u Novoj Vesi u Zagrebu. Kao njihova gojenica imala je sreću upoznati i čak uživati posebnu naklonost (tada) zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca koji se za taj Dom osobito skrbio kako bi pomogao u odgoju i školovanju siromašnih djevojčica. Ovdje donosimo samo neke izvatke iz tih opširnih članaka.

(GK br. 25) "Izbliza sam nadbiskupa Stepinca upoznala kad sam četrdeset i pete došla u Dom Gospe Lurdske. Često nam je dolazio u pohode i mi smo znale da se on skrbi za siromašnu djecu. Kad bi nam došao u pohode, to je za nas bila velika radost. Bio je tako jednostavan i prišan.... Kad bi god dolazio uvijek bi pitao: A gdje je moja mala naučnica iz Maksimirске? Uvijek bi se gurala među djevojčicama da budem što bliže nadbiskupu."

(GK br. 26) "Kad nadbiskup više nije smio dolaziti k nama u pohode (1945) onda smo mi išle k njemu u nadbiskupski dvor. Tako nam je jedne večeri voditeljica sestra Franciska rekla: Sutra idemo k nadbiskupu na svetu misu. Koja od vas večeras, pa do sutra u jutro nauči naizust pozdravni govori, pozdravit će našega nadbiskupa. U domu smo bile podijeljene u tri velike skupine: male, srednje i velike. Svaka je skupina imala svoje ime. Bila sam u skupini koja se zvala 'Cvrčki'. U jutro sam znala pozdrav naizust.

Najprije smo bile u nadbiskupskoj kapeli i sudjelovale u svetoj misi. Nakon mise pošle smo s nadbiskupom u salon Onda smo s njim pjevale. Volio je pjevati 'Ljiljane bijeli' i hrvatske narodne pjesme. Nakon pjesme ja sam pozdravila nadbiskupa ovim naučenim govorom.

Preuzvišeni gospodine!

Kako je lijepo kada iza oblaka zasine sunce. A kako je tek ugodno kada se razvedri oblačno nebo. Mala slika naših duša. Obećanje da smijemo doći k vama, preuzvišeni gospodine, bilo je kao sunce koje razvedruje naše dane, kojih baš nema lijepih i ugodnih u ovo vrijeme. I danas, kada se to obećanje obistinilo, granulo je sunce u svoj svjetlosti i žaru. Duša nam pliva u radosti toga svjetla i radosno vam kličemo: Hvala što ste se u svojim brigama, poteškoćama sjetili i nas malenih. Taj će dan ostati trajno u našim srcima jer smo bile kod svoga oca koji nas voli, ali kojega i mi ljubimo, puno, puno. I molimo se za njega kao dobra djeca za svojega predragog oca. Živio!...

Kad god i sada podem na kardinalov grob u zagrebačkoj katedrali, uvijek uz molitve izgovorim i taj pozdravni govor koji do danas nisam zaboravila.

(GK br. 27) "...Prvi glas da su nadbiskupa uhitili donijela nam je naša sestra Franciska, voditeljica Doma. Već smo bile legle na počinak. Čim nam je to rekla, ustale smo iz postelje, kleknule na pod i stale moliti Očenaš. Od toga trenutka stalno smo za njega molile. Do danas nisam prekinula te molitve.

Pisale smo mu pisma dok je bio u zatvoru u Lepoglavi. U tim smo se pismima potpisivale: Vaša djeca. Bilo nam je stalo da on sazna da mi molimo za njega i da ga volimo i poštujemo..."

(GK br. 28) "Kad je nadbiskup Alojzije Stepinac iz zatvora u Lepoglavi bio prebačen u sužanjstvo na župni dvor u Krašić, saznala sam da se neki zagrebački svećenici pripremaju poći mu u pohode. Zamolila sam preč. Posavca da idem s njim. Nemoj, odgovorio mi je prečanski Posavec. Ne znamo ni mi kako ćemo proći Onda ponesite nadbiskupu moje pismo, odgovorila sam. Nemoj ni pismo. Neizvjestan je naš put do Krašića. Veliki su pregledi. Što ako pismo nađu? Onda vas lijepo molim, recite nadbiskupu Stepincu da sam se odlučila za redovnički život. Samo to sam mu željela napisati. Bit će dominikanka...."

U nadbiskupu Alojziju Stepincu gledala sam vidljivog Krista na zemlji. I kao djevojčica u Domu, a osobito kao redovnica, razmišljala sam o njegovih posljednjih četrnaest godina života. Tih posljednjih četrnaest godina njegova života, od suđenja do sužanjstva i smrti u Krašiću, doživjela sam kao četrnaest postaja križnoga puta. Prolazio je ovom zemljom čineći dobro. Na tisuće ljudi primilo je i osjetilo tu dobrotu. I ja sam jedna u tom mnoštvu koje je on poveo pravim putem. A stalno su ga mučili, ugnjetavali, krivo optuživali, lažna svjedočanstva iskazivali dok je još bio na slobodi. Podrugljivi i uvredljivi plakati s crtežima njegova lika i porukama ponizavanja i obezvređivanja. A tek kad su ga uhitili. Na njega su izišli kao na Isusa, u noći izdaje. Nadbiskupu Stepincu su svukli sve vanjske znakove biskupske službe: križ, prsten... Samo da ga što više ponize i malim prikažu pred ljudima. Rugali su mu se. Sve što je Isus podnio na križnom putu, u tijeku svoje muke, na svoj

je način podnio i naš kardinal Stepinac. Rekli su za Isusa: Gledat će koga su proboli. I na drugom mjestu: Njegov će grob biti slavan. Evo, odmah nakon svete smrti, u veljači šezdesete u Krašiću, njegov grob u zagrebačkoj katedrali postao je mjesto molitve i spasonosnih poruka za sve ljude i cijelu Crkvu. I približava se radostan dan kad će nam doći naš sveti otac Ivan Pavao Drugi u listopadu u svetištu Majke Božje Bistričke proglašiti blaženim slugu Božjega Alojzija Stepinca. Gledat ćemo našeg kardinala Stepinca uzdignuta na čast oltara".

(*sabrala i uredila*) s. Slavka Sente

Prsti od voska

(+s. Damjani u Korčuli 12.11.2022.)

Nisam znala što ću zateći
Borbu odvajanja
Ili spokoj odvojenosti

Besmrtnog od smrtnog!
Zatekla sam ipak samo smrtno...
Šapćući zadnji niz Zdravomarija,
Pogled mi privukoše ruke.
Bijele i savršene...kao voštane!
I sjetih se zadnjeg susreta
I njenog zadnjeg stiska.

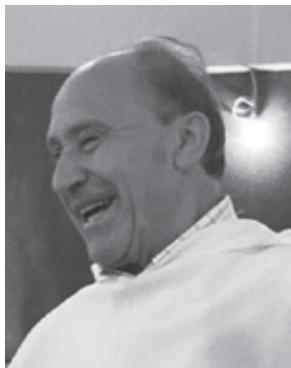
Nije govorila,
Samo mi je ruku
Optočila svojima.

Ja sam joj govorila,
A ona je toplinom i stiskom
Odgavarala.

Izašla sam iz sobe,
Krišom brišući suzu.
Koliko su te ruke dobra učinile...
Koliko habita ušile, koliko zakrpale...

Nisam ni slutila da ću ih ubrzo
Nijemo promatrati kao od voska
Bijele,
Spokojne.

s. Josipa Otahal

o. PERO JURIĆ
dominikanac
26.10.1946. – 12. 09. 2022.

Uponedjeljak 12. rujna 2022. na spomen-dan Imena Marijina, u Zagrebu je, u 76. godini života, 57. godini redovništva i 49. godini svećeništva blago u Gospodinu preminuo fr. Pero Jurić, OP, član Hrvatske dominikanske provincije.

Fr. Pero Jurić rođen je 26. listopada 1946. u Stipanićima pokraj Tomislavgrad od oca Blaža i majke Ive – Jacinte r. Bagarić. Jednostavne zavjete u dominikanskom redu položio je 5. svibnja 1966., a svečane 23. studenoga 1970. Za svećenika je zaređen 24. lipnja 1973.

Više od polovice svoga svećeničkog djelovanja, 32. godine, bio je župnik u župi Uzvišenja svetoga križa, u Klopču (Zenica). U svojoj dominikanskoj i svećeničkoj goričivosti započeo je i napravio zajedno s vjernicima, crkvu u tom zeničkom naselju. Neposredno prije njegove

smrti, točnije 9. rujna u spomenutoj župi bilo je uvođenje u službu novoga župnika **fr. Mirka Jagnjića** koji ga je naslijedio.

Fr. Pero će svima ostati zapamćen kao revan dušobrižnik, otac, brat i priatelj, a posebno po svom zaraznom smijehu, s kojim je prkosio bolesti i svim drugim teškim i bolnim trenucima života. Među svećenicima i vjernicima u Zenici poznat je pod nadimkom ‘Vatrica’.

Kad je, zbog teške bolesti, morao napustiti svoju dragu župu Klopče, srcem je i dalje ostao u njoj, kao da ju je htio pripremiti za proslavu glavne župne svetkovine Uzvišenja svetoga križa. Sahranjen je samo dan nakon te proslave.

Sprovod fr. Pere Jurića

Na zagrebačkom groblju Mirogoju u četvrtak 15. rujna, u nazočnosti obitelji i rodbine, braće dominikanaca i sestara dominikanki te prijatelja i okupljenih vjernika pokopan je dominikanac fr. Pero Jurić, član Hrvatske dominikanske provincije i dominikanskog Samostana bl. Augustina Kažotića u Klopču. Fr. Pero preminuo je, nakon teške bolesti, u ponedjeljak 12. rujna u Zagrebu, u 76. godini života, 57. godini redovništva i 49. godini svećeništva.

Provincijal Hrvatske dominikanske provincije, fr. Slavko Slišković, predvodio je sprovodne obrede, na početku pozdravivši prisutne, među kojima je bio i mons. Pavlo Jurišić, gučogorski

arhiđakon, izaslanik nadbiskupa metropolita vrhbosanskog mons. Tome Vukšića. Istaknuo je kako je fr. Pero „svoj redovnički život proveo u svjetlu svetoga Križa i Blažene Djevice Marije“, navodeći da je kao član Hrvatske dominikanske provincije živio i djelovao u dominikanskim samostanima: Svetе Mariје Milosne u Bolu na Braču, Kraljice sv. Krunice u Zagrebu, Sv. Križa u Gružu te Bl. Augustina Kažotića i Župi Sv. Križa u Klopču. Provincijal je naglasio kako je trenutak njegove smrti znakovit – dan nakon vanjske proslave patrona župe Uzvišenja Svetoga Križa, a na spomendan Imena Marijina – te sprovod koji je na spomendan Gospe Žalosne. Podsetivši na njegove biografske podatke, Provincijal je podsjetio na pokojnikov život i djelovanje koji je pastoralno djelovao u Gružu, Bolu i Klopču te obnašao različite provincijske službe (starještine Samostana u Gružu, definitora i člana Provincijskog vijeća te starještine Samostana u Klopču).

Naglasivši kako je ime Pero koje je na krštenju dobio svojim životom opravdao „bivajući poput stijene ukorijenjen u vjeru Crkve“ te da se „poput stijene pokazao i tijekom rata“ kad se u teškim i neizvjesnim trenucima trudio „biti duhovni i materijalni oslonac svojim župljanim, ali i pomoći svima kojima je pomoć bila potrebna“, rekao je Provincijal. Drugo ime koje je obilježilo pokojnikov život „izraslo je iz samoga života i Perine naravi“, koji je bio „vatrenog temperamenta“ pa je stoga i dobio nadimak Vatrica, istaknuo je fr. Slavko Slišković. Vatra kao snažan simbol koji „predstavlja izvor

konflikata, sukoba, uništenja, ali i topline, svjetlosti, ljubavi i zaštite u Svetom pismu odražava povezanost između ljudskog i božanskog, ali i kontinuitet između prolaznog i vječnog. Ona sažiže ono što je materijalno i prolazno da bi moglo doseći duhovno i vječno“, naglasio je Provincijal. Osim što su ga zvali Vatrica, mnogi su ga smatrali svojim Pajdom, dragim i bliskim suputnikom, i u lijepim, ali i u teškim trenucima, rekao je Provincijal. Usپoredivši ga s plamenom koji je upalio sv. Dominik, Provincijal je istaknuo kako je upravo on bio taj plamen koji je „grijao i svijetlio u Bosni tijekom zadnjih desetljeća“.

Na kraju govora fr. Slavko Slišković zahvalio je subratu Peri na svemu što je za dominikanski red i Hrvatsku dominikansku provinciju tijekom svojeg života učinio, sa sigurnošću da će njegov radosni smijeh kojeg je imao unatoč životnim okolnostima i bolesti ostati svima u trajnom sjećanju te istaknuo kako „unatoč boli zbog tjelesnog rastanka od našega brata Pere, možemo biti ispunjeni nadom ponovnog susreta u vječnosti“.

Nakon Provincijalovog govora pročitana su pisma sućuti koje su braća Provincije uputili mons. Tomo Vukšić i kardinal Vinko Puljić, nadbiskup i metropolit u miru Vrhbosanske nadbiskupije.

Sveta misa zadušnica

Misa zadušnica, koju je predslavio mons. Pavo Jurišić, u koncelebraciji s ostalom braćom dominikancima, slavljenja je nakon sprovodnih

obreda u samostansko-župnoj crkvi Kraljice sv. Krunice. Propovijedao je fr. Mato Bošnjak, starješina Samostana u Klopču koji je istaknuo kako se fr. Pero „odlikovao istinskom željom da se vjera ne samo učvrsti nego još više usavrši i osvijesti“ te da se za života zalagao za to da se vjera u Uskršnje promatra u kontekstu ljubavi Nebeskoga Oca koji smrt preobražava u nešto pozitivno, darovano svim ljudima. Upravo pozitivan stav i fr. Perin osmijeh unatoč boli u trenucima bolesti ostat će fr. Mati u sjećanju, a potpora koju je od obitelji dobio u teškim trenucima vrijedan je znak da nitko ne bi trebao umrijeti u očaju i beznađu, istaknuo je.

Vjernici župe Klopče oprostili se od svog župnika

Na kraju svete mise svoj govor su uputili i vjernici župe Uzvišenja Svetog Križa u Klopču koji su došli autobusom u Zagreb oprostiti se od svojega voljenog dugogodišnjeg župnika. U svojem govoru istaknuli su koliko je

„generacija, puno sjećanja i osjećaja“ sažeto u 32 godine fr. Perinog djelovanja u Klopču, koji je u tom razdoblju bio za vjernike „otac, brat i pastir Crkve kojoj je neumorno i s puno hrabrosti služio“. Duhovnu i tjelesnu potporu koju je tijekom rata pružio njegovi župljeni ne zaboravljaju, koje je poznavao ponaosob, i to ne samo oni koji su živjeli u Klopču nego i oni koji su se raselili diljem Europe, naglasili su. Mnogi od vjernika zahvalni su fr. Peri i na materijalnoj pomoći i na tome što ih je naučio da se „upornošću može postići mnogo toga“. A jedan od primjera je i fr. Perino zalaganje za gradnju crkve, koja je vjernicima mnogo značila. Pajdo će župljanima ostati u sjećanju kao osoba koja se voljela družiti i zapjevati s njima, njegov zarazni osmijeh i hrapavi glas, a istaknuli su kako će u njima i njihovoј djeci „još dugo gorjeti vatrica“ koju je fr. Pero davno zapalio u njima.

(usp. www.dominikanci.com, Ana Buljat)

Pokoj vječni daruj mu, Gospodine!

o. VINKO ŠESNIĆ
dominikanac
8. 06. 1936. – 17. 10. 2022.

O krijepljen svetim sakramentima, u ponedjeljak 17. listopada 2022. godine, blago je u Gospodinu preminuo u dubrovačkoj Općoj bolnici o. Vinko Šesnić, dominikanac, u 87. godini života, 64. godini redovništva i 59. godini svećeništva. O. Vinko Šesnić je rođen 8. lipnja 1936. u G. Humcu na otoku Braču od oca Stjepana i majke Franke Marinelić. Jednostavne zavjete u dominikanskom redu položio je 23. travnja 1959., a svečane 22. kolovoza 1962. Za svećenika je zaređen 27. srpnja 1964. u Walberbergu (Njemačka), gdje se nalazio na studiju teologije. Mladu misu slavio je 2. kolovoza 1964. u rodnoj župi Gornji Humac na Braču, a propovijedao je Drago Kolimbatović.

Sprovod fr. Vinka Šesnića

Na groblju na Dančama u Dubrovniku u srijedu 19. listopada 2022., u nazočnosti počojnikove rodbine, sestara i braće dominikana, drugih redovnika i svećenika, časnih sestara i vjernika, pokopan je dominikanac fr. Vinko Šesnić koji je znatan dio svog redovničkog života proveo u Samostanu sv. Dominika u Dubrovniku. Sprovodne obrede predvodio je fr. Tomislav Kraljević – prior dominikanskog samostana u Gradu, a prigodnu homiliju uputio fr. Domagoj A. Polanščak, socius fr. Slavku Sliškoviću, provincijala Hrvatske dominikanske provincije.

On je na početku propovijedi slikovito prikazao život o. Vinka, kako je on „završio svoje putovanje, svoje životno hodočašće. Molimo, vjerujemo i nadamo se njegovu sretnom dolasku u luku Vječnog života. Tijekom duge plovidbe ovim svijetom doživio je ružno i lijepo vrijeme, olujno i mirno more, povoljne i nepovoljne vjetrove. Preminuo je u Gospodinu u 87. godini života, 64. godini redovništva i 59. godini svećeništva.“ U nastavku propovijedi fr. Domagoj je podsjetio je na Vinkov redovnički put, školovanje, samostane u kojima je djelovao i živio te službe koje je obnašao u Provinciji, kao i na 1972. godinu kada se broj pastoralnih i apostolskih aktivnosti počeo naglo smanjivati. U 36 godina života ostaje djelomično paraliziran nakon što je primio cjepivo protiv boginja. Početak je to osobne Kalvarije koja je trajala pola stoljeća.

Propovjednik je rekao kako vjeruje da je Vinko doista bio znak Kristove prisutnosti u

ovome svijetu. Njegov je križ bio težak, ali nije dopustio da ga slomi i udalji od ljudi. Prihvatio je svoj križ kao izazov i poticaj, a ne isključivo kao prepreku ili teret vlastitog života. Dolaskom u Dubrovnik, svaki je dan sa svojim štapom, „nerazdvojnim prijateljem“, kako ga je jednom prilikom nazvao, šetao ulicama Starog grada. Širio je oko sebe vedrinu i dobro raspoloženje, pa čak i onda kad se žalio na svoju bol i nemoć, čineći to sa sebi svojstvenim šarmom i smislom za humor. Jednostavno govoreći, volio je ljudе i ljudi su voljeli njega, naglasio je fr. Domagoj Polanščak i dodao: „Zahvalimo našem Vinku, jer je mnogima pomogao da postani bolji ljudi, bolji kršćani i bolji redovnici – svojim isповједима i molitvom, svojom zahvalnošću i poniznošću, svojom strpljivošću i ustrajnošću“.

Na koncu je fr. Domagoj, u ime oca provincijala, fr. Slavka Sliškovića, i Hrvatske dominikanske provincije, obitelji i rodbini pokojnog Vinka, kao i njegovoj redovničkoj zajednici u Dubrovniku, izrazio sućut, s vjerom i nadom da će fr. Vinko pronaći konačni mir i spokoj u Gospodinu.

Sveta misa zadušnica

Nakon sprovodnih obreda, misu zadušnicu u crkvi Gospe od Rozarija predvodio je fr. Domagoj A. Polanščak, a propovijedao je prior dubrovačkog samostana fr. Tomislav Kraljević. On se na početku prisjetio prior zajedničkih trenutaka provedenih s pokojnikom, te je istaknuo kako fr. Vinko nije propovijedao riječima nego životom. Životom je propovijedao Boga. Unatoč patnji, bio je zaljubljenik u život. Nikada nije očajavao. Razgovarao bi o Hajduku,

nogometu, šetnji, hladnom pivu i radosti života. Vinko je volio, bio voljen i radosno živio usprkos bolesti koju je nosio na svojim ledima. Danas znamo i vjerujemo da je fr. Vinko živ u Bogu te smo Bogu zahvalni što nam ga je darovalo kao sina sv. Dominika i našeg brata i obitelji Šesnić koja ga je darovala Hrvatskoj dominikanskoj provinciji te svima koji su ga voljeli i poštivali, istaknuo je prior Tomislav.

Potom je zahvalio gospodi Sanji Pralas koja je kao patronažna sestra pomagala i brinula se za fr. Vinka sedam godina, fr. Nikoli Leopoldu Nosi koji je dok je bio član Samostana sv. Dominika brinuo o njegovu zdravlju. Zahvalio je Anti Sokolu i Boži Lasiću koji su svakodnevno obilazili fr. Vinka i pomagali mu u dnevnoj životnoj borbi. Riječ zahvalio uputio je doktoru Orsatu Johnu – obiteljskom liječniku, koji je godinama pratilo fr. Vinka kao i bolničkom osobljju koji su ga u mnogim prilikama, kad bi ga hitna služba dovezla u bolnicu, profesionalno i s poštovanjem prihvatali.

Posljednjih šest godina fr. Vinko nije mogao samostalno hodati. Soba je bila sav njegov svijet. Nikada nije tražio da ga se posjećuje ili obilazi. Nije se žalio na samoću i osamljenost. Na kraju svakog posjeta rekao bi ***hvala***. Hvala ti što si me posjetio. Hvala ti. „Neka ova riječ danas bude upućena svima jer bi nam fr. Vinko sigurno rekao: hvala vam!“ - rekao je na kraju homilije prior fr. Tomislav Kraljević. Nakon sv. mise, u ime obitelji prisutnima se obratio Petar Šesnić – pokojnikov brat osvijetlivši neke trenutke iz obiteljskog života i zahvalio braći iz dubrovačkog samostana na svemu što su učinili za pokojnog fr. Vinka. (www.dominikanci.hr)

Spomen na o. Vinka Šesnića – iz Arhive: AM 2/2014. str. 46

BOL na Braču: Zlatna misa bračkog dominikanca, o. Vinka Šesnića

U samostanskoj crkvi sv. Marije Milosne u Bolu u nedjelju 22. lipnja 2014. dominikanac o. Vinko Šesnić proslavio je zlatnu misu, 50 godina svećeništva.

U koncelebraciji su bili dominikanski provincijal Anto Gavrić, generalni vikar Hvarsko-bračko-viške biskupije don Stanko Jerčić, prior dubrovačkoga samostana Nikola Mioč, braća dominikanci iz Bola, Splita, Dubrovnika i Korčule. Na svečanoj misi bila su slavljenikova braća i sestre i brojna rodbina iz Gornjeg Humca. Liturgijsko slavlje animirao je župni zbor iz Bola pod ravnanjem maestra Vinka Karmelića.

Vinko Šesnić rođen je 8. lipnja 1936. u Gornjem Humcu, a za svećenika je zaređen 27. srpnja 1964. u Walberbergu (Njemačka), gdje se nalazio na studiju teologije. Mladu misu slavio je 2. kolovoza 1964. u rodnoj župi Gornji Humac na Braču, a propovijedao je Drago Kolimbatović, dominikanac rodom iz Supetra, koji je kao 89.-godišnjak s oduševljenjem i sa zanosom propovijedao i na zlatnoj misi.

U svojoj propovijedi o. Drago Kolimbatović prisjetio se slavljenikovih mladih dana, prvih godina svećeništva, apostolskog žara s kojim je djelovao kao kapelan u Zagrebu, bio je župnik u

Gružu i odgojitelj u dominikanskom sjemeništu u Bolu, a prisjetio se i zgoda sa zajedničkim pučkim misija koje su propovijedali.

Samo nakon osam godina svećeničke službe, fr. Vinko je 1972. godine od posljedica cijepljena protiv crnih boginja ostao teško hendikepiran. I 42 godine nosio je strpljivo i uzorno svoju patnju i bolest. Svjedočio je radost svoga poziva i uz križ, u kojem je, kako sam ističe, doživio veliko pročišćenje.

Kao geslo svoga zlatnog jubileja o. Vinko je na spomen sličice stavio riječi: "Bože, hvala ti za sve!" Na kraju mise dominikanski provincijal Anto Gavrić je, u ime Provincije, zahvalio o. Vinku Šesniću na svjedočanstvu koje je davao svojim redovničkim životom, i uz tešku bolest i uzetost desne strane tijela.

Četiri spomen sličice, tiskane za tu prigodu, prikazuju život o. Šesnića: slika sv. Dominika Vlahe Bukovca poveznica je sa samostanom u Dubrovniku u kojem slavljenik živi, slika bl. Augustina Kažotića podsjeća na slavljenikov rad kao župnoga vikara u dijelu župe u Zagrebu koja je sada postala župa bl. Augustina Kažotića; slika Kraljice svete Krunice podsjeća na važnost molitve u slavljenikovu životu, posebice krunice – svakoga je dana barem jednu krunicu molio za nova dominikanska zvanja. Četvrta spomen sličica prikazuje sv. Ivana Pavla II. oslonjena na križ – a podsjeća na slavljenikove duge godine bolesti u kojima se je i sam oslanjao na križ i u njemu nalazio snagu za svjedočenje, o čemu svjedoče svi koji su susretali o. Vinka, dolazili kod njega na ispovijed i živjeli s njim.

Na samome kraju euharistijskoga slavlja o. Vinko je zahvalio svima naglasivši da je u križu spasenje i da je on to duboko osobno doživio. Nakon euharistijskog slavlja uslijedilo je radošno druženje u samostanskom vrtu i za zajedničkim stolom, uz pjesmu i radosna prisjećanja na pojedine trenutke iz slavljenikova života.

Nakon nedjeljnih misa u svojim župama, slavlju se pridružio župnik u Gornjem Humcu i Selcima don Jakša Rubinić, župnik Pučišća don Andro Ursić i drugi svećenici s otoka Brača.

(www.dominikanci.hr)

ANĐELA GRADSKI rođ. Negovec

19. 01.1937. – 10. 10. 2022.

(sestra s. Martine i s. Pavle Negovec)

Uponedjeljak 10. listopada 2022. zaklopi-
la je svoje zemaljske oči uzorna majka,
supruga, baka i sestra Andjela Gradski, rođ.
Negovec, u 85. godini života, okružena mo-
litvom, blizinom i ljubavlju svojih najmilijih.
Bila je najstarije dijete u brojnoj obitelji Josipa
i Marije Negovec, stoga je bila velika pomoć ro-
diteljima, osobito kad su na svijet dolazila njezi-
na mlađa braća i sestre. No, kad je sazrela u dje-
vojačku dob pronašla je svog životnog druga,
Josipa Gradski s kojim je sklopila brak. U novu
sredinu, u Kupincu, općina Klinča sela, prenije-
la je svoje baštunjene kršćanske korijene i u tom
duhu nastavila odgajati svoju djecu i unuke.

Uvijek vedra, raspoložena i spremna na sva-
ki posao provodila je svoje dane, ali nikada

nije zaboravila i na druge, mještane ili rodbinu,
kojima je rado pomagala kad god i gdje god je
mogla. Bila je ponosna što su njezine rođene se-
stre izabrale redovnički stalež i kad bi dolazile
na godišnji odmor, kod nje su se uvijek osjećale
dobro došle kao kod svoje kuće.

Posljednjih je mjeseci slomila bedrenu kost i
bio je nužan operativni zahvat. Ali nakon toga
se nije više mogla kretati. Bila je sretna što je
mogla te svoje teške, zadnje trenutke provesti u
svome domu, među svojima koji su je s najve-
ćom ljubavlju njegovali i pazili. Svjesno i rado-
sno primila je sakrament bolesničkog pomaza-
nja i blago je u Gospodinu preminula 10. listo-
pada 2022. Sprovod je bio u četvrtak 13. listopa-
da na mjesnom groblju u Kupincu, nakon čega
je bila misa zadušnica u župnoj crkvi Uznesenja
Bl. Dj. Marije, odnosno u pastoralnom centru,
budući da se crkva još obnavlja nakon potresa.
Misno slavlje, kao sprovodne obrede vodio je o.
Miljenko Sušac, montfortanac, upravitelj župe.

**Tko je bila naša baka Andjela Gradski rođ.
Negovec?**

Bila je odana supruga, brižna majka i punica
a nadasve dobra i draga baka i prabaka.

Rođena je 19. siječnja 1937. god. u malom
mjestu Hrvatskoga zagorja – Škriljevcu, od
oca Josipa i majke Marije. Davne 1958. god.
ljubav prema svom suprugu Josipu odvela ju

je kilometrima daleko, sve do Kupinca, malog mjesto pokraj Zagreba. Ta daljina nije ju sprječavala da ostane u prisnom kontaktu sa svojom braćom i sestrama. Naročito ćemo istaknuti susrete sa našim dragim tetama, č. s. Martinom i č. s. Pavlom. Još kao mala djeca radovali smo se tim susretima, druženju sa tetama, hvatali bismo leptiriće s njima, putovali tada zajedno u rodni kraj naše bake. Koliko smo se radovali tim susretima, toliko smo i bili tužni kad su se tete vraćale sa godišnjeg odmora. Naša baka je nas obožavala. I sad kad je nema osjećam miris malih kruščića koje bi nam ispekla dok je pekla veliki kruh za sve. Tada bi nas pozvala: „Djeco, kruheki!“ a još su bili vrući, sa urezanim znakom križa. Još osjećamo okus jabuka koje nam je baka rezala dok smo s njome čuvali kravice. Zato je sad jako teško kad je više nema. Napustila nas je 10. 10. u 10 sati i 10 minuta. Zašto sve sa brojkom 10? Možda zato što nas je sad ostavila desetero iza sebe, da se nas 10 moli za njenu dobru dušu, kao nekada s njome. Sve molitve koje znamo naučila nas je baka jer je mama odlazila na posao a mi bismo bili stalno s njome. Njeni prounuci, Noa i Mateo zvali su je od milja baka Andželica. Nikad nisu došli iz škole da je ne pozdrave, naročito u zadnje dana njenog života.

Zahvalni smo dragom Bogu što nam je dao tu ljubav i poštovanje da je bakica mirno preminula u svom domu, okružena najmilijima, zato je sigurno i otišla tako tiho i spokojna jer je osjećala našu ljubav.

Počivaj, bakice naša u miru. Mi vjerujemo da su tvoje ovoživotne patnje nagrađene i da si u Kraljevstvu Spasitelja našega.

Josip Mravak, unuk

s. Martina

s. Martina ima lijepo uspomene na svoju sestruru Andželu, što je izrekla u samo nekoliko riječi. „Uvijek smo se dobro slagale. Bila mi je posebna. Svima nama je bila uzor u svemu. Voljela je pomagati roditeljima u svemu, osobito kad je trebalo čuvati sve nas, mlađu braću i sestre. Inače je u kući bilo uvijek posla. Živjeli smo svi zajedno, čak nas jedanaestero, s bakom i djedom, i za sve je trebalo kuhati, prati i čistiti. Kad se Andžela udala puno nam je falila. Ali su roditelji bili sretni što je u svoju novu obitelji prenijela sve ono lijepo i dobro što je naučila u rodnoj kući. U svom je braku imala jednu kćer, Vesnu, kojoj je pružila svu ljubav i pažnju. Našoj Andželi nije bilo teško u novoj sredini prionuti uz svaki posao bilo u kući bilo u gospodarstvu jer je sve to naučila od svojih roditelja. U svemu se pokazala prava snaha, supruga i majka. Sve je to mogla puno lakše jer je molitva i duhovni život resio cijelu obitelj. U časovima možebitnih teškoća što ih ima svaki smrtnik, Andžela je nalažila pomoći u zrncima krunice koju je uvijek nosila sa sobom. Njezina „Majčica Božja joj je uvijek bila pri pomoći“ – kako je znala reći.

Bila je veoma sretna kad je dobila unuke, pada i prounuke. Svi su je voljeli i rado svraćali k njoj. Za rođendane su joj priređivali mala

iznenađenja kojima se radovala. Znala je što najviše vole i rado im je priuštila to veselje, osobito s malim krušćićima i drugim poslasticama. Oni su joj bili zahvalni, a to su pokazali najviše kad je onemoćala. Ima li išta ljepše nego kad unuci i praunuci posjećuju svoju bakicu, mole s njom i za nju! Srce joj je bilo puno topline i radosti unatoč tjelesne nemoći. I tako je naša Andjela dočekala trenutke prijelaza u vječnost, okružena ljubavlju, pažnjom i molitvom svojih najmilijih. Zasigurno im sada s neba uzvraća stostruko.

Draga sestro Andjela, hvala ti za sve! Neka ti Gospodin uzvrati za tvoju ljubav. Uživaj u njegovu milosrdnom srcu.“

Ps. Obitelj Gradski i Negovec od srca zahvaljuju sestrama dominikankama koje su u velikom broju, na čelu sa svojom vrhovnom poglavicom s. Jakicom Vuco i priorom s. Katarinom Maglica, došle ispratiti našu majku, suprugu, sestruru i baku na vječni počinak. Njezinoj je obitelji to bila velika utjeha i ponos, a mještanima trenuci divljenja i poštovanja, jer još nikada nisu vidjeli toliko sestara dominikanki u svome kraju. Hvala i svima ostalima, rodbini, prijateljima i znancima koji su došli s nama podijeliti bol rastanka od drage pokojnice. Neka vam svima Bog plati, a Andjelinu molitva neka vas s neba prati.

Obitelj Gradski i Negovec

»HTJELI BISMO VIDJETI ISUSA« (IV 12, 21)

Božićno nas vrijeme poziva da prebiremo u svom srcu lijepo riječi proroka Izajie: „Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja“ (9, 1).

Na svetkovinu Bogojavljenja navješćuje se drugi tekst iz trećeg dijela Knjige proroka Izajie koji iznova naviješta temu svjetla: „Ustani, zasini, jer svjetlost tvoja dolazi, nad tobom blista slava Gospodnja. A zemlju, evo, tmina pokriva, i mrklina narode! A tebe obasjava Gospod, i Slava se njegova javlja nad tobom.

Ovaj odlomak daje nam vrlo jasnú i aktualnu sliku. U prisutnosti „Svjetlosti“ sve se stavlja u pokret: priroda, kraljevi, ljudi i srce. Ne možemo jednostavno ostati na mjestu kao da se ništa nije dogodilo!

Mudraci s Istoka traže i bdiju, proučavaju i promatraju nebo. Tijekom puta pokušavaju usmjeriti svoje misli na povjesnu i stvarnu činjenicu rođenja Mesije. Dok su promatrali

beskonačan svemir, prirodu i proučavali znanosti, pronašli su znakove koji su im pokazivali put. Posvetili su svoje vrijeme, žrtvovali su svoj mir i krenuli na putovanje, kao i mi kad se dademo na studij.

Njihovo dugo putovanje vodi ih k radosti susreta s Djetetom, u jednostavnosti, siromaštvu i poniznosti. Tražili su i našli Dijete kojem su se htjeli pokloniti i dati darove. Mudraci nas uče da je sreća što vjerujemo Božji dar i da on zahtijeva našu suradnju. To znači: zahtijeva svu energiju naše volje, intelektualnog poštenja i pozornosti na taj dar.

Onomu koji kontemplira otajstvo Bogojavljenja, koji slijedi Dominikove tragove i prihvati kao svoju povijest Reda, nije dostatno „sačuvati“ vjeru, treba ju proučavati, produbljivati, prema zahtjevima vlastita života i života onih koji nas okružuju, života onih kojima smo poslani.

(Izvadci iz Poruke fr. Carlosa A. Azpíroza Costa, za Božić 2009.)

ŠIPAK ILI NAR

„Puni zdravlja kao šipak koštica!“

Iako u narodu imaju isto ime – šipak koji pijemo u čaju i šipak ili nar koji jedemo kao voće dvije su različite biljke iz različitih biljnih porodica, no zajedničko im je da su bogate vitaminom C i dobra pomoć organizmu u borbi protiv infekcija.

Kada govorimo o šipku, ponekad mislimo na šipak kao plod divlje ruže iz porodice *Rosaceae* ili na šipak (nar), plod biljke *Punica granatum* iz porodice *Puniceae*. Jedan pijemo u čaju, a drugi jedemo kao slasnu voćku.

Šipak ili nar

Riječ je o listopadnom grmu ili drvcu visine od 5 do 8 metara, porijeklom s Iranske visoravni, Himalaje i sjeverne Indije. Ima karakteristično, sjajno i usko lišće te svjetlocrvene cvjetove. Jestivi plodovi veličine su između limuna i grejpova, s debelom crvenkastom kožom, a unutar ploda je oko 600 sjemenki, koje imaju okolnu vodenastu jestivu pulpu.

Šipak je među najzdravijim voćem na svijetu

- Plodovi puni sočnih krvavo-crvenih sjemenki ne samo što su divnog okusa već su i bogati antioksidansima, djeluju protuupalno (što može smanjiti rizik od karcinoma) i bogati su vlaknima, kalijem i vitaminima C i K.
- Kora od voća i kora od stabla koristi se kao tradicionalni lijek protiv proljeva,

dizenterije i crijevnih parazita, a sjeme i sok od šipka smatraju se tonikom za srce i grlo. On je bogat antioksidativnim svojstvima, sadrži tri puta više antioksidansa u 100 ml nego crno vino ili zeleni čaj. Kao rezultat ovog visokog sadržaja antioksidansa, može vam pomoći u borbi protiv raka dojke i raka prostate. Osim toga, dobro razrjeđuje krv. Kao rezultat toga, izvrstan je za bolji protok krvi u srce. Odličan je kod oštećenja hrska-vice, odnosno za osobe koje pate od osteoartritisa. Koriste i osobama s dijabetesom, koji imaju povećan rizik za aterosklerozu. Sok od nara može biti prirodan način da se spriječi zubni plak jer šipak ima antibakterijska svojstva. Smanjuje i šanse za loš dah i bolesti desni. Može spriječiti ili usporiti napredovanje Alzheimerove bolesti.

Kako upotrijebiti šipak?

OČISTITE GA

Odrežite gornji dio šipka (tamo gdje se nalazi "krunica"), pa plod uzdužno razrežite na pet dijelova, prateći bijelu opnu. Očistite sada pažljivo sjemenke s bijele opne. (Upozorenje: Sok ostavlja trajne mrlje, pa budite oprezni!) Druga metoda je da šipak rasječete poprečno na pola, pa da polovice izlupkate s vanjske strane drvenom kuhačom, dok sve sjemenke ne ispadnu u posudu.

ISCJEDITE SOK

Izblendajte sjemenke šipka pa sok procijedite u čašu. Popijte ga prije treninga. Prirodni sadržaj nitrata iz ovog voća pospješuje obnavljanje mišića kisikom, pokazuju istraživanja.

DODAJTE GA...

... na sve što vam padne na pamet: od jogurta i smoothija (kao desert) pa do salata, bruske, jela s rižom...

NAPRAVITE PRELJEV

Sameljite u blenderu sjemenke šipka, maslinovo ulje, aceto balsamico i talijanske začine. Dobit ćete divan dresing za salatu, koji možete koristiti i kao marinadu za povrće i meso.

JEDITE GA SAMOG

Naravno, možete jednostavno očistiti šipak i jesti ga žličicom iz zdjelice. Ide vam na živce mučiti se s korom? U dućanu ga možete kupiti i već očišćenog.

„OBIČNI“ ILI DIVLJI ŠIPAK – PASJE RUŽE

Pasja ruža, *Rosa canina L* (Rosaceae), grm je sa svijenim granama i oštrim trnjem, visine od metar i pol do dva. Raste najčešće po rubovima šuma, i općenito na zapuštenim područjima, uz živice, na pašnjacima. Raste i na brdskom području, ali i u nizinama. Rasprostranjen je po cijeloj Europi te zapadnom i srednjem dijelu Azije. Plod pasje ruže dozrijeva u jesen, crvene je boje i naziva se šipak. Prilikom sabiranja plodovi moraju biti tvrdi i svjetlocrvene boje. Plodove treba odmah sušiti na temperaturi od 35 do 40 °C jer će samo tako zadržati prirodnu boju.

Kao najraširenija divlja ruža s lako dostupnim plodovima ta se biljka godinama rabi u narodnoj medicini. Cijenimo ga zbog mnogih **zdravstvenih dobrobiti**, a najviše ga konzumiramo u obliku čaja ili marmelada. **Šipak** također posjeduje velike količine **vitamina C** koje se ne uništavaju procesom kuhanja što ga čini izvrsnim za pripremu raznih **pekmaza**, marmelada, **vina** ili likera.

Njegovi svijetlocrveni plodovi se pred kraj ljeta sakupljaju dok su još tvrdi, a suše se na temperaturi višoj od 50 Celzijevih stupnjeva. Šipak pripada rodu **ruža**, a od njega se proizvodi iznimno cijenjeno **ulje** za njegu kože, poznato pod nazivom **ulje ploda divlje ruže**. Zbog njihovih ljekovitih svojstava mogu se koristiti plodovi bez sjemenki te same **sjemenke**.

Općenito, šipak nam je svima poznat iz djetinjstva kada smo ga konzumirali u obliku čaja slatko-kiselkastog okusa, koji je mogao biti odličan saveznik kod **prehlade** ili **gripe**. Ljekovita svojstva šipak može zahvaliti bogatom sastavu **vitamina C, D, P, K, B1, B2, B3**. U mesnatim plodovima se nalaze i velike količine **minerala** natrija, željeza, mangana i selena s nešto manjim vrijednostima magnezija, kalija, fosfora, sumpora i silicija.

Najčešće se koristi:

- kao pripravak kod opće slabosti,
- za ispiranje usne šupljine,
- kao sredstvo protiv bubrežnih kamenaca.
- Podiže imunitet
- Sprječava malaksalost
- **Čisti krv**
- Pomaže kod bolesti **bubrega**
- Potiče **probavu**
- Štiti od bakterija i virusa
- Pomaže kod **proljetnog umora**
- Utječe na regulaciju hormona
- Djeluje na reumatizam

Od šipka možete pripremati razne **slastice** i pripravke koji su idealni za zimske mjeseca kada naš **imunitet** opada, a tmurni dani utječu na **raspoloženje** ili pridodaju umoru. Ženama se posebice preporučuje njega kože uljem ploda divlje ruže (šipka) jer ima niz pozitivnih utjecaja na izgled i **zdravlje kože**.

Istraživanja pokazuju kako razina **askorbinske kiseline** (vitamina C) iz šipka kuhanjem ne opada već se povećava, no bitno je potrošiti proizvode od šipka **u roku godine dana** jer se stajanjem razina askorbinske kiseline smanjuje na samo 1/4 originalnog iznosa.

RAZBIBRICA

- i korisni savjeti -

- Nakon žestoke svađe, sjedimo žena i ja u dnevnoj sobi. Muk. Mrtva tišina. Pitam je mogu li da gledam TV? Kaže: možeš, ali nemoj da ga pališ.

- Sinoć sam s mužem šetala po Zagrebu. Posvađali smo se i rekla sam da ga ostavljam. Skinula sam prsten i htjela ga baciti u kantu za smeće, ali nisam znala u koju, pa smo se pomirili.

- Zadatak: Mujo, imaš 400 eura. Žena ti šalje poruku da joj treba 10 eura, kćerka ti šalje poruku da joj treba 100, a sin ti šalje poruku da mu treba 50 dolara. Koliko ti je eura ostalo? Mujo: 400 eura i 3 nepročitane poruke!

- Kad se napijem ne bojim se više nikoga.
 - Niti svoje žene?
 - E, toliko pak još nisam popio!

- Probudi me žena noćas i kaže: „Sanjala sam da kupujem čizme za 200 eura.“ Rekoh: Ajd odspavaj još malo možda nađeš nešto jeftinije.

Biber

Jedan od začina koji se nalazi u svakoj kuhinji može biti i saveznik protiv nakupljanja kilograma tijekom nadolazećih praznika. Crni biber sadrži piperin, koji pomaže u sprječavanju nastanka novih ćelija masnoće, otkrilo je istraživanje objavljeno u časopisu *The Journal of Agricultural and Food Chemistry*.

Cimet

Cimet s druge strane pomaže da se mišići oporave nakon velikih napora. Žene koje su konzumirale kašikicu i pol cimeta svaki dan tokom šest sedmica, uspjele su smanjiti bol u mišićima nakon vježbi, pokazalo je istraživanje objavljeno u *Journal of Preventive Medicine*.

Đumbir

Ne samo da će đumbir pomoći kad bolova u trbuhi, nego ćete se osjećate sitije i istopiti više kalorija. Pretili muškarci koji su uz doručak pili čaj od đumbira, jeli su manje tokom dana od ispitanika koji nisu pili čaj od đumbira.

- Rođen sam kao lisica, ali se osjećam kao kokoška. To je moj novi identitet. Pustite me u kokošnjac.

- Ah, što su ti godine... Kada me netko pita šta pišeš, ne znam da li misli na alkohol ili na lijekove.